

MONOTEMATICKÉ
ČÍSLO O INSOLVENCI

držitel prestižního ocenění
Právníký časopis ČR
2011 a 2012

9 2012

Bulletin advokacie

Rozhovor s novým soudcem ESLP, advokátem JUDr. Alešem Pejchalem • ČAK nabízí vzdělávací program Rady Evropy k problematice přijatelnosti stížností k ESLP • Pozvánka na mezinárodní konferenci o historii advokacie v Bratislavě • Pojištění přerušení provozu kanceláře z důvodu pracovní neschopnosti a požáru •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Téma čísla: INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

Úvodník, odborné články i judikaturu naleznete na str. 3 a na str. 17 - 52.

**PĚT LET
S INSOLVENČNÍM
ZÁKONEM!**

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:
Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:
Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:
JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohlávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného, balného a DPH.
Advokátům a advokátním koncipientům
se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 20. 9. 2012 v nákladu
15 000 výtisků.

Foto na obálce: ilustrační

Tisk: PBTisk s. r. o.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Michal Žižlavský: **Kapesní průvodce insolvenčním řízením** 3

Aktuality

Rozhovor s novým soudcem ESLP, advokátem
JUDr. Alešem Pejchalem Ivana Cihlářová 4
ČAK nabízí vzdělávací program Rady Evropy k problematice
přijatelnosti stížností k ESLP 8
Pozvánka na mezinárodní konferenci o historii advokacie v Bratislavě ... 10
Elektronické důkazy – současnost či budoucnost českého soudnictví?
Rozhovor s profesorem Vladimírem Smejkalem 11
Brněnská advokátka získala na olympiádě 14. místo Red 12
Vyhlášen 8. ročník soutěže Právník roku 2012 13

z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 16
Odmítnutí insolvenčního návrhu – jak tomu zabránit? Hana Himmatová 17
Úpadek a jeho osvědčení Oldřich Řeháček 19
Pohledávky věřitelů Adam Sigmund 21
Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení
Helena Horová, Karel Somol 24
Postup insolvenčního správce při přezkoumávání pohledávky
vzniklé na základě neúčinného úkonu dlužníka Eva Mičochová 26
Věřitelé z pohledu jejich rozhodovací působnosti v insolvenčním
řízení Bronislava Orbesová 29
Provoz podniku dlužníka v insolvenční Kateřina Martínková 31
Majetková podstata a její zpeněžení Daniel Ševčík, Jiří Šebesta 33
Pohledávky dlužníka za třetími osobami Marcela Marešová 36
Nesplněný příslib funkční úpravy nesplněných smluv v insolvenční
Tomáš Richter 37
Incidenční spory Lenka Vidovičová 40
Poctivý záměr v oddlužení Rostislav Krhut 42
Konkurs a nedostatek majetku dlužníka Martin Liška 44
Řízený konkurs a reorganizace – proaktivní řešení úpadku podniku
Michal Žižlavský 46
Úpadekové delikty Pavel Berger 49

Z judikatury

Jednou větou 51

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Jak se český Honza učil latinsky 54

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 55
Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů
Marek Nespala 57

Pojištění přerušení provozu kanceláře z důvodu pracovní neschopnosti a požáru	60
Průběh a výsledky advokátních zkoušek a uznávacích zkoušek v I. pololetí 2012	61

Z Evropy

K návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU o právu na přístup k obhájci a o právu na komunikaci po zatčení a o pozici CCBE Lenka Vojířová	62
4. evropská vzdělávací konference práva spolupráce v Edinburghu Marie Brožová	63

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	68
Americké právo „in natura“ Ivana Rychnovská	71
Pozvánka na tradiční seminář o americkém právu	72
Výroční zasedání Izraelské advokátní komory Stanislav Balík	73

Z právnické společnosti

Advokátní kancelář připomíná výstavou plakátů Krále komiků Petr Poledník	74
Za Bohumilem Repíkem Jiří Kmec	75

Nakonec

Zkoušková se(t)kání (Pedagog a jeho pomocná ruka) Petr Hajn	76
Kresba Lubomíra Lichého	77
Víte, že... Stanislav Balík	77

Inhaltsverzeichnis	78
Zusammenfassung	79
Summary	80
Table of Contents	81

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI
| advokátní kancelář | insolvenční správci |

vyberte si insolvenčního správce

- reorganizace podniků
- řízené konkursy

www.zizlavsky.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládějte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Kapesní průvodce insolvenčním řízením

Osobní bankrot a firemní úpadek jsou mezní situace. Korporace, firmy nebo soukromé osoby, které se ocitnou v úpadku, řeší stejné otázky jako jejich věřitelé. Vyplatí se ještě hrát hru o aktiva? A jak intenzivně? Hru s názvem insolvenční řízení hrají její účastníci aktivně a někdy i tvrdě zpravidla tehdy, když je o co hrát. Nežijeme v Campanellově Slunečním státě, takže výsledek hry ovlivňuje nejen kvalita justičního systému, ale i energie a prostředky, které vloží do hry jednotliví účastníci, a samozřejmě také odborná úroveň jejich advokátů.

Teorie předpokládá stejně schopné advokáty. Problém praxe je, že stejně schopní nejsou. Většina advokátů to ví. Otevřenější z nich to občas připustí. Advokát, který se zaměřuje na určitý obor, mívá o něm více informací. Kdo ví „o něčem všechno“, lépe se orientuje a jedná efektivněji než ten, kdo ví „o všem něco“.

Insolvenční řízení je soudní proces a souzení je specifický obor činnosti. V anglosaských zemích s delší tradicí

justičního systému se pro něj vyvinula zvláštní skupina procesních advokátů, která smí zastupovat před soudy (barristers), na rozdíl od právních poradců, kteří se věnují spíše smluvní a jiné agendě (solicitors). Také v českém soudnictví hrají významnou roli procesní advokáti, i když neznáme advokátní proces ve stejné míře jako Anglie, Francie nebo Německo. V každém případě platí, že účastníka řízení může zastupovat před soudy jen jeden zvolený advokát. Jeho odbornost a praktické zkušenosti ovlivňují zásadním způsobem výsledek věci.

Insolvenční řízení je složitější varianta soudního procesu. Vyznačuje se enormním počtem účastníků řízení s protichůdnými zájmy a má tvrdé sankce za šikanózní insolvenční návrhy, vadně přihlášené pohledávky nebo nadhodnocené zajištění. V jeho rámci se řeší majetkové a pohledávkové incidenční spory s přísným režimem koncentrovaného řízení. Je zde podstatný faktor času, řada propadných lhůt a některé právní následky se projevují s velkým časovým odstupem. Například neplatnost prodeje majetku dlužníka, vyslovená soudem v incidenčním sporu, dopadá na kupujícího až mnoho let po uzavření smlouvy.

Nové insolvenční právo v České republice hledá vlastní procesní postupy a tvoří svá pravidla za pochodu podobně, jako vznikala pravidla moštárny ve stejnojmenném románu Johna Irvinga. Některá základní pravidla jsme se pokusili pojmenovat. Soustředili jsme se na judikaturu, kterou vytvořila soudní praxe za pět let od přijetí nového insolvenčního zákona. Tento Bulletin je monotematický, oproti jinak ustálené opačné praxi. Přispěli do něj advokáti, insolvenční správci a soudci, kteří se dlouhodobě zaměřují na úpadekové právo a spoluvytvářejí reálná pravidla jeho fungování v řízení před českými soudy. Určitě jsme nepostihli všechno. Snad ale vznikl jakýsi kapesní průvodce inteligentního účastníka insolvenčního řízení.

JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ, člen představenstva ČAK,
předseda odborné sekce pro insolvenční právo

Rozhovor s novým českým soudcem Evropského soudu pro lidská práva, advokátem JUDr. Alešem Pejchalem

„Problémem Štrasburku jsou hlavně opakující se stížnosti“

Česká advokátní komora přišla o jednoho ze svých dlouholetých představitelů. Jedná se ale o pozitivní zprávu, ke které Komora navíc svojí činností také přispěla. Parlamentní shromáždění Rady Evropy na svém zasedání dne 27. června 2012 zvolilo místopředsedu ČAK JUDr. Aleše Pejchala novým českým soudcem Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Doktor Pejchal, podporovaný ve své kandidatuře do ESLP mimo jiné i ČAK, nahradí od 1. listopadu 2012 na devítileté funkční období současného českého soudce (mimořádně nejdelší sloužícího soudce ESLP), JUDr. Karla Jungwierta.

• Pane doktore, jak se připravujete na svoje působení ve Štrasburku?

Připravuji se soustavně, a to ve dvou rovinách. Jedna rovina je společenská, absolvuji setkání s představiteli české justice, výkonné moci i moci zákonodárné. Postupně jsem se potkal

s ministrem spravedlnosti Pavlem Blažkem, s paní předsedkyní sněmovny Miroslavou Němcovou, s předsedou Ústavního soudu Pavlem Rychetským, s předsedkyní Nejvyššího soudu paní doktorkou Brožovou a s ombudsmanem panem doktorem Varvařovským, v příštím týdnu (*rozhovor se konal 5. září - pozn. red.*) bych se měl potkat s panem předsedou Senátu Štěchem. Rád bych se také - a už si dohadujeme termín - potkal se svým kolegou z Rady Evropy, členem Výboru ministrů a ministrem zahraničních věcí Karlem Schwarzenbergem.

Myslím si, že tato setkání jsou pro nového soudce nejenom obrovsky inspirativní, ale důležitá, protože, málo platné, ta soudcovská funkce musí být i o takovéto spolupráci; není to jen o tom, že si člověk sedne na vysněné místo ve Štrasburku, ale je to i odpovědnost vůči zemi, kterou tam člověk sice nereprezentuje; a já tam budu samozřejmě - i z hlediska Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod - jako soukromá osoba; na druhé straně cítím odpovědnost jak k občanům, tak k představitelům této země, a skutečně chci, aby ten kontakt fungoval.

To je jedna rovina. Druhá rovina mých příprav je odborná. Pojedu ještě na chvíli do Velké Británie, kde jsem pobýval poměrně hodně už před volbou, a chci trochu vybrušovat svoji právnickou angličtinu. Našel jsem velice milé lidi na univerzitě a na právnické fakultě v Bradfordu, s nimiž dlouhodobě spolupracuji, a během svých pobytů jsem navázal také kontakty s dalšími právnickými fakultami, a to na univerzitách v nedalekém Leedsu a Huddersfieldu.

Kolegové ve Velké Británii mi také nabídli, zda bych se nestal *visiting profesorem* na těchto univerzitách. Musím samozřejmě zvážit svůj čas a možnosti, ale myslím si, že by to byla velice zajímavá kombinace, tak jednou dvakrát do roka se tam podívat, vícekrát bych to samozřejmě nestihl. Ona totiž severní Anglie je svým způsobem i taková kouzelná laboratoř pro ochranu lidských práv a základních svobod. Například v Bradfordu je obrovská pákistánská menšina a tato města jsou vůbec „velice barevná“. Soužití jednotlivých etnických skupin tam občas naráží a to je přesně to pole, kde se pak uplatňuje Evropský soud pro lidská práva.

A kromě těchto dvou rovin, odborné a společenské, samozřejmě musím ještě trochu dozařadit ve Štrasburku byt, a také budu přemýšlet o tom, zda se mi podaří přivést si tam s sebou nějaké nové spolupracovníky.

• **A navíc ještě máte v Čechách řadu povinností a funkcí. Jak se s nimi před odjezdem do Štrasburku vypořádáváte?**

Na všem už pilně pracuji. Už jsem pozastavil svoji rozhodcovskou funkci na Rozhodčím soudě při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Dne 16. srpna jsem k rukám paní předsedkyně Peake rezignoval na svoje členství v Legislativní radě vlády. To mně trochu trhá srdíčko, protože tu práci jsem měl strašně rád. Příští úterý budu rezignovat na svoji funkci místopředsedy České advokátní komory a člena představenstva, stejně tak na funkci předsedy studijního a legislativního kolegia ČAK, na své členství v sekcích mezinárodního a soukromého práva a ve dvou výborech CCBE. Výkon advokacie pozastavím k poslednímu říjnu, protože od prvního listopadu bych se měl ujmout funkce soudce. A samozřejmě průběžně si se svým partnerem vypořádávám majetkové poměry v kanceláři atd., ale tohle všechno беру jako technikálie, ty věci, o kterých jsem mluvil předtím, považuji za důležitější.

• **Bude obtížné „změnit dres“ a z advokáta, který u Evropského soudu pro lidská práva řadu let hájil své klienty, se stát jedním ze soudců?**

Já si nemyslím, že to bude až tak obtížné. Jak jsem si pročetl životopisy svých nových kolegů, soudců Evropského soudu pro lidská práva, tak spousta z nich jsou bývalí advokáti. I současný prezident Soudu, Sir Nicolas Bratza byl barristerem. Myslím si, že ta zkušenost, které jsem nabral jako advokát, kdy jsem byl s Evropským soudem pro lidská práva poměrně velice často ve styku, je nezastupitelná, rozhodně důležitější, než například zkušenost toliko dejme tomu profesorská, na univerzitě.

Navíc, vždycky jsem byl obdivovatelem anglosaského právního systému, kde se soudcem nemůžete stát bez minimálně desetileté advokátní praxe, takže si myslím, že mi to potíže nebude dělat.

Bělina/Drápal a kol.
Zákoník práce

Komentář

Vázané s přebalem, 1 640 stran
cena 3 290 Kč, obj. číslo EVK8

- podrobný komentář k zákoníku práce od renomovaného kolektivu autorů
- první skutečně vyčerpávající komentář zákoníku práce po jeho velké novele účinné od 1. 1. 2012
- autoři prohloubili a podstatně rozšířili výklad klasického a uznávaného „šedého“ komentáře zákoníku práce
- doplněn bohatou judikaturou i literaturou z oblasti pracovního práva

Šámal/Dědič/Gřivna/Půry/Růha

Trestní odpovědnost právnických osob

Komentář

Vázané v plátně, 824 stran
cena 1 390 Kč, obj. číslo EKZ137

- prakticky zaměřený komentář si klade za cíl ozřejmit smysl jednotlivých ustanovení zákona a usnadnit jejich správnou aplikaci
- zpracovává přitom jak podklady zpracované při přípravě zákona, tak aktuální i dříve publikovanou judikaturu
- zvláštní pozornost je věnována otázkám, které zákon z důvodu své speciality k dalším trestním předpisům výslovně neřeší

Alexander J. Bělohlávek

Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

Komentář, 2. vydání

Vázané v plátně, 1 776 stran
cena 1 990 Kč, obj. číslo EKZ145

- komentář reaguje na nejrozsáhlejší novelu zákona o rozhodčím řízení účinnou od 1. dubna 2012
- přehledná tabulka uvádí rozdíly mezi původním a novelizovaným zněním zákona
- titul zpracovává rostoucí množství judikatury; rozhodnutí jsou podrobně rozebrána a provázána s pohledem rozhodovací praxe

- **Vy jste byl prvním českým vítězem ve Štrasburku, váš úspěch v kauze Ottových v březnu 2000 je dnes už pomalu legendární. Jaké je vaše „celkové skóre“? Kolik stěžovatelů jste ve Štrasburku za ta léta zastupoval a kolik věcí skončilo pro ně úspěšně? Máte to spočítané?**

Spočítané to nemám. Ono to ani úplně nejde, protože spousta kauz skončila „friendly settlement“, tedy tak, že jsme se nakonec se státem dohodli.

- **To já ale počítám jako vítězství...**

Tyto „friendly settlement“ většinou byly v kauzách, které nebyly až tak obtížné. Byly to ty slavné průtahy v řízení, které z počátku samozřejmě Štrasburk dělal, a posléze, když došlo k novele zákona o náhradě škody způsobené nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem, tak jsme samozřejmě tyto kauzy většinou ze Štrasburku stahovali a docházelo k dohodám na ministerstvu spravedlnosti. Takových kauz bylo nepočítaně, protože svého času měla Česká republika s průtahy v řízení skutečně obrovský problém.

Byly tam kauzy, kdy jsme neuspěli, byly kauzy, ve kterých jsme uspěli, ale já jsem nikdy nebyl příliš silný ani v matematice, ani ve statistice, takže neřeknu, kolik jich bylo.

- **Ani řádově? Byly jich stovky?**

Stovky snad ne, ale desítky stoprocentně. Stovky by to možná byly v absolutním počtu klientů, protože tam bylo spousta kauz takzvaných množstevních, kde jsem zastupoval více klientů. Například právě kauza Ottových, tak to bylo sedm klientů, když jsme zastupovali s kolegou Nespalou ve věci družstevních záložen, tak to byly tisíce družstevníků, takže se to vlastně ani říct nedá. Ale když to vezmu poctivě, skutečně ty pově, tak to byly desítky.

- **Zastupujete ještě v tuto chvíli ve Štrasburku někoho?**

Prakticky všechno jsem utlumil a tyto kauzy utlumuje i celá naše kancelář, nové jsem samozřejmě nenabíral. Kauzy, které dohánějí, bude dokončovat stávající soudce, takže nějaký problém, který by mohl vzniknout v souvislosti s mojí případnou podjatostí v tuto chvíli nevidím, i když to samozřejmě nemohu vyloučit. Takové kauzy bych samozřejmě nedělal a ČR by zastupoval soudce ad hoc. Naše republika má svoji listinu ad hoc soudců, kterou vede jednak Evropský soud pro lidská práva, jednak ministerstvo spravedlnosti, je tam asi pět nebo šest jmen.

- **Kdo jsou tyto soudci ad hoc?**

Stoprocentně vím, že jeden z nich je pan profesor Šturma. Jednu kauzu už tam jako soudce ad hoc dělá docent Kühn, protože můj předchůdce doktor Jungwiert v ní vyslovil svoji podjatost. Další jména, abych řekl pravdu, si v tuto chvíli nevybavuji.

- **Nyní je Soud po „velké procesní novele“, která mu má pomoci se vypořádat s tím obrovským náporům desítek a stovek tisíc stížností, které se na něj hrnou z celé Evropy. Jak by se mělo podle vás dále vyvíjet fungování ESLP a jeho judikatura?**

Já bych 14. Protokol, který vstoupil v účinnost v půlce roku 2010, ani nedával úplně tolik do souvislosti s přetížeností

soudu. Protože se počet zemí Rady Evropy obrovsky rozšířil až na dnešních sedmačtyřicet, muselo se právně a filozoficky zvažovat, jak zachovat právo na individuální stížnost. To bylo hlavním hnacím motorem ratifikace 14. Protokolu. Na ratifikaci se čekalo několik let, protože s tím mělo několik let problém Rusko. Nakonec k ratifikaci došlo na jaře 2010.

14. Protokol přinesl několik zajímavých změn, jako je pravomoc jednoho soudce odmítnout stížnost pro nepřijatelnost u těch naprosto banálních věcí, kdy stížnost nemá sebemenší šanci na úspěch, ať už proto, že byla podána opožděně, nebo proto, že se týká něčeho úplně jiného než Úmluvy.

- **Máte na mysli právo odmítnout stížnosti typu, ať Soud laskavě zařídí, aby soused stěžovatel nečesal přes plot jablka?**

Ano, něco takového. Samozřejmě o tom rozhoduje soudce z jiné země, než ze které je stěžovatel, aby tam byla zachována nezávislost, byť stížnost zpracuje příslušná národní sekce, protože u jiné sekce nemůžeme předpokládat ani znalost jazyka, ani národního práva.

Když to beru z procesní stránky, tak 14. Protokol přinesl další zajímavou změnu, totiž, že tzv. *committee*, formace tří soudců, mohou rozhodovat ve věci i pozitivně, že mohou pozitivně vyhovět stěžovateli, pokud se jedná o případ typově stejný, který už Soud dříve rozhodl. Což je novum, byť samozřejmě štrasburský soud precedentní systém ctil už dříve, jenom to nikde nebylo napsáno.

Co je ale velká změna, asi nejpodstatnější, a – jak jsem se dozvěděl od doktora Jungwierta, zatím soudci ESLP nepříliš využívaná –, aby se Soud stížností zabýval, musí dojít ke zjevné, podstatné újmě stěžovatele, nemůže být jakákoliv újma. To přináší soudcům možnost poměrně volně posoudit, zda je stížnost pro štrasburský soud přijatelná, či nikoliv.

Samozřejmě, že újmu nemůžeme nazírat pouze matematicky, že od této výše škody už je to podstatná újma, ale musíme ji pojímat „lidskoprávním“ pohledem, neboť některému stěžovateli i zdánlivě nízká újma materiální může ovlivnit celý život.

Myslím si, že na základě této nové úpravy se může rozvíjet nová, velice zajímavá judikatura a mělo by to přinést

i to, že spousty věcí, které v minulosti byly rozhodovány jako porušení Úmluvy s tím, že samotný rozsudek už je dostatečnou satisfakcí pro stěžovatele, už nebudou procházet soudním procesem.

• Máte jistě na mysli kauzy typu prádla od sousedů, kapajícího stěžovatelům na balkon...

Klasický je případ, o kterém zaníceně hovořil britský premiér David Cameron letos v lednu na Parlamentním shromáždění Rady Evropy, v době anglického předsednictví. Byl to případ stěžovatelů, kteří si stěžovali na nízkou kulturu cestování v autobuse z Bukurešti do Madridu, kdy jízdenka stála něco přes osm set euro. A to bylo vše. Tak to samozřejmě není podle mého názoru, stejně jako podle názoru britského premiéra, v tom se s ním naprosto shodnu, případ, který by měl řešit Evropský soud pro lidská práva.

• A Soud ho opravdu řešil? A jak ho vyřešil?

No, vyřešil ho se závěrem, že došlo k újmě! Bylo to ještě před přijetím 14. Protokolu. A přesně tohle jsou případy, na které by ta změna měla mít dopad.

A pak je tam další úkol, jenž už vyplývá nejenom z brigh-tonské konference, kterou anglické předsednictví pořádalo v dubnu 2012, ale i z předchozích konferencí, z roku 2011 už z Izmiru a v roce 2010 v Interlaken, a to je, napřít velikou pozornost na rozhodování národních soudů, ať už nejvyšších nebo ústavních – podle toho, který je v té které zemi konečný.

Jde o to, že by mělo být daleko více implementováno *case law* EPLP do národních systémů, ať už legislativně, či do soudnictví, tak, aby většinu porušení Úmluvy zachytávaly už národní soudy a Štrasburk rozhodoval toliko výjimečně. Obrovským problémem Štrasburku je totiž nejenom množství stížností, ale hlavně množství *opakujících se* stížností, kdy existuje zcela jasná, pregnantní judikatura, a přesto se některé země této judikatury nedrží.

• Je to i případ České republiky?

Česká republika je dobrým průměrem. Česká republika nemá takové problémy, jako nejhorších šest zemí, což je – očekávaně – Rusko, Turecko, Ukrajina, ale i Polsko a Rumunsko a pro mnohé překvapivě i Itálie. Počty stížností z těchto zemí jsou obrovsky vysoké a jsou tam i opakující se kauzy. Ale i z České republiky tam byly případy, že pokud by se u nás důsledně dodržoval výklad Úmluvy Evropským soudem pro lidská práva, tak by k porušení Úmluvy samozřejmě nemohlo dojít.

Nakonec, takovým případem byl i ten můj první vítězný případ ve Štrasburku, Ottovi, kdy došlo k porušení práva na spravedlivý proces. A k tomuto porušení práva na spravedlivý proces by nedošlo, pokud by u Ústavního soudu skutečně byla dodržena základní zásada, že když o nějaké písemné materiály opřu své rozhodnutí, tak tyto písemné materiály musím provést jako důkazy. Ony jako důkazy provedeny nebyly a pak samozřejmě k porušení, a velkému porušení práva na spravedlivý proces, došlo.

Tady se budu chlubit, protože tato kauza je velice čteně uváděna nejenom v českých i zahraničních učebnicích, ale i v příručkách Evropského soudu pro lidská práva jako typický příklad porušení práva na spravedlivý proces.

• Jaký je to pocit, číst si o své kauze v učebnicích po celé Evropě?

Pocit je to samozřejmě zajímavý. Na druhou stranu já jsem nikdy neměl tendenci – tedy doufám –, nějak pychnout, a věřím, že to nepřijde ani s tím, že se 1. listopadu té krásné funkce soudce Evropského soudu pro lidská práva ujmu.

♣ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

♣ Foto JAKUB STADLER

BANKOVNICTVÍ
velká novela zákona o bankách
PLATEBNÍ STYK
PRANÍ PENĚŽ
STAVEBNÍ SPOŘENÍ

soubor 26 aktualizovaných předpisů s tučně zvýrazněnými změnami www.sagit.cz

Sagit

inzerce

NO+BL

Kvalitní český
kancelářský nábytek
a ergonomické židle

**Slevový
kupón pro
advokáty
-15%**
Platnost do konce
roku 2012

**www:
nobl-nabytek.cz**

NO+BL Smíchov, s.r.o., Strakonická 1199/2d Praha 5

inzerce

ČAK nabízí vzdělávací program Rady Evropy k otázce přijatelnosti stížností k ESLP

CHCETE SE BEZPLATNĚ VZDĚLÁVAT V OBLASTI PŘIJATELNOSTI STÍŽNOSTÍ K EVROPSKÉMU SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA? PROGRAM HELP RADY EVROPY (EUROPEAN PROGRAMME FOR HUMAN RIGHT EDUCATION FOR LEGAL PROFESSIONALS) TO ČESKÝM ADVOKÁTŮM BEZPLATNĚ UMOŽNÍ POMOCI „VÝUKY NA DÁLKU“ V PRVNÍM POLOLETÍ 2013. ÚVODNÍ „KLASICKÝ“ SEMINÁŘ ALE POŘÁDÁ ČAK JIŽ 8. 11. 2012 V PRAZE.

Rada Evropy musí podnikat účinné kroky k **zmezení růstu počtu stížností**, které Evropský soud pro lidská práva čím dále tím více přetěžují. Zejména takových, které neodpovídají obsahově ani formálně požadavkům Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a souvisejících dokumentů, popřípadě svým předmětem nejsou vůbec Úmluvou kryty. Kromě jiných instrumentů k tomu má sloužit zvýšení úrovně vzdělanosti advokátů v **posuzování, zda ta která případná stížnost má vůbec šanci na úspěch, a pokud ano, jak jí formálně podat v tak bezchybné formě, že nebude zamítnuta pouze z formálních příčin a nebude ani předmětem posuzování aparátu Soudu.**

Česká advokátní komora byla vyzvána ke spolupráci v rámci programu HELP, jehož cílem je právě zvýšit obecné povědomí a znalosti advokátů v otázce posuzování a uplatňování přijatelných stížností k Soudu a tím případně i dosáhnout snížení jejich počtu z těch států, v nichž budou takto advokáti vzděláváni.

ČAK byla požádána, **aby zorganizovala distribuci informací o této možnosti vzdělání, soustředila přihlášky advokátů a připravila zahajovací seminář, na němž se budou advokáti moci seznámit s podstatou projektu a s možnostmi, které jim jsou touto cestou otevřeny pro zvýšení jejich kvalifikace.**

Seminář i další vzdělávání jsou financovány Human Rights Trust Fund Rady Evropy.

Úvodní seminář, nazvaný „Procesní aspekty podání stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva“, se koná dne 8. 11. 2012 v paláci Dunaj v Praze, a kromě již tradičních přednášejících, vedoucí česko-estonsko-ukrajinského oddělení Kanceláře ESLP JUDr. Evy Hubákové a vládního zmocněnce pro zastupování ČR před ESLP JUDr. Víta Alexandra Schorma, vystoupí též Mgr. David Strupek, advokát spolupracující na projektu HELP, a především Natacha De Roeck, manažerka progra-

mu HELP z oddělení justice a právní spolupráce Rady Evropy.

Na bezplatný seminář je možné se přihlásit obvyklým způsobem na webu České advokátní komory [www.cak.cz/rubrika/Vzdělávání advokátů](http://www.cak.cz/rubrika/Vzdělávání_advokátů).

Informace o projektu HELP lze získat také u JUDr. Jany Wurstové, odbor mezinárodních vztahů ČAK, e-mail wurstova@cak.cz.

Účast na semináři neznámá nutnost přihlásit se dále k účasti na celém projektu vzdělávání. Seminář je určen pro všechny advokáty, kteří se o problematiku lidských práv zajímají (a někteří se každoročně seminářů ČAK k judikatuře Soudu i zúčastňují). Seminář je tedy vzdělávací a zároveň orientační, pokud jde o bližší vysvětlení tématu „přijatelnost stížností“.

Pokud jde o samotný projekt HELP a dálkové vzdělávací semináře prostřednictvím počítače (asi 13 lekcí) v příštím roce, je

nutná aktivní znalost angličtiny. Účastník bude jednou týdně, ve vymezeném čase přes počítač komunikovat s odborníkem v Radě Evropy, který bude postupovat podle předem známé struktury a příručky (ta bude v příštím roce k dispozici i v češtině). Tato příručka se nyní v obecné podobě dokončuje v Radě Evropy, její verze v národních jazycích budou přizpůsobeny místní situaci, pokud jde o typické vady podávaných stížností i projednaných případů.

Jakmile získáme o projektu HELP další, podrobnější informace, zájemci je naleznou na webových stránkách Komory a v Bulletinu advokacie.

Jakmile získáme o projektu HELP další, podrobnější informace, zájemci je naleznou na webových stránkách Komory a v Bulletinu advokacie.

✿ Odbor mezinárodních vztahů ČAK

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

ID datové schránky: g3jhjji

www.advokanc.de

advokat@advokanc.de

inzerce

S NÁMI SE DATOVÝCH SCHRÁNEK BÁT NEMUSÍTE

- Evidence klientů, spisů, kontaktů, úkonů, spisových značek
- Evidence úkolů právníků (workflow)
- Insolvenční rejstřík
- Generování dokumentů ze vzorů
- Evidence výkonnosti jednotlivých právníků
- Evidence pokladny a ostatních výdajů
- Evidence doručené a odeslané pošty
- Podpora zálohových faktur
- Generování faktur včetně příloh
- Podpora CZK, EUR a dalších měn
- Podpora neomezeného počtu jazyků
- Integrace datových schránek advokátů – navázání na spisy
- Vyspělý dokument management s vazbou na spisy a klienty
- Integrace spisových služeb soudů (stavy spisů) a nařízených jednání

**Pro bližší informace
volejte 312 315 350**

info@isak.cz

www.isak.cz

Think international law

Study at UNYP LL.M in International and Commercial Law

International faculty
Flexible schedule for working professionals
Degree awarded directly from the University of Greenwich, U.K.

University
of New York
in Prague

EDUCATING TOMORROW'S LEADERS
www.unyp.cz

advokátska
komora Slovenská

POZVÁNKA NA MEZINÁRODNÍ KONFERENCI O HISTORII ADVOKACIE

„SVOBODA ADVOKACIE V DĚJINÁCH“

30. LISTOPAD 2012

HISTORICKÁ BUDOVA SLOVENSKE NÁRODNÍ RADY, ŽUPNÉ NÁMĚSTÍ, BRATISLAVA

Předseda Slovenské advokátní komory a předseda České advokátní komory společně zvou kolegy a kolegyně advokáty/advokátky ze Slovenska, České republiky, Maďarska, Rakouska, Polska a Ukrajiny na konferenci, která se inspirovala každoročními konferencemi o historii advokacie, pravidelně pořádanými v České republice.

I Slovenská republika tvoří součást regionu střední a východní Evropy a sdílí mnohé tradice s ostatními zeměmi, nevyjímajíc tradici vývoje profesí.

Cílem konference „Svoboda advokacie v dějinách“ je umožnit vzájemné setkání odborníků, kteří se věnují dějinám profese advokáta a advokacie jako takové, umožnit jim navázat vzájemně prospěšné kontakty, poučit se z vývoje profese v jiných zemích...

Předsedové SAK a ČAK věří, že připravovaná konference kolegy zaujme a přijmou pozvání na aktivní účast.

Se všemi se těšíme na setkání v Bratislavě!

Předběžný program:

Pátek 30. listopadu 2012 (dopoledne):

- Prezence účastníků
- Přivítání předsedou Slovenské advokátní komory a České advokátní komory
- Zdravice dalších hostů
- Okolnosti vzniku Slovenské advokátní komory a přijetí prvního svobodného zákona o advokacii (zástupce SAK)
- Přednáška o české advokacii (*přednášející i téma bude upřesněno*)
- Přednáška o maďarské advokacii (*přednášející i téma bude upřesněno*)
- Přednáška o polské advokacii (*přednášející i téma bude upřesněno*)
- Přednáška o rakouské advokacii (*přednášející i téma bude upřesněno*)
- Advokát Pavol Országh Hviezdoslav (zástupce SAK)
- Přednáška o české advokacii (*přednášející i téma bude upřesněno*)

Buffet Lunch (připraven pro všechny účastníky zdarma)

Pátek 30. listopadu 2012 (odpoledne):

- Historie Bratislavské advokátní komory (zástupce SAK)
- Přednáška o české advokacii (*přednášející i téma bude upřesněno*)
- Trnavská advokacie (zástupce SAK)
- Přednáška o české advokacii (*přednášející i téma bude upřesněno*)
- Židovští advokáti na území Slovenska ve 20. století (zástupce SAK)
- Přednášky o budovách krajských soudů na Slovensku s promítáním obrazového materiálu
- Závěr konference

Večerní program:

Promítání filmu „Advokátka“

Program bude průběžně aktualizován na www.sak.sk a www.cak.cz/rubrika/Vzdělávání_advokátů/Akce_jiných_subjektů.

Konference není zpoplatněna žádnými konferenčními poplatky!

Registrační formulář Mezinárodní konference o historii advokacie „Svoboda advokacie v dějinách“

30. listopad 2012, Historická budova Slovenské národní rady, Župné nám., Bratislava

Jméno

Adresa adv. kanceláře

Tel., fax, e-mail

Zatrhňte:

Mám zájem zúčastnit se pracovního jednání konference Ano

Mám zájem zúčastnit se promítání filmu „Advokátka“ večer po skončení konference Ano Ne

Vyplněný formulář laskavě zasílejte do 15. října 2012 faxem, e-mailem, případně poštou:

Mgr. Katarína Marečková, ředitelka odboru mezinárodních vztahů
Slovenská advokátní komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
Slovenská republika
Fax: +421 252 961 554
E-mail: mareckova@sak.sk

Elektronické důkazy – současnost či budoucnost českého soudnictví?

12. listopadu 2012 proběhne v Praze LawTech Europe Congress 2012, první kongres ve střední a východní Evropě zabývající se problematikou elektronických důkazů, technologiemi pro právní odborníky a forenzní vědou v oblasti IT. Na akci vystoupí řada předních zahraničních i tuzemských odborníků, včetně světově uznávaného experta na IT a právní profesi, Richarda Susskinda, OBE, jenž se představí jako klíčový řečník konference.

Bulletin advokacie přináší rozhovor s jedním z nejvýznamnějších českých řečníků kongresu LawTech Europe, prof. Ing. Vladimírem Smejkal, CSc., LL.M., soudním znalcem a členem Legislativní rady vlády ČR. Prof. Smejkal se zúčastní panelové diskuse na téma „Digitální vyšetřování a stíhání – z místní a mezinárodní perspektivy“.

Jakou roli mají, dle vašeho názoru, elektronické důkazy při řešení soudních sporů?

Protože náš okolní svět je stále více elektronický, jsou důkazy o tom, co se odehrálo v různých elektronických zařízeních, zejména pak počítačích, stále důležitější a tvoří neustále významnější podíl v rámci dokazování v soudních, ale i správních či dalších řízeních. Zatímco ve starších dobách vládla u soudu listina a v ještě starších svědci, dnes to je záznam na nosiči informací, a tedy také stále více znalec a znalecký posudek.

V českém právním řádu jak v oblasti veřejného práva, tak v oblasti soukromoprávní platí princip neomezeného provedení důkazů a jejich volného hodnocení příslušným orgánem veřejné moci – viz zejména ust. § 125 občanského soudního řádu, § 51 správního řádu, přičemž formulace obou procesních předpisů je příkladná („zejména“). Na rozdíl od jiných zemí tedy od prakticky prvního výskytu počítačů a telekomunikací nemáme problém s prováděním takových důkazů. Problémem je spíše, jak zjistit, že vůbec existují, jejich nedestruktivní zajištění, smysluplné zkoumání se správnými závěry a taková interpretace před příslušným orgánem, aby byly řádně vysvětleny všechny skutečnosti, potřebné pro řádné vyšetření věci.

Elektronické důkazy mají jednu slabinu: obtížně je přiřazujeme ke konkrétní osobě, protože prokázat, kdo „měl ruce na klávesnici“ je možné pouze s využitím elektronického podpisu nebo jiných autentizačních metod (použití hesla, SMS, čipové karty atd.). Naštěstí jsou obvykle součástí kruhu dalších, byť nepřímých důkazů a mohou i v tomto případě sehrát důležitou roli v rámci příslušného řízení.

prof. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., LL.M.

Co je podle vás největší úkol (či největší výzva) pro český soudní systém s ohledem na rychle se rozvíjející IT technologie a sociální média? Jaké změny jsou potřeba?

Domnívám se, že největší výzvou je dokončení elektronizace justice a další posun v oblasti eGovernmentu směrem k plně a výlučně elektronickému spisu (listiny budou po přijetí oskenovány a již se nikdy neobjeví), zavedení alternativního způsobu elektronického podepisování (dynamickým biometrickým podpisem), posunu uznávaného elektronického podpisu na rovně úředně ověřeného podpisu, realizace slibovaných projektů eSbírka a eLegislativa. Součástí těchto nebo navazujících projektů by mělo být zpřístupňování informací o zahraniční judikatuře a metodice, a to nejen z EU, ale i z jiných jurisdikcí, kde se můžeme inspirovat, jakkoliv zde platí jiný právní řád.

Menším, ale také významným problémem, je vzdělávání všech aktérů soudního řízení tak, aby soudci, státní zástupci i advokáti měli představu o tom, co lze a co nelze použít jako elektronický důkaz, jaké jsou limity počítačové kriminalistické analýzy a jakým způsobem spolupracovat s odborníky z řad soudních znalců.

Jaký největší problém vnímáte v oblasti přeshraničního páchaní trestných činů, tj. na poli internetu?

Problém je globalita internetu versus teritorialita práva, dále pak anonymita versus odhalování a dokazování ve světě ultrarychlých přenosů informací po celém světě. Internet je živnou půdou pro útoky kyberteroristů a pro kybernetickou špionáž. Při páchaní distančních trestných činů se pachatelé mohou snadno skrýt a napomáhá jim i obtížné, někdy až nemožné řešení mezinárodní právní pomoci, zejména vzhledem k některým zemím. Tomu napomáhá absence nějaké celosvětové úmluvy o internetu podobně, jako existuje úmluva o mořích nebo kosmickém prostoru.

Jakým tématům se budete věnovat na LawTech Europe Congress 2012?

Budu se věnovat především problematice dokazování, s čímž mám za 25 let činnosti soudního znalce rozsáhlé zkušenosti. Ale rád bych zde také propagoval novou knihu, kterou máme s mým spoluautorem, doc. JUDr. Pavlem Matesem, CSc., právě v tisku – je to mimořádně obsáhlé a komplexní dílo o eGovernmentu v českém právním řádu.

Více informací o LawTech Europe Congress 2012, programu a možnosti registrace naleznete na www.lawtecheuropecongress.cz.

Brněnská advokátka získala na olympiádě 14. místo

Jen o dvě místa uniklo brněnské advokátce Mgr. Soně Bernardové a její kolegyni Alžbětě Dufkové na letošní letní olympiádě v Londýně finále v synchronizovaném plavání. Ve dvou kvalifikačních programech, technickém a volném, nasbíraly naše akvabely 171,840 bodů a vybojovaly si tak 14. místo. Od posledního postupového místa do finále, tedy dvanáctého, je dělilo jen 2,320 bodu.

Pro šestatřicetiletou Bernardovou, která má v Brně samostatnou advokátní kancelář, znamenal Londýn již její čtvrtou olympiádu. Na OH v Sydney v roce 2000 získala spolu s Janou Rybářovou 15. místo, v roce 2004 v Athénách byla rovněž čtrnáctá (ve dvojici s Ivanou Bursovou), na minulých olympiádě v Pekingu byly s Alžbětou Dufkovou osmnácté. Bulletin advokacie tehdy přinesl se Soňou Bernardovou obsáhlý rozhovor (viz BA č. 9/2008, str. 78-80).

Upřímně Mgr. Soně Bernardové i její kolegyni gratulujeme!

✦ Redakce

Inteligentní spis

Příchod datových schránek je skvělá příležitost začít pracovat se spisy inteligentně.

Řešení, které tímto představujeme, se dá považovat za novou generaci software pro právníky.

S datovými zprávami umožňuje pracovat zcela přirozeně, jakoby se jednalo o běžné e-maily. Stačí si v Outlooku přidat nový e-mailový účet a do něj se Vám začnou stahovat Vaše datové zprávy. Můžete na ně odpovídat, přeposílat klientům, vyhledávat, třídit...

Inteligentní spis dále sám zjišťuje z datových zpráv spisové značky, jejichž stav přes portál InfoSoudu hlídá. V případě, že je nařízeno jednání, je Vám zaslána tzv. pozvánka, kterou lze kliknutím přenést do kalendáře, na nabytí právní moci jste upozorněni, a to včetně příloženého vyplněného návrhu na nařízení exekuce, který stačí tlačítkem přeposlat exekutorovi. Systém také vytáhne z dokumentů osoby a hlídá je v insolvenčním rejstříku. Prostě inteligentní spis, jak má být.

Web **iSpis.cz** pak slouží jako rozcestník pro další právní software, na kterém lze najít nástroje pro práci s judikaturou, kalkulačku odměn či úroků, ulehčení práce s elektronickými platebními rozkazy, výpisy LV, lustrace osob v CEE a jiných rejstřících a spoustou dalších užitečných funkcí.

Seznamte se s inteligentním spisem *iSpis.cz* i Vy!

inzerce

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ vyhlašují 8. ROČNÍK PRESTIŽNÍ CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE

právník roku 2012

PARTNEŘI SOUTĚŽE:

- Soudcovská unie ČR
- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Unie státních zástupců ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Jednota českých právníků

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoli právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnická síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 15. 5. 2012 do 31. 10. 2012. Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právníkovi roku 2012 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právnických periodikách.

Záštitu nad soutěží již podruhé převzal premiér vlády ČR RNDr. Petr Nečas a již tradičně i Ministerstvo spravedlnosti ČR.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru se společným programem 25. ledna 2013 v Praze. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2012.

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

*Společně jsme založili tradici,
kterou si právnícký svět zaslouží!*

Mercedes-Benz

Generální partner

STÁLÉ KATEGORIE SOUTĚŽE

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Správní právo
- Pracovní právo
- Insolvenční právo
- Právo informačních technologií
- Právo informačních technologií
- Lidská práva a právo ústavní

STÁLÉ KATEGORIE SE ZVLÁŠTNÍMI KRITÉRII

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos právu)

Významní partneři

PORSCHE DESIGN

Hlavní partneři

Rekodifikace NOZ a ZOK

oči JUDr. Petra Bezoušky, PhD.

Co vedlo tým PRK k tomu, že začal práce na modulu, který nyní uvádí WK jako „ASPI Průvodce NOZ a ZOK“?

Přijetí nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích u některých právníků vyvolalo radost, u jiných naopak třeba roztrpčení, ale u všech dohromady to vzbudilo potřebu dozvědět se víc, proniknout do těch skoro čtyř tisíc nových paragrafů. Tak tomu je i u nás v kanceláři. Pro vnitřní potřebu tak začalo vznikat určité srovnání „starého“ a „nového“ soukromého práva, které by našim advokátům a koncipientům poskytlo první pomoc při práci s novými zákony. No, a když se stal objem zpracovaných dat mohutnějším a systém sofistikovanějším, zrodila se myšlenka vyjít s tímto produktem i mimo kancelář a nabídnout jej dalším, kteří pronikají do tajů rekodifikace.

Jak „ASPI Průvodce NOZ a ZOK“ pomůže v orientaci v novém soukromém právu?

Všichni víme, že každý právník je hodně zaneprázdněný, a že mu zbývá jen málo času (jestli vůbec nějaký) na učení toho, co ještě není ani účinné a co navíc svým rozsahem vytváří silnou psychologickou bariéru. Záměrem bylo vytvořit produkt, který bude rychle dostupný, nebude se rozměšovat v přílišné teorii a bude intuitivní na ovládnutí. Proto tento průvodce nevznikal ani jako klasická učebnice, kterou by bylo třeba číst od začátku do konce, ani jako komentář, který podrobně rozebírá pravidlo za pravidlem, nýbrž jako pomůcka, která na bázi toho, co každý zná (současná právní úprava) postaví díky jednoduchému srovnání most k nové právní úpravě. Každý si může rychle najít to, co ho zajímá, aniž by se musel prokousávat textem, který nepotřebuje; důležitý byl požadavek přehlednosti. Zároveň je třeba říci, že díky širokému záběru zpracované látky a propracovanému systému vnitřních odkazů a klíčových slov dokáže tento průvodce dát i plastický obraz nových zákonů.

Jaká hlavní témata jste řešili a bude se „ASPI Průvodce NOZ a ZOK“ rozšiřovat?

Průvodce obsahuje 500 hesel ze všech oblastí, které regulují oba zákony. Lze v něm najít hesla z obecné části, rodinného práva, věcných práv a dědického práva, nevyhýbá se ani závazkům a pokrývá samozřejmě i oblast práva obchodních korporací. Není vynecháno žádné téma. V tomto ASPI Průvodce pokrývá celé nové soukromé právo. Zdokonalení se ale nebrání, je totiž navržen tak, aby mohl být jednoduše doplňován o další hesla, nebo aby mohla být tato hesla v případě potřeby rozpracována podrobněji. Postupem doby budeme jistě získávat další zkušenosti s novou právní úpravou, a je jasné, že jako u každé nové právní úpravy se názory na některá pravidla budou vyvíjet. Důležitá bude v tomto ohledu i zpětná vazba od uživatelů.

Jaká jsou základní východiska a filosofie NOZ a ZOK?

U občanského zákoníku je to podle mého soudu velký důraz na to, aby si člověk mohl sám utvářet svůj osud (hledat své štěstí) a zároveň důraz na ochranu slabších v těch situacích, kdy si sami nedokážou pomoci. Myslím si, že obyčejný člověk primárně nepocítí, že je tu nový občanský zákoník, bude žít tak, jak byl doposud zvyklý, jak se tomu naučil v rodině, ve škole nebo v komunitě, ve které se pohybuje. Ale když bude řešit nějakou svoji životní situaci, ať již stavět dům, pořizovat závěť nebo se hašteřit se sousedem o hranici pozemku, občanský zákoník by mu měl lépe podat pomocnou ruku. Nás právníky donutí nové soukromé právo více přemýšlet a být více kreativní. Tím, jak se uvolňuje regulace a právní úprava je méně kogentní, méně přísná, vzniká prostor pro řešení, která nejsou šablonovitá, ale šitá na míru jednotlivých klientů.

Zákon o obchodních korporacích je napsán velmi liberálním perem, tak, abychom například úpravu s.r.o. přiblížili současným evropským tendencím a motivovali podnikatele, aby častěji volili český právní řád. Na druhé straně jak vždy upozorňujeme, liberálnost byla vyvažována zvýšenou ochranou minorit, věřitelů a propracovanějšími pravidly správy obchodních korporací.

Co vám osobně přinesla práce na ASPI Průvodci rekodifikací NOZ a ZOK?

Určitě mne donutila přečíst celý nový občanský zákoník. A naučilo mne to více nad každým pravidlem přemýšlet, posuzovat je v souvislostech. Hodně zajímavá byla konfrontace názorů s kolegy z kanceláře, kteří mají ze své bohaté praxe hojně zkušenosti s aplikací současného práva a dokážou za novými pravidly vidět to, co jejich tvůrce ani nenapadlo, a s lidmi mimo kancelář, kteří působí v akademické sféře a podíleli se na tvorbě nových zákonů.

Jaké doporučení byste vzkázal kolegům z branže?

Pokusit se přistupovat k novému občanskému zákoníku jako k právnímu předpisu, který může spíše pomoci než uškodit. Pro každého tato změna znamená velkou zátěž navíc k praxi, kterou běžně vykonává. Na čas lze jistě očekávat „výkladové turbulence“, objeví se interpretace pravidel, které nikdo nemohl předpokládat. V takovém případě bude třeba zachovat chladnou hlavu a pokusit se najít rozumné řešení, třeba za pomoci pravidel v úvodních ustanoveních, která představují určitý filosofický a hodnotový základ kodexu.

JUDr. Petr Bezouška, PhD. Vystudoval Fakultu právnickou Západočeské univerzity v Plzni. K PRK Partners se připojil v roce 2011 jako Of Counsel, specializuje se zejména na poradenství související s rekodifikací soukromého práva v České republice, náhradu škody, nemovitosti a smluvní závazky (především nájemní a pracovní právo).

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Odmítnutí insolvenčního návrhu – jak tomu zabránit?.....	17
Úpadek a jeho osvědčení	19
Pohledávky věřitelů	21
Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení	24
Postup insolvenčního správce při přezkoumávání pohledávky vzniklé na základě neúčinného úkonu dlužníka....	26
Věřitelé z pohledu jejich rozhodovací působnosti v insolvenčním řízení.....	29
Provoz podniku dlužníka v insolvenční	31
Majetková podstata a její zpeněžení	33
Pohledávky dlužníka za třetími osobami.....	36
Nesplněný příslib funkční úpravy nesplněných smluv v insolvenční	37
Incidenční spory	40
Poctivý záměr v oddlužení.....	42
Konkurs a nedostatek majetku dlužníka	44
Řízený konkurs a reorganizace – proaktivní řešení úpadku podniku.....	46
Úpadkové delikty	49

Z JUDIKATURY	51 – 52
--------------------	---------

SHRNUTÍ

Hana Himmatová: Odmítnutí insolvenčního návrhu – jak tomu zabránit?

Každý rok soudy odmítnou přibližně 5000 insolvenčních návrhů. Není přitom výjimkou, že jde o firemní insolvenční návrhy, připravené podnikovými právníky a někdy i advokáty. Proč soudy tak často odmítají insolvenční návrhy? Je to vina soudů nebo navrhovatelů? Článek se zabývá nejčastějšími důvody odmítání insolvenčních návrhů, shrnuje zásadní soudní judikaturu v této oblasti, vymezuje oblasti, kde lze očekávat problémy, a naznačuje, jak jim předcházet.

Oldřich Řeháček: Úpadek a jeho osvědčení

Článek se zabývá klíčovým institutem insolvenčního práva – úpadkem a problematikou jeho zjišťování (osvědčování) v insolvenčním řízení. Klade si za cíl nastínit základní předpoklady pro vydání rozhodnutí o úpadku. V tomto ohledu je též zkoumána otázka povinnosti (břemene) tvrzení a povinnosti (břemene) důkazní, resp. zásada vyšetřovací. Důraz je kladen na praktickou stránku věci a součástí textu je aktuální judikatura Nejvyššího soudu ČR, resp. obou soudů vrchních.

Adam Sigmund: Pohledávky věřitelů

Agenda pohledávek je vedle agendy majetku jednou ze dvou základních agend insolvenční správy. Na začátku každého insolvenčního řízení je třeba definovat stranu závazků dlužníka, tj. pohledávek věřitelů. Toto se děje procesem uplatnění pohledávek věřitelů a jejich přezkoumáním insolvenčním správcem. Teprve zjištěná pohledávka je vstupenkou věřitele do insolvenčního řízení. Příspěvek komentuje soudní praxi v této oblasti, upozorňuje na změny výkladu v již jednou judikovaných věcech a poukazuje na odlišný přístup k této agendě ze strany Evropského soudního dvora při aplikaci komunitární úpadkové právní úpravy.

Helena Horová, Karel Somol: Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení

Insolvenční zákon obsahuje oproti předchozímu stavu mnohem podrobnější úpravu postavení zajištěného věřitele v rámci insolvenčního řízení. Přesto při jeho praktické aplikaci vzniká celá řada sporných otázek a momentů, na něž platná právní úprava nedává jednoznačnou odpověď. V takových případech pak hraje zcela zásadní roli především rozhodovací praxe vyšších soudů, jež může být vodítkem také pro řešení obdobných případů v dalších insolvenčních řízeních. Článek poukazuje na některá dosud vydaná soudní rozhodnutí, jež s touto problematikou úzce souvisí. Čas ukáže, zda v nich uvedené závěry v praxi dlouhodobě obstojí, případně dojde k jejich přehodnocení.

Eva Mlčochová: Postup insolvenčního správce při přezkoumávání pohledávky vzniklé na základě neúčinného úkonu dlužníka

Článek se zabývá postupem insolvenčních správců při přezkoumávání pohledávek věřitelů, vzniklých na základě odporovatelného právního úkonu dlužníka. Insolvenční zákon na tuto situaci výslovně nepamatuje, a proto se praxe liší. Autorka rozebírá aktuální soudní judikaturu obou vrchních soudů v této oblasti, z níž plyne na straně jedné to, že neúčinnost právního úkonu dlužníka není důvodem popření pohledávky, která z tohoto úkonu vznikla, na druhou stranu však stejně nelze takovou pohledávku v insolvenčním řízení uspokojit.

Bronislava Orbesová: Věřitelé z pohledu jejich rozhodovací působnosti v insolvenčním řízení

Článek je zaměřen na rozšíření pravomocí věřitelů v insolvenčním řízení aktuální platnou úpravou, které souvisí s rozhodováním schůze věřitelů a věřitelských orgánů. Akcentuje rozdílnost současné právní úpravy od předcházející. Zdůrazňuje zvýšené nároky, kladené na věřitele – členy věřitelského výboru a odkazuje na soudní praxi a judikaturu.

Kateřina Martínková: Provoz podniku dlužníka v insolvenční

Příspěvek se zaměřuje na některé aspekty provozování dlužníkovy podniku v průběhu insolvenčního řízení. Zabývá se soupisem provozovaného podniku do majetkové podstaty a dále poukazuje na spornost uspokojování pohledávek vzniklých při provozu podniku dlužníka před rozhodnutím o úpadku.

Daniel Ševčík, Jiří Šebesta: Majetková podstata a její zpeněžení

Zpeněžení majetku zapsaného v podstatě realizuje osoba s dispozičním oprávněním, kterou je od prohlášení konkursu insolvenční správce. V majetkové podstatě mohou být zapsány věci movité, nemovité, práva a pohledávky. Příпустné formy zpeněžení jsou veřejná dražba, soudní prodej movitého a nemovitého majetku či prodej mimo dražbu, pro nějž soud může udělit pokyny. Autoři dospívají k závěru, že základním a z hlediska správce nejméně problematickým způsobem zpeněžení je veřejná dražba a přímý prodej. Zabývají se také zpeněžováním v rámci provozu podniku dlužníka a prodejem v nouzi tam, kde hrozí bezprostřední škoda na majetku či jeho znehodnocení.

Marcela Marešová: Pohledávky dlužníka za třetími osobami

Vymáhání pohledávek dlužníka za třetími osobami je proces, jenž je vzhledem k absenci automatického zesplatnění těchto pohledávek leckdy velmi zdoluhavý. Postup, který insolvenční správce zvolí, je závislý zejména na tom, zda se jedná o pohledávky zajištěné či nikoliv. Autorka konstatuje, že největším problémem praxe je nedostatek podkladů předaných dlužníkem. Zde je nutné, aby insolvenční správce i věřitelské orgány postupovali důsledně v souladu s insolvenčním zákonem, ovšem při vědomí své odpovědnosti zaváži-

li postup a možné náklady, které mohou majetkově podstatě vzniknout.

Tomáš Richter: Nesplněný příslib funkční úpravy nesplněných smluv v insolvenční

Článek se zabývá platnou právní úpravou nesplněných smluv o vzájemném plnění. Zaměřuje se na její problematická místa a na reflexi těchto slabín v tuzemské literatuře a judikatuře. V závěru navrhuje legislativní změnu, jejímž cílem je zavést do českého insolvenčního práva racionální právní úpravu nesplněných smluv o vzájemném plnění, kompatibilní se vznikajícím mezinárodním konsensem ohledně tohoto tématu.

Lenka Vidovičová: Incidenční spory

Insolvenční zákon vymezuje okruh incidenčních sporů (sporů vyvolaných insolvenčním řízením) taxativně, a to tak, že v ustanovení § 159 písmeno a) až e) je doslovně uvádí, ale pod písmenem f) pouze hromadně odkazuje na další spory, které zákon jako takové označí. Právě těmito typy sporů, které lze nalézt „přůřezově“ v celém textu insolvenčního zákona, se autorka zabývá.

Rostislav Krhut: Poctivý záměr v oddlužení

Autor, který je soudcem insolvenčního úseku Krajského soudu v Ostravě, shrnuje dosavadní aplikační praxi insolvenčních soudů při posuzování poctivosti záměru návrhu na povolení oddlužení. Vedle věcného rozsahu se zabývá vymezením časového období, ve kterém je počínání dlužníka testováno – toto období není dlouhé, ale vyžaduje opravdovou změnu v ekonomickém chování dlužníka.

Martin Liška: Konkurs a nedostatek majetku dlužníka

Článek se zabývá situací, kdy majetek dlužníka v konkursu je zcela nepostačující pro uspokojení pohledávek věřitelů. Autor, který je soudcem insolvenčního úseku Městského soudu v Praze, zmiňuje soudní judikaturu, která dopadá na tyto případy, a popisuje praktický postup soudu při nedostatku majetku dlužníka.

Michal Žižlavský: Řízený konkurs a reorganizace – proaktivní řešení úpadku podniku

Když je firma v úpadku, hraje se o čas a o aktiva. Článek se zabývá otázkou, kdo může reálně ovlivnit výsledek hry s názvem insolvenční řízení. Zdůrazňuje, že klíčoví hráči se musí rozhodnout, zda chtějí hrát (pro)aktivně nebo reaktivně. V prvním případě budou hybnou silou řízení, ve druhém případě budou dělat jen to, k čemu je donutí jiní. Příspěvek naznačuje klíčové momenty konkursu a reorganizace. Autor dává praktický návod, jak lze při aktivním přístupu klíčových hráčů zkrátit nejrizikovější období reorganizace z jednoho roku na 15 dní.

Pavel Berger: Úpadkové delikty

Autor článku poukazuje na trestní aspekty insolvenčního řízení, které se mohou týkat nejen věřitelů, dlužníka, ale i insolvenčního správce.

Odmítnutí insolvenčního návrhu – jak tomu zabránit?

Mgr. HANA HIMMATOVÁ

K odmítnutí klasické žaloby soudem dochází spíše výjimečně, což však nelze říci o odmítání insolvenčních návrhů. Nahlédnutím do insolvenčního rejstříku lze zjistit, že každý pracovní den

soudy odmítnou v průměru 20 insolvenčních návrhů, což je 100 návrhů za týden, 400 za měsíc, tedy přibližně 5000 ročně.

Když podá nekvalifikovaný insolvenční návrh fyzická osoba, která se nachází v tak žalostné ekonomické situaci, že si nemůže dovolit najmout specialistu, lze to pochopit. Pokud je však navrhovatelem firma a návrh připraví právník, lze omluvit odmítnutí insolvenčního návrhu pro jeho vady jen stěží. Takových insolvenčních návrhů je ale bohužel více než dost.

Odmítnutí insolvenčního návrhu je přitom procesní rozhodnutí soudu, které je vydáno jen z důvodu formálních vad.¹ Řízení o podaném insolvenčním návrhu skončí bez toho, aby byl věcně projednán.

Zákon stanoví obligatorně náležitosti insolvenčního návrhu a podává velmi podrobný „návod“, jak by měl insolvenční návrh vypadat.² Přesto někteří navrhovatelé nepřistupují k sepisu insolvenčního návrhu s takovou vážností, jakou si zaslouží, a sami se neuváženě vystavují riziku náhrady škody, způsobené odmítnutým insolvenčním návrhem. Každý insolvenční návrh omezuje dlužníka.³ Zákonná omezení mohou poškodit nejen dlužníka, ale i třetí osoby (obchodní partnery dlužníka). Snad jen krátká lhůta pro odmítnutí insolvenčního návrhu soudem alespoň částečně toto riziko eliminuje.⁴ Odpovědnost za škodu nebo jinou újmu v každém případě nese insolvenční navrhovatel, který inicioval podání odmítnutého insolvenčního návrhu, pokud dlužníku nebo věřiteli vznikla škoda zahájením insolvenčního řízení nebo opatřeními přijatými v jeho průběhu.⁵

Insolvenční návrh je zvláštním druhem žaloby, jak ji známe z obecné úpravy dle občanského soudního řádu. Insolvenční zákon má sice přednost před obecnými ustanoveními občanského soudního řádu, ale náležitosti žaloby a insolvenčního návrhu jsou podobné. Obě podání musí být úplná, určitá a srozumitelná. Na rozdíl od klasické žaloby se však u insolvenčního návrhu nevyžaduje petit, resp. jeho absence nemůže vést k odmítnutí insolvenčního návrhu za předpokladu, že návrh obsahuje všechny zákonem požadované náležitosti.⁶

Odmítnout insolvenční návrh z důvodu, že neobsahuje obligatorní náležitosti nebo je neurčitý anebo nesrozumitelný, je pro soud nejjednodušší způsob vyřízení věci. Zvláště za situace, kdy soud není povinen vyzvat navrhovatele k odstranění vad návrhu a musí rozhodnout o podaném návrhu do sedmi dnů od jeho podání (nelze užít § 43 občanského soudního řádu). V insolvenčním řízení vyzývá soud navrhovatele k odstranění vad insolvenčního návrhu jen tehdy, když nejsou k insolvenčnímu návrhu připojeny zákonem požadované přílohy nebo neobsahují-li tyto přílohy stanovené náležitosti.⁷ Po uplynutí sedmidenní lhůty (u navrhovatelů podnikatelů může být lhůta delší) ale i zde soud návrh odmítne, nebude-li řádně doplněn. Pro úplnost je třeba uvést, že **soudní judikatura se v této souvislosti ustálila na závěru, že insolvenční navrhovatel může odstranit vady insolvenčního návrhu jen do doby, než soud návrh odmítne.**⁸ Je-li insolvenční návrh odmítnut a navrhovatel podá odvolání, ve kterém zhojí vady, pro které byl insolvenční návrh odmítnut, nemůže již odvolací soud odvolání vyhovět.

Z rozhodovací soudní praxe vyšších soudů také plyne, že insolvenční návrh, který neobsahuje všechny náležitosti (například bude chybět identifikační číslo dlužníka – právnické osoby), ještě nemusí být soudem odmítnut, neboť judikatura přepjatý formalismus zapovídá.⁹ Praxe prvoinstančních soudů ale mnohdy vybočuje z judikatury vyšších soudů a je značně formalistická. To lze přičítat velkému objemu insolvenční agendy, sledování počtu věcí, vyřizovaných soudy, a rychlosti, s jakou lze věc skončit odmítnutím insolvenčního návrhu. Rozhodně však bude odmítnut insolvenční návrh, který trpí takovými nedostatky a absencí základních náležitostí, pro které nelze pokračovat v řízení. **Nejčastější důvody odmítnutí insolvenčního návrhu jsou uvedeny dále.**

1 § 128 a násl. InsZ.

2 § 103 a násl. InsZ.

3 Viz účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, vymezené zejména v § 109 až § 111 InsZ.

4 Tato lhůta, stanovená v § 128 InsZ, je lhůtou pořádkovou a jejím nedodržením může být založena odpovědnost státu za škodu způsobenou případným prodloužením s vydáním rozhodnutí o odmítnutí insolvenčního návrhu podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci (nesprávný úřední postup). K tomu lze srovnat kupř. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 5. 2010, sp. zn. KSPL 27 INS 1784/2009, 29 NSČR 22/2009.

5 § 147 InsZ.

6 Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 79 INS 4386/2008, 2 VSPH 274/2008-A ze dne 27. 11. 2008.

7 § 128 odst. 2 InsZ.

8 Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSBR 31 INS 1583/2008, 29 NSČR 7/2008-A-16 ze dne 26. 2. 2009.

9 Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSČR 23/2010-A-18 ze dne 22. 9. 2011.

ÚPADEK DLUŽNÍKA NENÍ OSVĚDČEN

Navrhovatelé podceňují v insolvenčních návrzích osvědčování dlužníkovu úpadku nebo hrozícího úpadku dle § 3 insolvenčního zákona. **Tvrzení navrhovatele osvědčující úpadek či hrozící úpadek dlužníka musí být konkrétní a musí být uvedena přímo v insolvenčním návrhu, neboť přílohy a listiny nejsou součástí insolvenčního návrhu.** Aby mohly být právně významné skutečnosti předmětem osvědčení či dokazování, musí tu být úplná a dostatečně konkrétní skutková tvrzení o skutečnostech, jež naplňují všechny znaky konkrétní skutkové podstaty úpadku (úpadek má více forem).

Dlužník má oproti věřiteli výhodu v tom, že má dostatek informací k tomu, aby svůj úpadek v insolvenčním návrhu popsal. Věřitelé často takovými informacemi nedisponují, přitom nesou břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně všech skutečností rozhodných pro závěr, že byl osvědčen dlužníkovu úpadek. Má-li přitom jít o úpadek ve formě platební neschopnosti, musí navrhuje věřitel vedle tvrzení vlastní splatné pohledávky proti dlužníkovi uvést v návrhu nejen konkrétní tvrzení o mnohosti věřitelů dlužníka a o tom, že dlužník své splatné závazky nehradí po zákonem stanovenou dobu po lhůtě splatnosti, nýbrž i **tvrzení, z nichž plyne, že dlužník po tuto dobu není schopen úhrady svých splatných závazků.** Nestačí pouhá *neochota* platit (kupř. z důvodu vad dodaného díla).

Insolvenční řízení není řízení vymáhací, proto jen obecná tvrzení v insolvenčním návrhu, že je dlužník v úpadku, je předlužen nebo není schopen plnit své splatné závazky, samo o sobě neobstojí.¹⁰ Nestačí ani pouhé (časté) tvrzení, že dlužník nezaplátil pohledávku věřiteli, a proto se nachází v platební neschopnosti. Věřitel nese následky svého rozhodnutí podat insolvenční návrh proti dlužníkovi, o jehož věřitelích a majetku nemá dostatečné informace.¹¹ Soud jej může zavázat k náhradě škody, kterou způsobí dlužníkovi anebo jiné osobě podáním vadného insolvenčního návrhu.¹²

V insolvenčním návrhu je třeba nejen tvrdit konkrétní okolnosti každého jednotlivého případu, ale navrhovatel k nim musí soudu nabídnout konkrétní důkazy. Výsledek dokazování dlužníkovu úpadku sice není závislý jen na důkazech navržených v insolvenčním návrhu a insolvenční soud musí ve smyslu ustanovení § 86 insolvenčního zákona provést i jiné důkazy, potřebné k osvědčení dlužníkovu úpadku, než byly

účastníky navrhovány. Otázkou ale je, zda je rozumné na to spoléhat. Uvedená povinnost soudu v každém případě platí jen tehdy, když insolvenční návrh nemá žádné vady a je projednatelný. V opačném případě nesmí insolvenční soud činit žádné další úkony a je povinen neprodleně insolvenční návrh odmítnout.

INSOLVENČNÍ NÁVRH NEDOVOLENĚ ODKAZUJE NA PŘÍLOHY

Z ustálené judikatury vyplývá, že povinnost vylíčit v insolvenčním návrhu rozhodující skutečnosti osvědčující úpadek dlužníka není splněna tím, že insolvenční navrhovatel ohledně těchto skutečností odkáže na listinný důkaz, který k návrhu připojil jako přílohu.¹³ Tyto skutečnosti musí navrhovatel konkrétně rozepsat přímo v insolvenčním návrhu v rámci popisu rozhodujících skutečností. K listinám připojeným k insolvenčnímu návrhu lze přihlídnout jen v případě, že se jedná o řádný seznam majetku a závazků, připojený k insolvenčnímu návrhu, na který navrhovatel v insolvenčním návrhu odkázal.¹⁴

CHYBÍ PŘIHLÁŠKA POGLEDÁVKY NEBO JE VADNÁ

Jde-li o návrh podaný věřitelem, musí navrhovatel navíc (na rozdíl od situace, kdy podává insolvenční návrh sám dlužník) řádně vylíčit skutečnosti, ze kterých vyplývá jeho oprávnění podat návrh, tj. skutečnosti svědčící o tom, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku.¹⁵ **Kdo nemá proti dlužníkovi splatnou pohledávku, není oprávněn (aktivně legitimován) k podání věřitelského insolvenčního návrhu.** Doložení aktivní legitimace navrhuje věřitele je základním předpokladem věcného projednání insolvenčního návrhu. Věřitel proto musí připojit k insolvenčnímu návrhu řádnou přihlášku své pohledávky, která má všechny zákonné náležitosti a je učiněna v zákonem předepsané formulářové podobě, jinak soud jeho návrh odmítne.¹⁶

INSOLVENČNÍ NÁVRH A NÁVRH NA POVOLENÍ ODDLUŽENÍ

Zvláštní případ představuje insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení. Insolvenční návrh a návrh na povolení oddlužení lze podat v jedné listině. Jedná se však o dva návrhy, které soudy posuzují samostatně. Listina musí v prvé řadě splňovat náležitosti samotného insolvenčního návrhu,¹⁷ zejména musí obsahovat vylíčení rozhodujících skutečností osvědčujících dlužníkovu úpadek nebo hrozící úpadek. Pokud není v návrhu osvědčen dlužníkovu úpadek, soud se již nezabývá návrhem na povolení oddlužení a celý návrh odmítne. Teprve je-li insolvenční návrh bezvadný, soud přistoupí k posouzení návrhu na povolení oddlužení. Když je vadný jen návrh na povolení oddlužení, vyzve soud dlužníka k opravě nebo doplnění návrhu a stanoví k tomu maximální lhůtu sedmi dní.¹⁸ Neodstraní-li dlužník v této lhůtě vady návrhu na povolení oddlužení, soud návrh nejen odmítne, ale následně prohlásí na majetek dlužníka konkurs.¹⁹

10 Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSPL 27 INS 1784/2009, 29 NSČR 22/2009 ze dne 20. 5. 2010.

11 Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. KSPL 27 INS 7385/2011, 2 VSPH 912/2011 - A - 10 ze dne 7. 9. 2011.

12 Toto riziko zvyšuje tzv. protiřádková novela insolvenčního zákona, kterou již přijala poslanecká sněmovna.

13 Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSBR 31 INS 158/2008, 29 NSČR 7/2008 ze dne 26. 2. 2009.

14 Usnesení Nejvyššího soudu č. j. 29 NSČR 7/2008-A-16 ze dne 26. 2. 2009, usnesení Vrchního soudu v Praze, č. j. 1 VSPH 342/2010-A-56 ze dne 11. 5. 2010.

15 § 105 InsZ.

16 Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSUL 43 INS 384/2008, 1 VSPH 7/2008-A ze dne 31. 3. 2008.

17 Podle ustanovení § 103 InsZ.

18 § 393 odst. 3 InsZ.

19 § 396 odst. 1 InsZ.

ZHOJENÍ VAD INSOLVENČNÍHO NÁVRHU DALŠÍM INSOLVENČNÍM NÁVRHEM

Zajímavou situaci řešil Nejvyšší soud, když posuzoval případ, kdy bylo podáno více insolvenčních návrhů na téhož dlužníka, které byly samy o sobě vadné, ale v souhrnu poskytovaly dostatečný podklad pro rozhodnutí o úpadku dlužníka. Nejvyšší soud ve svém usnesení sp. zn. 29 NSČR 20/2012 ze dne 28. března 2012 konstatoval, že od okamžiku, od kterého se další insolvenční návrh považuje za přistoupení k řízení o původním insolvenčním návrhu a od kterého se osoba, která další insolvenční návrh podala, považuje za dalšího insolvenčního navrhovatele,²⁰ se na původní insolvenční návrh a na přistoupení k řízení pohlíží stejně, jako kdyby šlo o podání učiněná společně původním insolvenčním navrhovatelem i dalším insolvenčním navrhovatelem.

Nejvyšší soud vytkl prvoinstančnímu soudu stejně jako soudu odvolacímu, že posuzovaly první insolvenční návrh i následný druhý insolvenční návrh stejného dlužníka samostatně a pro jejich vady oba tyto návrhy odmítly. Posuzované insolvenční návrhy sice obsahovaly vady, pro které by mohly být samostatně odmítnuty, nicméně posouzením obou těchto návrhů v jejich souhrnu došlo ke zhojení vad jednotlivých návrhů. Tento závěr je v praxi dobře využitelný zejména pro další věřitele, kteří mají více informací než věřitel, který podal insolvenční návrh. Ti mohou urychlit řízení a zhojit vady původního insolvenčního návrhu tím, že přistoupí do řízení jako další navrhovatelé a doplní chybějící informace a pod-

klady, což zabrání odmítnutí insolvenčního návrhu a umožní soudu rozhodnout o úpadku dlužníka.

ZÁVĚR

Počet odmítaných insolvenčních návrhů svědčí o jejich nízké kvalitě. Lze očekávat, že v praxi bude stále více uplatňováno právo na náhradu škody nebo jiné újmy, způsobené odmítnutým insolvenčním návrhem.²¹ K tomu zřejmě přispěje i tzv. protiškanozánní novela insolvenčního zákona, která právě nabývá účinnosti a která umožní soudům nejen odmítat vadné insolvenční návrhy a ukládat navrhovatelům pořádkové pokuty do výše 50 tisíc korun, ale vytváří i efektivní nástroje k zajištění prostředků na náhradu škody, způsobené nedůvodnými insolvenčními návrhy.²² Odmítnutí insolvenčního návrhu a vzniku škody, která s tím může být spojena, zabrání jedině kvalifikovaný sepis insolvenčního návrhu, podložený důkladnou znalostí soudní praxe.

✦ Autorka je advokátkou v Praze a insolvenční správkyní. Je členkou odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

20 § 107 odst. 1 InsZ.

21 § 147 InsZ.

22 Zatím vedeno jako tisk PSP 604/0.

Úpadek a jeho osvědčení

JUDr. OLDŘICH ŘEHÁČEK, Ph.D.

Úpadek¹ je bezesporu klíčovým institutem insolvenčního práva. Není-li úpadku, resp. není-li úpadek dlužníka v insolvenčním řízení zjištěn (osvědčen), je zjevné, že je lichá nejen otáz-

ka po způsobu jeho řešení,² ale lze konstatovat, že insolvenční řízení, resp. normy insolvenčního zákona se mívají svým smyslem a účelem; účelem insolvenčního zákona a insolvenčního řízení totiž je řešení (hrozícího) úpadku dlužníka některým ze zákonem stanovených způsobů [§ 4 odst. 1 insolvenčního zákona (dále jen „IZ“)] tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužnickým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu³ a zásadně poměrnému uspokojení dlužnických věřitelů.⁴

Základem pro rozhodnutí o úpadku⁵ dlužníka je srozumí-

telný a určitý insolvenční návrh (insolvenční řízení nelze zahájit ex offio) opatřený náležitostmi dle § 103 IZ. **V případě dlužnického insolvenčního návrhu je k němu nutno připojit zákonem požadované přílohy obsahující údaje uvedené v § 104 IZ (zejména řádné seznamy majetku a závazků navrhovatele).**⁶ V případě věřitelského insolvenčního návrhu je potom třeba, aby věřitel – navrhovatel doložil, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku, a k insolvenčnímu návrhu **připojil její přihlášku (§ 105 IZ).**

Teprve za předpokladu, že soud má k dispozici bezvadný

1 Viz § 3 IZ.

2 Viz § 4 IZ.

3 S určitou korekcí v případě řešení úpadku oddlužením [bliže např. Kotoučová, J. a kol.: Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2010, str. 2].

4 K tomu, co naopak účelem úpravy obsažené v insolvenčním zákoně není, viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 77 INS 2654/2011, 2 VSPH 527/2011 či usnesení Nejvyššího soudu ČR, sen. zn. 29 NSČR 13/2011.

5 Viz § 136 odst. 1 IZ.

6 Ke splnění povinnosti (unesení břemene) tvrzení ohledně (hrozícího) úpadku dlužníka poukazem na příložené seznamy majetku a závazků viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSPH 54 INS 11574/2011, 1 SPH 891/2011.

insolvenční návrh (miněno insolvenční návrh, který nevykazuje nedostatky, pro které nelze v řízení pokračovat), může přistoupit k další fázi řízení, tedy ke zjišťování, zda dlužník je v úpadku (resp. zda je insolvenční navrhovatel – věřitel aktivně legitimován – viz níže). Není-li tu takový návrh, nesmí insolvenční soud činit žádné další úkony (ani vyzývat navrhovatele k odstranění vad návrhu) a podle § 128 odst. 1 IZ je povinen neprodleně insolvenční návrh odmítnout.⁷ V případě, že není vadný insolvenční návrh sám, ale jde o vadu jeho příloh (které nejsou k insolvenčnímu návrhu připojeny, resp. neobsahují zákonem stanovené náležitosti), určí insolvenční soud navrhovateli lhůtu k doplnění insolvenčního návrhu (§ 128 odst. 2 IZ).

Jiná osoba než dlužník (který má aktivní legitimaci bez dalšího) je oprávněna domáhat se insolvenčním návrhem rozhod-

7 Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSPL 27 INS 7385/2011, 2 VSPH 912/2011. K tomu ale též srov. usnesení Nejvyššího soudu, sen. zn. 29 NSČR 38/2010.

8 Pouze dlužník se může domáhat rozhodnutí o úpadku z důvodu, že mu úpadek toliko hrozí (§ 97 odst. 3 ve spojení s § 136 odst. 1 IZ).

9 Srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSUL 45 INS 3773/2009, 1 VSPH 639/2009, resp. sp. zn. MSPH 76 INS 2762/2011, 3 VSPH 436/2011.

10 Ponecháme-li stranou insolvenční návrh orgánu dozoru (dohledu) [§ 368, resp. § 380 IZ].

11 Srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSHK 40 INS 18522/2011, 3 VSPH 389/2011.

12 Srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSUL 71 INS 10630/2011, 3 VSPH 1086/2011.

13 Srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSCB 28 INS 2458/2011, 3 VSPH 695/2011.

14 Usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu pro neosvědčení aktivní legitimace navrhovatele a) nemůže obstát v případě, že tato legitimace svědčí navrhovateli b), byť by tento navrhovatel k řízení přistoupil až po vydání rozhodnutí o úpadku (srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSHK 42 INS 1655/2008, 1 VSPH 201/2008).

15 § 103 odst. 2 a 3 IZ.

16 Relevantní by v tomto směru mohla být obrana postavená na tvrzení, že pohledávka navrhovatele vůči dlužníkovi buď vůbec nevznikla, že není splatná nebo že již zanikla (splněním, zápočtem vzájemných pohledávek apod.) [srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 78 INS 2866/2010, 2 VSPH 510/2010].

17 Povaha řízení o návrhu věřitele na vydání rozhodnutí o úpadku nevylučuje, aby soud o skutečnostech, jež jsou mezi účastníky sporné, prováděl dokazování o tom, zda pohledávka věřitele skutečně existuje, ale není povolán k tomu, aby ke zjištění této skutečnosti prováděl rozsáhlé dokazování (viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 77 INS 2654/2011, 2 VSPH 527/2011). Závěr o nutném rozsáhlém dokazování přesahujícím rámec insolvenčního řízení (ovšem řádně odůvodněný a tedy způsobilý přezkoumáním) může obstát jen jako důvod zamítnutí věřitelova insolvenčního návrhu pro nedoložení jeho aktivní legitimace, nikoli jako důvod zamítnutí tohoto návrhu pro neosvědčení úpadku, neboť právě jeho zkoumání (v důkazním prostoru ovládaném vyšetřovací zásadou) je v dané fázi insolvenčního řízení jeho předmětem (viz usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSPA 59 INS 11383/2010, 3 VSPH 134/2011).

18 Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 76 INS 2762/2011, 3 VSPH 436/2011 či usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 77 INS 2654/2011, 2 VSPH 527/2011.

19 Tento závěr platí bez ohledu na to, zda bude v takovém případě insolvenční návrh zamítnut bez nařízení jednání (tento názor konstantně prosazuje Vrchní soud v Praze, a to mimo jiné s poukazem na devalvací institutu jednání – srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 91 INS 4684/2011, 1 VSPH 654/2012, příznačně vydané v insolvenčním řízení na majetek spol. ČEPRO, a. s.) anebo po nařízeném jednání (srov. usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 30/2009 či sen. zn. 29 NSČR 41/2010).

20 Srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSCB 28 INS 2458/2011, 3 VSPH 695/2011.

21 § 3 odst. 1 písm. a) a b) IZ.

22 Srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSLB 76 INS 3014/2011, 3 VSPH 1388/2011.

23 Na toto usnesení pak navázal např. v usnesení sen. zn. 29 NSČR 45/2011.

nutí o dlužníkově úpadku⁸ jen pokud tvrdí a zároveň doloží, že je jeho věřitelem a že má proti němu pohledávku, která je již splatná (§ 97 odst. 3 ve spojení s § 105 IZ).^{9, 10} **Doložení aktivní legitimace navrhujícího věřitele je primárním předpokladem projednání dlužníkového úpadku.**¹¹ Teprve pokud navrhovatel tuto svoji aktivní legitimaci k podání insolvenčního návrhu prokáže, může se insolvenční soud zabývat zkoumáním tvrzeného dlužníkového úpadku dle § 3 IZ.¹² Lze tedy konstatovat, že při zkoumání aktivní legitimace navrhujícího věřitele se prosadí zásada projednací a břemeno tvrzení i břemeno důkazní spočívá výhradně na insolvenčním navrhovateli, resp. navrhovatelích.^{13, 14}

I když tedy věřitel předloží způsobilý insolvenční návrh, v němž nabídne dostatečná tvrzení o existenci své splatné pohledávky za dlužníkem, již též přihlásil, a k těmto tvrzením též označí důkazy (předloží listinné důkazy),¹⁵ je na místě ho pro nedoložení navrhovatelovy aktivní legitimace dle § 143 odst. 2 IZ zamítnout v případě, že nabídnuté důkazy nejsou zjevně dostatečné k prokázání existence tvrzené navrhovatelovy splatné pohledávky, již dlužník popírá;¹⁶ k zamítnutí insolvenčního návrhu pak insolvenční soud přistoupí také tehdy, jestliže by k závěru o existenci navrhovatelovy splatné pohledávky (vzhledem k povaze nároku nebo obraně dlužníka) bylo zapotřebí provést rozsáhlé dokazování,¹⁷ které přísluší (pouze) řízení nalézacímu.^{18, 19}

Zatímco při zkoumání aktivní legitimace navrhujícího věřitele, jež je – jak shora uvedeno – předpokladem projednání (samotného) dlužníkového úpadku, se prosadí zásada projednací a břemeno tvrzení i břemeno důkazní spočívá výhradně na insolvenčním navrhovateli, je k osvědčení tvrzeného (hrozícího) úpadku insolvenční soud povinen provést i důkazy nenavržené (§ 86 IZ). Při zjišťování dlužníkového úpadku se tak prosazuje zásada vyšetřovací.²⁰

Uplatnění vyšetřovací zásady však nic nemění na tom, že povinnost tvrzení, resp. břemeno tvrzení stran dlužníkového úpadku, tedy ohledně plurality věřitelů dlužníka (ohledně jejich délce splatných pohledávek),²¹ potažmo ohledně dlužníkovy platební neschopnosti (předlužení), je na insolvenčním navrhovateli. Jakkoli tedy § 86 IZ ukládá insolvenčnímu soudu provést i jiné důkazy potřebné k osvědčení dlužníkového úpadku, než byly účastníky navrhovány, jde o projev vyšetřovací zásady k prokázání předložených tvrzení a nikoliv k tomu, aby si soud tato tvrzení opatroval.²²

K otázce splnění povinnosti tvrzení (unesení břemene tvrzení) ze strany insolvenčního navrhovatele (ať je jím věřitel či dlužník) konstatoval Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení sen. zn. 29 NSČR 14/2011,²³ že **jak dlužnický, tak i věřitelský insolvenční návrh musí ve smyslu ustanovení § 103 odst. 2 IZ obsahovat jako součást vylíčení okolností, které osvědčují úpadek dlužníka, nejen konkrétní údaje o dalších věřitelích dlužníka, nýbrž i konkrétní údaje o pohledávkách takových věřitelů, včetně konkrétních údajů o splatnosti těchto pohledávek, a to v míře, která v případě, že tato tvrzení budou shledána pravdivými, dovolí insolvenčnímu soudu uzavřít, že dlužník je v úpadku.** Tamtéž uvedl, že takový požadavek nespĺňuje insolvenční návrh, v němž jsou sice konkrétně označeni další věřitelé dlužníka, avšak konkrétní údaje o pohledávkách takových věřitelů a o jejich splatnosti jsou nahrazovány obecným tvrzením, že dlužník má peněžité závazky, které jsou po dobu

delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, respektive neplní své peněžitě závazky po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti.^{24, 25}

Znak neschopnosti dlužníka plnit (insolvenčním návrhovačem konkrétně vymezené) peněžitě závazky, které jsou po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti [§ 3 odst. 1 písm. c) IZ] potom může být – a v praxi též v drtivé většině případů je – v rovině tvrzení obsažených v insolvenčním návrhu uplatněn tvrzením o naplnění některé z vyvratitelných domněnek obsažených v § 3 odst. 2 IZ, resp. tvrzením (tvrzeními), z nějž (nichž) lze usuzovat na některou z těchto vyvratitelných domněnek.²⁶

Je-li pak dána (v insolvenčním řízení osvědčena nebo prokázána) některá ze skutkových podstat popsanych v § 3 odst. 2 IZ, zakládající vyvratitelnou domněnku dlužníkovy neschopnosti platit své splatné závazky, pak na dlužníka (po dobu, po kterou domněnka trvá) přechází povinnost tvrzení a důkazní povinnost ohledně skutečnosti, že k úhradě svých splatných závazků schopen je. Dlužník potom vyvrátí domněnku své platební neschopnosti ve smyslu § 3 odst. 2 IZ, jakmile v insolvenčním řízení osvědčí nebo prokáže schopnost uhradit všechny splatné závazky těch věřitelů, jež má insolvenční soud pro účely rozhodnutí o věřitelském insolvenčním návrhu za osvědčené (doložené).²⁷

K okolnostem, které je třeba v insolvenčním návrhu tvrdit v případě úpadku ve formě předlužení (§ 3 odst. 3 IZ), resp. v případě hrozícího úpadku (§ 3 odst. 4 IZ), lze pro stručnost toliko odkázat na judikaturu, a to (např.) na usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 5. 2010, sen. zn. 29 NSCR 22/2009, potažmo na usnesení Vrchního soudu v Olomouci, sp. zn. KSBR 32 INS 24219/2011, 3 VSOL 263/2012.

ZÁVĚR

Insolvenční zákon klade pro zjištění (osvědčení) dlužníkovy úpadku relativně vysoké nároky na insolvenčního návrhovatele, a to zvláště tehdy, je-li jím dlužníkův věřitel.²⁸ Předložený text lze tak chápat též jako lapidární vodítko, jak být s podaným insolvenčním návrhem úspěšný.

✿ Autor je advokátem v Praze a insolvenčním správcem se zvláštním povolením.

- 24 Pro úplnost lze nicméně upozornit na z hlediska navrhujičích věřitelů příznivější názor, obsažený v usnesení Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. KSBR 38 INS 12690/2010, 2 VSOL 505/2010.
- 25 Požadavek zákona na pluralitu věřitelů nelze posuzovat odděleně od požadavku plurality „splatných závazků“, které dlužník není schopen plnit. Dlužník, má-li být zjištěn jeho úpadek, musí mít nejméně dva věřitele, z nichž každý má proti němu pohledávku po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 14/2011).
- 26 Jestliže však žádná z vyvratitelných domněnek není v insolvenčním návrhu tvrzena a ani z jeho obsahu nelze na některou z vyvratitelných domněnek usuzovat, nepostačuje k naplnění znaku úpadku spočívajícího v dlužníkově platební neschopnosti, aby dlužník neprokázal (nedoložil, neosvědčil) opak (neosvědčil, že je v případě potřeby schopen svým splatným závazkům dostát) [srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 257/2002].
- 27 Viz usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 38/2010. Dlužník tedy musí prokázat dostatek likvidních prostředků, nikoliv např. nedobytných pohledávek (srov. usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 10/2009) či neprodejného majetku (srov. usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 36/2009).
- 28 Je tomu tak mimo jiné proto, že podle ustanovení § 141 odst. 2 IZ je vyloučeno zrušení nebo změna rozhodnutí o úpadku odvolacím (dovolacím) soudem toliko z důvodu, že insolvenční návrhovatel nedoložil, že má proti dlužníkovy splatnou pohledávku (viz usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 24/2009).

Pohledávky věřitelů

Mgr. ADAM SIGMUND

OČ TU BĚŽÍ?

Pohledávky věřitelů – slovy Shakespearova Hamleta, prince dánského, to je to, oč tu běží. Kvůli věřitelům (a jejich pohledávkám) je bezesporu celé insolvenční řízení v teorii koncipováno a v praxi vedeno. Koneckonců toto východisko je obsaženo i v úvodním ustanovení § 5 insolvenčního zákona, když v rámci zásad tohoto zákona je jako hlavní cíl definováno dosažení rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů. Agenda pohledávek je tak vedle agendy majetku jednou ze dvou základních agend insolvenční správy.

Cílem insolvenčního řízení je vlastně finální vypořádání základní bilanční rovnice obsažené ve formátu: aktiva = závazky + vlastní kapitál. Závazky v této rovnici představují právě pohledávky věřitelů a úkolem insolvenční správy je co nejrychlejší a nejefektivnější realizace aktiv dlužníka za účelem vypořádání jeho závazků v podobě pohledávek věřitelů. Ideálně může dojít i k vypořádání podřízeného dluhu vlastníků korporátního dlužníka. Pro insolvenční řízení, kde zásadní roli hraje fakt, zda se jedná o pohledávky zajištěné či nezajištěné, dále rozvádí základní bilanční rovnici ve své knize¹ Tomáš Richter do podoby, již je možno parafrázovat asi takto: zajištěná aktiva + nezajištěná aktiva = (zajištěné pohledávky + nezajištěné pohledávky + podřízené pohledávky) + (prioritní vlastní kapitál + kmenový vlastní kapitál).

1 Richter, T.: Insolvenční právo, 1. vydání, ASPI, Wolters Kluwer, Praha 2008, 73 str.

Ilustrační foto

Na začátku každého insolvenčního řízení je tak především třeba definovat stranu závazků dlužníka, tj. pohledávek věřitelů. Toto se děje procesem přihlášení pohledávek věřiteli a jejich přezkoumáním insolvenčním správcem (popř. konečným určením existence pohledávek v rámci incidenčních sporů – viz níže). Teprve na základě definování požadavku „komu“ se bude rozdělovat, může následně dojít k distribuci výtěžku zpeněžení aktiv dlužníka, tj. k definování toho, „co“ a „jak“ se bude rozdělovat.

PŘIHLÁŠKY POGLEDÁVEK (AGENDA ADVOKÁTŮ)

Věřitel, který se chce účastnit na uspokojení své pohledávky za dlužníkem v insolvenčním řízení, tj. v kolektivním řízení, které slouží k vymáhání a uspokojování pohledávek, na rozdíl od exekučního řízení, jež je řízením individuálním, a který chce popř. využít svých dalších procesních možností ovlivnit průběh tohoto insolvenčního řízení, musí si nejprve opatřit vstupenku do tohoto řízení. Onou vstupenkou je řádná a včasná přihláška pohledávky. Pokud nebude přihláška podána včas v rámci procesní lhůty dané ustanovením § 136 odst. 3 insolvenčního zákona, bude odmítnuta, tj. věřitel nebude do řízení vpuštěn. Procesní povaha této lhůty již byla spolehlivě a opakovaně judikována,² tudíž postačí poslední den lhůty předat přihlášku pohledávky k poštovní přepravě. Ak-

tuální insolvenční judikatura již dokonce odpovídá i na otázku podávání přihlášek pohledávek prostřednictvím datových schránek.³ V případě vadně podané přihlášky bude věřitel moci svoji chybu napravit, neboť podle ustanovení § 188 insolvenčního zákona bude vyzván k odstranění vad své přihlášky.

Přihláška pohledávky, ostatně obdobně jako žaloba, se typicky skládá z vlastního podání na obligatorně předepsaném formuláři a z příloh. Zajisté obě tyto složky mohou vykazovat vady. Je zajímavé sledovat přístup soudů při výkladu zákonného ustanovení, řešícího povinnost insolvenčního správce vyzvat k odstranění těchto vad. Zákon hovoří o tom, že nelze-li přihlášku pohledávky přezkoumat pro její vady nebo neúplnost, vyzve insolvenční správce věřitele, aby ji opravil. Většina správců chápala toto ustanovení tak, že povinností vyzvat k opravě podléhají pouze vady přihlášky samé, nikoliv vady jejích příloh (či absence těchto příloh), a tak to chápala i dosavadní soudní výkladová praxe.⁴ Pokud věřitel nepřipojil požadované přílohy, neprokázal uplatněný nárok a došlo k popření jeho pohledávky. Tento názor byl však posléze v konkrétním případě, kdy věřitel měl nést náklady incidenčního sporu i za situace, kdy dodatečně svůj nárok prokázal, korigován rozhodnutím VS v Praze 103 VSPH 29/2012 v tom smyslu, že přílohy přihlášky jsou její nedílnou součástí a je na insolvenčním správci, aby přistoupil k odstranění vad přihlášky vyzváním věřitele, a k popření pohledávky má dojít až poté, co věřitel vady ani po výzvě neodstraní. Opačný postup byl soudem posouzen jako nedůsledná činnost správce. Byť se tato korekce dříve judikovaného názoru nemusí všem insolvenčním správcům líbit, je třeba si uvědomit, že insolvenční proces je zde především pro věřitele a „prověřitel-ský“ by měl být i výklad nejasných či sporných ustanovení insolvenčního zákona. Slovy Bohumila Hrabala z románu Postřižiny je tak možno říci: „Musíte se víc snažit, pane správce.“

V porovnání s poměrně dynamickým vývojem aktuální insolvenční judikatury je zajímavé sledovat míru konstantnosti v judikování některých otázek i mezi různými úpadečnými předpisy, jmenovitě mezi dřívějším zákonem o konkursu a vyrovnání⁵ a insolvenčním zákonem. Hezkým příkladem

2 (Rc) 29 NSČR 2/2010: Závěr o včasnosti přihlášky pohledávky lze učinit jen tehdy, byla-li přihláška posledního dne lhůty stanovené insolvenčním soudem v rozhodnutí o úpadku odevzdána orgánu, který má povinnost písemnost doručit insolvenčnímu soudu; 1 VSPH 689/2011 – problematika konce procesní lhůty připadající na den pracovního klidu nebo svátek.

3 3 VSPH 605/2010: Přihláška pohledávky je procesním úkonem, podáním věřitele, které – jestliže je odesláno z datové schránky tohoto věřitele – má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný.

4 1 VSPH 94/2008: Postup podle § 188 IZ se uplatní pouze tehdy, jestliže vadný je sám procesní úkon, tj. přihláška pohledávky. Okolnost, že věřitel nepřipojí požadované přílohy, nemůže mít jiný následek, než že uplatněný nárok neprokáže (nesplní povinnost důkazní).

5 Zákon č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (ZKV).

je třeba přístup k požadavkům na úplnost tvrzení v přihlášce pohledávky. Jak víme, má přihláška pohledávky podle obou předpisů povahu žaloby.⁶ Co se však týče formálních požadavků na „přihlášková“ tvrzení v porovnání se „žalobními“ tvrzeními, vykristalizoval se judikaturou pro oba předpisy mírnější režim. **Konkursní judikát Nejvyššího soudu ČR 29 Cdo 1089/2000 připouští, že vyličení rozhodujících skutečností může mít – zprostředkovaně – původ i v odkazu na listinu, kterou žalobce připojí k žalobě. Totožné k těmto otázkám přistupuje i pozdější insolvenční judikatura např. v rozhodnutí VS v Praze 1 VSPH 701/2009**, kde uvádí, že tvrzení o důvodu vzniku vykonatelné pohledávky lze v přihlášce pohledávky založit též na rozhodnutí, smíru nebo listině, pro kterou se pohledávka stala vykonatelnou, a doložit jej žalobou. Závěrem je tedy **jednoznačný a dlouhodobý trend k menší formálnosti tvrzení obsažených v přihlášce, pokud zásadní hmotněprávní skutečnosti mohou vyplývat z jejich příloh.** Ani zdaleka se však ještě nepřibližujeme neformálnímu přístupu k přihlášcům a jejich přílohám (supporting documents/pièces justificatives/Belege) tak, jak jej zavedl při výkladu Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 (komunitární úpadkový předpis) Evropský soudní dvůr (ESD). Ze strany správců a tuzemských soudů by však měl být tento přístup k zahraničním věřitelům (mysleno ze zemí EU vyjma Dánska) respektován, neboť jeho porušení je postižitelné ze strany ESD.

PŘEZKUM POHLEDÁVEK (AGENDA SPRÁVCŮ)

Po uplynutí lhůty k podávání přihlášek přechází aktivita na insolvenčního správce, který je povinen sestavit seznam přihlášených pohledávek⁷ a předat jej insolvenčnímu soudu ke zveřejnění; a to v krátké lhůtě, přičemž aktuálně plánovaná novela dokonce uvažuje o jejím dalším zpřísnění. Ani po uplynutí lhůty k podávání přihlášek a po předložení seznamu přihlášených pohledávek správcem vše nekončí. Na jedné straně je totiž správce oprávněn změnit stanovisko, které zaujal k jednotlivým pohledávkám; a to až do přezkumného jednání včetně,⁸ na druhé straně jsou věřitelé oprávněni až do skončení přezkumného jednání, dokud jejich pohledávka není zjištěna, měnit výši přihlašované pohledávky.⁹

Zde došlo v právní úpravě k drobné, ale velmi podstatné změně, neboť **až do 30. března 2011 bylo možné měnit nejen výši, ale i důvod vzniku přihlašované pohledávky nebo její pořadí.** Insolvenční správce prověřuje v rámci přezkumu existenci přihlášených pohledávek a správnost procesního postupu věřitele. Pro ty věřitele, jejichž pohledávky byly popřeny, však přezkumným jednáním dobrodružství nekončí. Popřít pohledávky může zejména insolvenční správce, který je k tomu nadán plnohodnotným zákonným oprávněním, dlužník (intenzita jeho popěrného úkonu se liší dle způsobu řešení úpadku), a nově od 1. dubna 2011 i věřitelé, jejichž oprávnění k popěrnému úkonu vrátil do našeho úpadkového práva Ústavní soud České republiky.¹⁰

Pokud tedy bude věřitelova pohledávka popřena, má ještě možnost obhájit svůj nárok před soudem v tzv. incidenčním sporu. Ten se zahajuje žalobou, kterou podává v případě popření nevykonatelné pohledávky věřitel a v případě popření vykonatelné pohledávky správce. Rozhodnutí o tom, zda je

pohledávka vykonatelná či nikoliv, je při přezkumném jednání oprávněn učinit výhradně správce.¹¹ Věřitelé podávají žalobu na určení své pohledávky (incidenční žalobu) u insolvenčního soudu do 30 dnů od přezkumného jednání; tato lhůta však u věřitelů, kteří se přezkumného jednání nezúčastnili, neskončí dříve než uplynutím 15 dnů ode dne, kdy jim bylo doručeno vyrozumění o popření. Nedojde-li žaloba ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu, k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží, což znamená definitivní konec uplatnění takové pohledávky v insolvenčním řízení.

Zdá se tedy, že věřitel, který je na přezkumném jednání přítomen, již žádné písemné vyrozumění o nutnosti podat incidenční žalobu nedostává a bez dalšího mu začíná plynout 30denní lhůta. Podmínkou však je, že byl při přezkumném jednání řádně poučen. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 29 Cdo 3582/2010 totiž konstatuje toto: *„Poučení, jak má v insolvenčním řízení postupovat přihlášený věřitel, jehož nevykonatelná pohledávka byla při přezkumném jednání účinně popřena co do pravosti, výše nebo pořadí, se takovému věřiteli v případě, že je při přezkumném jednání přítomen, má dostat již při tomto jednání. Nestane-li se tak, pak písemné vyrozumění ve smyslu ustanovení § 197 odst. 2 insolvenčního zákona, splňující náležitosti vymezené vyhláškou č. 311/2007 Sb., musí insolvenční správce zaslat nejen těm věřitelům popřené nevykonatelné pohledávky, kteří se přezkumného jednání nezúčastnili, nýbrž i těm věřitelům popřené nevykonatelné pohledávky, kterým se – ač byli přítomni – náležitě poučení při přezkumném jednání nedostalo.“*

Jelikož přezkumná jednání probíhají nezřídka velmi hekticky a atmosféra může být napjatá, bude vše záležet na písemném protokolu z přezkumného jednání (popř. na zvukovém záznamu) a na doslovném textu poučení. Je totiž možno ve prospěch věřitelů dovodit, že i přítomný věřitel, který neobdržel písemné vyrozumění o popření své pohledávky, se i v případě zmeškání 30denní lhůty ode dne konání přezkumného jednání může dovolat zachování možnosti podání incidenční žaloby, pokud nebyl protokolárně řádně a úplně poučen, jak má v insolvenčním řízení postupovat. Osobou poskytující toto poučení pak může být jak insolvenční soud, tak insolvenční správce,¹² **v praxi to však činí na přezkumném jednání vždy soud.**

✿ Autor je advokátem v Praze a insolvenčním správcem se zvláštním povolením. Je členem odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

6 § 20 odst. 8 ZKV, § 173 odst. 4 IZ.

7 § 189 IZ.

8 § 192 odst. 2 IZ.

9 § 192 odst. 4 IZ.

10 Pl. ÚS 14/10: Zákonodárce tím, že v § 192 odst. 1 insolvenčního zákona omezil, dokonce anuloval právo věřitele domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu, základní právo dle čl. 36 odst. 1 Listiny v těchto případech popřel.

11 3 VSPH 1217/2010: Prvotní (předběžné) posouzení, zda nárok přihlášený insolvenčním věřitelem je vykonatelný či nikoli, přísluší insolvenčnímu správcovi, jenž svůj názor vyjádří v seznamu přihlášených pohledávek.

12 (Rc) 29 NSČR 42/2010: ...není významné, jestli příslušné poučení poskytl insolvenční soud nebo insolvenční správce.

Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení

JUDr. ING. HELENA HOROVÁ, LL.M., Mgr. KAREL SOMOL

Právní úprava postavení tzv. zajištěného věřitele v insolvenčním řízení patří tradičně mezi nejvýznamnější oblasti v rámci insolvenčního řízení. Předmět zajištění bývá zpravidla nejzásadnější část majetku dlužníka a nezřídka se stává, že předmětem zajištění jsou veškerá aktiva dlužníka. Zajištěný věřitel proto představuje v rámci insolvenčního řízení klíčový procesní subjekt.

Insolvenční zákon vymezuje pro účely insolvenčního řízení zajištěného věřitele jako věřitele, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty některým z taxativně stanovených zajišťovacích práv, tj. v užším smyslu, než jak jej známe z obecné právní úpravy.

Pokud předmět zajištění nevstupuje do majetkové podstaty dlužníka, pak subjekt, který k takovéto majetkové hodnotě uplatňuje zajišťovací právo, nemá v rámci insolvenčního řízení postavení zajištěného věřitele,¹ resp. takovýto věřitel má možnost realizovat předmětné zajištění mimo insolvenční řízení. Pokud takový věřitel přihlásí do insolvenčního řízení svoji pohledávku jako zajištěnou, tak musí počítat s tím, že mu insolvenční správce popře pořadí a do seznamu přezkoumaných pohledávek takovou pohledávku zařadí jako nezajištěnou.

UPLATNĚNÍ NÁROKU ZAJIŠTĚNÉHO VĚŘITELE

Zajištěný věřitel zásadně uplatňuje svoji pohledávku přihláškou pohledávky podanou ve stanovené lhůtě, v níž se musí výslovně dovolat svého zajištění.

To platí jak v případě, že zajištěný věřitel má pohledávku za dlužníkem a zároveň do majetkové podstaty náleží majetek, kterým je tato pohledávka zajištěna, tak v případě, kdy zajištěný věřitel sice nemá přímo vůči dlužníkovi pohledáv-

ku, nicméně má ve vztahu k němu nárok na uspokojení pohledávky za třetí osobou z majetku poskytnutého k zajištění. V posléze uvedeném případě bude zajištěný věřitel uspokojován výhradně z výtěžku získaného prodejem majetkové hodnoty sloužící k zajištění uvedené pohledávky a na rozdíl od první z uvedených variant se tento zajištěný věřitel již nebude podílet s případnou zbývající částí neuspokojené pohledávky na výtěžku zpeněžení zbývající majetkové podstaty dlužníka.

Výjimka z výše uvedeného obecného pravidla platí v situaci, kdy dlužník nabyde v průběhu insolvenčního řízení nový majetek zatížený věcným právem. V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 29 NSČR 32/2011, dospěl soud k závěru, že „*věcné právo zatěžující majetek nabytý do majetkové podstaty dlužníka v průběhu insolvenčního řízení jde do majetkové podstaty coby právní závada vážnoucí na věci, která (právě s ohledem na věcnou povahu zajištění) musí být vypořádána v souladu s povahou pohledávky, kterou zajišťuje.*“ Nejvyšší soud dále konstatoval, že „... *stala-li se dlužnice vlastníkem nemovitostí (zástav) až v průběhu insolvenčního řízení, v době po marném uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku k přihlášení pohledávek (a ustanoveními o možných změnách pořadí přihlášených pohledávek), neznamená to, že by věřitel, který svou pohledávku rádně a včas přihlásil, byl bez dalšího zbaven práva dovolat se zajištění. Takového věřitele je nutné vyzvat, aby v (procesní) lhůtě k tomu určené sdělil, zda uplatňuje právo na uspokojení ze zajištění a poučit jej, že po marném uplynutí určité lhůty bude mít insolvenční soud za to, že právo na uspokojení pohledávky ze zajištění neuplatnil. Takovou výzvu je povinen vydat insolvenční soud (obecná propadná přihlašovací lhůta se také odvíjí od rozhodnutí insolvenčního soudu).*“

Obdobný postup je třeba dle našeho názoru uplatnit také v případech, kdy insolvenční soud vysloví v průběhu insolvenčního řízení neúčinnost právního úkonu dlužníka, v důsledku čehož se součástí majetkové podstaty stane plnění z neúčinného právního úkonu, jež však zároveň tvoří předmět zajištění ve prospěch třetí osoby.

SPRÁVA A ZPENĚŽENÍ ZAJIŠTĚNÉHO MAJETKU

Významná role náleží zajištěnému věřiteli, zejména pokud jde o správu zajištěného majetku a jeho následné zpeněžení v případě, že způsobem řešení úpadku dlužníka je konkurs.

Jde-li o správu zajištěné majetkové hodnoty, je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele. Ty může odmítnout pouze tehdy, pokud má za to, že nesměřují k rádné správě. V takovém případě je konečným arbitrem insolvenční soud, jenž na základě návrhu insolvenčního správce sporný pokyn přezkoumá v rámci dohlédací činnosti. Je-li zajištěných věřitelů ve vztahu k dotčené majetkové hodnotě více, mohou ty-

¹ Je-li proto například prohlášen úpadek „osobního“ dlužníka věřitele, jehož pohledávka je zároveň zajištěna zástavním právem k majetku ve vlastnictví třetí osoby (tzv. zástavního dlužníka), nemá věřitel v rámci insolvenčního řízení vůči osobnímu dlužníkovi z tohoto titulu postavení zajištěného věřitele, neboť příslušná majetková hodnota (až na výjimky) nevstupuje do majetkové podstaty osobního dlužníka.

to pokyny udělit insolvenčnímu správci pouze společně, a to bez ohledu na výši nebo pořadí své zajištěné pohledávky. Na rozdíl od rozdělení výtěžku zpeněžení zajištěné majetkové hodnoty, kdy se uplatní princip priority, mají v tomto případě zajištění věřitelé rovné postavení. V praxi to znamená leckdy neřešitelné situace, které musí řešit insolvenční soud.

Prakticky stejný model platí také v případech zpeněžení majetkové hodnoty, jež slouží k zajištění pohledávky. I zde je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele směřujícími ke zpeněžení. V praxi nicméně vznikl spor o to, zda při zpeněžení zajištěného majetku má být (vedle případného pokynu zajištěného věřitele) vždy aplikována rovněž obecná právní úprava zpeněžení majetku v konkurzu, dle níž způsob zpeněžení schvaluje věřitelský výbor a jde-li o prodej mimo dražbu také insolvenční soud, jenž zároveň může stanovit podmínky takového prodeje, nebo zda při zpeněžení zajištěného majetku má naopak pokyn zajištěného věřitele přednost před touto úpravou. Podstata problému tudíž spočívá v tom, zda ustanovení § 293 IZ představuje lex specialis ve vztahu k § 286 a násl. IZ, jenž v konkrétním případě vylučuje jejich aplikaci, nebo zda se jedná pouze o doplňkovou právní úpravu, která se použije při zpeněžení zajištěného majetku společně s obecnou úpravou zpeněžení.

Vrchní soud v Praze se v rozhodnutí ze dne 12. 3. 2012, č. j. 1 VSPH 194/2012-B-36 (KSCB 26 INS 4392/2008) přiklonil k druhé z uvedených variant, když konstatoval, že „*uvedené ustanovení (§ 293 insolvenčního zákona) toliko vymezuje některé další povinnosti, resp. postup, jenž musí insolvenční správce nadto respektovat při zpeněžení té (zvláštní) části majetkové podstaty, která slouží k zajištění pohledávky, aniž by tím ovšem byla jakkoliv dotčena shora citovaná ustanovení § 286 a 289 insolvenčního zákona. .... Pokyny zajištěného věřitele však nemohou nahradit souhlas insolvenčního soudu a věřitelského výboru vyžadovaný k účinnosti prodeje mimo dražbu.*“

Domníváme se, že by bylo vhodné, kdyby v připravované novele IZ došlo k jasnému vymezení postupu při zpeněžení zajištěného majetku. Výše uvedený výklad přináší celou řadu úskalí, zejména pokud je zástupcem věřitelů osoba z řad nezajištěných věřitelů, mnohdy dochází k tomu, že je prodej blokován požadavky, které jsou nad rámec pokynu zajištěného věřitele, a proces zpeněžení se tím neúměrně prodlužuje. Rovněž rozhodovací praxe soudů ani po výše uvedené publikaci rozhodnutí Vrchního soudu v Praze není jednotná a může přivodit v budoucnu, zejména po skončení konkursu, řadu komplikací. Tento nesoulad vyvolává i nejistotu v řadách investorů, resp. kupujících. S ohledem na odlišný přístup některých soudů, které v obdobných případech odmítají jakkoliv do samotného procesu zpeněžení zajištěné majetkové hodnoty zasahovat, pokud nevznikne spor mezi insolvenčním správcem a zajištěným věřitelem ohledně zvoleného způsobu zpeněžení majetku, lze očekávat, že v budoucnu se tato otázka stane předmětem posouzení ze strany Nejvyššího soudu.

USPOKOJENÍ ZAJIŠTĚNÉHO VĚŘITELE

Zajištěný věřitel má právo na přednostní uspokojení své pohledávky z výtěžku zpeněžení zajištěného majetku, a to v průběhu konkursu zpravidla ještě před rozvrhem. Neuspokojená část pohledávky zajištěného věřitele se, v případě konkursu, uspo-

kojí poměrně společně s ostatními nezajištěnými věřiteli v rámci rozvrhu. Pokud je úpadek řešen oddlužením, tak dle § 398 odst. 3 IZ se zajištění věřitelé uspokojí jen z výtěžku zajištění.

Z dosaženého výtěžku zpeněžení odečte insolvenční správce ve stanoveném rozsahu náklady spojené se správou a zpeněžením a dále částku připadající na odměnu insolvenčního správce. Zbývající část dosaženého výtěžku slouží k uspokojení pohledávky (případně pohledávek) zajištěného věřitele (zajištěných věřitelů), a to postupně podle pořadí, v jakém vznikl právní důvod zajištění. Zajištění věřitelé se mohou mezi sebou písemně dohodnout na jiném pořadí uspokojení (v jiném rozsahu), v praxi však takováto dohoda není příliš častá.

O výše uvedené náklady na správu a zpeněžení nelze krátit zůstatek výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele v případě, že přihlášenou pohledávku zajištěného věřitele lze po odečtení těchto nákladů uspokojit v celém rozsahu. **Náklady spojené se správou a zpeněžením nelze v žádném případě dělit poměrně k tíži zajištěných a nezajištěných věřitelů.** To mj. potvrzuje např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 10. 2009, č. j. 2 VSPH 594/2009-B-60 (sp. zn. MSPH 79 INS 2373/2008), dle něhož „*pouze v případě, kdy zůstatek výtěžku zpeněžení nedosáhne po provedeném odpočtu výše pohledávky zajištěného věřitele, je zajištěný věřitel povinen strpět, že jeho pohledávka bude uspokojena jen zčásti.*“

Obecně platí, že z výtěžku zpeněžení zajištěného majetku lze náklady spojené se správou odečíst nejvýše v rozsahu 4 % výtěžku zpeněžení a náklady spojené se zpeněžením nejvýše v rozsahu 5 % výtěžku zpeněžení s tím, že se souhlasem zajištěného věřitele lze odečíst náklady i ve větším rozsahu.

Praktické problémy vznikají již při samotném vymezení pojmu správa majetkové hodnoty, resp. nákladů s ní spojených, zejména pak pokud jde o jejich rozsah. Například při správě nemovitostí, jež tvoří předmět zajištění, je insolvenční správce zpravidla nucen vynakládat výdaje související s dodávkou médií (zejména pak vody, plynu, elektrické energie apod.), dále zajišťuje pojištění nemovitosti, její ostrahu apod. Vzniká otázka, zda v případě, že nemovitost je předmětem užívání (např. z titulu nájmu) ze strany třetí osoby (nájemce), představují výše uvedené výdaje náklady spojené se správou nemovitostí, které lze ve stanoveném rozsahu odečíst od dosaženého výtěžku zpeněžení, nebo jde o výdaje spojené s užíváním nemovitosti, které, nejsou-li hrazeny přímo jejím uživatelem, by zřejmě byly hrazeny z majetkové podstaty jako celku.

Například v případě tzv. vodného dospěl Vrchní soud v Praze k závěru, že tento výdaj nelze považovat za náklad spojený se správou nemovitosti, nýbrž se jedná o výdaj spojený výhradně s jejím užíváním, který jde na vrub jediné jejímu uživateli (srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 5. 2010, č. j. 1 VSPH 404/2010-B-40 (sp. zn. KSUL 45 INS 2152/2009)).

Jedná-li se o výdaje vynakládané insolvenčním správcem v souvislosti s plněním pokynu zajištěného věřitele, jde o náklady spojené s provedením pokynu zajištěného věřitele, jež nese zajištěný věřitel ze svého.

SOUHLAS SOUDU S VYDÁNÍM VÝTĚŽKU ZPENĚŽENÍ

Výtěžek zpeněžení po odečtení výše uvedených položek je insolvenční správce oprávněn vydat pouze se souhlasem insolvenč-

ního soudu. Část doktríny až dosud zastávala stanovisko, že souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení je rozhodnutím vydaným v rámci dohlédací činnosti soudu dle § 11 IZ, proti němuž není přípustné odvolání (§ 91 IZ). Oporu pro tento výklad lze nalézt mj. i v ustanovení § 204 odst. 1 IZ, který stanoví, že zajištění věřitelé, kteří mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena v průběhu insolvenčního řízení, uplatňují její uspokojení vůči insolvenčnímu správci, a pokud jim správce nevyhoví, mohou se nápravy domáhat u insolvenčního soudu v rámci jeho dohlédací činnosti.

Aktuální judikatura Vrchního soudu v Praze² naproti tomu dospěla k závěru, že „usnesení, jímž insolvenční soud podle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona uděluje insolvenčnímu správci souhlas k vydání výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli, nenáleží svou povahou mezi rozhodnutí insolvenčního soudu činěná při výkonu dohlédací činnosti dle § 11 insolvenčního zákona, ani mezi rozhodnutí, jimiž se upravuje vedení řízení, proti nimž není odvolání přípustné, ale jde o rozhodnutí, jímž insolvenční soud podle zjištěného skutkového stavu věci rozhoduje o tom, zda jsou splněny podmínky k vyplacení výtěžku zpeněžení zajištěnému věřiteli a v jaké výši.“ Vrchní soud v Praze zároveň konstatuje, že odvolání proti takovému usnesení je přípustné, a to nejen ze strany zajištěného věřitele, jenž je jím přímo dotčen, ale též kteréhokoli z nezajištěných věřitelů, jakož i dlužníka nebo jiné osoby uplatňující své právo v insolvenčním řízení (§ 15 IZ).

² Citováno rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 11. 2010, č. j. VSPH 857/2010-B-301 (sp. zn. MSPH 60 INS 3731/2008), shodně také rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 VSPH 230/2012-B-740 (sp. zn. MSPH 60 INS 628/2011 – dlužník SAZKA, a. s.)

Je otázkou, zda výše citovaný právní názor obstojí vzhledem k výslovnému znění již citovaného ustanovení § 204 IZ. Vznikl by tím mj. paradoxní rozdíl v případě, kdy mezi insolvenčním správcem a zajištěným věřitelem vznikne spor o vydání výtěžku zpeněžení zajištěného majetku a v případě, kdy mezi insolvenčním správcem a zajištěným věřitelem by takovýto spor nebyl dán. V prvním případě by dle výslovného znění § 204 odst. 1 IZ rozhodl spor insolvenční soud v rámci své dohlédací činnosti usnesením, proti němuž není odvolání přípustné. Ve druhém případě by naopak rozhodnutí insolvenčního soudu bylo napadnutelné řádným opravným prostředkem. Uvedená dichotomie by přitom postrádala jakoukoliv logiku.

Je třeba konstatovat, že již za účinnosti zákona o konkursu a vyrovnání dospěl Vrchní soud v Praze k opačnému závěru, totiž že rozhodnutí, které konkursní soud vydává při výkonu své dohlédací činnosti, je i rozhodnutí, jímž uděluje správci konkursní podstaty souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení oddělenému věřiteli (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 2. 2001, sp. zn. 1 Ko 14/2001). Toto stanovisko potvrzuje i tehdejší judikatura Nejvyššího soudu (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2007, sp. zn. 29 Odo 1696/2005).

Z uvedených důvodů pokládáme citované stanovisko Vrchního soudu v Praze za dlouhodobě neudržitelné.

Bez ohledu na rozsah uspokojení pohledávky zajištěného věřitele, resp. bez ohledu na to, zda věřitel zajištění v rámci insolvenčního řízení uplatnil či nikoliv, zaniká zajištění pohledávky zpeněžením majetkové hodnoty v rámci insolvenčního řízení.

✦ Autorka je advokátkou v Praze, insolvenční správkyní se zvláštním povolením a členkou odborné sekce ČAK pro insolvenční právo, autor je advokátem v Praze.

Postup insolvenčního správce při přezkoumávání pohledávky vzniklé na základě neúčinného úkonu dlužníka

JUDr. EVA MLČOCHOVÁ

Jednou z nejdůležitějších fází insolvenčního řízení je přezkumné jednání, při kterém jediné lze účinně přezkoumat přihlášené pohledávky věřitelů.

V pojetí insolvenčního zákona se jedná o zvláštní druh soudního jednání, na němž se rozhoduje o tom, jaký objem závazků dlužníka bude postaven proti je-

ho aktivům. Výsledkem přezkumného jednání je pak buď zjištění pohledávek věřitelů, nebo jejich popření co do pravosti, výše nebo pořadí. Výsledek přezkumného jednání je zaznamenán v protokolu o přezkumném jednání a slouží jako podklad pro uspokojování věřitelů v rámci insolvenčního řízení.

Přestože insolvenční zákon přiznává právo popírat pohledávky též dlužníku a přihlášeným věřitelům, je toto jejich právo omezené a jeho účinky se uplatní pouze při některých způsobech řešení úpadku. Role insolvenčního správce je tak při přezkumném jednání stěžejní a významná, neboť pouze insolvenční správce je oprávněn přezkoumat pohledávky věřitelů. Zatímco dlužník a přihlášení věřitelé využitím popěrného práva hájí především své vlastní zájmy, insol-

Ilustrační foto

venční správce je povinen hájit společný zájem všech věřitelů a v souladu se zásadami insolvenčního řízení dbát na to, aby žádný účastník nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn. Pomocí svého popěrného práva může insolvenční správce bránit jak dlužníka před neoprávněnými nároky věřitelů, tak zejména věřitele před zkracováním jejich uspokojení v rámci insolvenčního řízení a před zvýhodňováním ostatních věřitelů. Na insolvenčního správce jsou tak při přezkoumávání jednotlivých pohledávek kladeny vysoké nároky, neboť musí být v relativně krátké době schopen řádně posoudit přihlášené nároky věřitelů.

Chránit věřitele před zkracováním nebo zvýhodňováním jiných věřitelů může insolvenční správce jak popíráním pohledávek věřitelů na přezkumném jednání, tak, mimo jiné, i **napadáním neúčinných úkonů dlužníka na základě odpůrcí žaloby podle zvláštní úpravy insolvenčního zákona o neúčinnosti právních úkonů**. Vzhledem k tomu, že i některé pohledávky věřitelů, přihlášené do insolvenčního řízení, včetně jejich zajištění, vznikly na základě neúčinných právních úkonů dlužníka, naskýtá se otázka, **zda je insolvenční správce povinen tyto pohledávky popřít z důvodu neúčinnosti úkonu, na jehož základě vznikly, již v rámci přezkoumání pohledávek na pře-**

zkumném jednání, tak, aby mohl následně těmto úkonům odpovíkat, a nebo jestli má postupovat pouze podle úpravy o neúčinnosti právních úkonů podáním odpůrcí žaloby.

Přestože je úprava přezkoumávání pohledávek, stejně jako úprava neúčinnosti právních úkonů v insolvenčním zákoně podrobná, odpověď na danou otázku v zákoně přímo nenajdeme. **V praxi se tak můžeme setkat s různými postupy insolvenčních správců při řešení této situace, na které reagoval Vrchní soud v Praze a Olomouci.**

Například v jednom insolvenčním řízení insolvenční správce popřel pořadí pohledávky z důvodu neúčinnosti právního úkonu, na základě kterého byla pohledávka zajištěna, a věřitelé vyrozuměl o popření pořadí pohledávky. Spornou situaci pak vyřešil tím, že sám navíc podal odpůrcí žalobu, v níž se domáhal určení neúčinnosti právního úkonu – zástavní smlouvy. Insolvenční správce argumentoval tím, že za situace, kdy podání odpůrcí žaloby předchází přezkum pohledávek, neměl jinou možnost v případě, kdy dospěl k závěru o neúčinnosti právního úkonu, než pořadí pohledávky popřít, neboť pokud by tak neučinil, pořadí věřitelovy pohledávky by tak bylo nezvratně zjištěno. Věřitel pak v žalobě na určení pořadí pohledávky mimo jiné namítal, že postup insolvenčního správce byl chybný, neboť insolvenční úprava závěr o neúčinnosti úkonu dlužníka neponechává na subjektivním stanovisku správce, ale závěr o neúčinnosti je založen až rozhodnutím insolvenčního soudu na základě odpůrcí žaloby. Navíc postupem správce se tak věřitel dostal do postavení žalobce s povinností skutkově tvrdit a nést důkazní břemeno k otázce neúčinnosti právního úkonu, zatímco v případě odpůrcí žaloby zákon výslovně počítá s obráceným postavením.

Insolvenční soud se s námitkou věřitele vypořádal konstatacím, že pokud daná problematika není insolvenčním zákonem výslovně upravena, sporná situace byla vyřešena právě podáním vzájemného návrhu – odpůrcí žaloby insolvenčním správcem, v důsledku čehož se stal insolvenční správce po procesní stránce stranou žalující, s povinností nést důkazní břemeno svých tvrzení. Insolvenční soud tak o neúčinnosti zástavní smlouvy rozhodl v řízení o určení pořadí pohledávky, kdy uzavřel, že zástavní smlouva naplňuje zákonné znaky neúčinného právního úkonu, a o vzájemném návrhu – odpůrcí žalobě insolvenčního správce rozhodl tak, že smlouvu o zřízení zástavního práva shledal vůči věřitelům právně neúčinnou a současně žalobu věřitele na určení pořadí pohledávky zamítl. S názorem insolvenčního soudu se poté ztotožnil i Vrchní soud v Olomouci, který rozhodnutí insolvenčního soudu potvrdil.¹

Jiný případ nastal, když se **insolvenční správce odpůrcí žalobou, podanou u insolvenčního soudu, domáhal určení, že právní úkon dlužníka, na jehož základě vznikla věřiteli pohledávka, je neúčinný. Insolvenční soud, aniž se zabýval meritem věci, odpůrcí žalobu zamítl s odůvodněním, že o pravosti věřitelovy pohledávky, vzniklé na základě insolvenčním správcem napadaného úkonu, respektive o tom, že má být pohledávka v rámci insolvenčního řízení poměrně uspokojena, rozhodl již ve sporu o určení pravosti pohledávky. V odůvodnění**

¹ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. 10. 2011, sp. zn. 13 VSOL 5/2011 (KSBR 40 INS 6055/2009).

též zkonstatoval, že pokud by odpůřci žalobě vyhověl, rozhodl by v podstatě odlišně ve stejné věci, ve které již bylo pravomocně rozhodnuto. Podle názoru soudu by bylo v rozporu se samotným účelem žaloby na určení pravosti a výše pohledávky, pokud by soud vázaný pravomocným rozsudkem určujícím oprávněnost předmětné pohledávky, která tak má být v rozvrhu uspokojována, následně rozhodl, že tatáž pohledávka uspokojena nebude, a to z důvodu neúčinnosti právního úkonu.

Na základě odvolání insolvenčního správce nato Vrchní soud v Praze dospěl k opačnému právnímu názoru, podle něhož je nezbytným předpokladem k tomu, aby nastal stav relativní bezúčinnosti dlužnickových úkonů ve vztahu k dlužnickovým věřitelům, rozhodnutí, jímž insolvenční soud vyhověl odpůřci žalobě insolvenčního správce, který je jako jediný v rámci insolvenčního řízení k odporu aktivně legitimován. Pravomocné rozhodnutí o určení pravosti pohledávky opírající se o určitý právní úkon nebrání tomu, aby soud určil, že týž právní úkon je vůči věřitelům neúčinný. Soud dále zkonstatoval, že popření pravosti přihlášené pohledávky může spočívat pouze v námitce, že pohledávka vůbec nevznikla nebo že již zcela zanikla nebo že se zcela promlčela, zatímco uplatnění neúčinnosti právního úkonu může spočívat pouze v námitce, že jím dlužník zkrátil možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodnil některé věřitele na úkor jiných. Jedná se tedy o dva navzájem nezaměnitelné instituty insolvenčního práva. Neúčinný právní úkon tak zůstává platným právním úkonem a vyvolává právní následky, avšak v poměrech insolvenčního řízení se na něj hledí tak, jako by jeho účinky nenastaly.²

Obdobnou situaci, na základě níž lze analogicky dospět ke shora uvedeným závěrům Vrchního soudu v Praze, řešil i Vrchní soud v Olomouci v případě tzv. zákonné neúčinnosti zajištění pohledávky upravené v ustanovení § 248 odst. 2 insolvenčního zákona. Toto ustanovení pro účely konkursu stanoví, že nejde-li o zajištění poskytnuté podle § 41 (úvěrové financování), stávají se neúčinnými práva na uspokojení ze zajištění, která se týkají majetkové podstaty a která dlužníkovi věřitelé získali poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Takové neúčinnosti se tedy není nutno dovolávat odpůřci žalobou, nýbrž nastává automaticky ze zákona. Vzhledem k tomu, že se tato úprava uplatní pouze při způsobu řešení úpadku konkursem, mohou v praxi nastat případy, kdy věřitel přihlásí pohledávku s právem na uspokojení ze zajištění, například na základě soudcovského nebo exekutorského zástavního práva, které vzniklo, respektive rozhodnutí o něm nabylo právní moci až po zahájení insolvenčního řízení a v době přezkoumání této pohledávky insolvenčním správcem nebylo ještě rozhodnuto o způsobu řešení úpadku nebo bylo povoleno oddlužení. V těchto případech je takto vzniklé zástavní právo účinné a insolvenční správce nemá důvod ho zpochybňovat. Pokud však následně nastanou účinky předvídané ust. § 248 odst. 2 insolvenčního zákona, tj. bude prohlášen konkurs, stane se toto zástavní právo ze zákona neúčinným. Pokud by uznání, respektive nepopření takového zástavního práva automaticky znamenalo, že je toto právo nezvratně zjištěno a že věřitel musí být na základě výsledku přezkumného jednání

uspokojen z předmětu zajištění, došlo by tak k absurdní situaci, kdy by byl věřitel uspokojen na základě práva, které je vůči věřitelům neúčinné, a jeho uspokojení by tak bylo v rozporu se zákonem. V konkrétním insolvenčním řízení, v němž insolvenční správce na přezkumném jednání, které následovalo po povolení oddlužení, uznal pořadí pohledávky a právo věřitele na zajištění, které se však následně prohlášením konkursu stalo ze zákona neúčinným, nadále postupoval tak, že tohoto věřitele v konečné zprávě nezařadil mezi zajištěné věřitele, neboť neměl právo na uspokojení své pohledávky ze zpeněžených nemovitostí. Vrchní soud v Olomouci na základě odvolání věřitele proti usnesení o schválení konečné zprávy ve svém rozhodnutí nezpochybnil argumentaci věřitele, že výsledek přezkumu nemůže být bez dalšího v řízení zpochybňován, nicméně postup insolvenčního správce, když věřitele nezařadil mezi věřitele s nároky na uspokojení ze zajištění, shledal správným, neboť právo ze zajištění bylo ze zákona vůči věřitelům neúčinné, což znamená, že se k němu nepřihlíží.³

Ze shora uvedených rozhodnutí je možno učinit závěr, že **výsledek přezkumného jednání o zjištění pravosti pohledávky nebo jejího zajištění automaticky nezakládá, bez dalšího, nárok věřitele na jeho uspokojení v rámci insolvenčního řízení.**

Skutečnost, že uplatněná pohledávka nebo její zajištění jsou vůči věřitelům neúčinné, by neměla být pro správce důvodem pro jejich popření, neboť pohledávka, popřípadě její zajištění, objektivně existují a neúčinnost, ať již ze zákona nebo zjištěná rozhodnutím soudu, by měla být zohledněna nepřihlížením k uplatněné pohledávce nebo jejímu zajištění.

Zjištění pohledávky nebo jejího zajištění nebrání tomu, aby soud rozhodl o neúčinnosti právního úkonu dlužníka, na jehož základě pohledávka nebo její zajištění vzniklo.

Insolvenční zákon obsahuje samostatnou úpravu pro odporování právním úkonům dlužníka, v níž poskytuje správci jednorozhodnou lhůtu pro podání odpůřci žaloby. Bylo by proto nespravedlivé požadovat po správci, aby byl schopen případnou neúčinnost úkonů zjistit již v tak krátké době, kterou má pro přezkoumání pohledávek. Navíc ke zjištění případné neúčinnosti úkonů dlužníka nestačí vždy pouze doklady předložené věřitelem k přihlášce pohledávky, ale správce musí vyvinout mnohem větší úsilí ke zjištění těchto skutečností, což v době přezkoumávání pohledávek není vždy dost dobře možné například z důvodu absence účetnictví dlužníka nebo neposkytování součinnosti ze strany dlužníka.

✿ Autorka je advokátkou ve Svitavách a insolvenční správkyní. Je členkou odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

² Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 13 VSOL 5/2011, sp. zn. 10 Cmo 183/2010 ze dne 13. 1. 2011 (MSPH 88 INS 3125/2008).

³ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. 2 VSOL 351/2009 (KSBR 38 INS 190/2008).

Věřitelé z pohledu jejich rozhodovací působnosti v insolvenčním řízení

JUDr. BRONISLAVA ORBĚSOVÁ

Insolvenční řízení je specifickou formou soudního řízení, které má za cíl najít a uskutečnit řešení dlužníkovy úpadku. Věřitelské orgány hrají v tomto procesu důležitou roli a jsou zde proto, aby „vyvažovaly“ proces „ovládaný“ insolvenčním správcem a kontrolovaný insolvenčním soudem.

Insolvenční řízení v podobě konkurzu a vyrovnání existuje v porevoluční právní úpravě již od roku 1991. Tehdejší právní úprava byla dána zákonem č. 328/1991 Sb. (dále jen „ZKV“) a svým způsobem navazovala na zahraniční úpravu tržně fungujících zemí Evropy, kde dlouhodobě a nepřetržitě fungoval i tzv. očištný proces slabých podnikatelských subjektů, které si mohly dovolit komfortní proces zákonem upraveného konkurzu, popř. reorganizace. Je zajímavé, že v době svého přijetí ZKV obsahoval cca 70 paragrafů, z nichž pouze jeden, a sice § 11 upravoval uceleně postavení a roli věřitelského výboru. Nebylo proto nic neobvyklého, že praxe čile hledala odpovědi na otázky, které se za stručnou úpravou skrývaly. Praxe byla o to pestřejší, když s konkursem a úpadkovým právem v první polovině 90. let nebyla v ČR prakticky žádná nebo minimální zkušenost. Na tuto skutečnost reagoval po určité době „nashromážděných“ zkušeností a otázek z praxe Nejvyšší soud ČR, který se ve svém **souborném stanovisku** známém pod označením **NS R 52/1998** vyjádřil k významné části nejasných otázek. A pokud vím, toto stanovisko pak významným způsobem ovlivnilo rozhodovací praxi jak soudů, tak i konkursních správců. Dlužno dodat, že výrazná judikatura k problematice věřitelských orgánů však chybí.

Po přijetí nové komplexní právní úpravy, platné nyní, upravené v zákoně č. 182/2006 Sb. v platném znění (dále jen „IZ“), doznala právní úprava v oblasti věřitelských orgánů významného rozšíření. Praxe ukázala, že insolvenční řízení je především řízením, které se týká zájmů věřitelů, a ti, pokud chtějí naplnit účel zákona a dosáhnout maximálního uspokojení svých pohledávek, se musí na tomto řízení aktivně podílet. Proto **byla posílena role a postavení věřitelského orgánu, a to jak vůči insolvenčnímu správci, tak i vůči soudu**. Mezi ta nejvýznamnější nová oprávnění lze zařadit možnost nahlížet do dlužníkovy účetnictví nebo daňové evidence, možnost nahlížet do dlužníkových písemností ve stejném rozsahu jako insolvenční správce atd.

Vrcholný orgán – schůze věřitelů je shromážděním všech věřitelů, kteří přihlásili své pohledávky vůči dlužníkovi. Přísluší

jí vyhradit si do svého rozhodování cokoli, tedy i otázky, které patří do působnosti věřitelských orgánů. Tato možnost může být výhodou, jelikož se na rozhodování určitých otázek mohou podílet prakticky všichni přihlášení věřitelé. Současně může představovat i nevýhody, zejména v časové a organizační rovině, když svolání schůze věřitelů je v kompetenci insolvenčního soudu, který nařizuje jednání podle pořadu věci, a také se může stát, že věřitelé ztratí zájem rozhodovat o určitých otázkách, a tak schůze nemusí být v konečném důsledku usnášeníschopná.

Schůzi věřitelů svolává a řídí soud, který ji může svolat z vlastní iniciativy či na návrh insolvenčního správce, věřitelského výboru nebo na návrh alespoň dvou věřitelů, za podmínek uvedených v IZ. Schůze věřitelů se mají právo účastnit i dlužník a insolvenční správce. Součástí oznámení je uvedení programu schůze. Jiné body programu než v oznámení uvedené je možné projednat, pokud jsou přítomni všichni věřitelé. Tato úprava na rozdíl od úpravy ZKV přináší větší ochranu věřitelů před odhlasováním něčeho, o čemž by věřitelé předem nebyli obeznámeni.

Věřitelé se mohou při první schůzi věřitelů, po přezkumném jednání, usnést na odvolání správce, který byl jmenován insolvenčním soudem, a současně navrhnout nového správce. K tomuto rozhodnutí je třeba alespoň poloviny všech věřitelů přihlášených ke dni předcházejícímu konání schůze, což je požadavek, který u pozdější schůze věřitelů neplatí. Jejich rozhodnutí však není automaticky vykonatelné, ale musí být následně schváleno soudem dle ust. § 29 odst. 2 IZ. Odvolaný insolvenční správce však nemá k dispozici žádný právní prostředek, k tomu, aby mohl zvrátit rozhodnutí schůze věřitelů.¹

Touto problematikou se zabýval také **Vrchní soud v Praze ve svém usnesení č. j. 1 VSPH 646/2012-B-32, ze dne 21. 5. 2012**, zveřejněném v insolvenčním rejstříku pod č. j. MSPH 91 INS 12824/2011-B-13.

Vrchní soud odmítl odvolání odvolatelky, insolvenční správkyně, jako nepřipustné a vyslovil názor, že **odvolání je přípustné jen proti rozhodnutí, jímž insolvenční soud nepotvrdil usnesení schůze věřitelů o tom, že insolvenčním soudem ustanoveného insolvenčního správce věřitelé odvolávají z funkce a že ustanovují nového správce**. Soud dále uvedl, že osobou oprávněnou k podání odvolání je pouze věřitel, který na schůzi hlasoval pro přijetí usnesení schůze věřitelů, odvolanému správci zákon legitimaci k podání odvolání nepřiznává. Současně vyslovil názor, že usnesení, kterým insolvenční soud potvrdil usnesení schůze věřitelů, jímž odvolávají správce, je usnesením, které má povahu rozhodnutí vydaného v rámci výkonu dohlédací činnosti a nelze je napadnout odvoláním.

¹ Kotoučková, J. a kol.: Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář, C. H. Beck, Praha 2008, str. 225.

Schůze věřitelů mj. rozhoduje o volbě a odvolání členů věřitelského výboru.

Pokud jde o vlastní hlasovací práva, přiznává IZ každému přihlášenému věřiteli za každou jednu korunu jeho pohledávky jeden hlas. Schůze věřitelů rozhoduje o bodech v programu usnesením. **K usnášeníschopnosti a platnosti usnesení postačí prostá většina hlasů přítomných věřitelů. IZ umožňuje věřitelům hlasovat také pomocí hlasovacích lístků, tedy tzv. korespondenční formou.** Hlasovat na schůzi věřitelů mohou ti věřitelé, kteří mají pohledávku, která nebyla popřena, která není sporná, která není vázána na odkládací podmínku a která byla zjištěna. Ti věřitelé, kteří takovou pohledávku nemají, resp. mají pohledávku popřenou či nezjištěnou, musí vyčkat rozhodnutí schůze věřitelů, která jim může hlasovací právo přiznat. Toto rozhodnutí schůze však může soud zrušit, zejména proto, že by mohlo odporovat společnému zájmu věřitelů.²

V této souvislosti **judikoval otázku hlasovacího práva Vrchní soud v Praze ve svém usnesení č. j. 1 VSPH 771/2009-B- ze dne 19. 1. 2010**, zveřejněném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího soudu pod číslem 136/2011. Tento judikát se dotýká podstaty např. ust. § 182 IZ „*jestliže na základě přihlášky pohledávky zjištěné v rozsahu uvedeném v § 178 nebo 179 učinil věřitel v insolvenčním řízení úkon, který zhoršil nebo mohl zhoršit postavení jiného věřitele nebo vyjde-li v průběhu insolvenčního řízení najevo, že tento věřitel nepřihlásil pohledávku v dobré víře, nemá skutečnost, že věřitel vzal přihlášku pohledávky zpět, žádný vliv na rozhodnutí insolvenčního soudu o uložení povinnosti zaplatit částku podle § 178 nebo 179*“.

Vrchní soud v uvedeném judikátu vyslovil názor, že „*samotná účast věřitele a jeho žádost o přiznání hlasovacího práva nejsou ve smyslu ustanovení § 182 IZ úkony, jimiž tento věřitel zhoršil nebo mohl zhoršit postavení jiného věřitele*“.

V posuzovaném případě věřitel přihlásil svoji pohledávku vůči dlužníkovi do insolvenčního řízení. Při přezkumném jednání byla jeho pohledávka v celé výši popřena insolvenčním správcem. Na bezprostředně navazující schůzi věřitelů věřitel navrhl, aby schůze věřitelů rozhodla o jeho hlasovacím právu. Schůze věřitelů rozhodla, že věřiteli nepřiznává hlasovací právo v rozsahu jeho popřené pohledávky. Věřitel tedy vzal svoji přihlášku pohledávky v celém rozsahu zpět.

Posuzovanou otázkou bylo, zda věřitel v insolvenčním řízení učinil úkon, kterým zhoršil nebo mohl zhoršit postavení jiného věřitele anebo zda nepřihlásil svoji pohledávku v dobré víře. Vrchní soud v Olomouci uzavřel na tom, že rozhodující je vždy objektivní hledisko, zda určitá osoba, vzhledem ke všem okolnostem, jednala v oprávněném výkonu práv.

Soud dospěl k závěru, že **žádný z věřitelů, jehož řádně přihlášená pohledávka byla zjištěna, nebyl dotčen tím, že věřitel neúspěšně žádal o přiznání hlasovacích práv na schůzi věřitelů.** Úkony, které věřitel v řízení učinil, nemohly ohrozit, resp. zhoršit postavení jiných věřitelů. Dle názoru soudu by bylo možné uvažovat o úkonech zhoršujících postavení ostatních věřitelů pouze za předpokladu, že by věřiteli bylo přiznáno hlasovací právo a pak by věřitel učinil nějaký další úkon v in-

solvenčním řízení, v jehož důsledku by byl dotčen na svých nárocích jiný věřitel. Pouze účast na schůzi věřitelů a žádost o přiznání hlasovacího práva nejsou úkony, které by byly způsobily ohrozit či zhoršit uplatnění nároku ostatních věřitelů.

Princip autonomie schůze věřitelů je prolomen ustanovením § 54 IZ, podle nějž platí, odporuje-li usnesení schůze věřitelů společnému zájmu věřitelů, může je insolvenční soud až na výjimky zrušit. Rozhodnutí o zrušení usnesení schůze věřitelů může insolvenční soud vydat jen do skončení schůze věřitelů, která usnesení přijala, a může tak učinit jen na návrh insolvenčního správce nebo věřitele, který hlasoval proti přijetí usnesení schůze věřitelů. Tato možnost je další významnou změnou v právní úpravě oproti ZKV. Jde o úpravu, která chrání věřitele před prosazováním dílčích zájmů některých věřitelů, jež by mohly odporovat účelu insolvenčního řízení, a zabezpeču- je řádné vedení řízení bez zbytečných průtahů.³

Nejvyšší soud ve svém usnesení č. j. 29 NSCR 3/2010, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího soudu pod číslem 15/2011, vyslovil názor, že „*usnesením, kterým insolvenční soud rozhoduje podle ustanovení § 54 IZ o návrhu na zrušení usnesení schůze věřitelů, která si vyhradila (na úkor věřitelského výboru) právo rozhodovat o otázkách v usnesení vymezených, není pro účely posouzení přípustnosti dovolání usnesením ve věci samé*“.

Je usnesením, kterým soud upravuje insolvenční řízení v rámci dohlédací činnosti soudu.

Další otázkou, která zasluhuje pozornost, je **případná podjatost člena věřitelského výboru.** Dle ust. § 59 odst. 2 IZ nemůže být členem věřitelského výboru osoba, u které je vzhledem k jejímu vztahu k dlužníkovi důvod pochybovat o její nepodjatosti, zejména osoba dlužníkovi blízká, vedoucí zaměstnanec dlužníka, podle § 33 odst. 3 a § 73 odst. 3 zákoníku práce, společníci dlužníka. Otázkou je, zda a za jakých podmínek člen, který byl zvolen a potvrzen schůzí věřitelů jako člen věřitelského výboru, může být jako podjatý později odvolán. Dle ust. § 63 odst. 1 IZ zaniká funkce člena věřitelského výboru mimo jiné i odvoláním z funkce. Dle odst. 3 téhož ustanovení IZ může soud i bez návrhu odvolat některého člena věřitelského výboru z důležitých důvodů, zejména při porušování nebo zanedbávání povinností. Pokud by se mělo jednat o osobu blízkou dlužníkovi, pak je zapotřebí vyjít z ust. § 116 občanského zákoníku. Podstatné je také, že **v obchodních vztazích praxe dovodila, že i právnická osoba může být považována za osobou blízkou vůči jiné osobě za předpokladu, že tato osoba je statutárním orgánem právnické osoby, resp. členem tohoto orgánu právnické osoby, společníkem, popř. má-li k ní jiný obdobný vztah a zároveň, jestliže by důvodně tato osoba pocítovala újmu, kterou utrpěla právnická osoba, jako újmu vlastní.**

Věřitelé, kteří mají být zvoleni za členy věřitelského výboru, musí se zvolením souhlasit. Jedná se o důležité ustanovení zejména proto, že činnost člena věřitelského výboru je odpovědná, odborná a mnohdy i časově náročná. Členové věřitelského výboru jsou povinni při výkonu své funkce postupovat s odbornou péčí a odpovídají za škodu, kterou způsobili porušením svých povinností. Věřitelský výbor musí jednat ve prospěch všech věřitelů, nikoli ve prospěch vlastních zájmů.

2 Kotoučková, J. a kol.: Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář, C. H. Beck, Praha 2008, str. 233.

3 Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Pachel, L.: Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rasy (ES) o úpadkovém řízení. Komentář, ASPI, a. s., Praha 2008, str. 65.

❁ Autorka je advokátkou ve Zlíně a insolvenční správkyní. Je členkou odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

Provoz podniku dlužníka v insolvenční

JUDr. KATEŘINA MARTÍNKOVÁ

Moderní úpravy insolvenčního práva předpokládají provozování podniku v insolvenční. Také naše insolvenční úprava je vedena snahou vytvořit podmínky pro zachování provozu dlužní-

kova podniku i po dobu insolvenčního řízení, což se mnohdy děje. Lze konstatovat, že zákonodárce vytvořil potřebný právní rámec pro udržení dlužníka podniku v chodu. V souvislosti s provozováním dlužníka podniku však nastává řada sporných či dosud neřešených právních otázek. Za nejpodstatnější považují vymezení charakteru pohledávek vznikajících při provozu podniku dlužníka po okamžiku zahájení insolvenčního řízení. Tímto článkem pak hodlám poukázat na některé aspekty spojené s provozem podniku.

POJEM PROVOZOVANÉHO PODNIKU A JEHO VZTAH K SOUPISU MAJETKOVÉ PODSTATY

Pojem podnik vymezuje § 5 obchodního zákoníku. Toto ustanovení vymezuje podnik jako hromadnou věc, která je souborem hmotných, nehmotných i osobních složek podnikání, které jsou určeny k podnikatelské činnosti uskutečňované za účelem dosažení zisku. Hromadná věc – podnik je předmětem vlastnictví. Je-li výše uvedený soubor tvořící celek, případně i jeho část, v průběhu insolvenčního řízení využíván k podnikatelské činnosti, je dlužníkův podnik provozován. Toto udržování podniku dlužníka v chodu se musí promítnout i do soupisu majetkové podstaty, neboť předmětem zápisu je v tomto případě podnik. Podle § 218 odst. 2 insolvenčního zákona se podnik sepisuje jedinou položkou, ze které musí být zřejmé, co všechno do podniku v den soupisu náleží. Nezbyývá tedy než doporučit, aby insolvenční správce vycházel z položek účetní rozvahy.¹ Při soupisu podniku dlužníka postupujeme tak, že kromě identifikace podniku osobou dlužníka uvádíme údaje o stěžejním předmětu podnikání, a dále údaje vztahující se k osobní složce podniku, a to počtem zaměstnanců ke dni soupisu majetku. Pokud součástí podniku jsou nemovitosti, ty specifikujeme v rámci složek podniku každou jednotlivě, jejich označením podle katastrálních předpisů. V případě, že to dlužníkovy majetkové poměry dovolují, sepisujeme také jednotlivé věci tvořící dlouhodobý hmotný majetek. V případě složek majetku, kdy takto postupovat nelze, uvádíme určení této složky alespoň odkazem na dlužníkovu účetnictví. **Doporučuji, aby insolvenční správce v případě soupisu podniku do majetkové podstaty uváděl jednotlivě majetek, který je součástí podniku a který je předmětem uplatněných práv zajištění.** Budou-li předpoklady pro oceňování majetku dlužníka,

a to z důvodu řešení úpadku reorganizací, popřípadě konkursem, v němž má být majetková podstata zpeněžována jedinou smlouvou, bude zpracováván znalecký posudek znalcem jmenovaným insolvenčním soudem. Znalec bude vázán k ocenění části majetkové podstaty, ke které je uplatněno právo na uspokojení ze zajištění, odděleně a soupis by byl tedy určitým podkladem pro ocenění majetku znaleckým posudkem.

Jsou-li podmínky pro zpeněžení části podniku dlužníka jednou smlouvou ve smyslu § 292 insolvenčního zákona, pak by tato část podniku, která musí být samostatnou organizační složkou, měla být v soupise rovněž vymezena.² V praxi se postupuje tak, že se podnik sepíše jedinou položkou, avšak v rámci této položky se jako jednotlivé složky podniku uvedou samostatné organizační složky, tvořící v úhrnu podnik a každá složka se v rámci soupisu ještě blíže vymezí. Tento postup se ukázal být praktický i pro identifikaci zpeněžovaného majetku ve smlouvách, v listinách předkládaných věřitelskému orgánu či insolvenčnímu soudu. Při tomto postupu bylo postaveno najisto, že insolvenční správce nakládal s majetkem, který je v majetkové podstatě sepsán.

OSOBA PROVOZUJÍCÍ PODNIK V INSOLVENCI

Provozování podniku je úkonem, který insolvenční zákon považuje za nakládání s majetkovou podstatou dlužníka. Podle § 228 písm. e) se za nakládání s majetkovou podstatou považuje rozhodování o výrobních, provozních a obchodních záležitostech podniku v majetkové podstatě, včetně úvěrového financování a jiných úkonů potřebných k zajištění financování podniku. V písm. f) téhož ustanovení se pak za nakládání považuje i výkon práv a povinností zaměstnavatele ohledně zaměstnanců dlužníka. Insolvenční zákon určuje osobu s dispozičními oprávněními, tedy osobu, již přísluší právo nakládat s majetkovou podstatou v závislosti na fázi insolvenčního řízení a způsobu řešení úpadku dlužníka. Lze tedy konstatovat, že provozovat podnik je oprávněna osoba s dispozičními oprávněními. **V době od zahájení insolvenčního řízení do rozhodnutí o úpadku je touto osobou dlužník, není-li omezen v dispozičních oprávněních rozhodnutími insolvenčního soudu. Zákon pak výslovně nestanoví, kdo je touto oprávněnou osobou v době od rozhodnutí o úpadku do rozhodnutí o způsobu jeho řešení, soudní praxe však bez problému přijala závěr, že touto osobou je dlužník.**³ V případě, že dlužník provozuje

1 Soupis majetkové podstaty nemusí vždy provádět insolvenční správce, neboť § 331 insolvenčního zákona předpokládá, že v případě řešení úpadku dlužníka reorganizací insolvenční správce jen dohlíží nad soupisem majetkové podstaty. V soudní praxi je však naprosto obvyklé, že povinnost sestavit a předložit soupis majetkové podstaty je ukládána insolvenčnímu správci. K předložení soupisu majetkové podstaty navíc dochází zpravidla před rozhodnutím o způsobu řešení úpadku dlužníka. Podkladem pro soupis majetkové podstaty by měla být účetní závěrka dlužníka sestavená ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky rozhodnutí o úpadku.

2 Rozhodnutí NS 33 Cdo 1199/98.

3 Srov. k tomu v literatuře Výkladové stanovisko č. 1 ze zasedání expertní pracovní skupiny pro insolvenční právo.

podnik, je insolvenční správce povinen na toto nakládání s majetkovou podstatou dohlížet.

Je-li úpadek dlužníka řešen konkursem, musí být insolvenční správce připraven převzít řízení podniku od okamžiku prohlášení konkursu. Insolvenční zákon stanoví, že prohlášením konkursu nekončí provoz dlužníkovy podniku, nestanoví-li jinak zvláštní předpis. Tak tomu je např. v zákoně o advokacii, takže provozovat podnik advokáta v případě konkursu nelze. Také jiné předpisy stanoví omezení podnikatelské činnosti, a proto insolvenční správce musí zkoumat právní způsobilost provozovat podnik dlužníka i po prohlášení konkursu.

PROBLEMATIKA POHLEDÁVEK PŘI PROVOZOVÁNÍ PODNIKU DLUŽNÍKA V INSOLVENCII DO DOBY ROZHODNUTÍ O ÚPADKU

Podmínky k provozu podniku dlužníka od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, upravuje § 111 insolvenčního zákona. V odstavci 1 tohoto ustanovení jsou stanovena omezení nakládání s majetkovou podstatou dlužníkem, kdy účelem těchto omezení je v podstatě nezkrácení práv věřitelů. V praxi jsme nezaznamenali podstatné interpretační problémy ve vymezení těchto omezení dlužníka, pokud jde o nakládání s jiným než finančním majetkem. Mnoho otázek však vyvolává uspokojování peněžitých pohledávek obchodních věřitelů dlužníka, které vznikly při obvyklém provozu podniku dlužníka právě poté, co nastaly účinky zahájeného insolvenčního řízení. V § 111 odst. 2 se výslovně stanoví, že omezení nakládání s majetkovou podstatou se mimo jiné nevztahuje na provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření. Řada insolvenčních správců tedy toto ustanovení interpretuje tak, že **dlužník je oprávněn plnit přímo z majetkové podstaty své závazky, které vznikly při provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření.** Tento závěr je podpořen ještě tím, že z tohoto zákonného ustanovení vyplývá povinnost dlužníka provozovat podnik a zajišťovat jeho chod. Splnění této povinnosti pak nelze vyžadovat bez vytvoření podmínek pro její plnění, a tedy bez možnosti úhrady materiálu, energií a služeb přímo spojených s nutným provozem. Na pořadí těchto pohledávek, vzniklých ve shora označené době, však existuje řada dalších názorů. Lze se setkat s výkladem, že tyto pohledávky nelze hradit vůbec, neboť insolvenční zákon dovoluje přímou úhradu s přednostním pořadím jen pohledávkám věřitelům, které jsou taxativně vymezeny § 168 a § 169 insolvenčního zákona. S ohledem na to, že pohledávky věřitelů z obchodních smluv uzavřených dlužníkem k provozování podniku, které vznikly před rozhodnutím o úpadku, nejsou v těchto ustanoveních výslovně vymezeny, nelze je uspokojovat vůbec. Vyskytují se i názory, že se jedná o pohledávky, které má věřitel uplatnit přihláškou. Jsou přijímány i právní závěry, že dlužník je oprávněn tyto pohledávky z majetkové podstaty hradit, avšak jen do doby, než nastanou účinky rozhodnutí o úpadku, neboť tímto okamžikem pominou účinky § 111 insolvenčního zákona, a nadále lze uspokojovat jen pohledávky, které jsou výslovně vymezeny v § 168 a § 169 insolvenčního zákona. S těmito názory se neztotožňujeme. Nelze stanovit povinnost dlužníku provozovat podnik s vědomím, že se tak děje na účet třetích osob, bez úhrady vzniklých závazků,

a plnit tak zákonnou povinnost se způsobením škody a majetkové újmy obchodním partnerům dlužníka. Je zřejmé, že zákon má instrumenty, aby se tak nestalo, např. v podobě moratoria. Tento právní institut však je jen omezeně využíván, v soudní praxi se dosud neprosadil a má své mantinely. Naopak se vyskytují situace, kdy i v případě dlužnického návrhu trvá doba mezi podáním návrhu a rozhodnutím o úpadku více než měsíc. Vycházíme tedy z toho, že **§ 111 stanoví právo dlužníku hradit pohledávky vzniklé třetím osobám při provozování podniku dlužníka, pokud je splněna podmínka obvyklého hospodaření, a toto právo hradit pohledávky přímo z majetkové podstaty nezaniká ani v případě rozhodnutí o úpadku.**

Ve výše uvedených souvislostech je však třeba poukázat na rozhodnutí Nejvyššího soudu v Brně pod č. j. **29 NSČR 16/2011-P8-23.** V tomto rozhodnutí řešil Nejvyšší soud jinou právní otázku, než je nastolena tímto článkem, avšak zřejmě uceleně se vyjádřil k právnímu rámci uspokojování pohledávek v insolvenčním řízení. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud vypočítává **čtyři skupiny pohledávek dlužnických věřitelů uspokojovaných v insolvenčním řízení, a to takto:**

- **Pohledávky, které věřitelé uplatňují vůči dlužníku podáním přihlášky.** Tyto pohledávky musí existovat zpravidla ke dni rozhodnutí o úpadku, nejpozději však ke dni přihlášení provedeného v propadné lhůtě vymezené rozhodnutím o úpadku.
- **Pohledávky, na které se hledí jako na přihlášené, ačkoliv je věřitelé neuplatnili.**
- **Pohledávky za majetkovou podstatou v § 168 insolvenčního zákona.** Tyto pohledávky charakterizuje citované rozhodnutí soudu tak, že vznikly nejpozději po vyhlášení moratoria, zpravidla však po zahájení insolvenčního řízení (§ 168 odst. 1 uvozovací věta insolvenčního zákona) nebo po rozhodnutí o úpadku (§ 168 odst. 2 uvozovací věta insolvenčního zákona). Dále se tyto pohledávky vymezují tak, že jejich výčet je taxativní.
- **Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 169 insolvenčního zákona).** U těchto pohledávek není podstatné, kdy vznikly, ale jejich charakter a výčet je rovněž taxativní.

Z výše uvedeného vymezení pohledávek v insolvenčním řízení je zřejmé, že Nejvyšší soud nevytváří pro pohledávky, které lze uspokojovat v souladu s § 111 odst. 2 insolvenčního zákona, samostatnou kategorii, a pohledávky, které se uspokojují přímo z majetkové podstaty, tedy pohledávky za majetkovou podstatou a jim na roveň postavené, považuje za taxativně vymezené. Při respektování tohoto výkladu s přihlédnutím k charakteru pohledávky vzniklé při provozování podniku a k době jejího vzniku (do rozhodnutí o úpadku), by se pro její přímé uspokojení muselo jednat o některou z pohledávek výslovně vyjmenovaných v § 168 odst. 1 insolvenčního zákona. V písm. f) tohoto ustanovení se jako pohledávky za majetkovou podstatou uvádí pohledávky věřitelů z úvěrového financování. To je upraveno v § 41 odst. 1 insolvenčního zákona poněkud problematicky, kdy pod tento pojem mají spadat i smlouvy o dodávkách energií a surovin. Je tedy otázkou, zda toto vymezení zákonodárce neučinil s úmyslem zařadit pohledávky z obchodních vztahů při obvyklém provozování podniku pod pohledáv-

ky za majetkovou podstatou. Na podporu tohoto závěru lze uvést, že obchodní partner poskytuje dlužníku materiál, služby či energie bez okamžité úhrady a tedy smluvní vztah je založen na principu úvěru. V praxi se vyskytují názory, že uspokojení pohledávek, na které míří § 111 odst. 2, umožňuje § 168 odst. 2 písm. j), neboť za pohledávky za majetkovou podstatou se považují i pohledávky, o nichž tak stanoví zákon. Nelze však odhlédnout od toho, že uvozovací věta odst. 2 citovaného ustanovení stanoví, že se v tomto odstavci upravují pohledávky, které vznikly po rozhodnutí o úpadku.

PORUŠENÍ OMEZENÍ NAKLÁDÁNÍ S MAJETKOVOU PODSTATOU DLUŽNÍKEM

Podle § 111 odst. 3 právní úkony, které dlužník učinil v rozporu s omezeními stanovenými v odst. 1 a 2 téhož ustanovení, jsou vůči věřitelům neúčinné. Od prvního seznámení s insolvenční úpravou jsme zastávali názor, že insolvenční zákon v podstatě navazuje na obdobnou úpravu, tedy na § 15 zákona o konkursu a vyrovnání. Vycházeli jsme z toho, že se jedná o neúčinnost ex lege. V případech, kdy jsme zjistili, že dlužník splnil peněžitý závazek věřiteli, který měl věřitel uplatnit přihláškou do insolvenčního řízení, jsme dospěli k závěru, že jde o neúčinný právní úkon ze zákona a je namísto přímo žaloba na plnění, neboť zvláštní úprava v § 235 a násl. insolvenčního zákona

na tento případ nedopadá. Vůči osobě, v jejíž prospěch dlužník neúčinný právní úkon uskutečnil, jsme u obecného soudu podali žalobu na plnění a domáhali jsme se tedy zaplacení plnění, které z majetkové podstaty ušlo. Soudy náš právní závěr respektovaly a žalobám vyhověly. **V poslední době však sílí právní názory, že insolvenční zákon neúčinnost ex lege nezná a odporovat lze jen odpůrcí žalobou podle § 235 a násl. insolvenčního zákona.** Při respektování těchto názorů by tedy insolvenční správce uplatňoval nároky u insolvenčního soudu, a to zřejmě přímo žalobou na plnění s tím, že by musely být splněny všechny další podmínky stanovené zákonem pro odporovatelnost právních úkonů a pro odpůrcí žaloby. Zda tedy insolvenční zákon upravuje neúčinnost zákonnou či nikoli, ukáže soudní praxe.

Závěrem je třeba uvést, že tento článek nemůže postihnout všechny aspekty právní úpravy provozování podniku v insolvenční praxi. Při své insolvenční praxi zaznamenávám výkladové problémy insolvenčního zákona, ale také zjišťuji, že řada otázek zůstává neupravena. Absentuje úprava omezení uspokojování pracovních nároků vedoucích zaměstnanců dlužníka, případně oprávněnost uspokojování nároků osoby, která podnik dlužníka jeho jménem řídí z pozice statutárního orgánu.

✿ Autorka je advokátkou v Ostravě a insolvenční správkyní se zvláštním povolením. Je členkou odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

Majetková podstata a její zpeněžení

JUDr. DANIEL ŠEVČÍK, Ph.D., Mgr. JIŘÍ ŠEBESTA

CO JE SOUPIS MAJETKOVÉ PODSTATY

Soupis majetkové podstaty je seznam majetku dlužníka pořízený insolvenčním správcem.¹ Insolvenční správce pracuje na vyhotovení soupisu od okamžiku zjištění úpadku dlužníka, do okamžiku prohlášení konkursu ale s majetkem nenakládá, majetek zjišťuje, zajišťuje a provádí jeho správu v nezbytném rozsahu. Prohlášením konkursu se správce stává osobou s dispozičním oprávněním, tzn. může majetek zapsaný do soupisu zpeněžovat. Dle § 246 insolvenčního zákona (IZ) je rovněž oprávněn k výkonu práv a plnění povinností, které přísluší

dlužníku, pokud souvisí s majetkovou podstatou, jako např. vykonává akcionářská práva spojená s akciemi zahrnutými do majetkové podstaty.

Z ČEHO INSOLVENČNÍ SPRÁVCE VYCHÁZÍ PŘI POŘÍZOVÁNÍ SOUPISU MAJETKOVÉ PODSTATY

Insolvenční správce při pořizování soupisu majetkové podstaty vychází ze všech dostupných podkladů, z nichž **základními dokumenty jsou seznam majetku předložený dlužníkem, účetní a právní dokumentace dlužníka, podklady, které správce získá provedenou lustrací majetku ve smyslu § 43, resp. 44 IZ, tzn., požádá o součinnost zejména katastrální úřad, bankovní ústavy, Centrální evidenci vozidel, Středisko cenných papírů, Úřad průmyslového vlastnictví, případně další dotčené orgány.** Východiskem pro pořízení soupisu je také prohlídka sídla, provozoven a dalších objektů ve vlastnictví dlužníka.

Náležitosti samotného soupisu upravuje vyhláška č. 311/2007 Sb. o jednacím řádu pro insolvenční řízení v § 14. Pro vyhotovení soupisu není zákonem stanovena lhůta, neboť soupis insolvenční správce soustavně doplňuje a upravuje v průběhu celého řízení.

¹ Ustanovení § 205 a násl. insolvenčního zákona č. 186/2006 Sb.

ROZSAH MAJETKOVÉ PODSTATY

Pokud insolvenční návrh podal dlužník, náleží dle § 205 odst. 1 IZ do majetkové podstaty **majetek, který dlužníku patřil ke dni zahájení řízení, jakož i majetek, který nabyl v průběhu řízení**, v opačném případě náleží dle § 205 odst. 2 do majetkové podstaty **majetek, který dlužníku patřil v době, kdy insolvenční soud nařídil předběžné opatření omezující právo dlužníka s majetkem nakládat, nebo majetek, který dlužníku patřil v okamžiku vydání rozhodnutí o úpadku, jakož i majetek, který dlužník nabyl po vydání těchto rozhodnutí**.

Majetkem dlužníka je dle § 205 odst. 3 také **podíl na majetku, jehož je dlužník spoluvlastníkem**. Majetek náleží do majetkové podstaty i tehdy, je-li ve společném jmění dlužníka a jeho manžela. Není-li zjištěn jiný stav věci, je rozhodující zákonné vymezení SJM, ze kterého se vychází. Prohlášením konkursu zaniká společné jmění manželů. Dle § 270 odst. 1 přechází na insolvenčního správce oprávnění uzavřít dohodu o vypořádání SJM nebo navrhnout vypořádání soudem. Část společného jmění, kterou dlužník použil se souhlasem manžela k podnikání, spadá při vypořádání SJM vždy do majetkové podstaty. Zákon v § 274 uvádí, že v případě, když nelze provést vypořádání SJM proto, že závazky dlužníka, které z něj mohou být uspokojeny, jsou vyšší než majetek, který náleží do SJM, zahrne se celý majetek náležející do SJM do majetkové podstaty.

Majetek jiných osob než dlužníka náleží do majetkové podstaty, stanoví-li to zákon, zejména jde-li o plnění z neúčinných právních úkonů dle § 235 a násl. IZ. Insolvenční správce je povinen posoudit, za jakých okolností dlužník v době před zjištěním úpadku převáděl svůj majetek. Je povinností insolvenčního správce odporovat úkonům, kterými dlužník naplnil podstatu některého ustanovení uvedeného v § 240, 241 nebo § 242 IZ. Může se jednat o úkony bez přiměřeného protiplnění, o zvýhodňující právní úkony či o úmyslně zkracující právní úkony.

Do majetkové podstaty však náleží i **majetek, který dlužník převedl na třetí osoby v době po zahájení insolvenčního řízení**. Takové právní úkony jsou vůči věřitelům neúčinné, přičemž neúčinnost těchto právních úkonů učiněných v rozporu s omezeními uloženými dlužníku v § 111 odst. 1 IZ, není založena teprve úspěšným odporem insolvenčního správce, ale nastává přímo ze zákona.²

OBSAH MAJETKOVÉ PODSTATY

Do majetkové podstaty patří dle § 206 IZ především věci nemovité, věci movité a soubory věcí a věci hromadné, finanční prostředky, akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry, ochranné známky, obchodní podíly, dlužníkovy peněžité i nepeněžité pohledávky, včetně pohledávek podmíněných a pohledávek, které dosud nejsou splatné, dlužníková mzda nebo plat, pracovní odměna jako člena družstva s příjmy, které dlužníku nahrazují odměnu za práci, zejména důchod, nemocenské, peněžité pomoc v mateřství, stipendia, náhrady ucházejícího výdělků, náhrady za výkon společenských funkcí, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci včetně

příslušenství zapsaných věcí, tj. jejich přírůstků, plodů a užitků.

Majetek třetích osob zajišťujících pohledávku do majetkové podstaty nenáleží.³ Pro tyto zástavní věřitele platí, že **plnění z majetku třetích osob musí vymáhat separátně, mimo insolvenční řízení**. Insolvenční správce do soupisu запиše majetek třetích osob, a to pouze v případě, že jde o majetek, který dlužník převedl na třetí osoby neúčinným právním úkonem, majetek, u něhož je sporné, zda do majetkové podstaty náleží či nikoli a majetek zapsaný insolvenčním správcem v dobré víře, že náleží dlužníku.

V případě, že je dlužníkem fyzická osoba, запиše správce do soupisu také **mzdu či plat**. Tyto příjmy náleží do majetkové podstaty ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být uspokojeny při výkonu rozhodnutí přednostní pohledávky dle § 279 odst. 2 o. s. ř. Insolvenční správce запиše do soupisu majetkové podstaty i **obchodní podíl dlužníka, pokud je dlužník jeho 100% vlastníkem**. V opačném případě запиše do majetkové podstaty **nárok na vypořádací podíl**, neboť obchodní podíl prohlášením konkursu přešel jako uvolněný na společnost.

CO NENÍ PŘEDMĚTEM ZÁPISU DO MAJETKOVÉ PODSTATY

Do majetkové podstaty **nepatří majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí**, a to dle § 321 a § 322 odst. 1 a 2 o. s. ř. Do majetkové podstaty insolvenční správce nezapiše běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě, a hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce. Problém může vzniknout při posouzení toho, co je obvyklé vybavení. Občanský soudní řád neuvádí konkrétní výčet věcí, jež jsou nezbytnými, jak to je např. uvedeno v právní úpravě na Slovensku v § 115 odst. 2 písm. b) zákona č. 233/1995 Zb., o súdnych exekutoroch. V zásadě je ale **třeba rozlišovat mezi věcmi zbytnými a nezbytnými, přičemž ne všechno obvyklé vybavení domácnosti je vybavením nezbytným**, viz judikatura Nejvyššího soudu ČR.⁴ Obecně správce tedy nezapiše do soupisu věci, které dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, a věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. **Věci dlužníka sloužící k podnikání však dle § 207 odst. 1 IZ z majetkové podstaty vyloučeny nejsou**. Do majetkové podstaty nepatří také majetek, jakým je např. dotace a návratné výpomoci ze státního rozpočtu, z Národního fondu a další majetek uvedený v § 208 IZ.

OSOBA S DISPOZIČNÍM OPRAVNĚNÍM

Ke zpeněžení majetku, zapsaného v podstatě, je oprávněna pouze osoba s dispozičním oprávněním. Tou je **dlužník nebo insolvenční správce**, přičemž jejich postavení vymezuje ustanovení § 229 odst. 3 zák. č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, založené na jednotlivých fázích insolvenčního řízení ve vztahu ke způsobu řešení úpadku. Těžištěm z pohledu praktické aplikace zákona je písm. b) cit. ustanovení, přiznávající status disponenta insolvenčnímu správcovi od prohlášení konkursu dále, pročež se ho v dalším výkladu přidržíme. Zpeněžení jako proces, vedoucí k převedení veškerého majetku zapsaného v majetkové podstatě na peníze, je definováno v § 283 odst. 1 IZ, u po-

2 Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 10. 2008, č. j. KSUL 70 INS 2162/2008 ve věci insolvenčního řízení vedeného pod sp. zn. 1 VSPH 170/2008.

3 Opačná úprava byla v zákoně o konkursu a vyrovnání č. 391/1991 Sb.

4 Usnesení NS ze dne 26. 2. 2002, č. j. 20 Cdo 2133/2002 a usnesení ze dne 26. 2. 2004, č. j. 20 Cdo 180/2004.

hledávek se jim rozumí jak úplatná cesse, tak jejich vymožení. Nemohou být převáděny hodnoty zapsané v majetkové podstatě bezúplatně či bez odpovídajícího protiplnění, neboť tím by pojmově nemohlo jít o kapitalizaci. Je třeba dbát i podmínky založené v odstavci následujícím, že tak lze činit až po právní moci rozhodnutí o prohlášení konkursu. Pokud by insolvenční správce tohoto omezení nedbal, šlo by o úkon absolutně neplatný pro rozpor se zákonem dle § 39 zák. č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku. Soud může povolit výjimku, která by však měla být podložena okolnostmi daného případu.

ZPŮSOBY ZPENĚŽENÍ, KOMPARACE JEJICH VÝHOD A NEVÝHOD

Majetek podstaty lze zpeněžit veřejnou dražbou, soudním prodejem v režimu občanského soudního řádu dle ustanovení o výkonu rozhodnutí či prodejem mimo dražbu, jak vyjmenovává § 286 odst. 1 IZ, přičemž o způsobu zpeněžení rozhoduje insolvenční správce se souhlasem věřitelského orgánu. Prodej soudní (dle dikce posl. zmíněného ustanovení jej lze aplikovat pouze u věcí movitých a nemovitých, nikoli např. jiných majetkových hodnot, jako jsou obchodní podíly, či cenných papírů) není ze strany správců příliš využíván, a to z důvodu své těžkopádnosti, zdlouhavosti oproti ostatním způsobům. **Veřejná dražba je oproti tomu typickým a z pohledu správce nejbezpečnějším způsobem prodeje majetkových hodnot.** Titulem pro ni je smlouva o provedení dražby dobrovolné dle § 17 a násl. zák. č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách (dále jen „ZVD“), mezi insolvenčním správcem a dražebníkem, k jejíž účinnosti je dle § 287 odst. 2 IZ třeba schválení věřitelského orgánu. Odměna dražebníka smí však činit nejvýše 10 % z ceny dosažené vydražením, limitovaná je dále § 18 odst. 3 ZVD. Nespornou výhodou takového způsobu zpeněžení je jeho transparentnost, komplikací však může být právě zákonná podmínka souhlasu věřitelských orgánů s dražební smlouvou. Veřejnou dražbu je tedy možné, zvláště u majetku obecně využitelného, jako způsob zpeněžení jen doporučit i v kontextu tříměsíční propadné lhůty, běžící ode dne konání dražby, v níž lze napadnout její platnost dle § 24 odst. 3 ZVD, poté toto právo zaniká.

Prímý prodej majetku je vhodným a ze všech v úvahu připadajících nejpružnějším postupem vedoucím ke kapitalizaci do podstaty zapsaných hodnot tam, kde se veřejná dražba jeví jako neúčelná či neekonomická, anebo jde-li o majetek, jehož určení či možnosti dalšího užívání jsou nějakým způsobem limitovány, případně svázané s dalšími okolnostmi, které je správce povinen v zájmu dosažení co nejefektivnějšího výtěžku zpeněžení zohlednit. Typicky se jedná o soubory movitých věcí (skladové zásoby, inventář) či pohledávky, u nichž by náklady na provedení dražby mohly výrazně snižovat celkový přínos pro majetkovou podstatu, či o majetek, který lze užívat či dále distribuovat pouze při splnění specifických podmínek na straně nabyvatele, jejichž okruh je tak z povahy věci zúžen (zbraně, chemikálie, zdravotnický materiál, licenční práva, jejichž výkon je vázán na licence poskytnuté třetími osobami). Ustanovení § 289 odst. 1 IZ podmiňuje tento postup souhlasem věřitelského orgánu a insolvenčního soudu, který může správci stanovit další podmínky prodeje (nejčastěji jde o zajištění složení kupní ceny před podpisem). Prímý prodej je vhodný i pro podniky provozované správcem,

neboť ve smlouvě o prodeji podniku lze dohodnout podmínky, významné z pohledu veřejného zájmu, či stanovené soudem, což by v případě jiných způsobů zpeněžení nebylo možné (např. udržení zaměstnanosti či výrobního programu v regionu). Je však třeba mít na zřeteli ustanovení § 290 IZ, vyžadující k účinnosti smlouvy souhlas věřitelského výboru a insolvenčního soudu (s jejím obsahem in concreto, nikoli obecně se způsobem zpeněžení). Platnost smluv, jimiž byl zpeněžen majetek podstaty přímým prodejem mimo dražbu, lze napadnout pouze do skončení insolvenčního řízení žalobou podanou u insolvenčního soudu, přičemž § 289 odst. 3 IZ řadí toto řízení mezi incidenční spory. Podání žaloby o neplatnost zpeněžení majetku mimo dražbu podle § 289 odst. 3 IZ nebrání insolvenčnímu správci nakládat s výtěžkem zpeněžení, ani soudu vydat usnesení o jeho vydání zajištěnému věřiteli dle § 298 odst. 2 IZ⁵ a žalobu na neplatnost zpeněžení dle § 289 odst. 3 IZ může podat i dlužník.⁶

Specifickou situaci představuje zpeněžení (bez ohledu na způsob) majetku, ohledně něhož probíhá excindační řízení dosud pravomocně neskončené, ale v němž byl insolvenční správce úspěšný na základě rozhodnutí soudu první instance, kdy zpeněžit lze, ovšem výtěžek je třeba deponovat právě do právní moci a naložit s ním podle výsledku sporu (§ 225 odst. 5 IZ).

Je-li zpeněžován majetek zajištěný, pak je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele, při jejich pluralitě je třeba pokynu společného. Nejsou-li tyto ve shodě, anebo má-li správce za to, že lze majetek zpeněžit oproti nim výhodněji, předloží věc k přezkoumání pokynů insolvenčnímu soudu, jak mu ukládá § 293 IZ.⁷ Pokyn zajištěného věřitele udělený ve smyslu § 293 IZ nenahrazuje souhlas soudu ani věřitelského orgánu, vyžadovaný pro přímý prodej majetku mimo dražbu ustanovením § 289 odst. 1 IZ.⁸

ZPENĚŽENÍ V NOUZI A PŘI PROVOZU PODNIKU

U zpeněžení v nouzi jde o přímý prodej majetku mimo dražbu, ke kterému lze přistoupit tehdy, jedná-li se o zpeněžení věcí, bezprostředně ohrožených zkázou nebo znehodnocením, k němuž není třeba souhlasu insolvenčního soudu, ani věřitelského orgánu. Předvídá jej ustanovení § 283 odst. 2 IZ a § 225 odst. 5 IZ a § 289 odst. 1.

Provozuje-li insolvenční správce jako osoba s dispozičním oprávněním podnik dlužníka, pak je nasnadě, že v této situaci není možné vyžadovat splnění formálních postupů u každého jednotlivě zcizovaného majetku, ke kterému při provozu podniku běžně dochází, protože pro takové případy zakládá § 289 odst. 1 IZ výjimku. Rovněž u zpeněžení podniku dlužníka zákon umožňuje zpeněžení jednodušší formou, a to jedinou smlouvou, rovněž se souhlasem soudu a věřitelského orgánu. Výtěžek je součástí výtěžku zpeněžení celkové majetkové podstaty a nemůže sloužit ke krytí závazků souvisejících s prodáváním podnikem.

❖ Autoři jsou advokáti v Brně a insolvenční správci. Jsou členy odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

5 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 VSPH 230/2012-B-740.

6 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 VSPH 230/2012-B-740.

7 K pokynu zajištěného věřitele blíže Šebesta, Konkurní noviny č. 2/2012.

8 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 3. 2012, č. j. 1 VSPH 194/2012-B - 36 a ze dne 25. 6. 2012, č. j. 1 VSPH 708/2012-B-62.

Pohledávky dlužníka za třetími osobami

JUDr. MARCELA MAREŠOVÁ, MBA

Součástí majetkové podstaty dlužníka tvoří mj. jeho pohledávky za třetími osobami. Platný insolvenční zákon toto výslovně deklaruje v ustanovení § 206 odst. 1, jenž obsahuje demonstra-

strativní výčet majetku náležícího do majetkové podstaty. Konkrétně dle písm. h) citovaného ustanovení tvoří majetkovou podstatu také dlužníkovy peněžité i nepeněžité pohledávky, včetně pohledávek podmíněných a pohledávek, které dosud nejsou splatné.

Ještě před vydáním rozhodnutí o úpadku může insolvenční soud předběžným opatřením nařídit, aby osoby, jež mají závazky vůči dlužníkovi, napříště plnění neposkytovaly dlužníkovi, ale ustanovenému předběžnému správci. V případě, že osoba, jež má vůči dlužníkovi závazek, poruší výše uvedenou povinnost a plnění se v důsledku toho nedostane do majetkové podstaty dlužníka, není tím tato osoba svého závazku zproštěna, pokud zároveň neprokáže, že o předběžném opatření nemohla vědět.

V rozhodnutí o úpadku je již insolvenční soud povinen vyzvat osoby, které mají závazky vůči dlužníkovi, aby plnění napříště neposkytovaly dlužníkovi, ale insolvenčnímu správci. Porušení této povinnosti však zákon na rozdíl od případů porušení výše uvedeného předběžného opatření výslovně nesankcionuje. Pravděpodobně se jedná o opomenutí zákonodárce, které je třeba překlenout výkladem. Považuji za absurdní, aby porušení stejné povinnosti v okamžiku před vydáním rozhodnutí o úpadku bylo sankcionováno a v okamžiku po rozhodnutí o úpadku nikoliv. Následky porušení uvedené povinnosti by tudíž měly být shodné a v tomto smyslu je třeba dle mého názoru vykládat ustanovení § 136 odst. 2 písm. e) IZ.

Je-li způsobem řešení úpadku dlužníka konkurs, přechází na insolvenčního správce okamžikem prohlášení konkursu dispoziční oprávnění k majetkové podstatě. V rámci provádění správy majetkové podstaty je pak insolvenční správce mj. povinen učinit opatření k tomu, aby byly pohledávky dlužníka vymoženy.

Výše uvedený postup se uplatní také v případě pohledávky, kterou dlužník dal před zahájením insolvenčního řízení do zástavy zástavnímu věřiteli. Jak konstatoval Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3963/2011 „*poté, co nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení vedeného na majetek osobního dlužníka, který dal zástavnímu věřiteli do zástavy svou pohledávku, již zástavní věřitel není oprávněn domáhat se žalobou podanou vůči poddlužníkovi zaplacení zastavené pohledávky bez zřetele k tomu, že zajištěná pohledávka nebyla řádně a včas uspokojena a že zástavní právo k zastavené pohledávce je vůči poddlužníkovi účinné. Řízení o takové žalobě soud zastaví po právní*

moci rozhodnutí o úpadku bez zřetele k tomu, zda již byl prohlášen konkurs na majetek dlužníka. .... Vzhledem k ustanovení § 109 odst. 1 písm. a) a b) insolvenčního zákona od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, přechází právo domáhat se zaplacení zastavené pohledávky zpět na dlužníka a prohlášením konkursu na majetek dlužníka pak (ve shodě s ustanovením § 246 odst. 1 insolvenčního zákona) na insolvenčního správce dlužníka.“

Obecně platí, že jedná-li se o pohledávku, která slouží k zajištění pohledávky věřitele, je insolvenční správce za podmínek stanovených v § 230 odst. 2 IZ vázán pokyny zajištěného věřitele, směřujícími k řádné správě pohledávky. Obdobně je insolvenční správce vázán pokyny zajištěného věřitele směřujícími ke zpeněžení (postoupení) zajištěné pohledávky dle § 293 IZ.

Nejpozději okamžikem prohlášení konkursu ztrácí dlužník aktivní legitimaci k podání žaloby či jiného návrhu na vymožení pohledávky dlužníka včetně jejího zajištění, jež se týká majetkové podstaty. Osobou oprávněnou k vymáhání nároku dlužníka je výlučně insolvenční správce. Pokud již probíhá soudní či jiné řízení o nároku dlužníka (v procesním postavení žalobce či jiného navrhovatele) vůči třetí osobě, prohlášením konkursu dochází k jeho přerušení dle § 263 IZ s tím, že insolvenční správce má možnost v takovém řízení pokračovat namísto dlužníka. O návrhu insolvenčního správce nevydává soud žádné usnesení a v řízení nadále pokračuje se správcem jako novým účastníkem řízení. Nepodá-li insolvenční správce v soudem stanovené lhůtě návrh na pokračování v řízení, může takový návrh podat dlužník, případně další účastníci řízení. V takovém případě dlužník i nadále zůstává účastníkem řízení. Tato skutečnost nicméně sama o sobě nemá vliv na to, že pokud v rámci soudního či jiného řízení dojde k vymožení nároku dlužníka vůči třetí osobě, stává se toto plnění součástí majetkové podstaty, a to i v případě, že se jedná o pohledávku, jež byla z majetkové podstaty dlužníka vyňata za podmínek stanovených v § 227 IZ.

Pokud osoba, která má vůči dlužníkovi závazek, plní tento závazek po prohlášení konkursu dlužníka a plnění se nedostane do majetkové podstaty, zproští se svého závazku, pouze pokud prokáže, že o prohlášení konkursu nemohla vědět nebo že vzhledem k okolnostem plnění dluhu bylo zřejmé, že dlužník plnění vydá do majetkové podstaty. V opačném případě pro účely insolvenčního řízení platí, že dluh i nadále trvá, tj. dotčená osoba není zproštěna svého závazku vůči dlužníkovi.

Insolvenční správce je povinen v rámci konkursu uplatnit a vymáhat ve prospěch majetkové podstaty dlužníkovy pohledávky.

Ne vždy to však bude právně možné. Dle ustanovení § 250 IZ platí, že prohlášením konkursu se považují za splatné jen pohledávky věřitelů vůči dlužníkovi. Na rozdíl od předchozí právní úpravy již v případě prohlášení konkursu na majetek dlužníka naproti tomu nedochází pro účely insolvenčního řízení k automatickému zesplatnění pohledávek dlužníka za třetími subjekty. **Není-li tudíž pohledávka dlužníka splatná, nepřichází v takovém případě v úvahu její uplatnění, ani soudní**

či jiné vymození. Insolvenční správce má pak jedinou možnost, a to pokusit se pohledávku zpeněžit některým ze způsobů uvedených v § 286 IZ, tj. veřejnou či soudní dražbou nebo prodejem (postoupením) mimo dražbu. Takovýto postup pochopitelně není vyloučen ani v případě splatných pohledávek nebo dokonce pohledávek již přiznaných pravomocným soudním rozhodnutím či jiným exekučním titulem.

V případě vymáhání pohledávek dlužníka soudní cestou je třeba upozornit na to, že řízení o uplatnění nároku není incidenčním sporem ve smyslu ustanovení § 159 IZ, k jehož projednání by byl příslušný insolvenční soud v rámci insolvenčního řízení. Příslušnost soudu se proto bude řídit obecnými pravidly upravenými v občanském soudním řádu s tím, že místně příslušným soudem bude zpravidla obecný soud dlužníka.

Insolvenční správce je v řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do majetkové podstaty, v souladu s ustanovením § 11 odst. 2 písm. q) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozen od soudního poplatku. Zároveň je však třeba upozornit na to, že toto osvobození se nevztahuje na případnou povinnost insolvenčního správce hradit v případě neúspěchu ve věci úspěšnému účastníkovi náklady řízení, případně další náklady spojené se soudním vymáháním pohledávky. Na tuto eventualitu by měl insolvenční správce pamatovat ještě předtím, než se rozhodne pohledávku soudně vymáhat, a po-

kud majetková podstata nedisponuje dostatečnými prostředky ke krytí uvedených nákladů (zejména pak předpokládané odměny advokáta protistrany určené zpravidla dle vyhlášky č. 484/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů), lze doporučit, aby podání příslušné žaloby či jiného návrhu insolvenční správce podmínil složením odpovídající zálohy na krytí případných nákladů ze strany jednotlivých věřitelů. Takovýto postup lze doporučit zejména v případě, že nelze zcela jednoznačně odhadnout úspěšnost insolvenčního správce v soudním či obdobném sporu a věřitelé i přesto trvají na uplatnění nároku. Jinak se insolvenční správce vystavuje případnému riziku odpovědnosti za škodu, nebude-li ve sporu úspěšný, a zároveň majetková podstata nebude disponovat prostředky pro krytí s tím vzniklých nákladů.

Jedná-li se o nedobytnou pohledávku nebo o pohledávku, u níž by náklady na její vymození byly neúměrně vysoké, případně by nebylo možné je kryt z majetkové podstaty, nezbyvá insolvenčnímu správci, než požádat věřitelský výbor a insolvenční soud o udělení souhlasu s vynětím příslušné pohledávky z majetkové podstaty. V takovém případě se zároveň obnovují veškerá dispoziční práva dlužníka k tomuto majetku.

✦ Autorka je advokátkou v Praze a insolvenční správkyní. Je členkou odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

Nesplněný příslib funkční úpravy nesplněných smluv v insolvenční

JUDr. TOMÁŠ RICHTER, Ph.D., LL.M.

O právní úpravě nesplněných smluv v řízení podle insolvenčního zákona jsem o jako dosti nevydařeném reformním počínání psal již v roce 2008.¹ Rozsah tohoto příspěvku nedovoluje toto stanovisko aktualizovat v plné šíři. Zaměřím se tedy stručně na to, co k tématu od doby publikace mého původního textu přinesla literatura a judikatura, a ve stručnosti navrhu, jak by právní úprava mohla být změněna ku prospěchu věci.

INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ OBECNĚ

Jak je ze systematiky InsZ na první pohled zjevné, zákonodárce otázku režimu nesplněných smluv v insolvenční úpravě výslovně pouze pro řízení, v němž je způsobem řešení úpadku konkurs.² Na mou poznámku o absenci právní úpravy v reorganizaci a nejasné roli ustanovení § 329 odst. 3 InsZ při

výkladu příslušné části InsZ³ navázal Juraj Alexander, který na citovaném ustanovení vybudoval rozsáhlou teorii právní úpravy nesplněných smluv v reorganizaci.⁴ Jeho příspěvek rozhodně stojí za přečtení a reflektování pro účely *lex ferenda*, obávám se však, že závěry, ke kterým dospívá, jsou spíše myšlenkou, jejímž otcem bylo přání (založené na znalosti americké federální právní úpravy),⁵ než udržitelná interpretace platného práva. Pokud jde o řízení, v nichž je úpadek řešen oddlužením,⁶ tam jakákoli právní úprava absentuje zcela.

S ohledem na výše řečené se dále zaměřím na platnou právní úpravu v konkursu – otázkám nesplněných smluv v reorganizaci a oddlužení se budu věnovat v části zaměřené na návrhy změn platné právní úpravy.

- 1 Richter, T.: Insolvenční právo, ASPI Wolters Kluwer, Praha 2008, str. 294 a násl.
- 2 Ustanovení § 253 a násl. InsZ jsou zařazena do části druhé, hlavy I, Konkurs.
- 3 Srov. Richter, op. cit. v pozn. 1 výše, str. 306 a násl.
- 4 Alexander, J.: O ochraně smluvních vztahů a hotovosti v insolvenčním řízení, Právní rozhledy č. 11/2010.
- 5 Pro aktuální přehled americké literatury viz Hahn, D.: The Internal Logic of Assumption of Executory Contracts, 13 University of Pennsylvania Journal of Business Law 723 (2011).
- 6 Tedy dle statistik MSp v přibližně 82 % všech insolvenčních řízení – viz <http://insolvencni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>.

KONKURS

Právní úprava § 253 a násl. InsZ pro řízení, v nichž je úpadek řešen konkursem, se v hrubých rysech příliš nevyvíjí mezinárodním standardům – tedy umožňuje insolvenčnímu správci zvolit, zda v plnění nesplněné smlouvy bude pokračovat, či zda její plnění odmítne.⁷ Vážné problémy se ovšem začínou objevovat ihned, jakmile se pustíme za ony hrubé rysy, a věnujeme se detailům právní úpravy.

Prvním problémem je 15denní lhůta, v níž musí insolvenční správce dle § 253 odst. 2 InsZ rozhodnutí o splnění či odmítnutí splnění učinit, a to zejména proto, že praxe prvostupňových soudů tenduje k tomu, spojovat u dlužníků – podnikatelů rozhodnutí o úpadku s rozhodnutím o konkursu přesto, že takový postup ve skutečnosti není s ohledem na ustanovení § 316 odst. 5 InsZ vůbec přípustný.

Druhým, zásadním problémem je **nejistota ohledně civilněprávních následků rozhodnutí insolvenčního správce smlouvu nesplnit** (či jeho zákonné fikce nastávající uplynutím lhůty dle § 253 odst. 2 InsZ). Problémy a praktická rizika spojená s použitím konceptu „odstoupení od smlouvy“ k vyjádření práva insolvenčního správce splnění smlouvy odmítnout jsem podrobně popsal v roce 2008.⁸ Stefan Sicklinger⁹ a Bohumil Havel¹⁰ navrhli vyřešit tyto problémy alespoň částečně takřkajíc „rakouskou cestou“ – tedy interpretací, která pojmu „odstoupení od smlouvy“ dá pro účely insolvenčního práva po rakouském vzoru zcela jiný obsah, než jaký má tento pojem v civilním právu obecně. Toto insolvenčně-právní „odstoupení“ od smlouvy by zrušilo závazky stran ze smlouvy pouze *pro futuro*, aniž by tím byla dotčena práva stran k plnění, které si do té doby dle smlouvy vzájemně poskytly. Nedojde-li k legislativnímu zásahu, který navrhuji ní-

že (a který jsem v tomto ohledu navrhl již v roce 2008), mám za to, že „rakouská cesta“ by skutečně mohla pomoci českému insolvenčnímu právu vybědnout alespoň z jednoho z několika problémů s platnou právní úpravou, byť nikoli bezesbytku.¹¹

Třetím problémem, který trápí protistrany českých úpadců patrně nejvíce, je s druhým problémem bezprostředně související **otázka povahy nároků druhé strany smlouvy, již se správce rozhodl nesplnit** (či ohledně níž nastala právní fikce tohoto rozhodnutí), a **způsob jejich uplatnění v insolvenčním řízení**. Z platné právní úpravy nelze bohužel spolehlivě uzavřít ani otázku jejich pořadí (tzn., zda se jedná o pohledávky uspokojované poměrně v režimu odpovídajícím uspokojení předinsolvenčních pohledávek či pohledávky za podstatou), ani otázku procesního způsobu jejich uspokojení, což je relevantní zejména v případech, kdy v daném insolvenčním řízení již uplynula lhůta pro přihlašování pohledávek.¹² Petr Budín dovodil, že pohledávky druhé strany smlouvy, jejíž splnění správce odmítl (či ohledně níž nastala právní fikce tohoto odmítnutí) mají povahu pohledávek uspokojovaných poměrně, přičemž nárok na jejich uspokojení v insolvenčním řízení prekluduje, nejsou-li do řízení přihlášeny ve lhůtě k přihlašování předinsolvenčních pohledávek.¹³ Jakkoli druhý závěr se může ledaskomu přičít jako nešetrný k ústavně zaručeným právům dlužníkovy protistrany, po rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci *Faldusová v. JERICO*, v němž Nejvyšší soud *obiter* konstatoval existenci pohledávek, které v průběhu insolvenčního řízení vznikají, ač v něm nejsou nijak uspokojovány, jej však již nelze odmítnout bez dalšího.¹⁴ Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ve věcech *MORAVIA ENERGO* a *MAGNETON*, jako dosud pravděpodobně jediná odvolací rozhodnutí, která se otázkou způsobu uplatnění nároků smluvní protistrany z nesplněné smlouvy výslovně zabývala, by měla v tomto ohledu působit jako silné memento.¹⁵ Olomoucký Vrchní soud v rozhodnutích uvedl, že i nároky z odstoupení od smlouvy dle § 253 InsZ (ať již skutečného, či nastalého fikcí) je třeba přihlásit ve lhůtě stanovené k přihlašování pohledávek, a velmi zřetelně doporučil smluvním protistranám českých dlužníků, aby takové pohledávky přihlašovaly v řízení vždy jako podmíněné dle § 173 odst. 3 InsZ právě pro případ, že od jejich nesplněné smlouvy s dlužníkem bude odstoupeno až po uplynutí lhůty k přihlašování pohledávek.

Nejlepším doporučením smluvním protistranám českých dlužníků, které nesplněné smlouvy s dlužníkem neukončí samy ještě před prohlášením konkursu, je tedy řídit se judikaturou Vrchního soudu v Olomouci a doufat, že o další judikaturní výklad neuspokojivé právní úpravy se na své náklady postará někdo jiný.

REORGANIZACE, ODDLUŽENÍ, A OPRAVA VAD A NEDODĚLKŮ INSZ

Jak jsem naznačil výše, ohledně právního stavu v reorganizaci je již vedena (podle mého soudu ne příliš konstruktivní) polemika. Ticho kupodivu přetrvává ohledně režimu nesplněných smluv v oddlužení, ačkoli je to nepochybně právě zde, kde se objevují nesplněné smlouvy na nákup závažných hrců a jiných nestoudně drahých nezbytností moderního života, které si z nějakého důvodu pohříchu pořizují zpravidla právě ti, kdo si je mohou dovolit nejméně.¹⁶ Namís-

- 7 Srov. např. UNCITRAL, Legislative Guide on Insolvency Law, 2004, díl dvě, část I, oddíl E (Treatment of Contracts), str. 119 až 132; Westbrook, J. L., Booth, Ch. D., Paulus, Ch. G., Rajak, H.: A Global View of Business Insolvency Systems, The World Bank, 2010, str. 91 a násl.
- 8 Srov. Richter, op. cit. v pozn. 1 výše, str. 298 a násl.
- 9 Sicklinger, S.: Das neue tschechische Insolvenzrecht aus Sicht des deutschen Gläubigers – Zugleich ein Beitrag zu Fragen der Europäischen Insolvenzverordnung, Studien zum Internationalen Privat- und Verfahrensrecht, Jenaer Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft, Jena 2009, str. 258.
- 10 Havel, B.: Smlouvy o vzájemném plnění podle insolvenčního zákona (§ 253 InsZ), Obchodněprávní revue č. 6/2009, str. 157.
- 11 „Rakouská cesta“, kterou navrhuji Sicklinger a Havel, totiž nepomáhá uspokojivě vyložit ustanovení § 168 odst. 2 písm. h) InsZ, které zjevně směřuje k zajištění preferovaného pořadí nároku dlužníkovy smluvní protistrany v případě odstoupení od nesplněné smlouvy, a vede k pochybnostem ohledně pořadí pohledávek dlužníkovy smluvní protistrany – k tomu viz dále.
- 12 Pro přehled diskuse viz J. Kotoučová in Kotoučová, J. a kol.: Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2010, str. 604 a násl.
- 13 Budín, P. in Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L.: Insolvenční zákon a předpisy související, Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení, Komentář, ASPI Wolters Kluwer, Praha 2008, str. 328.
- 14 Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSCR 16/2011 ze dne 30. 11. 2011 ve věci Václava Faldusová v. JERICO, spol. s r. o. (R 54/2012).
- 15 Usnesení Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 2 VSOL 196/2009-P30-11 (KSOS 36 INS 1078/2009) ze dne 16. července 2009 ve věci dlužníka MORAVIA ENERGO, a. s.; usnesení Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 2 VSOL 417/2009-P339-8 (KSBR 31 INS 2875/2009) ze dne 25. února 2010 ve věci dlužníka MAGNETON, a. s.
- 16 Potíže s time-sharingovými ujednáními snad ve všech právních řádech však indikují, že nejnižším příjmovým skupinám se netřeba posmívat – uzavírání nerozumných ujednání není zdaleka jen jejich výsadou.

to toho, abych se pouštěl do vratkých interpretačních experimentů platného práva, založených na té či oné základní zásadě insolvenčního práva, pokusím se ve zbytku textu stručně nastínit, jak by dle mého pracovního názoru mohla vypadat racionální tuzemská úprava nesplněných smluv v dalším pokusu o reformu tohoto právního institutu.

Mám za to, že stávající právní úprava by měla být změněna dle následujících principů:

- stávající úprava v ustanoveních § 253 a násl. a v souvisejících ustanoveních § 168 odst. 2 InsZ by měla být zrušena;
- obecná ustanovení úpravy nesplněných smluv by měla být zařazena do části první InsZ tak, aby byla k dispozici v každém insolvenčním řízení bez ohledu na to, jakým způsobem je řešen dlužníkův úpadek;
- tato obecná ustanovení by v principu měla stanovit, že **osoba s dispozičním oprávněním je oprávněna rozhodnout o tom, že nesplněnou smlouvu splní, nebo že její splnění odmítne;**
- rozhodne-li se osoba s dispozičním oprávněním nesplněnou smlouvu splnit, jsou pohledávky její protistrany vzniklé po tomto rozhodnutí v insolvenčním řízení pohledávkami za majetkovou podstatou;
- rozhodne-li se osoba s dispozičním oprávněním plnění nesplněné smlouvy odmítnout, smlouva je ukončena s účinky *ex nunc* a pohledávky dlužníkovy protistrany vzniklé do rozhodnutí o odmítnutí nesplněné smlouvy jsou pohledávkami, uspokojovanými v insolvenčním řízení poměrně jako ostatní nepřednostní předinsolvenční pohledávky.¹⁷ Do insolvenčního řízení se tyto pohledávky přihlašují přihláškou, již dlužníkovy protistrana může podat ve zvláštní lhůtě stanovené k tomu zákonem a počínající dnem následujícím po dni, kdy jí bude doručeno rozhodnutí o nesplnění smlouvy. Pohledávky dlužníkovy protistrany, vzniklé za plnění skutečně poskytnutá do dlužníkovy majetkové podstaty v období mezi rozhodnutím o úpadku a rozhodnutím o odmítnutí nesplněné smlouvy, jsou však pohledávkami za majetkovou podstatou;
- rozhodnutí nesplněnou smlouvu splnit či její splnění odmítnout může osoba s dispozičním oprávněním učinit ve lhůtě, stanovené zákonem tak, aby neuplynula před konáním první schůze věřitelů, na které věřitelé rozhodují o způsobu řešení úpadku;¹⁸
- není-li rozhodnutí učiněno ve výše uvedené lhůtě, pak (a) v konkursu platí, že splnění smlouvy bylo odmítnuto, (b) v reorganizaci a oddlužení platí, že nesplněná smlouva bude splněna;¹⁹
- činí-li rozhodnutí o splnění či odmítnutí splnění nesplněné smlouvy osoba s dispozičním oprávněním odlišná od insolvenčního správce (tzn. dlužník), vyžaduje se k účinnosti rozhodnutí souhlas insolvenčního správce;²⁰
- zákon bude obsahovat zvláštní právní úpravu pro zvláštní typy smluv, jež takovou zvláštní úpravu vyžadují (nájemní a jiné dlouhodobé smlouvy o vzájemném plnění, včetně smluv o dodávkách energií a jiných síťových plnění, pracovní a kolektivní smlouvy atd.).

Ilustrační foto

Podnětů k tomu, jak konstruovat smysluplnou úpravu nesplněných smluv v insolvenční úpravě nabízí zahraniční právní úprava a literatura dostatek – výše jsem odkázal jen na některé. Bylo by mi na místě (a na čas), aby český zákonodárce reformní zadání, které v roce 2006 ve vztahu k nesplněným smlouvám zcela nezvládl, dotáhl do konce.

✿ Autor je advokátem v Praze a vysokoškolským pedagogem.

17 Srov. Westbrook, Booth, Paulus a Rajak, op. cit. v pozn. 8 výše, str. 93, 94: „Dlužníkovy protistrana je [v důsledku rozhodnutí nesplněnou smlouvu v insolvenčním řízení neplnit] oprávněna k náhradě škody, jak je tomu ve vztahu k jakékoli solventní osobě, [která poruší své smluvní závazky] ovšem s tím, že škodní nárok bude uhrazen ve velmi slabé „insolvenční měně“, spíše než v plných měnových jednotkách (a to třeba v nechalvalně proslulém „směnném kursu“ 10 centů za dolar). [...] Újma, způsobená takové smluvní protistraně, bude ve většině případů zcela shodná s újmou, kterou utrpí ostatní dlužníkovy věřitelé, jejichž smlouvy s dlužníkem byly – jak tomu náhoda chtěla – splněny ještě před zahájením insolvenčního řízení, takže jejich dluhy jsou již zafixovány. [...] Taková smluvní protistrana nemá nárok na zaplacení 100 procent svých pohledávek o nic více než kterýkoli jiný nešťastný obecný věřitel [insolventního dlužníka].“ (překlad T. R.)

18 Srov. Pape. G.: Ablehnung und Erfüllung schwebender Rechtsgeschäfte durch den Insolvenzverwalter, in Arbeitskreis für Insolvenzwesen Köln e. V., Kölner Schrift zur Insolvenzordnung, 3. Auflage, Lexis Nexis Deutschland, Münster 2009, str. 372, kde se podobné pravidlo navrhuje v kritice platné německé právní úpravy.

19 Srov. Westbrook, Booth, Paulus a Rajak, op. cit. v pozn. 8 výše, str. 100.

20 Toto pravidlo nemusí platit u dlužníků, splňujících velikostní test dle § 316 odst. 4 InsZ.

Incidenční spory

JUDr. LENKA VIDOVIČOVÁ

Již v zákoně o konkursu a vyrovnání, který předcházel nyní platnému zákonu insolvenčnímu, vyvstala potřeba upravit zejména pravomoc a příslušnost k řešení sporů, které byly konkursem vyvolány, speciální úpravou, než kterou předpokládal občanský soudní

řád. Vzhledem k tomu, že úprava v tomto směru byla poměrně kusá a nebylo často zřejmé, zda spory incidenčními jsou či nikoli, vyjadřovalo se k těmto otázkám i známé nejobsáhlejší výkladové stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998.¹

Insolvenční zákon již zvolil „bezpečnější“ formu vymezení incidenčních sporů tím, že uvedl taxativní výčet sporů, které jediné mohou být jako incidenční označeny a projednány. V tomto směru je nepochybné, že **podle platného znění ustanovení § 159 InsZ jsou incidenčními spory:**

- a) spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek,
- b) spory o vyloučení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty z majetkové podstaty nebo o vydání výtěžku zpeněžení podle § 225 odst. 5 InsZ,
- c) spory o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela,
- d) spory na základě odpůrcí žaloby,
- e) spory o náhradu škody na majetkové podstatě vzniklé porušením povinnosti insolvenčním správcem,
- f) další spory, které zákon označí jako incidenční.

Incidenční spory mají pro celé insolvenční řízení zásadní význam, a proto jsou logicky projednávány v rámci insolvenčního řízení u insolvenčního soudu podle ustanovení § 160 až 164 InsZ. Zatímco incidenční spory pod písmeny a) až e) citovaného paragrafu jsou v zákoně dohledatelné poměrně snadno, incidenční spory podle ustanovení písmene f) citovaného paragrafu jsou zřejmě až po důkladném prostudování celého textu insolvenčního zákona. Které to jsou?

SPORY, OZNAČENÉ JAKO INCIDENČNÍ PODLE USTANOVENÍ § 178 A 179 INSZ

Diskutovaná zákonná úprava, původně namířená proti přihláškám nadhodnocených pohledávek, nutně vyvolala další

typ incidenčních sporů. Pokud přihlášená pohledávka bude zjištěna tak, že skutečná výše pohledávky bude činit méně než 50 % přihlášené částky, není důsledkem pouze to, že se k ní nebude přihlížet ani v rozsahu, v jakém byla zjištěna. Soud navíc na návrh insolvenčního správce uloží věřiteli, který takovou pohledávku přihlásil, aby ve prospěch majetkové podstaty zaplatil částku, kterou soud určí se zřetelem ke všem okolnostem přihlášení a přezkoumání pohledávky. Insolvenční správce tedy zahájí další z typů incidenčních sporů žalobou **proti věřiteli neúspěšně přihlašujícímu pohledávku**. Je zřejmé, že právě v tomto případě bude na insolvenčním správcem, aby žalobní návrh byl pečlivě argumentován a podložen, protože posouzení „okolností přihlášení a přezkoumání“ soudem znamená zhodnotit zejména to, zda věřitel byl při přihlášení v dobré víře, co přihláškou přihláškou sledoval atd.²

V tomto případě není zákonem dána lhůta k podání žaloby, neboť z logiky věci vyplývá, že ji musí insolvenční správce podat bez zbytečného odkladu poté, kdy bude jisté, že k pohledávce věřitele se ve smyslu ustanovení § 178 InsZ nepřihlíží. Stejný princip je zákonem určen i pro případ, že je zjištěno právo na oddělené uspokojení ze zajištění v rozsahu menším než 50 % přihlášené hodnoty zajištění (§ 179 InsZ). Je na místě připomenout, že při určení rozsahu popřené pohledávky se neposuzuje celková výše přihlášky, ale posuzuje se každá z přihlášených pohledávek samostatně.³

SPORY, OZNAČENÉ JAKO INCIDENČNÍ PODLE USTANOVENÍ § 186 A 187 INSZ

Tyto případy bez jakékoli pochybnosti mezi incidenční spory patří, neboť se jedná o poměrně častý stav vyvolaný insolvenčním řízením, který nastává v jeho průběhu. Původně přihlášená pohledávka zanikla (ať už tak, že byla uspokojena nebo jiným způsobem, často i započtením), ale přihlášený věřitel nechal bez zbytečného odkladu svou přihlášku zpět. Nezbyvá tedy, aby insolvenční soud, často k podnětu insolvenčního správce nebo z podnětu vlastního, ukončil účast takového věřitele rozhodnutím. Rozhodnutí se doručuje zvláště přihlášenému věřiteli, dlužníku a insolvenčnímu správcem a odvolání proti němu přípustné není. Proti rozhodnutí o ukončení účasti v řízení má přihlášený věřitel možnost obrany právě **žalobou na určení, že jeho pohledávka trvá**. K podání žaloby je aktivně legitimován pouze přihlášený věřitel a musí být podána pouze proti insolvenčnímu správcem. I jako v případech jiných žalob tohoto typu je nutné, aby byla podána včas – do 30 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí o ukončení účasti v řízení doručeno přihlášenému věřiteli. Lhůta je zachována, je-li doručena nejpozději poslední den lhůty insolvenčnímu soudu. Stejný postup je zákonem předpokládán i v případě, že popsáním způsobem zanikne část přihlášené pohledávky (§ 187 InsZ).

1 Viz Stanovisko občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, Cjpn 19/98 („R 52“), např. bod I. stanoviska.

2 K tomu, zda byl věřitel v dobré víře, viz např. odůvodnění rozhodnutí 1 VSPH 771/2009 (KSPA 48 INS 1513/2009-B-34).

3 Viz např. rozhodnutí 2 VSPH 996/2011-P1-8 (KSPH 36 INS 7650/2009) nebo rozhodnutí 3 VSPH 905/2001-P4-8 (KSLB 76 INS 12489/2010) o jednotlivých druzích příslušností jako samostatných pohledávkách.

SPORY, OZNAČENÉ JAKO INCIDENČNÍ PODLE USTANOVENÍ § 233 INSZ

I tato situace je důsledkem postupů v insolvenčním řízení, resp. toho, že pravomocným rozhodnutím byla zjištěna neplatnost právního úkonu týkajícího se majetku nebo závazků dlužníka ve smyslu ustanovení § 231 a 232 InsZ a má být vydán majetkový prospěch získaný plněním z takového neplatného právního úkonu. Pokud by prospěch z takového úkonu měl vydávat insolvenční správce v průběhu insolvenčního řízení, mohou nastat v zásadě tyto situace:

- žádosti o vydání z majetkové podstaty insolvenční správce vyhoví a majetkový prospěch **vydá**,
- žádosti o vydání z majetkové podstaty insolvenční správce nevyhoví a majetkový prospěch **nevydá** (má možnost vydání odmítnout s odůvodněním, že nedošlo k obohacení majetkové podstaty nebo je požadováno více, než činí obohacení).

Proti rozhodnutí insolvenčního správce o nevydání majetkového prospěchu nebo i proti jeho nečinnosti má oprávněná osoba tyto možnosti obrany:

- podat včasnou vylučovací žalobu (§ 233 odstavec 2 InsZ) proti insolvenčnímu správci [incidenční spor výslovně označený § 159 odstavec 1 písmeno b) InsZ],
- napadnout žalobou (§ 233 odstavec 3 InsZ) platnost smluv, kterými došlo ke zpeněžení plnění, jehož se neplatný právní úkon týká – v tomto případě je zákonem stanovená lhůta „nejpozději do skončení insolvenčního řízení“ poměrně nebezpečná pro celý vývoj insolvenčního řízení, protože se jejím podáním může oprávněná osoba vyčkávat až na samý závěr insolvenčního řízení, jeho konec oddálit a výši výtěžku k vydání věřitelům poměrně zásadně ovlivnit.

SPORY, OZNAČENÉ JAKO INCIDENČNÍ PODLE USTANOVENÍ § 289 INSZ

Tyto spory opět řeší situace, ke kterým nemůže dojít v jiném druhu soudního řízení, než je řízení insolvenční. I zde se jedná o obranný prostředek účastníků insolvenčního řízení v případě, že majetková podstata je zpeněžována prodejem mimo dražbu. **Platnost smluv, kterými došlo ke zpeněžení, lze napadnout dle ustanovení § 289 odstavec 3 InsZ.** Žaloba bude projednávána jako incidenční spor a i v tomto případě byla zvolena stejná lhůta jako u ustanovení § 233 odstavec 3 InsZ, tedy nejpozději do skončení insolvenčního řízení. K posuzování platnosti smluv se vyjadřoval i náleží Ústavního soudu ČR ze dne 22. 12. 2009.⁴

SPORY, OZNAČENÉ JAKO INCIDENČNÍ PODLE USTANOVENÍ § 373 INSZ

Jedná se o incidenční spory v řízeních podle Hlavy IV. InsZ u úpadku jen některých finančních institucí, a to bank nebo spořitelních a úvěrních družstev nebo poboček zahraničních bank [dle § 367 odstavec 1 písmeno f) InsZ]. Věřitelé pohledávek, které vyplývají z účetnictví dlužníka, mají to privilegium, že jejich pohledávka se považuje za přihlášenou a věřitel

nemusí podávat přihlášku pohledávky. Insolvenční správce je povinen bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů od prohlášení konkursu každému věřiteli sdělit, že jeho pohledávka (její výše, povaha atd.) se považuje za přihlášenou a řádně jej poučit, jak má postupovat v případě, že nesouhlasí (zejména s výší a pořadím). Věřitel, který s pohledávkou nesouhlasí, podává ve lhůtě čtyř měsíců od prohlášení konkursu u insolvenčního správce námitku s odůvodněním a případně doložením dokumentů. V tomto případě se předpokládá, že dojde k jednání s insolvenčním správcem a uzavření celé záležitosti – ke smírnému vyřešení bez zásahu insolvenčního soudu. Zákon poskytuje poměrně dlouhou dvouměsíční lhůtu k jednání mezi dotčeným věřitelem a insolvenčním správcem. Pokud však k dohodě nedojde, má věřitel možnost v zákonné (propadné) lhůtě tři měsíců po uplynutí lhůty k uzavření dohody podat žalobu, která je incidenčním sporem (§ 373 odstavec 6 InsZ).

SPORY, OZNAČENÉ JAKO INCIDENČNÍ PODLE USTANOVENÍ § 385 INSZ

Další incidenční spory v řízeních podle Hlavy IV., dílu 2. InsZ zákon vymezuje u úpadku pojišťoven a tuzemských zajišťoven, provozujících činnost na území České republiky. I v tomto případě věřitelé pohledávek, které vyplývají z účetnictví dlužníka, přihlášku pohledávek nepodávají a jejich pohledávka se považuje za přihlášenou. Konstrukce zákona je v tomto případě totožná s uplatňováním případných námitek vůči výši pohledávky sdělené insolvenčním správcem jako u úpadku bank. Věřitel, který s pohledávkou nesouhlasí, podává ve lhůtě čtyř měsíců od prohlášení konkursu u insolvenčního správce námitku s odůvodněním a případně doložením dokumentů. Zákon i zde předpokládá jednání věřitele o jeho námitkách s insolvenčním správcem a vyřešení případných neshod v této fázi insolvenčního řízení (opět ve lhůtě dvou měsíců). Pokud se řešení nepodaří nalézt, věřitel má možnost v zákonné (propadné) lhůtě tři měsíců po uplynutí lhůty k písemné dohodě podat žalobu, která je incidenčním sporem (§ 385 odstavec 6 InsZ.). Pokud žaloba podána není, platí, že k námitce věřitele se dále nepřihlíží a pohledávka věřitele zůstane přihlášená ve výši, která vyplývá z účetnictví dlužníka, tak, jak ji určil insolvenční správce.

Závěrem je možné shrnout, že platná právní úprava insolvenčního zákona taxativně vymezuje okruh incidenčních sporů, a proto v judikatuře není potřeba vymezovat, co lze za incidenční spor považovat (jako tomu bylo za platnosti zákona o konkursu a vyrovnání). Jako u každého taxativního vymezení se však ukazuje, že existují ještě „další“ spory, než vymezuje § 159 písmeno a) až e), případně písmeno f), které by bylo vhodné pod incidenční spory podřadit. Proto se v současné judikatuře spíše setkáváme s vymezením negativním, kdy v jednotlivých případech je konstatováno, co incidenčním sporem není.

❖ Autorka je advokátkou v Olomouci a insolvenční správkyní se zvláštním povolením. Je členkou odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

4 Sp. zn. III ÚS 3066/09-1 (k insolvenční věci KSHK 41/INS 640/2008-B-67).

Poctivý záměr v oddlužení

Mgr. ROSTISLAV KRHUT

Sledování poctivého záměru dlužníkem, který žádá o povolení oddlužení, je společně se subjektivní přípustností oddlužení (tj. podmínkou, že dlužník není podnikatelem, resp. nemá dluhy z podnikání) a ekonomickou přípustností oddlužení (tj. podmínkou, že lze rozumně očekávat, že věřitelé obdrží nejméně 30 % svých pohledávek) třetí úhelnou podmínkou, za jejíž splnění lze povolit dlužníkovi oddlužení. Cílem toho článku je popsat způsob, jakým soudní praxe poctivý záměr dlužníka testuje, a to jak věcně, tak časově.

VĚCNÝ ROZSAH TESTOVÁNÍ POCTIVÉHO ZÁMĚRU DLUŽNÍKA

Požadavek na poctivost záměru dlužníka podávajícího návrh na povolení oddlužení je obsažen v ust. § 395 odst. 1 písm. a) IZ, přičemž odstavec třetí téhož ustanovení definuje, kdy má být na nepoctivý záměr usuzováno.

Rozhodovací praxe je jednotná v názoru, potvrzeném rozhodnutím Nejvyššího soudu č. j. KSPH 55 INS 316/2008, 29 NSČR 14/2009-B-65 ze dne 28. 7. 2011, zveřejněným ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 14/2012, že zákonodárce zde zvolil konstrukci generální klauzule, tedy obecného požadavku na poctivost záměru dlužníka, doplněnou demonstrativním výčtem případů, kdy má být na nepoctivý záměr usuzováno. Samotná generální klauzule je normou s relativně neurčitou hypotézou, tedy normou, kdy zákonodárce žádná kritéria do textu zákona nenapsal a ponechal na rozhodovací praxi insolvenčních soudů, aby v konkrétních případech posoudily, zda jde o nepoctivý záměr, a tak vlastně kritéria posuzování poctivosti záměru postupně definovaly judikatorně.

Soudní praxe tak byla konfrontována se situacemi, kdy dlužník již se nacházející v úpadkové situaci a často i v relativně krátké době před podáním návrhu na povolení oddlužení převádí svůj, obvykle nemovitý majetek, na třetí osobu, nejčastěji příbuzného. Rozhodovací praxe je jednotná v tom, že **došlo-li tímto převodem ke zkrácení možnosti věřitelů být uspokojeni v insolvenčním řízení, případně ke zvýhodnění některého z věřitelů, jde o nepoctivý záměr.** Ke zkrácení věřitelů ale kupříkladu nedojde, obdrží-li věřitelé ve splátkovém kalendáři 100 % svých pohledávek. Vždy je však nutno posuzovat konkrétní situaci a na zásadní důležitosti zde nabývá nutnost osobní účasti dlužníka na schůzi věřitelů a možnost soudu i věřitelů se jej dotazovat a bezprostředně hodnotit jeho výpověď.

Další situací, kdy byla aplikována generální klauzule, bylo posuzování případů, kdy dlužník nemá buď žádný či jen zcela nedostatečný příjem a podstatná část finančních prostřed-

ků pro oddlužení má být poskytována sponzorující třetí osobou. Existuje ojedinělé rozhodnutí odvolacího soudu, které v takovéto situaci spatřuje nepoctivý záměr. Převládající náhled je však takový, že **usiluje-li dlužník o získání příjmu, tj. plní-li povinnosti uchazeče o práci, o nepoctivý záměr se nejedná.** Koneckonců, pro sanační způsoby řešení úpadku je naprosto typické, že bývají ekonomicky založeny na nových peněžních zdrojích poskytnutých třetími osobami.

První ze dvou demonstrativně vyčtených případů, kdy má soud usuzovat na nepoctivost záměru dlužníka žádajícího o oddlužení, jsou případy opakovaných úpadkových řízení, a to „v závislosti na výsledku takového řízení“, přičemž rozhodným časovým obdobím je zde doba předcházejících pěti let. Toto ustanovení ještě nebylo příliš často aplikováno, zejména proto, že moderní historie aplikační praxe úpadkových předpisů zahrnuje 20 let a zřejmě neexistuje větší množství fyzických osob, které by se do úpadku stihly dostat dvakrát. Zatím lze tedy spíše jen promýšlet případy, kdy o oddlužení budou žádat i takoví dlužníci, kteří již dříve oddlužením prošli a bylo jim přiznáno osvobození od placení zbytku dluhů. Text zákona zde naznačuje, že opakované oddlužení bude zřejmě vyloučeno dříve než po pěti letech od skončení řízení prvního, na druhé straně, po uplynutí této lhůty dojde k jakémusi „zahlázení“ prvního oddlužení (což se projeví též znepřístupněním informací o prvním řízení v insolvenčním rejstříku dle § 425 odst. 1 IZ) a opakované oddlužení možné bude, byť lze očekávat přísnější posuzování podmínek přípustnosti soudu.

V souvislosti s tímto ustanovením je nutno zmínit dvě situace. Jednak je jasné, že dané ustanovení míří jen na případy, kdy v prvním řízení bylo věcně rozhodnuto o úpadku (resp. dříve o konkursu podle ZKV), nikoliv na případy, kdy byl dřívější návrh procesně odklizen odmítnutím návrhu či zastavením řízení. Případy takovýchto opakovaných návrhů, kdy opakovaný návrh (tj. insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení) je vlastně jen odstraněním vad vytknutých v usnesení o odmítnutí prvního návrhu, jsou v praxi četné a ust. § 395 odst. 3 písm. a) aplikováno vůbec není. Rovněž ust. § 395 odst. 2 písm. a) míří jen na spíše hypotetické případy podání opakovaného návrhu na povolení oddlužení v rámci jednoho a téhož insolvenčního řízení.

Velkou otázkou, kterou bylo nutno v souvislosti s následnými řízeními zodpovědět, byla situace **podnikajících fyzických osob, které prošly konkursem (případně i podle ZKV) a žádajících o oddlužení** s argumentací, že neuhrazené zbytky dluhů po konkursu již nelze považovat za dluhy z podnikání a že tedy oddlužení je subjektivně přípustné. Jakkoliv si lze představit přijetí tohoto řešení, pokračujícího v trendu rozšiřování přípustnosti oddlužení, zatím zvoleno nebylo. Je ale možné, že v naznačeném duchu bude navrhována změna IZ v rámci připravované komplexní novely.

Druhým demonstrativně vyčteným případem nepoctivého záměru je dle ust. § 395 odst. 3 písm. b) IZ případ nezahlázeného odsouzení dlužníka za trestný čin majetkové či hospodářské

povahy; rozhodnou dobou je zde opět předchozích pět let. To to ustanovení aplikují insolvenční soudy relativně často, neboť dlužníci – místo aby řešili svůj úpadek postupem dle insolvenčního zákona – spirálovitě řetězí své úvěry a novými úvěry splácí své dřívější závazky. Při sjednávání nových úvěrových smluv nezřídka uvádí nepravdivé údaje o své ekonomické situaci a dopouštějí se tak podvodů. Následkem je obvykle podmíněné odsouzení, kdy nejcitelnější sankcí je právě nepřipustnost oddlužení. Jednou z možností je vyčkat uplynutí zkušební doby a co nejdříve dosáhnout rozhodnutí o osvědčení (§ 83 TZ).

Soudní praxe se sjednotila v názoru, že **každé odsouzení za trestný čin majetkové či hospodářské povahy nevede automaticky k závěru, že jde o nepoctivý záměr dlužníka, ale že dlužník může tvrdit a dokládat skutečnosti, které tento závěr vyvrátí.** Za trestný čin majetkové či hospodářské povahy bude nutno zřejmě dle systematiky TZ nutno považovat trestné činy podle hlavy V. a VI. zvláštní části TZ; i jiné trestné činy však mohou vést k závěru o nepoctivosti záměru dlužníka dle generální klauzule.

V souvislosti s tímto ustanovením je dále třeba zmínit ust. § 416 odst. 1 IZ, které z účinku osvobození příznávaného dlužníkovi na konci oddlužení vyjímá jednak peněžité tresty uložené za úmyslné trestné činy, což vede k poněkud překvapivému, ale asi správnému závěru, že by se příznání osvobození vztahovala na peněžité trest za nedbalostní trestný čin, a též pohledávky na náhradu škody způsobenou úmyslně, což potom vede k závěru, že spáchal-li dlužník při uzavírání smlouvy trestný čin, nebude se na závazek z této smlouvy vztahovat osvobození, neboť půjde též o škodu v trestněprávním smyslu.

ČASOVÝ ROZSAH TESTOVÁNÍ POCTIVÉHO ZÁMĚRU DLUŽNÍKA

Klíčovým rozhodnutím je **rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. KSOS 31 INS 12026/2010, 29 NSČR 32/2011-B-37 ze dne 28. 3. 2012.** Skutkový a procesní průběh lze shrnout takto: Dlužnice, již nesporně v platební neschopnosti, darovala těsně (tj. jeden měsíc) před podáním návrhu na povolení oddlužení svou nemovitost své dceři. Oddlužení bylo soudem povoleno (logicky, neboť soud v tomto rozhodnutí vychází jen z údajů poskytnutých dlužníkem), v mezidobí od povolení oddlužení do konání schůze věřitelů však vyšly okolnosti převodu najevo a soud prvního stupně oddlužení neschválil, dospěl k závěru, že daným převodem svého majetku dlužnice sledovala nepoctivý záměr. Po vydání tohoto rozhodnutí dcera dlužnice darovala předmětnou nemovitost zpět dlužnici. Odvolací soud neschválení oddlužení potvrdil, Nejvyšší soud však toto rozhodnutí zrušil.

V odůvodnění svého rozhodnutí **formuloval Nejvyšší soud klíčové závěry k otázce, jak má být poctivý záměr dlužníka testován v čase.** Nejvyšší soud zde předně konstatuje, že **předmětem hodnocení jsou zde skutečnosti, které nastaly zpravidla před zahájením insolvenčního řízení.** To je naprosto logické, počínání dlužníka po podání návrhu na povolení oddlužení (spojeného obvykle se samotným insolvenčním návrhem) je totiž nutno posuzovat podle zvláštních pravidel insolvenčního zákona, a to konkrétně dle ust. § 111 IZ, které omezuje dlužníka jednak v nakládání s majetkem toliko na běžnou správu, jednak zapovídá dlužníkovi selektivně uspokojovat jen někte-

ré své závazky. Na toto ustanovení potom navazuje ust. § 395 odst. 2 písm. b) IZ, které jako důvod pro nepovolení oddlužení uvádí lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení. Konečně po schválení oddlužení splátkovým kalendářem jsou povinnosti dlužníka vymezeny v ust. § 412 odst. 1 IZ a sankcí za jejich porušení je přeměna oddlužení na konkurs dle ust. § 418 IZ.

Nejvyšší soud dále konstatuje, že **vedle dlužníků, kteří se do úpadku dostali objektivně** (jako typový případ lze uvést dlužníky, u nichž došlo k propadu příjmu v důsledku nemoci či úrazu), **je oddlužení určeno i pro dlužníky, kteří si svou úpadečnou situaci sami přivodili svou lehkomyšlností, marnotratností, gamblerstvím či jinou formou nezodpovědného hospodaření.** I tento závěr Nejvyššího soudu zcela odpovídá znění i koncepci insolvenčního zákona, který jednak chápe úpadek jako objektivní stav nezávislý na příčinách jeho vzniku, jednak nikde nestanoví, že by oddlužení bylo určeno jen pro úpadky, které nastaly z určitých příčin – na rozdíl od situace, kdy by dlužník požadoval ponechání vyšší než nepostižitelné částky. Tady ust. § 398 odst. 4 IZ jako jedno z kritérií, kterým má být žádost dlužníka poměřována, určuje posouzení důvodů, které k úpadku dlužníka vedly.

U osob, které si svůj úpadek přivodily samy svým nezodpovědným hospodařením, je ale podmínkou přípustnosti oddlužení z pohledu poctivého záměru, aby svůj přístup ke svému hospodaření změnil, upustily od těch aktivit, které k úpadku vedly, a svou úpadečnou situaci řešily zákonem předvídanou smysluplnou cestou oddlužení. K této změně přitom logicky dochází krátce před podáním insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení. Současně se vyžaduje, aby tato změna v chování dlužníka byla opravdová a aby dlužník, je-li to možné, poctivost svého záměru projit procesem oddlužení projevil i tím, že získá zpět ušlý majetek. Tak tomu bylo i ve výše označené věci, kdy sice dlužnice ukryla svůj majetek před věřiteli darováním své dceři, následně jej ale získala zpět. K této nápravě došlo až v průběhu odvolacího řízení po vydání rozhodnutí o neschválení oddlužení a odvolací soud měl, jak vysvětlil Nejvyšší soud, k této skutečnosti přihlídnout. Dalším případem nápravy, se kterým se ve své soudcovské praxi setkávám, jsou potom **případy, kdy sice dlužník svůj majetek převedl na třetí osobu, současně si ale zajistil dodatečný příjem** (ve formě smlouvy o poskytování plnění po dobu trvání oddlužení splátkovým kalendářem) v takové výši, že oddlužení splátkovým kalendářem povede ke stejné míře uspokojení věřitelů jako případné oddlužení zpeněžením majetkové podstaty; nenaplnění této ekvivalence by potom zřejmě vedlo k nepřiznání osvobození.

Lze tedy zobecnit a shrnout, že test poctivosti záměru dlužníka žádajícího o oddlužení se nevztahuje na příčiny úpadku dlužníka – které mohou být a ve skutečnosti obvykle jsou subjektivně přičitatelné dlužníkovi a spočívají v jeho nedbalém hospodaření –, ale spíše na kratší období před podáním insolvenčního návrhu a zahrnuje zejména posouzení toho, zda dlužník způsob svého hospodaření změnil, zda od chování, které jej do úpadku přivedlo, upustil a zda majetkovou újmu způsobenou věřitelům v mezích možností napravil. K této nápravě může dojít i v průběhu insolvenčního řízení.

✿ Autor je místopředsedou Krajského soudu v Ostravě a insolvenčním soudcem téhož soudu.

Konkurs a nedostatek majetku dlužníka

Mgr. MARTIN LIŠKA

Přestože zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), je účinný již více než čtyři a půl roku, přetrvávají v praxi problémy s aplikací ustanovení upravujících postup v situaci, kdy je úpadek dlužníka řešen konkursem a majetek v majetkové podstatě nepostačuje k uspokojení věřitelů, popř. nepostačuje ani k úhradě nákladů insolvenčního řízení. Shrnutí zásad procesu, jenž by měl být završen zrušením konkursu pro nedostatek majetku dlužníka, by tak mohlo přispět k jeho ujednocení.

Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, stanovil v § 44 odst. 1 písm. d) jako podmínku zrušení konkursu pro nedostatek majetku zjištění, že majetek podstaty **nepostačuje k úhradě nákladů konkursu**; zvláštní postup uspokojování věřitelů s pohledávkami za majetkovou podstatou pro případ nedostatku majetku v konkursní podstatě (vyjma pořadí úhrady pohledávek v § 32 odst. 1 ZKV) neupravoval.

V praxi přitom buď nedošlo k sepsání žádného majetku do konkursní podstaty (tedy ani k jeho zpeněžení či vyloučení), anebo byl majetek sepsán do konkursní podstaty zpeněžen, avšak výtěžek nepostačoval ani k úhradě nákladů konkursu; v obou případech byl namísto postup dle § 44 odst. 1 písm. d) ZKV, tedy zrušení konkursu pro nedostatek majetku.

Vyplynulo-li však ze schválené konečné zprávy, že výtěžek zpeněžení k úplné úhradě nákladů konkursu (tj. hotových výdajů, odměny správce a nákladů spojených s udržováním a správou podstaty) postačuje, avšak nebude již postačovat k úplnému uspokojení ostatních pohledávek za podstatou a pracovních nároků, nemohl být konkurs zrušen pro nedostatek majetku. Soud v takovém případě vydal rozvrhové usnesení, v němž rozhodl o úplném uspokojení hotových výdajů správce, odměny správce a ostatních nákladů konkursu (nebyly-li již tyto pohledávky uspokojeny v průběhu řízení), a dále rozhodl o poměrném uspokojení ostatních přednostních pohledávek v souladu s ust. § 32 odst. 1 ZKV. Po splnění usnesení následoval postup dle § 44 odst. 1 písm. b) ZKV, tedy **zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení**.

Insolvenční zákon přinesl v ust. § 308 odst. 1 písm. d) změnu, když jako podmínku zrušení konkursu pro nedostatek majetku stanovil zjištění, že majetek dlužníka je **zcela nepostačující pro uspokojení věřitelů**. Jako kritérium nedostatečnosti majetku dlužníka tak byla zavedena nemožnost uspokojení věřitelů z majetku podstaty, namísto původní nemožnosti uspokojení nákladů konkursu. V souvislosti s touto změnou byl do zákona vtělen též § 297 IZ.

A jak se tato změna odrazila v postupech vedoucích ke skončení insolvenčního řízení zrušením konkursu pro nedostatek majetku?

Vrchní soud v Praze v usnesení č. j. KSUL 45 INS 1285/2008, 1 VSPH 42/2009-B-52, ze dne 18. 5. 2009, vyslovil závěr, že „pokud ze schválené konečné zprávy a vyúčtování vyplývá, že dosažený výtěžek ze zpeněžení majetkové podstaty – po zapravení zajištěných pohledávek v rozsahu stanoveném v § 298 a 299 odst. 1 IZ – postačuje i k uspokojení dalších pohledávek uvedených v § 305 odst. 1 IZ, jež se (v režimu § 203 IZ) uspokojují kdykoli v průběhu konkursního řízení, tj. pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168 IZ), pohledávek jim na roveň postavených (§ 169 IZ), a je k dispozici i další částka, jež má být rozdělena mezi věřitele v rozvrhu, insolvenční správce uspokojí všechny dosud neuhrazené pohledávky uvedené v § 305 odst. 1 IZ (při respektování nároku zajištěného věřitele dle § 305 odst. 2 věty poslední IZ) a po právní moci rozhodnutí o schválení konečné zprávy předloží soudu návrh rozvrhového usnesení (§ 306 odst. 1 IZ)...

Bude-li však ze schválené konečné zprávy a vyúčtování naopak zřejmé, že výtěžek ze zpeněžení majetkové podstaty po uspokojení nároků zajištěných věřitelů – ani spolu s prostředky získanými zálohou na náklady insolvenčního řízení či zálohou poskytnutou věřitelským výborem – nepostačuje k úplné úhradě pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených (§ 297 odst. 1 IZ), a že tedy k rozvrhu dojít nemůže, insolvenční soud dle § 297 odst. 2 IZ na základě návrhu insolvenčního správce rozhodne o pořadí úhrady těchto dosud neuhrazených pohledávek nebo o jejich poměrné úhradě dle pravidel vymezených v § 305 odst. 2 IZ. Po právní moci tohoto rozhodnutí a po jeho splnění insolvenčním správcem je indikován postup dle § 308 odst. 1 písm. d) IZ, tj. **zrušení konkursu z důvodu, že majetek dlužníka je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující**.

Insolvenční správce tak po prověření majetkové podstaty dlužníka, po vyhotovení soupisu majetkové podstaty a po případné realizaci veškerého majetku musí vyhodnotit, zda nastala situace, kdy:

1. do majetkové podstaty nebyl zapsán žádný majetek dlužníka (nebyl tedy zpeněžován ani vyjímán);

2. majetek podstaty byl zpeněžen (vyjmut, vyloučen), avšak výtěžek i za použití zálohy na náklady insolvenčního řízení či zálohy poskytnuté věřitelským výborem buď nepostačuje ani k úhradě „prioritních“ pohledávek [tj. odměny a hotových výdajů insolvenčního správce, pohledávek věřitelů podle § 168 odst. 1 písm. e) a § 169 odst. 1 písm. g) IZ, pohledávek věřitelů z úvěrového financování, nákladů spojených s udržováním a správou majetkové podstaty a pohledávek věřitelů na výživném ze zákona], anebo postačuje pouze k úhradě těchto pohledávek;

3. majetek byl zpeněžen, výtěžek zpeněžení majetkové podstaty postačuje k úplné úhradě „prioritních“ pohledávek, nepostačuje již však (ani při použití záloh) k úplnému uspokojení

ostatních pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených.

V prvním z uvedených případů bude konkurs zrušen pro nedostatek majetku dle § 308 odst. 1 písm. d) IZ, odměna insolvenčního správce a náhrada jeho hotových výdajů budou hrazeny ze zálohy na náklady insolvenčního řízení nebo zálohy poskytnuté věřitelským výborem (§ 297 odst. 1 IZ), popř. státem na základě rozhodnutí soudu dle § 8 vyhlášky o odměně.¹ Přestože judikatura odvolacích soudů i Nejvyššího soudu ČR trvá důsledně na předložení, projednání a schválení konečné zprávy v každém insolvenčním řízení,² lze se v praxi setkat s postupem, kdy správce předloží závěrečné vyúčtování, z něhož plyne, že žádný majetek do majetkové podstaty sepsán ani realizován nebyl, a soud (aniž byla předložena konečná zpráva) konkurs pro nedostatek majetku zruší a zároveň rozhodne o vyúčtování odměny insolvenčního správce i úhradě jeho hotových výdajů.

Ve druhém případě správce po schválení konečné zprávy (při zpeněžení či jiné realizaci majetku z podstaty musí být konečná zpráva předložena vždy) uspokojí „prioritní“ pohledávky v pořadí určeném v § 305 odst. 2 IZ, postačuje-li výtěžek zpeněžení přesně k jejich uspokojení, a navrhne zrušení konkursu pro nedostatek majetku, v opačném případě předloží soudu návrh na vydání rozhodnutí dle § 297 odst. 2 IZ, na jehož základě soud rozhodne o **pořadí úhrady** jednotlivých „prioritních“ pohledávek; po splnění tohoto rozhodnutí soud zruší konkurs pro nedostatek majetku.

V případě třetím správce po schválení konečné zprávy uspokojí „prioritní“ pohledávky v souladu s ust. § 305 odst. 2 IZ a předloží soudu návrh na vydání rozhodnutí dle § 297 odst. 2 IZ, na jehož základě soud rozhodne o **poměrné úhradě** ostatních přednostních pohledávek dle pravidel vymezených v § 305 odst. 2 IZ; po právní moci tohoto rozhodnutí a po jeho splnění správcem soud dle § 308 odst. 1 písm. d) IZ rovněž zruší konkurs z důvodu, že majetek dlužníka je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující.

Je-li zpeněžována majetková podstata, je přitom vždy nutno mít na zřeteli, že dle § 305 odst. 2 IZ lze výtěžku zpeněžení určeného k uspokojení pohledávky zajištěného věřitele (§ 298 odst. 2 IZ) použít k uspokojení jiných pohledávek až po uspokojení pohledávky tohoto věřitele.

Ve všech uvedených případech si pak správce musí počítat velmi obezřetně při uspokojování pohledávek za podstatou a pohledávek jim na roveň postavených již v průběhu insolvenčního řízení. Nezřídka se totiž stává, že správce uspokojením pouze některých pohledávek, jež měly být spolu s ostatními přednostními pohledávkami uspokojeny pouze poměrně až na základě usnesení soudu dle § 297 odst. 2 IZ, vyčerpá veškeré prostředky z podstaty. Nejenže se tímto postupem vystavuje riziku uplatnění nároku na náhradu škody věřitelem, jehož pohledávka nebyla – tak, jak měla být – správcem alespoň částečně uspokojena, ale nezbude mu ani na úhradu jeho hotových výdajů a odměny. Úhrada nároků správce státem, jak ji umožňuje ust. § 8 vyhlášky o odměně,¹ je přitom za popsání stavu vyloučena, pokud výtěžek zpeněžení (chybně vyplacený některým věřitelům) k úhradě hotových výdajů a odměny správce postačoval (§ 305 odst. 2 IZ).

Lze přitom konstatovat, že na základě úpravy obsažené v in-

solvenčním zákoně může dojít ke zrušení konkursu pro nedostatek majetku i tehdy, byl-li zpeněžen hodnotný majetek dlužníka (např. i v řádech milionů korun), avšak výtěžek zpeněžení byl vydán zajištěnému věřiteli, popř. postupem dle § 297 odst. 2 IZ byly uspokojeny pohledávky (např. mzdové nároky) v takovém objemu, že pro uspokojení věřitelů se zjištěnými pohledávkami je zbývající majetek dlužníka zcela nepostačující.

S rozhodnutím o zrušení konkursu pro nedostatek majetku pak úzce souvisí též otázka určení odměny insolvenčního správce, jež je v justiční praxi posuzována nejednotně.

Vrchní soud v Olomouci na dané téma uzavřel, že ustanovení § 5 vyhlášky o odměně¹ se použije pouze tehdy, nelze-li odměnu určit postupem dle § 1 až 4, tedy zejména v řízeních, kdy insolvenční soud ještě před rozhodnutím o způsobu řešení úpadku vydá usnesení o tom, že dlužník není v úpadku (§ 158 odst. 1 a 2 IZ), zatímco v případě, kdy je úpadek dlužníka řešen konkursem, náleží správci vždy odměna určená dle § 1 vyhlášky, jejíž minimální výše dle § 1 odst. 5 vyhlášky činí 45 000 Kč. Odměna v uvedené výši náleží správci při daném způsobu řešení úpadku dlužníka vždy, tj. jak tehdy, byl-li by součet odměny ze zpeněžení vypočtený podle § 1 odst. 2 a 3 vyhlášky nižší než 45 000 Kč, tak i v situacích, kdy vůbec nedošlo ke zpeněžení majetkové podstaty.³

Vrchní soud v Praze dospěl k závěru, že v konkursu, v němž nebylo dosaženo žádného výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi zajištěné či nezajištěné věřitele (a to i tehdy, byla-li podstata zpeněžena), nelze určit odměnu insolvenčního správce podle § 1 vyhlášky,¹ ale je třeba aplikovat § 5 téže vyhlášky.⁴

Nejvyšší soud ČR pak zastává názor, že nelze odměnu insolvenčního správce v konkursu určit podle § 1 vyhlášky¹ pouze v tom řízení, v němž nebyl zpeněžen žádný majetek náležející do majetkové podstaty dlužníka, a pouze tam je namístě postupovat podle § 5 vyhlášky.⁵

Rovněž insolvenční soudy posuzují v důsledku nejednotnosti judikatury nárok na odměnu správce rozdílně. Některé senáty přitom závěry vyslovené shora kombinují, určují odměnu správce dle kritérií stanovených v § 5 vyhlášky, aplikují však podpůrně ust. § 1 odst. 5 vyhlášky, tzn. určují odměnu správce minimální částkou 45 000 Kč.

Autor článku se kloní k závěrům vysloveným v rozhodnutí Nejvyššího soudu s tím, že akcentuje závěr, dle něhož není vyloučeno, aby odměna určená podle ustanovení § 5 vyhlášky byla v odůvodněných případech vyšší než částka předjímaná ustanovením § 1 odst. 5 vyhlášky jako minimální výše odměny vázaná na zpeněžování majetku majetkové podstaty při řešení dlužníkovy úpadku konkursem.

✿ Autor je soudcem Městského soudu v Praze.

1 Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

2 Např. usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 30/2010 ze dne 20. 1. 2011, uveřejněné pod č. 96/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

3 Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. KSBR 31 INS 4670/2008, 2 VSOL 119/2009-B-19.

4 Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. MSPH 88 INS 5284/2008, 2 VSPH 348/2009.

5 Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. MSPH 77 INS 8029/2010, 29 NSČR 27/2010 ze dne 23. 9. 2010, uveřejněné pod č. 64/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Řízený konkurs a reorganizace

– proaktivní řešení úpadku podniku

JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ

Insolvenční řízení podnikatele se podobá šachové hře. Černé figurky má dlužník, bílé mají věřitelé. Malí věřitelé jsou pěšáci, zaměstnanci střelci, majoritní věřitelé ovládají koňe a věže a zajištěný věřitel

hraje bílou dámu. Černou dámu mají statutární zástupci dlužníka, vedoucí pracovníci dlužníka táhnou střelci a koňmi a věžemi hrají (často skrytě) společníci a jiné ovládající osoby. Ti se někdy pohybují ambivalentně na obou stranách šachovnice, když hájí zájem dlužníka a současně proti němu mají pohledávky.¹

Pravidla hry stanoví zákon. Ten říká, co může a nemůže činit ta která figurka. Věřitelé hrají o svá aktiva v podobě pohledávek proti dlužníkovi. Dlužník hraje o svá aktiva v podobě provozovaného podniku nebo dílčího majetku. Všichni hrají o čas. Dlužník hraje často o přežití. Manažeři dlužníka hrají o svou osobní odpovědnost.

Jednotliví pěšáci do hry sami vážně nezasáhnou. Hru o aktiva hrají *klíčoví hráči* na černé a bílé straně šachovnice.

KDO HRAJE O AKTIVA?

Dlužník má zákonnou povinnost podat insolvenční návrh, když je jeho firma v úpadku.² Na černé straně šachovnice *mohou* (musí) jednat především ti, kdo jsou povinni podat za dlužníka insolvenční návrh. To jsou buď fyzické osoby podnikatelé nebo členové statutárních orgánů právnických osob. Ti se musí rozhodnout, zda *chtějí* hrát o aktiva (pro)aktivně nebo reaktivně. V prvním případě budou hybnou silou insolvenčního řízení. V druhém případě budou dělat jen to, k čemu je donutí jiní.

Pokud netáhnou jako první černé figurky, začíná hra standardně na bílé straně šachovnice. Někdy podávají insolvenční návrh zaměstnanci. Ti ale zpravidla nedávají hře potřebnou dynamiku. Reálnou sílu hrát o aktiva dlužníka na bílé straně šachovnice mají zajištění věřitelé a velcí nezajištění věřitelé. Právě oni *mohou* rozhodujícím způsobem ovlivnit způsob řešení úpadku dlužníka a tím i výsledek hry o jeho aktiva. Záleží na tom, kdo z nich *bude* hrát (pro)aktivně. Jejich zájmy jsou totiž často v rozporu.

¹ Předmětem článku není zkoumání role insolvenčního správce, soudu a státního zastupitelství v insolvenčním řízení. Zjednodušeně lze říci, že tyto procesní subjekty levitují nad šachovnicí, zčásti na straně věřitelů, když sledují jejich společný zájem, a zčásti na straně dlužníka, když musí zasáhnout proto, že bílé figurky jednají nedovoleně.

² § 98 an. insolvenčního zákona.

TAKTIKA A PLÁN HRY

Šachy jsou náročná hra. Hra o aktiva dlužníka je ale ještě složitější. Šachy hrají jen dva hráči. Existuje jednotná vůle jak na bílé, tak na černé straně šachovnice. To neplatí v insolvenčním řízení, kde si každá figurka žije svým životem a má své vlastní motivy. Nezajištěný obchodní věřitel může mít zájem na reorganizaci, když je celý majetek dlužníka zajištěn. V konkursu nic nezíská (vše dostane zajištěný věřitel) a ještě přijde o zákazníka. V reorganizaci může být uhrazena část jeho pohledávky a navíc získá platby za další dodávky dlužníkovi při plnění reorganizačního plánu. To se nemusí líbit zajištěnému věřiteli, který dosáhne rychlejšího uspokojení své pohledávky zpeněžením zajištění v konkursu a reorganizaci může vidět jen jako zbytečné „projíždání“ majetku dlužníka. Zajištěný věřitel bude v takové situaci procesním nepřítelem nezajištěného věřitele, který se naopak může stát spojencem dlužníka, jenž se chce reorganizovat.

Výsledek insolvenčního řízení je průnikem zájmů a aktivit více hráčů. Je zde zastoupen faktor nejistoty i prvek pasivity části věřitelů a někdy i dlužníka, který svá práva v řízení nevykonává nebo se jen tváří, že je vykonává (bílý kůň na černé straně šachovnice). Konečný výsledek hry o aktiva dlužníka přirozeně ovlivní zejména aktivní hráči. Mohou jej ovlivnit ve svůj prospěch, ale i ve svůj neprospěch podle toho, jak dobře *umí* hrát hru jménem insolvenčního řízení. Nestačí vědět, jak táhne ta která figurka, záleží na zkušenostech a taktice postupu. Taktika může být skryta pod hladinou a nemusí být čitelná z insolvenčního rejstříku. Velký rozdíl je například v pasivitě z neznalosti a pasivitě na základě racionálního rozhodnutí. (Pro)aktivní přístup neznamená být vždy akční, bez ohledu na to, zda nepromyšlené tahy na šachovnici ohrožují krále. Klíčová figurka často ztratí silnou výchozí pozici proto, že nemá dostatečnou zkušenost s fungováním justice a volí špatnou strategii postupu. Výsledek hry o aktiva výrazně ovlivňuje kvalita plánu na dosažení sledovaného cíle a zvolená taktika postupu.

ŘÍZENÝ KONKURS

Řízený konkurs představuje (pro)aktivní postup, kdy účastník řízení efektivně využívá svých zákonných práv k tomu, aby dosáhl sledovaného cíle a omezil svá rizika. Kontrola průběhu insolvenčního řízení vytváří stejnou přidanou hodnotu, jakou má jízda auta s řidičem oproti jízdě auta bez řidiče. To platí jak pro dlužníka, tak pro věřitele.

Dlužník se může (pro)aktivně bránit nedůvodnému návrhu věřitele na prohlášení konkursu s cílem otočit pozici a zaútočit na věřitele s pohledávkou na náhradu škody, způsobené šikanózním návrhem. V takovém případě hraje o aktiva

Ilustrační foto

jak dlužník, tak věřitelé. Dlužník ale také může uznat svůj úpadek a usilovat jen o bezpečný dojezd předlužené firmy, její zaparkování a odevzdání klíčů věřitelům, což umožní svobodný odchod řidiče.

Mají-li být rizika dlužníka pod kontrolou, musí se před podáním insolvenčního návrhu provést důkladné due diligence podkladů, které bude vyžadovat soud. Je vhodné vyhodnotit podklady předtím, než je bude analyzovat insolvenční správce, soud, věřitelé a případně státní zástupce, který se někdy účastní insolvenčního řízení. U středně velké firmy trvá specializované due diligence zhruba měsíc. Tento čas nelze dohnat později. **Nedostatečná příprava na soudní proces před zahájením insolvenčního řízení podstatně zvyšuje rizika jednajících osob.** Čím více času je na přípravu, tím účinnější mohou být opatření na ochranu před firemními i osobními riziky. Nejobtížnější situace nastává, když dlužník začíná řešit problém až po podání věřitelského insolvenčního návrhu.³

Řídit konkurs svého dlužníka mohou i věřitelé a nic jiného jim ani nezbude, když situaci neřeší dlužník. Věřitelé přirozeně sledují jiné cíle než dlužník. Mají zájem na co nejvyšším uspokojení své pohledávky. Když není z čeho platit, půjde jim zpravidla o dohledání majetku dlužníka a uplatnění odpovědnosti manažerů dlužníka. Nezvládnuté insolvenční řízení může mít dopad nejen na aktiva věřitele v důsledku nízkého uspokojení jeho pohledávky, ale i na jeho pasiva, když věřitel vytváří nekvalifikovaným postupem vlastní závazky. To hrozí, dojde-li k odmítnutí nebo zamítnutí jeho insolvenčního návrhu. Věřitel pak odpovídá za škodu, kterou mohl způsobit nedůvodným návrhem dlužníkovi anebo jiným osobám. Tuto odpovědnost posiluje tzv. protišikanózní novela insolvenčního zákona, kterou již schválila poslanecká sněmovna.⁴ Další riziko hrozí věřiteli při popření jeho chybně přihlášené pohledávky nebo při nesprávně vyčíslené hodnotě zajištění jeho

pohledávky. Zde věřitel v insolvenčním řízení nic nedostane a soud mu ještě uloží, aby zaplatil do podstaty částku ve výši přihlášené pohledávky anebo ve výši nadhodnoceného zajištění.⁵ Jednatelé a členové představenstev věřitelů odpovídají osobně za to, že zajistí kvalifikovaný postup své společnosti v insolvenčním řízení.⁶ Je v jejich zájmu, aby řešili úpadek obchodního partnera (pro)aktivně a kvalifikovaně.

REORGANIZACE

Nejnáročnější variantu hry o aktiva dlužníka představuje proces reorganizace. Jde o soudní restrukturalizaci firmy, která spočívá ve změně kapitálové a/nebo majetkové struktury korporace a která umožňuje podnikateli reagovat na nové poměry na trhu (např. na ekonomickou krizi) a tím přežít. Firma, která se nachází v úpadku, se už nemůže restrukturalizovat mimosoudně. Zákon jí zakazuje provádět zásadní majetkové operace a uspokojovat některé věřitele na úkor jiných.⁷ Nový insolvenční zákon jí ale umožňuje soudní reorganizaci, která je možná nejen u právnických osob, ale i v případě podnikajících fyzických osob.⁸

³ To platí dvojnásob, když nedojde k ukončení provozu podniku. Provoz podniku může pokračovat i v konkursu a pokračovat by i měl, když hodnota podniku v chodu převyšuje cenu jednotlivých věcí dlužníka při rozprodeji jeho majetku. Při provozu podniku ale rostou další závazky a vzniká potřeba uspokojovat některé pohledávky, což zvyšuje rizika.

⁴ Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila tzv. protišikanózní novelu insolvenčního zákona ve 3. čtení dne 11. 7. 2012 (tisk 604/0). Účinnost zákona nastane ihned po publikaci ve Sbírce zákonů.

⁵ § 178 a § 179 insolvenčního zákona.

⁶ § 194 odst. 5 a 6 obchodního zákoníku a § 135 odst. 2 obchodního zákoníku.

⁷ V podrobnostech odkazují na článek Soumrak restrukturalizace, úsvit reorganizace? Bulletin advokacie č. 6/2010, str. 28 a násled. (také na www.zizlavsky.cz, sekce Články).

⁸ Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu KSUL 43 INS 2864/2008 29 NSČR 11/2009-B-16.

Reorganizace je restrukturalizací firmy dlužníka, jen probíhá podle přesně stanovených pravidel v rámci soudního (insolvenčního) řízení, pod kontrolou těch věřitelů, kteří jednájí (pro)aktivně. Jejím smyslem je postupné uspokojení části pohledávek věřitelů při zachování provozu podniku dlužníka, na základě reorganizačního plánu, který přijmou věřitelé a který schválí soud. Není ale vyloučeno ani takové pojetí reorganizace, kdy se jen prodá běžící podnik dlužníka s cílem uspokojit věřitele z výtěžku jeho zpeněžení.

Soudní reorganizace je sofistikovaný proces, který zahrnuje tyto fáze:

1. etapu od podání insolvenčního návrhu do rozhodnutí o úpadku,
2. etapu od rozhodnutí o úpadku do rozhodnutí o povolení reorganizace,
3. etapu od povolení reorganizace do předložení reorganizačního plánu,
4. etapu od předložení reorganizačního plánu do přijetí plánu věřiteli,
5. etapu od přijetí reorganizačního plánu věřiteli po schválení plánu soudem,
6. etapu, zahrnující provádění reorganizačního plánu,
7. etapu, ukončující formálně reorganizaci.

9 První fáze 15 dní (§ 134 IZ), druhá fáze 3 měsíce (§ 137 odst. 1 IZ) a třetí fáze 120 dní, tedy 4 měsíce (§ 339 odst. 1 IZ), což činí 7 a půl měsíce. Třetí fáze bývá často prodloužena o dalších 120 dní, tedy o další 4 měsíce (§ 339 odst. 1 IZ), což již činí 11 a půl měsíce. Do první fáze může být ještě vloženo moratorium, což ji prodlouží až o 4 měsíce (§ 115 IZ – 3 měsíce + 30 dní), což činí 15 a půl měsíce. V praxi také není výjimkou, že dojde k dalšímu prodloužení proto, že soud nedodrží některou z uvedených lhůt, které jsou jen pořádkové.

10 Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu KSBR 38 INS 735/2008, 29 NSČR 4/2008-P11 (cit): „Známým věřitelům dlužníka přiznává insolvenční zákon právo na zvláštní zacházení jen výjimečně, v případech daných povahou věci. Především jde o úpravu obsaženou v § 346 odst. 2 insolvenčního zákona, jež se pojí s předem připravenou reorganizací...“

11 § 346 odst. 2 insolvenčního zákona.

12 § 148 odst. 2 insolvenčního zákona (ze sledovaného pohledu nelze aplikovat § 316 odst. 5 insolvenčního zákona).

13 § 134 věta druhá a § 132 odst. 1 insolvenčního zákona.

14 Viz § 25 odst. 1 věta druhá insolvenčního zákona; musí ale jít o insolvenčního správce se zvláštním povolením dle § 3 odst. 2 in fine zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, v platném znění.

15 Co se týče manažerů, opožděné podání insolvenčního návrhu může vést k trestnému činu zvyhodnění věřitele, když firma někomu platí a někomu ne (§ 223 trestního zákoníku). Zanedbaná příprava před podáním insolvenčního návrhu může přivodit stíhání pro trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254 trestního zákoníku). Je třeba vnímat, že v insolvenčním řízení se firemní záležitosti dostávají pod drobnohled věřitelů a soudu.

16 K odpovědnosti společníků odkazují na článek Protržení firemního závoje – odpovědnost společníků za protahování krizové situace a opožděné podání insolvenčního návrhu. Bulletin advokacie č. 1-2/2012, str. 30 a násl. (také na www.zilavsky.cz, sekce Články).

17 Zejména jde o povinnost k náhradě škody dle § 147 insolvenčního zákona v případě odmítnutí či zamítnutí věřitelského insolvenčního návrhu, sankce spojené s popřenou pohledávkou nebo popřeným zajištěním pohledávky dle § 178 a § 179 insolvenčního zákona a odpovědnost členů statutárních orgánů, kteří nepostupují s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 194 odst. 5 a 6 obchodního zákoníku a § 135 odst. 2 obchodního zákoníku.

18 Jen z oficiální statistiky Ministerstva spravedlnosti ČR kupř. plyne, že z 15 840 insolvenčních návrhů, které byly podány v prvním pololetí roku 2012, jich bylo bez věcného projednání odmítnuto 2633 pro elementární formální vady. Bohužel nejde jen o laicky podávané insolvenční návrhy. Zarážející je vysoký počet vadných firemních návrhů, připravených právníky.

19 Připravovaná souhrnná novela insolvenčního zákona pracuje právě s touto částkou jako kritériem pro rozlišení kvantitativní úrovně dlužníků, což se promítá kupř. ve změnách § 316 odst. 4 insolvenčního zákona (snížení vstupní brány do reorganizace přípustné „bez dalšího“ ze 100 mil. Kč na 50 mil. Kč ročního obratu dlužníka).

Každá dílčí etapa má svá přesná pravidla a její výsledek ovlivňuje taktika postupu klíčových hráčů. S ohledem na potřebu zajistit provozní financování podniku do doby přijetí reorganizačního plánu hraje klíčovou roli *faktor času*. To se týká zejména období od první do třetí etapy, kdy ještě není jisté, jaké řešení bude obsahovat reorganizační plán. „Nejistá sezona“ trvá běžně více než rok.⁹ Tato mezihra často usmrtí podnik a znehodnotí aktiva, z nichž mají být uspokojeni věřitelé.

Málokdo přitom ví, že **existuje způsob, jak zkrátit kritické období, a to v ideálním případě až na 15 dnů**. To ale vyžaduje efektivní (pro)aktivní jednání dlužníka a věřitelů ještě před zahájením insolvenčního řízení. **Před podáním insolvenčního návrhu musí být dosaženo dohody o reorganizačním plánu tak, že jej ve lhůtě stanovené dlužníkem a písemně oznámené jeho známým věřitelům¹⁰ přijme předepsanou formou (hlasovacími lístky) alespoň polovina zajištěných a polovina nezajištěných věřitelů, počítaná podle výše jejich pohledávek.**¹¹ Jedině u takto předem připravené reorganizace může soud spojit s rozhodnutím o úpadku i rozhodnutí o způsobu řešení úpadku reorganizací.¹² O insolvenčním návrhu dlužníka, který obsahuje vše potřebné, soud rozhodne ve lhůtě 15 dnů od jeho podání a v téže lhůtě rozhodne o povolení reorganizace.¹³ Dalším bonusem je, že soud ustanoví insolvenčním správcem toho, kdo je uveden v reorganizačním plánu a má tedy důvěru klíčových hráčů.¹⁴

ZÁVĚR

Když je firma v úpadku, hraje se o její aktiva a vznikají specifická rizika nejen jí, ale i jejím manažerům, společníkům a věřitelům. Firmě hrozí, že nedokáže využít možností zákonné ochrany před věřiteli, omezit své závazky a překonat svůj úpadek. Manažerům a někdy i společníkům hrozí civilní i trestněprávními rizika.^{15, 16} Věřitelům hrozí, že jejich pohledávka nebude uspokojena nebo bude uspokojena v minimálním rozsahu nebo že na ně a jejich statutární zástupce dopadnou specifické sankce insolvenčního práva.¹⁷

Insolvenční řízení je soudní proces, který má svá psaná i nepsaná pravidla. Procházet jím bez znalosti těchto pravidel je jako chodit kolem propasti se zavazanými očima. (Pro)aktivní přístup k insolvenčnímu řízení zahrnuje tři komponenty: MO-CI, CHTÍT a UMĚT. Jednat MOHOU statutární zástupci dlužníka a klíčoví věřitelé. Jednat CHTĚJÍ zpravidla ti, kterým o něco jde. Soudní praxe ukazuje, že většina těch, kteří MOHOU a CHTĚJÍ jednat, to ale moc NEUMÍ.¹⁸ Od určitého obratu dlužníka (nad 50 mil. Kč ročně)¹⁹ a určité výše pohledávky věřitele (zpravidla nejméně 1 mil. Kč) lze doporučit jedině: Když firma nemá vlastní tým právníků, specializovaných na insolvenční proces, vyplatí se najmout zkušené externí advokáty. Nezaujatý vnější pohled také bývá realističtější než vnitřní pohled, kde často platí, že přání je otcem myšlenky.

✦ Autor je advokátem v Praze a insolvenčním správcem se zvláštním povolením. Je předsedou odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

Úpadkové delikty

JUDr. PAVEL BERGER

Úpadkové trestné činy znalo již trestní právo v období první Československé republiky a taktéž v období socialismu byl uveden v trestních zákonech (zákon č. 86/1950 Sb. a zákon č. 140/1961 Sb.)

alespoň jeden konkursní trestný čin (poškození věřitele). Důležitým impulzem pro rozšíření spektra trestných činů byl až porevoluční zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání. Od té doby se začala širší trestných činů spojená s insolvenčním řízením rozrůstat až do dnešní podoby. Současný trestní zákoník oproti předcházející právní úpravě obsahuje řadu změn v obsahu skutkových podstat, na jejichž základě je usnadněn jejich postih, zároveň došlo také k zvýšení trestní represe za jednotlivé úpadkové trestné činy. Jednotlivé skutkové podstaty byly rozšířeny a také systematika dnešní úpravy je mnohem komplexnější, když všechny tyto úpadkové trestné činy byly zařazeny do hlavy V. zvláštní části trestního zákoníku, do skupiny trestných činů proti majetku.

Základním cílem insolvenčního řízení, tak, jak je upraven zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), je uspořádání majetkových vztahů mezi širokým spektrem subjektů, zejména mezi dlužníkem a jeho věřiteli. V rámci tohoto procesu, resp. v souvislosti s insolvenčním řízením, může dojít ke spáchání trestných činů, které zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále také jako „TZ“), vymezuje v ust. § 222 až ust. § 226. Jedná se o tzv. úpadkové či konkursní delikty, mezi které řadíme trestný čin poškození věřitele (§ 222 TZ), trestný čin zvýhodnění věřitele (§ 223 TZ), trestný čin způsobení úpadku (§ 224), trestný čin porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225) a trestný čin pletichy v insolvenčním řízení (§ 226). Někdy bývá mezi úpadkové delikty řazen také trestný čin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku, který upravuje § 227 TZ. Tento trestný čin však může být spáchán také mimo rámec insolvenčního řízení.

Výše uvedené trestné činy mohou být spáchány především subjekty, které jsou s insolvenčním řízením spojené neúžeji, tj. dlužník, věřitel a insolvenční správce. Některé z úpadkových trestných činů však může spáchat osoba od výše uvedených odlišná. V této souvislosti je nutno poukázat na ust. § 128 TZ, které obsahuje definici pojmu insolvenční správce a insolvenční řízení z trestněprávního hlediska. Z ust. § 128 odst. 1 TZ vyplývá, že insolvenčním správcem se rozumí i předběžný insolvenční správce, zástupce insolvenč-

ního správce, zvláštní insolvenční správce, dále že postavení insolvenčního správce má také správce konkursní podstaty, předběžný správce konkursní podstaty, zvláštní správce konkursní podstaty, zástupce správce konkursní podstaty a vyrovnávací správce. Insolvenčním správcem ve smyslu ust. § 128 odst. 1 TZ se rovněž rozumí osoba, kterou podle jiného právního předpisu insolvenční správce určil, aby jej zastupovala při výkonu jeho pravomoci stanovené jiným právním předpisem na území jiného státu, dále zahraniční insolvenční správce, zahraniční insolvenční správce pojišťovny nebo zajišťovny a osoba, kterou podle jiného právního předpisu zahraniční insolvenční správce nebo zahraniční insolvenční správce pojišťovny nebo zajišťovny jmenoval, aby mu pomohla nebo ho zastupovala.

Podle § 128 odst. 2 TZ se insolvenčním řízením rozumí konkursní a vyrovnávací řízení. **Z hlediska trestního práva není insolvenční správce považován za úřední osobu ve smyslu ust. § 127 TZ, neboť v taxativním výčtu úředních osob není insolvenční správce uveden.** Nepožívá tedy zvýšené ochrany, jaká je trestním právem poskytována úředním osobám, je-li proti nim páčána trestná činnost, a současně se na insolvenčního správce nevztahují případy, kdy je spáchání trestného činu úřední osobou znakem kvalifikované skutkové podstaty a jako takové přísněji trestáno.

Pachatelem trestného činu **poškození věřitele podle § 222 TZ** může být podle odst. 1 pouze dlužník, podle odst. 2 může být pachatelem kdokoli jiný než dlužník, jehož věřitel byl tímto trestným činem poškozen. Pro naplnění subjektivní stránky se vyžaduje úmyslné zavinění. Pachatelem tr. činu **zvýhodnění věřitele podle § 223 TZ** může být pouze dlužník, který je v úpadku. Důvod tohoto stavu nerozhoduje, může jím být platební neschopnost i předlužení. Z hlediska zavinění se u tohoto tr. činu vyžaduje úmysl. U tr. činu **způsobení úpadku podle § 224 odst. 1 tr. zákona** může být pachatelem kterýkoli dlužník, pokud si stanoveným způsobem, byť i z hrubé nedbalosti, přivodí stav úpadku. Pokud by se do úpadku dostala právnická osoba, trestní odpovědnost by nesla fyzická osoba, která je statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu nebo jiná osoba oprávněná činit za právnickou osobu právní úkony. U odst. 2 tohoto zákonného ustanovení může být pachatelem pouze dlužník, který je v úpadku. Z hlediska zavinění se vyžaduje buď úmysl, a to i nepřímý, nebo hrubá nedbalost.

Pachatelem tr. činu **porušení povinnosti v tr. řízení podle ust. § 225 tr. zákona** může být každý, kdo maří nebo hrubě ztěžuje výkon funkce insolvenčního správce a tím ohroží účel insolvenčního řízení. Jedná se o úmyslný tr. čin, přičemž postačí i úmysl nepřímý, přičemž úmysl pachatele musí zahrnovat i skutečnost, že je vedeno insolvenční řízení.

Pachatelem tr. činu **pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 odst. 1 tr. zákona** může být jen věřitel (pokud by by-

la věřitelem právnická osoba, je pachatelem osoba jednající jejím jménem), z hlediska subjektivní stránky tr. činu se vyžaduje úmyslné zavinění. Pachatelem podle odst. 2 tohoto ustanovení může být kdokoli mimo toho věřitele v insolvenčním řízení, jemuž byl úplatek poskytnut, nabídnut nebo slíben, i zde zákon vyžaduje úmyslné jednání pachatele. Podle odst. 3 tohoto zák. ustanovení může být pachatelem tohoto tr. činu i insolvenční správce, člen věřitelského výboru nebo zástupce věřitelů, opět se vyžaduje úmyslné zavinění pachatele.

Pachatelem tr. činu **porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 tr. zákona** může být kdokoli, kdo má uloženou povinnost učinit prohlášení o svém majetku nebo o majetku právnické osoby, za kterou je oprávněn jednat. Z hlediska subjektivní stránky se vyžaduje úmyslné zavinění, přičemž postačí i nepřímý úmysl.

Objektem tr. činů podle § 222, 223, 225 a částečně i § 226 je ochrana majetkových práv věřitelů. Ustanovení § 224 poskytuje trestněprávní ochranu před potenciálním nebezpečím vyplývajícím ze stavu úpadku dlužníka, v němž hrozí, že bude zmařeno uspokojení pohledávek nových i původních věřitelů.

Trestní odpovědnost insolvenčního správce souvisí i se zákonem č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, v platném znění. Podle § 9 odst. 1 tohoto zákona se právo vykonávat činnost insolvenčního správce insolvenčnímu správci pozastavuje dnem, kdy se stalo vykonatelným rozhodnutí o vzetí insolvenčního správce do vazby, a dnem, kdy insolvenční správce nastoupil výkon trestu odnětí svobody. Podle § 10 tohoto zákona pak Ministerstvo spravedlnosti může rozhodnout o pozastavení práva vykonávat činnost insolvenčního správce insolvenčnímu správci, proti kterému bylo zahájeno trestní stíhání. Pokud by byl insolvenční správce pravomocně odsouzen, přestal by splňovat podmínku bezúhonnosti podle § 6 odst. 1 písm. d) zákona o insolvenčních správcích pro vykonávání činnosti insolvenčního správce a podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o insolvenčních správcích ministerstvo správci zruší povolení vykonávat činnost insolvenčního správce.

Obecně lze říci, že v **praxi se s úpadkovými trestnými činy nesetkáváme příliš často**. Proto v krátkosti uvádím **další trestné činy, které mohou být páčány v průběhu insolvenčního řízení**. Takovým trestným činem je například trestný čin **zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění dle § 254 TZ**. Jedná se o trestný čin hospodářský, který může v rámci insolvenčního řízení spáchat především dlužník. Další trestný čin, který může být spáchán v rámci insolvenčního řízení, je **porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 TZ** a dále trestný čin **porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti podle § 221 TZ**. V obou případech musí dojít k porušení povinnosti při správě cizího majetku, tento trestný čin může spáchat insolvenční správce, a to v případě, že poruší své povinnosti uložené mu insolvenčním zákonem, souběh těchto trestných činů nepřichází v úvahu.

I přes výše uvedené je možné v praxi vysledovat případy, kdy orgány činné v trestním řízení nejsou schopny efektivně uchopit jednání dlužníka, jak je tomu v případě jedné akciové společnosti v konkursu, která má pouze jednoho člena

představenstva a současně i jediného akcionáře, jehož pobyt není v současné době znám, a navíc se jedná o cizího státního příslušníka, dozorcí rada této společnosti je dlouhodobě nefunkční a nemá žádné členy. Přestože tato společnost byla založena v červenci 2008, ve Sbírci listin příslušného soudu jsou založeny dokumenty pouze z této doby a také u místně příslušného finančního úřadu jsou založena pouze daňová přiznání za rok 2009.

Pokud jde o majetek společnosti, tak lustrací obchodního rejstříku bylo zjištěno pouze to, že akciová společnost je jediným společníkem společnosti s ručením omezeným, a to na základě rozhodnutí jediného akcionáře akciové společnosti, který je současně jediným jednatelem této společnosti s ručením omezeným, jež dle daňových přiznání do doby vstupu akciové společnosti vykazovala jak zisk, tak vlastníla i hmotný majetek, avšak poté, co přešla do vlastnictví akciové společnosti, nebylo podáno daňové přiznání této společnosti finančnímu úřadu ani příslušnému soudu, nebyly zakládány zákonem stanovené dokumenty do Sbírký listin.

Vzhledem k tomu, že bývalí statutární zástupci na výzvy insolvenčního správce nereagovali, byl insolvenční správce nucen požádat soud o provedení jejich výsledků. Informace získané tímto způsobem byly velice obecné, nebyly zjištěny téměř žádné informace o majetku společnosti, který by mohl insolvenční správce použít při uspokojení věřitelů dlužníka. V zájmu objektivního průběhu insolvenčního řízení podal insolvenční správce návrh na vstup státního zastupitelství do probíhajícího insolvenčního řízení, když dosud zjištěné skutečnosti svědčí tomu, že hospodaření společnosti neprobíhalo standardním způsobem. K dokreslení celé situace je třeba upozornit na to, že akciová společnost byla opakovaně sankcionována za porušení pracovněprávních předpisů v souvislosti se zaměstnáváním zahraničních dělníků. Pokud jde o věřitele, tak je mezi nimi nezanedbatelné množství bývalých zaměstnanců se svými pohledávkami postavenými na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou. Tito věřitelé si opakovaně mohou klást otázku, proč příslušné orgány včas nekonaly a proč jejich pohledávky nebudou uspokojeny.

Na druhé straně je zde možné uvést případ jednoho podnikatele, který byl po dobu několika dlouhých let vystaven šetření orgánů činných v trestním řízení. Tento podnikatel byl v souvislosti se svou podnikatelskou činností obviněn a následně obžalován pro trestný čin poškozování věřitele podle ust. § 256 tr. zákona, kterého se měl dopustit tím, že v působnosti valné hromady rozhodl o vyplacení nerozděleného zisku z minulých let, v důsledku čehož mělo dojít ke zmaření uspokojení pohledávek věřitelů. Případ byl zkomplikován tím, že na společnost podnikatele byl následně prohlášen konkurs, byť z důvodů odlišných. Orgány činné v trestním řízení v tomto případě vyvinuly enormní aktivitu k odsouzení podnikatele.

Na závěr k uvedenému je však nutné upozornit, že instrument trestního práva v rámci insolvenčního řízení by měl být použit až jako ultima ratio, tedy až tehdy, kdy již dané problémy v rámci insolvenčního řízení nelze řešit jinak.

✿ Autor je advokátem v Praze a insolvenčním správcem. Je členem odborné sekce ČAK pro insolvenční právo.

Jednou větou

Zhojení vad insolvenčního návrhu dalším návrhem

Od okamžiku, od kterého se další insolvenční návrh považuje za přistoupení k řízení o původním insolvenčním návrhu dle § 107 odst. 1 věty insolvenčního zákona a od kterého se osoba, která další insolvenční návrh podala, považuje za dalšího insolvenčního navrhovatele, se na původní insolvenční návrh a na přistoupení k řízení pohlíží stejně, jako kdyby šlo o podání učiněná společně původním insolvenčním navrhovatelem i dalším insolvenčním navrhovatelem.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 29 NSČR 20/2012

Zamítnutí insolvenčního návrhu

Závěr o nutném rozsáhlém dokazování přesahujícím rámec insolvenčního řízení (ovšem řádně odůvodněný a tedy způsobilý přezkoumáním) může obstát jako důvod zamítnutí věřitelova insolvenčního návrhu pro nedoložení jeho aktivní legitimace, nikoli jako důvod zamítnutí tohoto návrhu pro neosvědčení úpadku.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 8. 2011, sp. zn. KSPA 59 INS 11383/2010, 3 VSPH 134/2011

Právní závada na věci v majetkové podstatě dlužníka

Věcné právo zatěžující majetek nabytý do majetkové podstaty dlužníka v průběhu insolvenčního řízení jde do majetkové podstaty coby právní závada vážnoucí na věci, která (právě s ohledem na věcnou povahu zajištění) musí být vypořádána v souladu s povahou pohledávky, kterou zajišťuje.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 29 NSČR 32/2011

Pohledávka z neúčinného úkonu dlužníka

I. Popření pravosti přihlášené pohledávky (jež může spočívat pouze v námitce, že pohledávka vůbec nevznikla nebo že již zcela zanikla anebo se zcela promlčela) a uplatnění neúčinnosti právního úkonu (jež může spočívat pouze v námitce, že jím dlužník zkrátil možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodnil některé věřitele na úkor jiných) jsou dva navzájem nezaměnitelné instituty insolvenčního práva.

II. Pravomocné rozhodnutí o určení pravosti pohledávky opírající se o určitý právní úkon nebrání tomu, aby soud určil, že týž právní úkon je vůči věřitelům neúčinný.

III. Neúčinný právní úkon zůstává platným právním úkonem a vyvolává právní následky, avšak v poměrech insolvenčního řízení se na něj hledí tak, jako by jeho účinky nenastaly. Rozhodnutí, jímž insolvenční soud určí, že právní úkon dlužníka je neúčinným právním úkonem, má proto ten důsledek, že pohledávka insolvenčního věřitele, byť zjištěná, opírající se o takový úkon, se v insolvenčním řízení neuspokojí.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 1. 2011, sp. zn. 10 Cmo 183/2010 (MSPH 88 INS 3125/2008)

Podmínky sankce dle § 178 a § 179 insolvenčního zákona

Samotná účast věřitele a jeho žádost o přiznání hlasovacího práva nejsou ve smyslu ustanovení § 182 IZ úkony, jimiž tento věřitel zhoršil nebo mohl zhoršit postavení jiného věřitele.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 1. 2010, č. j. 1 VSPH 771/2009-B

Soudcovské zástavní právo v insolvenčním řízení

Na základě soudcovského zástavního práva na nemovitostech, které vzniklo (právní mocí soudního rozhodnutí o jeho zřízení) poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, aniž šlo o případ uvedený v § 41 insolvenčního zákona, nenabývá věřitel právo na uspokojení pohledávky z takového zajištění bez zřetele k tomu, zda návrh na zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech podal před zahájením insolvenčního řízení nebo v jeho průběhu. Nabylo-li rozhodnutí soudu o nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech náležejících do majetkové podstaty dlužníka právní moci poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, stává se právo věřitele na uspokojení z takového zajištění neúčinným od prohlášení konkursu na majetek dlužníka (srov. § 245 odst. 1 insolvenčního zákona). Z uspokojení v insolvenčním řízení jsou vedle pohledávek vypočtených v § 170 insolvenčního zákona a přihlášených pohledávek, k nimž se v důsledku později (poté, co nastaly účinky přihlášení) nastalých skutečností nepřihlíží (srov. § 185 insolvenčního zákona), vyloučeny i pohledávky, které věřitel, jemuž insolvenční zákon předepisuje uplatnění pohledávky vůči dlužníku podáním přihlášky, nepřihlásil v průběhu insolvenčního řízení vůbec nebo pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené, které věřitel neuplatnil v průběhu insolvenčního řízení postupem dle § 203 insolvenčního zákona a pohledávky, které vznikly až po rozhodnutí o úpadku, respektive po uplynutí propadné lhůty vymezené rozhodnutím o úpadku k přihlášení pohledávek a které zároveň nejsou zahrnuty v taxativním výčtu pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek postavených jim na roveň, obsaženém v § 168 a § 169 insolvenčního zákona.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 29 NSČR 16/2011

Vydání výtěžku zpeněžení

Podání žaloby o neplatnost zpeněžení majetku mimo dražbu podle § 289 odst. 3 IZ nebrání insolvenčnímu správci nakládat s výtěžkem zpeněžení ani soudu vydat usnesení o jeho vydání zajištěnému věřiteli dle § 298 odst. 2 IZ.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 VSPH 230/2012-B-740

Poddlužnická žaloba v insolvenčním řízení

Poté, co nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení vedeného na majetek osobního dlužníka, který dal zástavnímu věřiteli do zástavy svou pohledávku, již zástavní věřitel

není oprávněn domáhat se žalobou podanou vůči poddlužníku zaplacení zastavené pohledávky bez zřetele k tomu, že zajištěná pohledávka nebyla řádně a včas uspokojena a že zástavní právo k zastavené pohledávce je vůči poddlužníku účinné.

Vzhledem k ustanovení § 109 odst. 1 písm. a) a b) insolvenčního zákona od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, přechází právo domáhat se zaplacení zastavené pohledávky zpět na dlužníka a prohlášením konkursu na majetek dlužníka pak (ve shodě s ustanovením § 246 odst. 1 insolvenčního zákona) na insolvenčního správce dlužníka.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3963/2011

Pohledávka z nesplněné smlouvy o vzájemném plnění

Lhůta a způsob přihlášení pohledávek dlužníkovy protistrany vyplývá ze smlouvy o vzájemném plnění, od níž bylo v insolvenčním řízení dle § 253 InsZ odstoupeno. Z ust. § 253 odst. 4 věty první IZ vyplývá, že rovněž i zde uvedení věřitelé mohou (tedy musí) uplatnit náhradu způsobené škody přihláškou pohledávky, tedy ve stanovené lhůtě. Obavy odvolatele, že ve většině případů nebude možno pohledávky ve smyslu ust. § 253 odst. 4 věta první IZ včas přihlásit, nejsou opodstatněné, neboť uvedení věřitelé mohou tyto pohledávky přihlásit v souladu s ust. § 173 IZ jako podmíněné (pro případ, bude-li insolvenčním správcem od smlouvy po prohlášení konkursu odstoupeno).

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 2. 2012, sp. zn. 2 VSOL 417/2009-P339-8 (KSBR 31 INS 2875/2009)

Žaloba insolvenčního správce na vydání exekučního výtěžku

Řízení o žalobě, kterou se insolvenční správce domáhá vůči soudnímu exekutorovi vydání exekučního výtěžku zpeněžení nemovitosti ve vlastnictví dlužníka, není incidenčním sporem (§ 159 InsZ). K projednání a rozhodnutí takového sporu jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy (§ 9 odstavec 1 o. s. ř.).

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2009, sp. zn. 15 Cmo 53/2009

Poctivý záměr v oddlužení

Nejedná se o nepoctivý záměr sledovaný podáním návrhu na povolení oddlužení za situace, kdy dlužník od svého nezodpovědného způsobu hospodaření sice upustil jen krátce před podáním návrhu, ale tato změna chování dlužníka je opravdová a dlužník v mezích možností újmu způsobenou věřitelům napravil.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, č. j. KSOS 31 INS 12026/2010, 29 NSČR 32/2011-B-37

Konkurs a nedostatek majetku dlužníka

Vyplyne-li ze schválené konečné zprávy a vyúčtování, že výtěžek zpeněžení majetkové podstaty po uspokojení nároků zajištěných věřitelů nepostačuje k úplné úhradě pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených, a že tedy nemůže dojít

k rozvrhu, insolvenční soud dle § 297 odst. 2 IZ na základě návrhu insolvenčního správce rozhodne o pořadí úhrady těchto dosud neuhrazených pohledávek nebo o jejich poměrné úhradě dle pravidel vymezených v § 305 odst. 2 IZ. Po právní moci tohoto rozhodnutí a po jeho splnění insolvenčním správcem je indikován postup dle § 308 odst. 1 písm. d) IZ, tj. zrušení konkursu z důvodu, že majetek dlužníka je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 5. 2009, č. j. KSUL 45 INS 1285/2008, 1 VSPH 42/2009-B-52

Známi věřitelé dlužníka

Znáмым věřitelům dlužníka přiznává insolvenční zákon právo na zvláštní zacházení jen výjimečně, v případech daných povahou věci. Především jde o úpravu obsaženou v § 346 odst. 2 insolvenčního zákona, jež se pojí s předem připravenou reorganizací.

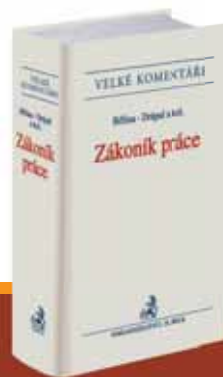
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2008, sp. zn. KSBR 38 INS 735/2008, 29 NSČR 4/2008-P11

Trestný čin způsobení úpadku

Hrubý nepoměr k majetkovým poměrům pachatele při překročení rámce obvyklého podnikatelského rizika ve smyslu § 256c odst. 1 písm. e) tr. zák., ale i § 224 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku je nutno posoudit na základě porovnání povahy a finanční náročnosti obchodu nebo operace v závislosti na jejím organizačním i materiálním zabezpečení ze strany dodavatele včetně jeho personálních, materiálních (např. dopravní, strojní a jiné vybavení) a finančních prostředků nutných pro realizaci takového obchodu nebo operace na straně jedné a jejího finančního krytí a nutné součinnosti ze strany odběratele na straně druhé, což zahrnuje zejména dohodnutý způsob financování a potřebné spolupráce ze strany odběratele v průběhu realizace (např. vyplacení finanční zálohy na počátku realizace, další financování jednotlivých etap, zajišťování a financování víceprací, předání díla a vypořádávání případných reklamací apod.). Z hlediska závěru o hrubém nepoměru v tomto smyslu záleží jen na skutečném výsledném poměru vzájemného srovnání těchto veličin.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2012, sp. zn. 5 Tdo 1440/2011

NOVINKA C. H. BECK

Bělina/Drápal a kol.

Podrobný komentář
zákoníku práce
po jeho velké novele

Vázané s přebalem, 1 640 stran
cena 3 290 Kč, obj. číslo EVK8

Objednávejte v září se slevou 20 %
v eShopu na www.beck.cz

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 54

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe 55

Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů
advokátů 57

Pojištění přerušení provozu kanceláře z důvodu pracovní
neschopnosti a požáru 60

Průběh a výsledky advokátních zkoušek a uznávacích
zkoušek v I. pololetí 2012 61

Z EVROPY

K návrhu Směrnice Evropského parlamentu
a Rady EU o právu na přístup k obhájci a o právu
na komunikaci po zatčení a o pozici CCBE 62

4. evropská vzdělávací konference práva spolupráce
v Edinburghu 63

Jak se český Honza učil latinsky

Letošní okurková sezona byla náramně pestrá, poučná, napínavá i zábavná. Jen namátkou připomenu vzrušující seriál Škola ovoce, zejména strhující díl o třešních a višních, únos čtyřtýdenní Michalky z Trmic, záhadný osud soudce Studničky a jeho jezevčků ve Frenštátu pod Radhoštěm, a to vše za situace, kdy Tykač nechce dát Opatovicím uhlí a kdekdokde propadl u státních maturit. Nevím, proč bychom i my v rámci okurkové sezóny nemohli udělat pár prostomyslných úvah o vzdělávání. Budou se nám hodit po prázdninách, až se naplno rozjedou soudní procesy o vzdělanost a o stupeň její kvantity i kvality.

Vzdělávání, byť na primitivní úrovni, bylo známo již v dobách mého mládí. Tehdy platila poučka „Ať jsi tele nebo kos, logaritmy s sebou nos“, a tuto nálehavou výzvu k investici do vzdělání hojně využíval zejména náš školní knihkupec pan Zadák. Vnutil mi nejen potrháné antikvární logaritmické tabulky z r. 1922, ale i latinskou gramatiku od Kudrnovského, místo předepsané od Fürsta, řka, že starý Kudrnovský uměl latinsky o hodně líp, než ten mladý fouňa Fürst, tehdy teprve sedmdesátiletý. Dnes bych Zadáka žaloval pro klamání spotřebitele, ale v r. 1945 jsem byl ještě malej a blbej. Taky mě nikdo nepoučil o účelu logaritmů, totiž že jde o to, umět si spočítat hypotéku, a tak jsem žil ve stavu ekonomické negramotnosti, ačkoliv kapitalismus v r. 1945 u nás už a ještě existoval, i když převážně bez hypoték.

Ještě starší model vzdělávání byl model českého Honzy. Znáte tu historku, jak se Honza rozhodl investovat do svých jazykových znalostí, slezl z pece, popadl ranec buchety od mámy, a vydal se do světa, aby si osvojil latinu. Nejdůležitější fráze pochytil hned za humny v sousedních vesnicích při pozorování praktických dovedností tamního obyvatelstva. Fráze zněly „sud kulatý“, „rys tu pije“, „tu je kára“ a „ten to ryje“. Honza dojedl buchty z ranečku, usoudil, že už latinsky umí dost, a vrátil se zpátky na pec. Když ho pak máma prosila, aby našťípál trochu dříví na pečeni buchety, odvětil nonšalantně „sud kulatý“, a tátovi na jeho různé výzvy k pracovní činnosti pravidelně odsekal „tu je kára“, případně „ten to ryje“. A panu králi při jeho návštěvě u pece odrecitoval celou latinskou sekvenci, čímž získal jeho obdiv a přízeň, jakož i ruku jeho dcerušky, s níž posléze z pece vládl moudře a spravedlivě celé zemi.

Pozorný čtenář si již povšiml, že současný vzdělávací model nenavázal na primitivní procesy známé do poloviny minulého století, ale rovnou na bájnou honzovskou klasiku. Čeští Honzo-

vé a Mařenky dnes slezou od počítačových her, popadnou batůžky nacpané od mámy chipsy a crackery, za pas si vetknou mobila a přehrávač, na uši nasadí sluchátka a hurá za humna pro znalosti. Za humny pak pozorují dovednosti při sběru polních plodů, případně při ošetřování zedečků roztomilých hnědých miminek, a nasávají znalost těch nejdůležitějších cizozemských frází, jako je „reformní úsilí“, „manažerský přístup“, „konkurenční prostředí“ a „růstový potenciál“. Když z batůžku vytáhnou poslední chip, vracejí se k mámě, zalezou si za PC a věnují se svým hobby. Na různé pošetilé požadavky rodičů reagují stížnostmi na absenci růstového potenciálu, manažerského přístupu, reformního úsilí a tak podobně, ale když se nakonec k jejich PC osobně dostaví rektor soukromé vysoké školy, ukáže se uspokojivá konkurenceschopnost rodičů. Bylo předem uhrazeno školné za deset semestrů studia, rektor je nadšen ze znalostí kandidáta, předává mu na místě baret a čerstvý magisterský diplom, a proti dalšímu plnění i jmenovací dekret do čela významné vládní agentury, kterou lze řídit od PeCe elektronicky. I řídil Honza z PeCe agenturu tak mazaně, že byl brzy jmenován ministrem a potom i premiérem.

Právníci se moc nechechtejte, protože jste taky pochytili bůhví kde plno myslivecké latiny, jako „qui (!) bono“, „unus testis, nullus testis“, „quod non est in actis, non est in mundo“, „in dubio pro reo“, „pacta sunt servanda“, nebo dokonce „presumpce nevinny“. Volnou interpretační kombinací těchto nevšedních poznatků pak docházíte k závěru, že v lese je jen tolik loupežníků, kolik jich bylo lapeno a pravomocně odsouzeno, případně i katem popraveno, takže žádní loupežníci neexistují. Všichni oloupení, kteří tvrdí opak, musí být potrestáni pro šíření poplašné zprávy. Navíc budou rozhodčím soudem odsouzeni i k náhradě škody a hlavně k zaplacení tučných nákladů řízení, neboť na webu visí malým písmem upozornění, že vstupem do lesa se návštěvník podrobuje všeobecným dodacím podmínkám firmy Lapka s. r. o. a jurisdikci rozhodčího soudu Corrupt a. s. Rozumnější, zejména zahraniční návštěvníci se českému lesu tedy zdaleka vyhýbají, což je dobře. Ještě by tam mohli firmě Lapka s. r. o. něco odcizit. Po třicetileté válce tomu nebylo v českých lesích jinak a už tehdy platilo, že ve svobodném tržním hospodářství je zlodějna přirozeným stavem každého člověka.

Ekonomové a politici si taky nevyskakujte a nezapomínejte, že vedle ekologismu a homosexualismu naši křehkou demokracii ohrožuje i ekonomismus, klausismus a lessysmus.

„Kdo nekrade, není Čech!“ To budiž naším heslem a pevnou součástí naší výchovy k vlastenectví.

Srpen 2012

♣ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Je kárným proviněním, jestliže advokát

- **aniž je zproštěn povinnosti mlčenlivosti, poskytne rozhovor, otištěný v týdeníku, ve kterém popisuje finanční situaci klienta v době uzavírání mandátní smlouvy, předmět právních služeb i ujednání o odměně;**
- **vydá tiskové prohlášení, zveřejněné na internetovém serveru, kde na adresu předsedy svého klienta se neslušně vyjádří.**

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise České advokátní komory ze dne 17. 9. 2010, sp. zn. K 119/2007

Kárně obviněný JUDr. Z. A., advokát,

se dopustil kárného provinění

tím, že

1. poté, co dne 2. 5. 1997 uzavřel s A. mandátní smlouvu, na základě níž poskytoval A. právní služby, aniž by ho A. zprostita povinnosti mlčenlivosti, poskytl rozhovor, který byl otištěn v týdeníku, ve kterém popsal finanční situaci A. v době uzavírání mandátní smlouvy, předmět poskytovaných právních služeb, jakož i část mandátní smlouvy obsahující ujednání o jeho odměně,

2. dne 20. 7. 2007 vydal tiskové prohlášení zveřejněné dne 21. 7. 2007 na zpravodajském internetovém serveru, ve kterém na adresu představitele svého klienta A. použil slovní spojení „... aby si jistý krasotlachal nepletl dojmy s pojmy“,

tedy

ad 1

- nechránil práva a oprávněné zájmy klienta,
- při výkonu advokacie nejednal čestně,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu, povinnost dávat přednost oprávněným zájmům klienta před vlastními zájmy a povinnost nepoužít na újmu klienta ani ve svůj vlastní prospěch informací, které od klienta nebo o klientovi získal v souvislosti s poskytováním právní služby,
- porušil povinnost zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb,

ad 2

- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu

a povinnost dávat přednost oprávněným zájmům klienta před vlastními zájmy,

čímž

ad 1

porušil ust. § 16 odst. 1, 2, § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 6 odst. 1, 4 Pravidel profesionální etiky a § 21 odst. 1 zákona o advokacii,

ad 2

porušil ust. § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu podle § 32 odst. 3 písm. e) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, (dále jen zákon o advokacii) ukládá kárné opatření

vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 3000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení. Náhrada nákladů kárného řízení je splatná do 15 dnů od právní moci rozhodnutí na účet ČAK.

Z odůvodnění:

Kárný žalobce podal na kárně obviněného kárnou žalobu pro skutky uvedené ve výrokové části tohoto rozhodnutí, které hodnotí jako velmi závažné porušení základních povinností advokáta ve smyslu ust. § 32 odst. 2 zákona o advokacii.

Kárně obviněný podal dne 16. 4. 2007 obsáhlé vyjádření ke stížnosti ze dne 21. 3. 2007, doručené ČAK dne 17. 4. 2007. Ke kárné žalobě se kárně obviněný vyjádřil ve svém rozsáhlém podání označeném jako omluva z jednání, s žádostí o odročení ze dne 28. 4. 2010, zahrnující podnět ke svolání mimořádného sněmu ČAK, doručené ČAK dne 29. 4. 2010, dále pak ve své omluvě nepřítomnosti, s opětovnou žádostí o odročení ze dne 11. 9. 2010, a dotazu ze dne 11. 9. 2010 na stav vyřízení podnětu ke svolání mimořádného sněmu ČAK, doručených ČAK dne 14. 9. 2010, a podáním ze dne 13. 9. 2010, nazvaném riziko ohrožení nezávislosti advokacie Bezpečnostní informační službou – dodatek podnětu ze dne 27. 4. 2010 ke svolání mimořádného sněmu ČAK doručené ČAK dne 16. 9. 2010. Ke kárné žalobě se dále obsáhle vyjádřil zástupce kárně obviněného. Toto vyjádření ze dne 6. 5. 2009 je přílohou sdělení učiněného v rámci neodkladných úkonů v zájmu klienta ze dne 13. 5. 2009, doručené ČAK dne 14. 5. 2009.

K projednání kárné žaloby byla nařízena ústní jednání na dny 1. 2. 2008, 29. 2. 2008, 18. 4. 2008, 20. 6. 2008, 14. 11. 2008, 30. 1. 2009, 13. 3. 2009, 15. 5. 2009, 30. 4. 2010. Kárně obviněný, ani jeho zástupce se k jednání kárného senátu nedostavili, když se vždy z jednání omluvili. Naposledy bylo k projednání kárné žaloby nařízeno jednání na den 17. 9. 2010. Kárně obviněný, přestože byl upozorněn na okolnost, že v případě nedostavení se k jednání může být jednáno v jeho nepřítomnosti, se k jednání kárného senátu nedostavil.

Kárně obviněný požádal podáním ze dne 11. 9. 2010 o omluvou nepřítomnosti, s opětovnou žádostí o odročení, které bylo doručeno ČAK 14. 9. 2010. Kárný senát po posouzení dů-

vodů, které kárně obviněný uvedl ve své omluvě z jednání, rozhodl, že tyto důvody nejsou svou povahou tak důležité, ani hodné zvláštního zřetele, aby bylo jednání kárného senátu odročeno, a tedy se jednání kárného senátu bude konat v nepřítomnosti kárně obviněného dle § 16 odst. 2 vyhlášky č. 244/1996 Sb., kárný řád, v platném znění.

Kárný senát provedl důkazy listinami navrženými kárným žalobcem, důkazy předloženými kárně obviněným a listinami obsaženými v kárném spise.

ad 1

Kárně obviněný prokazatelně dne 2. 5. 1997 uzavřel s A. mandátní smlouvu, smlouva je uložena v kárném spise na č. l. 15/A, na základě které poskytoval právní služby specifikované v čl. I této smlouvy s tím, že se kárně obviněný v čl. II. této smlouvy výslovně zavázal k povinnosti zajistit důvěrnost veškerých informací souvisejících s plněním předmětu smlouvy, které by byly způsobilé poškodit zájmy klienta. Dále pak, že odpovědnost advokáta ze závazku zajistit důvěrnost informací souvisejících s plněním předmětu smlouvy zanikne v rozsahu, ve kterém klient písemně advokáta tohoto závazku zproští.

Předmětná mandátní smlouva ze dne 2. 5. 1997 byla A. kárně obviněnému vypovězena dne 14. 7. 2000.

Provedením důkazu listinami, které obsahuje spis, ani žádným jiným způsobem nebylo prokázáno, že by klient A. kárně obviněného tohoto závazku do současné doby zprostil nebo že by jej případně zprostil obecné mlčenlivosti ve smyslu ustanovení § 21 odst. 2 zákona o advokacii. Když takový důkaz nepředložil kárnému senátu ani kárně obviněný, má kárný senát za prokázané, že kárně obviněný povinnosti mlčenlivosti, ať již obecné či specifikované v mandátní smlouvě, zproštěn nebyl. Je tedy nepochybné, že povinnost mlčenlivosti kárně obviněného trvá nejen ke dni vydání tohoto rozhodnutí, ale i nadále.

Provedením důkazu uloženého ve spise na č. l. 15/F je jednoznačně prokázano, že kárně obviněný poskytl rozhovor, který byl otištěn v konkrétním týdeníku. Dále pak je prokázano, že v tomto rozhovoru kárně obviněný popsal finanční a ekonomickou situaci A. v době uzavírání mandátní smlouvy jako nepříznivou.

Kárně obviněný v tomto rozhovoru popsal rovněž předmět mandátní smlouvy uzavřené s A., když odkazuje mj. na vymození určité nemovitosti.

Dále se kárně obviněný v tomto rozhovoru zmiňuje i o té části mandátní smlouvy, která se týká jeho odměny za poskytování právních služeb svému klientovi A., když mj. uvádí, že mu A. má zaplatit konkrétní vysokou částku.

Jak již výše uvedeno z přetisku části týdeníku, založeném ve spise na č. l. 15/F, bylo nepochybně prokázano, že kárně obviněný poskytl tomuto týdeníku informace o některých skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb A.

Na závažnosti tohoto skutku provedeného kárně obviněným nic nemění skutečnost, že byl proveden až po vypovězení mandátní smlouvy.

ad 2

Kárně obviněný na adresu předsedy svého klienta A. použil ve sdělovacím prostředí mj. slovní spojení „... aby si jistý krasotlachal nepletl dojmy s pojmy“. Tento skutek byl

prokázán listinou označenou Dokument: Tiskové prohlášení kárně obviněného ze dne 20. 7. 2007, zveřejněný dne 21. 7. 2007 na zpravodajském internetovém serveru, založený v kárném spisu na č. l. 15/M. V tomto svém prohlášení v souvislosti s informacemi o výši odměny za rok 2000 a sankcemi za neplnění závazků ze smlouvy vyúčtované kárně obviněným klientovi A. kárně obviněný uvedl na adresu představitele svého klienta A. slovní spojení „... aby si jistý krasotlachal nepletl dojmy s pojmy“.

Kárný senát hodnotí použití takového vyjádření kárně obviněného v souvislosti s výkonem advokacie o představiteli svého i bývalého klienta zejména ve sdělovacích prostředcích jako krajně nevhodné, nedůstojné a neslušné, které snižuje důstojnost advokátního stavu.

Kárný senát výše popsaný skutkový stav zjišťuje dále provedením následujících důkazů:

- stížností ze dne 21. 3. 2007, založené na č. l. 2-7 kárného spisu, doručené ČAK dne 22. 3. 2007,
- doplnění stížností ze dne 4. 4. 2007, založené na č. l. 8, 9 kárného spisu, doručené ČAK dne 6. 4. 2007,
- doplnění dokumentace ke stížnosti ze dne 11. 5. 2007, založené na č. l. 10, 11 kárného spisu, doručené ČAK dne 14. 5. 2007,
- stížností ze dne 31. 7. 2007, založené na č. l. 12, 14 kárného spisu, doručené ČAK dne 3. 8. 2007,

když kárný senát k dalším výtkám na jednání kárně obviněného, jež nesouvisejí se skutky označenými v kárné žalobě, při jejich hodnocení nepřihlížel.

Kárně obviněný poskytnutí informací, o kterých se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb svému klientovi A., sdělovacím prostředkům, včetně hanlivého označení představitele svého klienta A. nepopírá, ani je nevyvrací. Svůj skutek kárně obviněný nepopírá, ani nevyvrací ve svém obsáhlém vyjádření v podání ze dne 16. 4. 2007 ke stížnosti ze dne 21. 3. 2007, doručené ČAK dne 17. 4. 2007, založené ve spisu č. l. 22-25, když zde na svoji obranu uvádí mj., že se v jeho případě jedná o vymáhání svého majetkového nároku, že klient se snaží udržet obsah smlouvy v tajnosti a zabránit veřejnosti se seznámit s jejím obsahem a že respektuje svou povinnost mlčenlivosti ve vztahu k věcem z doby, kdy A. zastupoval. Kárně obviněný shora popsané skutky nepopírá ani v žádosti o omluvu z jednání, s žádostí o odročení, ze dne 28. 4. 2010 zahrnující podnět ke svolání mimořádného sněmu ČAK doručené ČAK dne 29. 4. 2010, dále pak ani ve své omluvě nepřítomnosti, s opětovnou žádostí o odročení ze dne 11. 9. 2010 doručené ČAK dne 14. 9. 2010, ani v podání ze dne 13. 9. 2010, nazvané riziko ohrožení nezávislosti advokacie Bezpečnostní informační službou – dodatek podnětu ze dne 27. 4. 2010 ke svolání mimořádného sněmu ČAK doručené ČAK dne 16. 9. 2010. Pouze zástupce kárně obviněného, ve vyjádření ke kárné žalobě, které je přílohou ze dne 6. 5. 2009 ke dělení v rámci neodkladných úkonů v zájmu klienta ze dne 13. 5. 2009, doručené ČAK dne 14. 5. 2009, založené v kárném spisu na č. l. 96, odmítá považovat skutky, kterých se měl kárně obviněný dopustit, za kárné provinění s tím, že zveřejnění finanční situace klienta A. nespadá do povinnosti mlčenlivosti a že se kárně obviněný tímto svým jednáním pouze domáhá svého práva na odměnu za poskytnuté právní

služby. Dále pak, že označení představitele krasotlachalem nemůže být kárným proviněním, neboť kárně obviněný v době uzavírání mandátní smlouvy nebyl zástupcem A.

Tvrzení kárně obviněného, uvedená v jeho výše popsaných podáních, kárný senát shledává jako účelová a mnohdy nesouvisající se skutky popsanými v kárné žalobě. Je evidentní, že si kárně obviněný povinnost mlčenlivosti advokáta v všech skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb, vykládá po svém a v rozporu s ustanovením § 21 zákona o advokacii. Povinnost zachovávat mlčenlivost je jedním ze základních principů výkonu advokacie. Klient, a to jak fyzická, tak právnická osoba má plné právo na zachování mlčenlivosti advokátem, a to i v případě, že se chování klienta jeví advokátovi jako nepatřičné. Kárně obviněný nemůže informovat třetí osoby či veřejnost o pohnutkách, motivech, finanční a majetkové situaci klienta, aniž by mu k tomu dal klient výslovný souhlas. Kárně obviněný takovýto souhlas od klienta neobdržel, přesto, jak bylo prokázáno, o věcech, které se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb klientovi A. prostřednictvím sdělovacích prostředků informoval veřejnost. Závažnost tohoto jednání kárně obviněného v žádném případě nesnižuje skutečnost, že se takového jednání dopustil v souvislosti s vymáháním svých nároků vůči klientovi, ani skutečnost, že s klientem A. vedl spor, který byl navíc značně medializován.

Po provedeném dokazování dospěl kárný senát k závěru, že kárná žaloba je důvodná. Kárná provinění, která jsou kárně obviněnému kladena za vinu, nebyla kárně obviněným, ani důkazy provedenými v průběhu projednávání kárné žaloby, vyvrácena.

Z výše uvedených důvodů jednání kárně obviněného kvalifikuje kárný senát jako závažné porušení povinností kárně obviněného advokáta stanovené mu ustanoveními § 16 odst. 1, 2, § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 6 odst. 1, 4 Pravidel profesionální etiky a ust. § 21 odst. 1 zákona o advokacii.

Podle výpisu z matriky ČAK ze dne 16. 9. 2010 byl kárně

obviněný v minulosti postižen kárným opatřením, a to pokutou ve výši 100 000 Kč, právní moc 31. 5. 2007, a pokutou ve výši 10 000 Kč, právní moc 20. 3. 2009. Dále byl kárně obviněnému rozhodnutím představenstva ČAK ode dne 27. 5. 2009 pozastaven výkon advokacie dle ustanovení § 9 odst. 3 písm. b) zákona o advokacii.

Při rozhodování o uložení kárného opatření přihlížel kárný senát podle ust. § 24 odst. 2 vyhl. č. 244/1996 Sb., advokátního kárného řádu, zejména k povaze skutku a jeho následkům, k okolnostem, za nichž byl spáchán, k osobě kárně obviněného a míře zavinění, jakož i k jeho osobním poměrům. Jelikož se kárně obviněný ve svých podáních ke svým osobním poměrům nevyjádřil, vycházel kárný senát z toho, že jeho osobní poměry, tedy jeho poměry majetkové, zdravotní a rodinné, jsou obvyklé, odpovídající průměru v advokacii. Vzal přitom v úvahu, že kárně obviněný se dopustil kárného provinění za velmi neobvyklých okolností, pod určitým mediálním tlakem, nemohl však přehlédnout, že se jednalo o velmi závažné porušení povinností kárně obviněného, které je způsobilé vyvolat u stěžovatele i veřejnosti nedůvěru v advokacii jako celku a nepochybně mělo za následek snížení důstojnosti advokátního stavu.

Po posouzení všech rozhodujících skutečností dospěl kárný senát k závěru, že je nezbytné uložit kárně obviněnému nejprísnější kárné opatření, tedy vyškrtnutí ze seznamu advokátů podle ustanovení § 32 odst. 3 písm. e) zákona o advokacii. Jedině tak bude zřejmé, že advokátní stav se důrazně distancuje od jednání kárně obviněného a uvědomuje si nejen jejich absolutní nepřipustnost, ale též jejich nepříznivý dopad na klienty a celou veřejnost.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 33a odst. 2 zákona o advokacii, přičemž výše těchto nákladů je dána čl. 1 usnesení představenstva ČAK č. 2/1999 Věstníku ČAK.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů

Jde o spornou právní otázku, kde lze připustit pochybení úředního orgánu, když Ministerstvo financí pořádá školení, na nichž utvrzuje o neplatnosti smluv o poskytování právních služeb, jejichž předmětem je právní zastupování obcí jakožto správce daně při vymáhání vykonatelných daňových nedoplatků v exekučním řízení dle exekučního řádu, z důvodu nezpůsobilosti advokátů k takové činnosti a porušování povinnosti mlčenlivosti. Jedná protiprávně a zasahuje do práv obcí na právní pomoc dle ust. čl. 37 odst. 2, 3 Listiny základních práv a svobod a rovněž zasahuje do oprávněných zájmů advokacie, protože nepřipustným způsobem zužuje právo podnikat jednomu každému advokátovi, což je v rozporu s ust. čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Stanovisko výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů ze dne 23. 8. 2012, sp. zn. 440/VOPOZA/12-Závesk./39

Jako advokátka zapsaná v seznamu advokátů pod č. 3826 měla JUDr. Záveská uzavřít s jedním statutárním městem (dále jen „obec“) ze Severočeského kraje smlouvu o poskytování právní pomoci, kde předmětem smlouvy mělo být její právní zastupování této obce při vymáhání vykonatelných daňových nedoplatků (např. nezaplacených pokut uložených odborem dopravy městského úřadu podle zákona o přestupcích nebo platebních výměřů vydaných městským úřadem podle zákona číslo 565/1990, o místních poplatcích). Právní pomoc advokát-

ky přitom měla spočívat v sepsu a podání návrhu na nařízení exekuce k příslušnému soudu podle ust. § 35 a násl. zákona č. 120/2001 Sb. (exekučního řádu), zastupování klienta – obce v exekučním řízení před soudem, kdy k vymáhání daňového nedoplatku bude ustanoven soukromý exekutor, a ke všem dalším úkonům nezbytným k vymáhání těchto daňových nedoplatků.

V těchto dnech sdělil advokátce právní zástupce obce, že s ohledem na pokyn, který obdrželi z krajského úřadu, s ní nemohou smlouvu o právním zastoupení uzavřít, neboť by byla pro rozpor se zákonem neplatná. Ve svém stanovisku uvedl, že toto zastoupení je vyloučeno ustanovením § 175 zákona č. 280/2009 Sb. účinného od 1. 1. 2011 (dále jen „daňový řád“) v návaznosti na ustanovení § 52 an. daňového řádu, kde je zakotvena povinnost mlčenlivosti pro úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní. V § 53 je pak negativně vymezeno, co není porušením povinnosti mlčenlivosti, a úředníci dovozují, že tím, že by advokátka na základě smlouvy o právní pomoci obdržela pravomocné rozhodnutí správce daně vydané ve správním řízení – exekuční titul pro účely zastupování správce daně v řízení před soudy nebo vymáhání prostřednictvím soudních exekutorů, tak by se úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní dopustily porušení povinnosti mlčenlivosti uložené shora citovaným § 52 daňového řádu.

Výbor se sjednotil při odůvodnění svého konečného stanoviska na následujícím právním názoru:

Klíčovou otázkou je, zda se mohou správní orgány (zde obec) v procesním postavení správce daně podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, nechat zastoupit advokátem. Od odpovědi na tuto otázku se následně odvíjí právní závěr o platnosti či neplatnosti smlouvy o poskytování právních služeb uzavřené mezi správním orgánem a advokátem, který stojí ve středu zájmu JUDr. Záveské.

Pro přesnou odpověď na otázku platnosti právního zastoupení správního orgánu advokátem je třeba se zabývat samostatně situacemi, v níž vystupuje správní orgán ve vrchnostenském postavení vůči daňovému subjektu, a situacemi, v níž je správní orgán v rovném postavení s daňovými subjekty (především situace, ve kterých vystupuje správní orgán coby oprávněný z exekučního titulu).

V situacích, kdy je správní orgán – v našem případě správce daně – ve vrchnostenském postavení vůči daňovému subjektu a vykonává pravomoci svěřené mu zákonem, je pojmově vyloučeno zastoupení tohoto orgánu advokátem. Správce daně proto nemůže vymáhat v řízení dle daňového řádu své zákonné pohledávky prostřednictvím advokáta, neboť taková praxe by představovala rozšíření způsobů vymáhání dle ust. § 175 daňového řádu o způsob, který zákonodárce do daňového řádu nezahrnul. Takový postup by byl v rozporu s ustanoveními čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny, podle kterých není možné rozšiřovat oprávnění orgánů veřejné správy bez výslovného zmocnění obsaženého v zákoně.

Odlisný případ představuje situace, kdy se správce daně nachází v rovném postavení s daňovými subjekty, jako je tomu v případě vymáhání pravomocně přiznaného nedoplatku u soudu nebo u soudního exekutora. V řízení před soudy a jinými orgány veřejné správy si jsou všichni účastníci rovni a mají právo na právní pomoc (srov. ust. čl. 37 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod). Toto právo mají i orgány

státu a územní samosprávné celky.¹ **Principiálně proto nelze vyloučit zastoupení správce daně advokátem před soudy a jinými orgány veřejné správy v etapě výkonu rozhodnutí.**

Dále je třeba doplnit, že podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy. Podle § 1 odst. 2 zákona č. 85/1965 Sb. (zákon o advokacii) se poskytováním právních služeb rozumí zastupování v řízení před soudy a jinými orgány, obhajoba v trestních věcech, dávání právních porad, sepsování listin, zpracování právních posudků a další formy právní pomoci, jsou-li vykonávány soustavně a za úplatu. Považují za zcela nesporné, a obsah dopisu kolegyně to potvrzuje, že takovéto ústavní a posléze zákonné vymezení bylo dostačující k legitimaci poskytování právní služby správním orgánům, a to mimo jiné i při vymáhání daňových či jiných nedoplatků. Typicky pak v případě obce, která zde vykonává přenesenou působnost, ovšem pouze co do rozsahu svých oprávnění, zatímco jinak již působí jako soukromoprávní subjekt sui generis. Tedy při vymáhání nedoplatků již sama o sobě nemá žádné administrativní kapacity, jejichž prostřednictvím by tuto agendu mohla vykonávat. Na tomto stavu nic nemůže změnit nový daňový řád. Výjimkou by snad bylo explicitní sdělení – zákaz výkonu advokacie v rámci vymáhání daňových nedoplatků. Takovou úpravu ale daňový řád zjevně neobsahuje a asi ani obsahovat nemůže.

Jak v případech správce daně v rovném, tak ve vrchnostenském postavení ve vztahu k daňovým subjektům nelze vyloučit poskytování právní služby advokátem jiným způsobem než právním zastoupením v řízení. V úvahu přichází především příprava vzorových dokumentů nebo konzultace právních otázek mimořádně obtížných případů, pro jejichž řešení nemá správce daně dostatečně kvalifikované pracovníky. Jak v těchto případech, tak v případech přímého právního zastoupení je třeba řešit otázku hrazení nákladů této právní pomoci.

Obecně je nutné zdůraznit, že správce daně je vždy povinen postupovat takovým způsobem, aby byly náklady vymáhání daňových nedoplatků co nejnižší, a to jak pro veřejné rozpočty, tak pro daňové subjekty.² Tato zásada se v souvislosti s vymáháním daňových nedoplatků týká především volby konkrétního způsobu vymáhání. Ustanovení § 175 odst. 2 daňového řádu k tomu uvádí: „*Správce daně zvolí způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku.*“ Dle důvodové zprávy je účelem tohoto ustanovení, mimo jiné, následující: „*zamezení případů, kdy na vymáhání bagatelního nedoplatku je povolán soukromý exekutor, u něž se minimální výše nákladů pohybuje v řádu tisíců korun, ačkoliv lze zajistit vymáhání nedoplatku vlastními silami nebo předáním správci daně, příslušnému vymáhat nedoplatek v rámci dělené správy (v současnosti celnímu úřadu), tedy způsoby pro dlužníka výrazně příznivějšími.*“

Dle ustanovení § 175 odst. 1 daňového řádu správce daně může vymáhat nedoplatek daňovou exekucí nebo zabezpečit vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudu nebo soudního exekutora, popřípadě jej uplatnit v insolvenčním řízení nebo přihlásit

1 Srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2010, sp. zn. III. ÚS 3315/09, ze dne 17. 7. 2009, sp. zn. II. ÚS 986/09 nebo ze dne 7. 7. 2009, sp. zn. II. ÚS 2257/08.

2 Srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 10. 2011, sp. zn. IV. ÚS 1145/11, ze dne 9. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 2929/07, nebo rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, sp. zn. 6 A 76/2001.

jej do veřejné dražby. Dále dle již citovaného ustanovení § 175 odst. 2 daňového řádu správce daně zvolí způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepochopitelně k výši nedoplatku. Dle názoru výboru pokud správce daně disponuje dostatečným personálním aparátem, je v rozporu se zásadou hospodárnosti a přiměřenosti zatěžovat daňového dlužníka náklady za právní zastoupení správce daně ve vymáhacím řízení, jestliže např. příprava podkladů a návrhů na zahájení výše uvedených řízení svou odbornou náročností nepřesahuje kvalifikaci správce daně. Dle ustanovení § 5 odst. 3 daňového řádu správce daně šetří práva a právem chráněné zájmy daňových subjektů a třetích osob (dále jen „osoba zúčastněná na správě daní“) v souladu s právními předpisy a používá při vyžadování plnění jejich povinností jen takové prostředky, které je nejméně zatěžují a ještě umožňují dosáhnout cíle správy daní. Je jasné, že jedním z cílů správy daní je i úspěšné vymožení daňového nedoplatku. Je na správci daně, aby postupoval v souladu se zásadami daňového řízení a uvážil, zda je zastoupení advokátem v konkrétním případě přiměřené a hospodárné. Dle názoru výboru platná právní úprava obecně nevylučuje uzavření smlouvy specifikované v případě JUDr. Závěské.

Z výše uvedeného je zřejmé, že v případě, že správce daně vymáhá obvyklé daňové nedoplatky standardním způsobem dle daňového řádu, disponuje kvalifikovaným aparátem pro vymáhání daňových nedoplatků, a přesto se rozhodne využít právních služeb advokáta, není oprávněn přenášet tyto náklady na daňový subjekt. V případě, že správce daně adekvátním aparátem nedisponuje, je samozřejmě na něm, aby provedl zhodnocení, zda je pro vymáhání konkrétních nedoplatků méně nákladné přijetí nových zaměstnanců, využití právních služeb advokáta, nebo předání vymáhání správci daně příslušnému vymáhat nedoplatky v rámci dělené správy.

Pokud jde o povinnost mlčenlivosti, nepředstavuje právní zastupování správce daně advokátem ohrožení daňového tajemství, neboť advokáti mají stanovenou povinnost mlčenlivosti (srov. ust. § 21 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii) a pro případ jejího porušení jsou podrobeni kárné odpovědnosti vůči České advokátní komoře a odpovědnosti za škodu ve vztahu ke klientovi. K tomuto závěru došel i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 22. července 2005, sp. zn. 6 A 76/2001: „Z obecnějšího pohledu je evidentní, že proti sobě stojí dva protichůdné zájmy: jednak zájem žalobce na tajnosti informací, jež o něm v daňovém řízení shromáždil správce daně, a jednak zájem na odborném právním zastoupení v řízení před soudem. Otázku, kterému zájmu je v daném případě zapotřebí dát přednost, lze řešit jedině pomocí metod vážení v kolizi stojících zájmů. V tomto směru je – s ohledem na principy rovnosti účastníků řízení před soudem a na zákonem stanovenou povinnost mlčenlivosti advokáta – rozšířený senát přesvědčen, že přednost má zájem na poskytnutí právní pomoci. Jinak řečeno, **nechá-li se žalovaný správní orgán v řízení před soudem zastoupit advokátem, neporušuje tím povinnost mlčenlivosti stanovenou v § 24 d. ř. Opačný závěr by zcela evidentně založil nerovnost mezi oběma účastníky řízení před soudem. Ochrana informací o osobě žalobce – daňového subjektu, je přitom plně zajištěna povinností advokáta zachovávat mlčenlivost (§ 21 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění).“**

Námítka porušení povinné mlčenlivosti je tedy jen formální

zámkou, jak omezit prostor pro poskytování právní služby, a to navzdory shora citovaným ustanovením zaručujícím ústavní právo na právní službu. Bylo by možné dohledat řadu jiných případů a situací, kdy advokáti zastupují subjekty vázané nějakou formou povinné mlčenlivosti, správní či jiné orgány. Advokáti dokonce mohou hájit v trestních věcech, v nichž jsou probírány utajované skutečnosti všech stupňů. A nepochybně působí jako poradci v řadě případů, kdy je předmětem projednávání nějaká utajovaná skutečnost. Ve všech těchto případech se vychází z toho, že i advokát je vázán mlčenlivostí, což postačuje. To, co je aktuálně tvrzeno, je jen poukaz na jednu z forem povinné mlčenlivosti, takže výbor nevidí důvod, proč by se zmíněná praxe měla měnit.

Lze tedy shrnout, že zastupování správce daně advokátem při výkonu veřejné správy je vyloučeno a smlouva o poskytování právních služeb by byla v tomto ohledu neplatná. Správce daně se nicméně může nechat zastupovat advokátem v případě vymáhání daňového nedoplatku u soudu nebo u soudního exekutora, neboť v těchto situacích vystupuje v procesním postavení účastníka řízení před jiným orgánem a v rovném postavení s daňovým subjektem; smlouva o poskytování takovýchto právních služeb proto bude platná. Správce daně může rovněž využít služeb advokáta pro vypracování vzorových právních dokumentů a pro konzultaci komplikovaných právních případů, a to bez ohledu na skutečnost, zda se správce daně nachází ve vrchnostenském, nebo rovném postavení ve vztahu k daňovému subjektu. Jestliže se rozhodne využít právních služeb advokáta, musí tak činit s vědomím, že náhradu nákladů vynaložených na právní služby nebude moci požadovat po daňových subjektech, pokud nepůjde o neobvyklé, ojedinělé případy, které jeho odborný aparát prokazatelně není schopen řešit.

Výbor tedy doporučuje, aby představenstvo ČAK co nejdříve věc zadalo k posouzení a přijetí právního závěru sekci pro právo veřejné, dále aby vyjasnilo oficiálním dotazem na Ministerstvu financí, zda jsou takovéto výklady či instrukce obcím poskytovány a pokud ano, aby bylo vyvoláno jednání na úrovni předsedy ČAK či jím pověřeného čelního představitele ČAK a vedení Generálního finančního ředitelství s cílem odstranit tuto protiprávnost při metodickém řízení územních samosprávných celků (s připuštěním pochybení tohoto ústředního úředního orgánu).

✦ JUDr. MAREK NESPALA, předseda výboru ČAK pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů

NOVINKA C. H. BECK

A. Kučerová a kol.

Komplexní komentář
právní úpravy ochrany
osobních údajů

Vázané v plátně, 536 stran
cena 1 190 Kč, obj. číslo EKZ140

Objednávejte v září se slevou 20 %
v eShopu na www.beck.cz

Pojištění přerušení provozu kanceláře z důvodu pracovní neschopnosti a požáru

VÝHODNÉ PODMÍNKY A DOKONALOU ZNALOST POTŘEB ADVOKÁTŮ V SOBĚ SPOJUJE SPECIÁLNÍ POJISTKA, KTEROU PRO ČLENY ČAK PŘIPRAVILY SPOLEČNOST WI-ASS ČR, S. R. O. A GENERALI POJIŠŤOVNA, A. S. PRODUKT SE JMENUJE POJIŠTĚNÍ PŘERUŠENÍ PROVOZU Z DŮVODU PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI A POŽÁRU A JE URČEN VÝHRADNĚ OSOBÁM VYKONÁVAJÍCÍM ADVOKACII, A TO BUĎ SAMOSTATNĚ, NEBO VE SDRUŽENÍ.

V případě například delší nemoci dokáže tato pojistka pokrýt veškeré potřebné výdaje, jako nájemné, energie či mzdy zaměstnanců. Pracovní neschopnost advokáta tak nebude ohrožovat jeho schopnost dostát závazkům a uchovat si dobré jméno. Kromě těchto stálých nákladů je předmětem pojištění také úhrada ušlého zisku advokáta, kterého by dosáhl za dobu, kdyby k přerušení provozu nedošlo.

Zmírnění dopadů požáru

Vedle nemoci nebo úrazu, v jejichž důsledku byl advokát uznán práce neschopným, představuje velmi často nebezpečí také požár, který dokáže znemožnit provoz advokátní kanceláře na dlouhou dobu. Proto jsou jeho dopady také součástí pojistné smlouvy.

Při uzavírání pojistky si klient zvolí tzv. **časovou spoluúčast**. Tedy dobu, po jejímž uplynutí získá nárok na pojistné plnění. Obvykle si pojištěnci volí dva nebo tři týdny. Výjimkou je pracovní neschopnost způsobená úrazem. Pokud je advokát kvůli zranění bezprostředně hospitalizován na dobu přesahující 24 hodin, časová spoluúčast odpadá a pojišťovna okamžitě přistoupí k výplatě pojistky.

Výše pojistného plnění

Roční pojistná částka se stanovuje jako součet stálých nákladů a zisku za minulé roční účetní období. Advokát si však může stanovit i částku nižší, než je výše uvedená roční pojistná částka. Tento limit pojistného plnění pak je horní hranicí pro plnění ze všech pojistných událostí během pojistného roku. Výše pojistného plnění za jeden kalendářní den přerušení provozu se rovná 1/365 stanovené pojistné částky, nebo limitu pojistného plnění uvedeného v pojistné smlouvě, maximálně však do výše skutečné škody.

Pro vyšší ročního pojistného je rozhodující věk klienta spolu se zvoleným limitem pojistného plnění a s délkou časové spoluúčasti. Roční pojistné je pro všechny podnikatele danově uznatelným nákladem.

Pojištění přerušení provozu z důvodu pracovní neschopnosti a požáru přivádí na náš trh renomovaný makléř, společnost WI-ASS ČR, s. r. o., která s advokáty spolupracuje již téměř 20 let.

Příklady cenové nabídky:

Limit pojistného plnění v Kč	Časová spoluúčast 14 dní/roční pojistné	Časová spoluúčast 21 dní/roční pojistné
Vstupní věk do 45 let:		
360 000	6 840	5 472
550 000	10 450	8 360
720 000	13 680	10 944
1 000 000	19 000	15 200
Vstupní věk nad 45 let:		
360 000	8 280	6 624
550 000	12 650	10 120
720 000	16 560	13 248
1 000 000	23 000	18 400

V případě zájmu o sjednání pojištění se, prosím, obraťte na níže uvedené pracovníky, kteří Vám velmi rádi připraví nezávaznou cenovou kalkulaci.

Ivo Drábek	Vlasta Páťalová
Tel: 585 225 324	Tel: 585 230 256
736 628 108	605 298 333
E-mail: drabek@wiass.cz	E-mail: patalova@wiass.cz

Pavel Somol	Zdeněk Chovanec
Tel: 585 225 339	Tel: 274 812 921
603 501 676	605 298 336
E-mail: somol@wiass.cz	E-mail: chovanec@wiass.cz

Průběh a výsledky advokátních zkoušek a uznávacích zkoušek v I. pololetí 2012

Advokátní zkoušky se v I. pololetí 2012 konaly ve dvou zkušebních termínech, a to v měsíci březnu a červnu 2012.

V těchto zkušebních termínech se písemně částí advokátních zkoušek podrobilo 381 uchazečů, ústní částí advokátních zkoušek 414 uchazečů (rozdílný počet uchazečů u písemné a ústní části zkoušky vyplývá z toho, že 33 uchazečů skládalo zkoušku opravnou ze zkušebních oborů, u nichž není stanovena písemná část advokátní zkoušky).

U advokátní zkoušky uspělo 292 uchazečů, z toho 55 s prospěchem výtečným. Celková úspěšnost činila 70,53 %. Neuspělo 122 uchazečů. Celková neúspěšnost činila 29,47 %.

Podle zkušebních oborů bylo 67 uchazečů neúspěšných z trestního práva, 57 uchazečů neúspěšných z obchodního práva, 54 uchazečů neúspěšných z ústavního a správního práva, 49 uchazečů neúspěšných ze zkušebního oboru předpisy upravující poskytování právních služeb a 45 uchazečů neúspěšných z občanského, pracovního a rodinného práva.

Z jednoho zkušebního oboru neprospělo 42 uchazečů, ze dvou zkušebních oborů neprospělo 41 uchazečů, ze tří zkušebních oborů neprospělo 17 uchazečů, ze čtyř zkušebních oborů neprospělo 13 uchazečů a ze všech pěti zkušebních oborů 9 uchazečů.

Při advokátních zkouškách ve zkušebním termínu březen 2012 prospěli výtečně:

Mgr.	Jakub	ANTOŠ
Mgr.	Jana	DOBEŠOVÁ
Mgr.	Marie	DŘÍZALOVÁ
Mgr.	Martina	FRANCÚZ BEZDĚKOVSKÁ
Mgr.	Michal	HALVA
Mgr.	Martin	HANKE
Mgr.	Marek	HONČ
Mgr.	Ivana	HUBINÁKOVÁ
Mgr.	Alice	CHLAŇOVÁ
JUDr.	Jiří	JANÁK
Mgr.	Radan	JANOŠ
Mgr.	Patrik	JIZERA
Mgr.	Jiří	KANIA
Mgr.	Josef	KANTŮREK
Mgr.	Jan	KAPLAN
Mgr.	Kristina	KEDROŇOVÁ
Mgr.	Silvie	KOUBÍKOVÁ
JUDr.	Katarína	KOVAŘČÍKOVÁ VRABLOVÁ
Mgr.	Petra	KOVAŘÍKOVÁ
Mgr.	Helena	KUBEROVÁ

Mgr.	Aleš	KUBO
Mgr.	Viktor	KUČA
JUDr.	Jan	LANGMEIER
JUDr.	Luděk	LINTNER
JUDr.	Milan	LISTÍK
JUDr.	Jana	MATINOVÁ
Mgr.	Lubomír	PÁNIK
JUDr.	Barbora	PAVLÍKOVÁ
Mgr.	Martina	POLÁCHOVÁ
Mgr.	Lenka	SPIVÁKOVÁ
Mgr.	Anna	SZABOVÁ
JUDr.	Michaela	ZBOŘILOVÁ

Při advokátních zkouškách ve zkušebním termínu červen 2012 prospěli výtečně:

Mgr.	Hana	STESKOVÁ
JUDr.	Veronika	FILIPOVÁ
JUDr.	Zuzana	SKRIPOVÁ
Mgr.	Marie	KŘENKOVÁ
Mgr.	Eva	FOLTÝNOVÁ
Mgr. Ing.	Pavčina	KRUŠINOVÁ
Mgr.	Marcela	KRŮSOVÁ
Mgr.	Martina	PASEKOVÁ
Mgr.	Petra	VESELSKÁ
Mgr.	Jaroslav	TKADLEC
JUDr.	Jiří	KOS
Mgr.	Lenka	NOVOTNÁ
Mgr. Ing. arch.	Marek	DOLEJŠ
Mgr.	Kateřina	MAREŠOVÁ
Mgr.	Eva	LACHMANNOVÁ
Mgr.	Petr	VESELÝ
JUDr.	Zdeněk	KARFÍK
Mgr.	Andrea	URBAN JARABICOVÁ
JUDr.	Pavel	KIRŠNER
Mgr.	Radka	RUTAR
Mgr.	Milan	MICHL
Mgr.	Taňa	KOZLOVÁ
Mgr.	Jan	JUNEK

Uznávací zkoušky se v I. pololetí 2012 konaly ve zkušebním termínu duben 2012.

K této zkoušce se sice přihlásili tři uchazeči, dostavil se však pouze jediný, a to uchazeč poskytující právní služby v Austrálii (Sydney). Zkoušku vykonal v jazyce anglickém a u zkoušky uspěl.

K návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU o právu na přístup k obhájci a o právu na komunikaci po zatčení a o pozici CCBE

Usnesením Rady EU ze dne 30. listopadu 2009 byla představena tzv. cestovní mapa (Road map), jejímž cílem je posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení a která byla připojena ke Stockholmskému programu schválenému Evropskou radou ve dnech 10. a 11. prosince 2010. V rámci této cestovní mapy byla Evropská komise vyzvána, aby předkládala návrhy právních předpisů, které stanoví minimální soubor procesních práv v trestním řízení v Evropské unii.

Jako první byla v balíčku uvedena směrnice 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad.

Cílem návrhu směrnice, o kterém pojednává tento příspěvek, je **stanovit společné minimální normy osob podezřelých a obviněných v trestním řízení v Evropské unii vztahující se k právu na obhájce a k právu komunikovat po zatčení s třetí osobou** (např. rodinným příslušníkem). Obsah tohoto příspěvku bude zaměřen nikoliv na komplexní představení návrhu směrnice jako takové, nýbrž na aktuální **reakci CCBE** (Rady evropských advokátních komor) k pozici přijaté členskými státy 31. května 2012. CCBE zastupuje a lobbuje na evropském poli za všechny advokáty skrze jejich národní advokátní komory a Česká advokátní komora je řádným členem této organizace.

Poněvadž CCBE uvítala návrh směrnice zpracovaného Evropskou komisí, byla následně velmi nepříjemně překvapena pozicí, kterou k návrhu směrnice přijaly členské státy na zasedání Evropské rady, a některé návrhy považuje za značně alarmující. Proto CCBE sepsala své připomínky, které byly skrze národ-

ní advokátní komory rozeslány na příslušná ministerstva. Kompletní text připomínek CCBE je v anglickém jazyce zveřejněn na webových stránkách ČAK www.cak.cz pod kolonkou Mezinárodní vztahy, CCBE.

K některým závažným připomínkám CCBE:

Otázka důvěrnosti (mlčenlivosti) – čl. 4 návrhu směrnice; patří k nejzásadnějším připomínkám CCBE

Rada EU stanoví možnost se dočasně odchýlit od zaručení důvěrné komunikace mezi osobou podezřelou/obviněnou a jejím obhájcem, a to ve výjimečných případech..., a) kdy existuje naléhavá potřeba zabránit závažnému trestnému činu nebo b) existují dostatečné důvody se domnívat, že dotyčný obhájce se podílel na trestném činu spolu s podezřelou/obviněnou osobou.

CCBE se domnívá, že by neměly existovat žádné výjimky k principu důvěrnosti (mlčenlivosti). Tyto výjimky jsou považovány za naprosto mylné ospravedlňování a nemají nic co do činění s principem mlčenlivosti. Fráze „kdy existuje naléhavá potřeba zabránit závažnému trestnému činu“ je vágní a přímo volá po tom, aby byla zneužita. Existují snad ne-závažné trestné činy? Pokud je obhájce (advokát) podezřelý ze spáchání závažné trestné činnosti či na podílení se na trestném činu s osobou podezřelou, bude mu přístup ke klientovi zamítnut a klientovi bude ustaven nový advokát. Princip mlčenlivosti musí zůstat nedotčen, poněvadž se jedná o základní a stěžejní princip existující ve vztahu advokáta-obhájce a klienta.

Otázka práva na přístup k obhájci v trestním řízení – čl. 3 návrhu směrnice

Článek 3 odst. 3 písm. a) stanoví, že „Členské státy zajistí, aby podezřelá/obviněná osoba měla právo komunikovat s obhájcem, který ji zastupuje, a to i před úředním výsledkem ze strany policejních nebo jiných orgánů činných v trestním řízení nebo soudních orgánů“.

CCBE upozorňuje, že právo na přístup k obhájci nezahrnuje pouze právo komunikovat s obhájcem, ale především také právo se setkat se svým obhájcem osobně. Tento názor koresponduje s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (Pishchalnikov, Sladuz, Brusco a Sebalj).

Článek 3 odst. 5 stanoví: „Ve výjimečných případech a ve fázi před zahájením soudního řízení se mohou členské státy dočasně odchýlit od uplatňování práv stanovených v tomto článku, pokud je to ve vztahu ke konkrétním okolnostem případu odůvodněno přesvědčivými důvody“.

CCBE je šokována vágností tohoto ustanovení a možností jeho zneužití a navrhuje úplné zrušení tohoto ustanovení.

Otázka vzdání se práva na přístup k obhájci – čl. 8 návrhu směrnice

Článek 8 upravuje možnost vzdát se práva na obhájce, pokud osoba podezřelá/obviněná obdržela dostatečné informace o obsahu tohoto práva a případných důsledcích svého rozhodnutí vzdát se tohoto práva.

CCBE ve své připomínce uvádí, že osoba podezřelá/obviněná musí mít nikoliv pouze informace dostatečné, ale

naopak si musí být plně vědoma důsledků, které nastanou poté, co se svého práva na přístup k obhájci vzdá.

Otázka evropského zatýkacího rozkazu – čl. 9 návrhu směrnice

Článek 9 návrhu směrnice počítá s právem na přístup k obhájci v řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu pouze ve vykonávacím členském státě.

CCBE vždy byla toho názoru, že vy-

žádaná osoba by měla mít právo na obhájce nejenom ve vykonávacím členském státě, ale také v členském státě, který vydal evropský zatýkací rozkaz.

CCBE dále pokračovala ve svém lobbingu na půdě Evropského parlamentu, stejně jako některé národní advokátní komory, vč. České advokátní komory prostřednictvím bruselské zástupkyně JUDr. Terezy Nekovářové, která předala připomínky CCBE některým českým zástupcům v Evropském parlamen-

tu. Výsledek lobbingu CCBE je více než uspokojivý; parlamentní výbor LIBE akceptoval většinu připomínek.

Návrh směrnice je v současné době ve stadiu komunikace mezi zpravodajem návrhu a Radou EU, ve kterém se bude zpravodaj snažit vyjednat kompromisní znění textu návrhu směrnice.

✦ Mgr. LENKA VOJÍŘOVÁ, odbor mezinárodních vztahů ČAK

4. evropská vzdělávací konference práva spolupráce v Edinburghu

JUDr. MARIE BROŽOVÁ

V ýznamnou událostí na poli praxe mimosoudní metody řešení sporu „právo spolupráce“ byla **4. evropská vzdělávací konference práva spolupráce**, konaná ve dnech 1. a 2. června 2012 pod heslem „Consensus“ (solidární souhlas) v Edinburghu ve Skotsku. „Consensus“ je zároveň název místní organizace zastřešující všechny skotské pracovní skupiny (cca 120 členů). Ne náhodou byl zvolen místem konání konference Edinburgh, nazývaný pro svoji výstavnost „Athény severu“. Město se rozkládá na několika pahorcích nedaleko fjordu (Firth) tvořeného ústím řeky Forth (Firth of Forth), při největším přístavu východního Skotska Leith s nedalekými krásnými plážemi Portobella, kde slavný herec Sean Connery pracoval v mládí jako plavčík.

Konference se konala v budově Konferenčního centra nedaleko edinburského hradu. Účastnilo se 153 delegátů, převážně členů IACP (Mezinárodní akademie spolupracujících odborníků sídlící v Arizoně) ze zemí celého světa, zejména z Velké Británie, USA, Kanady, Austrálie, Izraele, Francie, Rakouska, Německa, Švýcarska, Holandska, včetně České republiky. Převládali zejména advokáti, z dalších odborníků se účastnili koučové, psychologové, psychiatři a finanční specialisté.

Edinburghský hrad.

Skotsko, Anglie a Irsko jsou země, kde se model práva a praxe spolupráce rychle prosadil. **Ve Skotsku jsou čtyři pracovní skupiny podporující mimosoudní metodu práva spolupráce**, a sice ve městech Edinburgh, Aberdeen, Glasgow, Dundee (cca 100 členů). Pracovní skupiny jsou důležité pro vytvoření komunity spolupracujících advokátů a odborníků, k zajištění školení a předávání vzájemných zkušeností. Skotsko patří k zemím Evropy, které mají nejvyšší počet sporů vyřešených metodou práva spolupráce

(od roku 2004 údajně více než 1000 případů, z 90 % oblast rodinného práva). Spolupracující advokáti se školí v této metodě minimálně čtyři dny. **Školení podobně jako u nás zahrnuje:** základní principy, strukturovaný proces, uzavírání smlouvy, specifické role spolupracujícího advokáta a klienta, jednání na bázi zájmů a potřeb, dále interdisciplinární model praxe práva spolupráce, umožňující komplexní řešení všech otázek díky zapojení dalších odborníků, osvojení si základních dovedností v komunikaci a mediačních

technikách, zvládání stresu klientů (celkem 300 proškolených advokátů a odborníků). Členové pracovních skupin se musí účastnit alespoň dvou pracovních skupin ročně z celkového počtu čtyř a doplňovat si průběžně znalosti v metodě práva spolupráce.

Týmové řešení sporu metodou práva spolupráce se jeví pro advokáty jako jedina z nevhodnějších, protože **umožňuje nevzdávat se tradiční role**: vést, chránit a podporovat svého klienta na rozdíl od role neutrálního mediátora či jiného odborníka zapojeného do modelu práva spolupráce. Pro osvěžení paměti: model „práva spolupráce“ je **dobrovolný proces** založený na důsledném dodržení **povinnosti mlčenlivosti a „konsensu“** – souhlasu klienta s volbou této metody. Metoda umožňuje oběma stranám vyřešit jejich problém **bez intervence soudu**. Žádný soudce nemůže klientovi nařídít, aby si zvolil metodu práva spolupráce, když s tím klient nesouhlasí. Povinnost mlčenlivosti se vztahuje na advokáty, odborníky i klienty. Vzájemnou povinnost mlčenlivosti klientů lze prolomit jen s jejich výslovným souhlasem na rozdíl od mediace (pokud smlouva o mediaci neupravuje tuto otázku, znamená to, že strany nemají povinnost mlčenlivosti). Na základě smlouvy o spolupráci se obě strany zavazují v průběhu procesu **postupovat čestně a v dobré víře**, řešit svůj problém **na základě pochopení vzájemných potřeb** pod vedením spolupracujících advokátů. Strany souhlasí se **sdílením všech informací** důležitých pro řešení sporu a umožňujících učinit **„informované rozhodnutí“**. Informované rozhodnutí je zajištěno rovněž díky poradenství v oblasti práva a analýze různých variant řešení prováděné spolupracujícími advokáty a ostatními odborníky. Spolupracující advokáti jsou dokonce povinni v průběhu procesu práva spolupráce informovat strany o všech právních dopadech finálního rozhodnutí klienta na rozdíl od neutrálního mediátora. V případě, že strany nerespektují zásady zakotvené v dohodě nebo neplní uložené úkoly, spolupracující advokáti ukončí týmovou spolupráci a naleznou stranám nového advokáta, pokud chtějí dořešit svůj spor v rámci soudního řízení. **Hrozba vypovězení plné moci spojená s ukončením zastoupení klientů spolupracujícími advokáty je důležitá, protože umožňuje**

1. vyloučit z procesu práva spolupráce klienty, kteří nedodržují zásady zakotvené ve smlouvě o spolupráci nebo nejsou z různých důvodů schopni vyřešit svůj problém, a to ani za asistence spolupracujících advokátů či odborníků, **2. soustředit veškeré úsilí** obou stran na nalezení proveditelného řešení, **3. připomenout klientům jejich motivaci**, proč si vybrali tuto mimosoudní metodu (udržení vztahu, absence stresu, hloubka pochopení konfliktu a vzájemných potřeb, terapie vztahu, nižší finanční náklady a rychlejší vyřešení sporu).

Spolupracující advokáti a jejich klienti tvoří tým, který při společných jednáních **dodržuje základní stadia strukturovaného procesu**: 1. vytypování zájmů a potřeb obou stran a společné zájmy, jejich pochopení, 2. shromažďování informací dobrovolně sdílených, další neutrální odborníci se zapojují do procesu pouze se souhlasem stran a je-li to nutné pro vyřešení sporu, 3. spontánní hledání řešení metodou „brainstormingu“, analýza řešení a vyloučení těch variant, které nejsou proveditelné či upřednostňují zájmy pouze jedné ze stran, 4. výběr proveditelného, komplexního řešení, které naplňuje prioritní zájmy obou stran, tzv. **„informované rozhodnutí“**, 5. vyhotovení a podepsání dohody o podmínkách vyřešení konfliktu a všech souvisejících problémů.

Na konferenci v Edinburghu bylo **prezentováno 17 přednášek s workshopy** určenými k rozvíjení dovedností účastníků konference. Vedle základního školení se **jednalo zejména o tato témata**:

1. interdisciplinární model spojený se zapojením dalších odborníků a pochopení jejich rolí,
2. techniky zvládání emočního stresu v procesu práva spolupráce,
3. problematika pracovních skupin a aktivní zapojení členů do jejich činnosti,
4. vhodný marketing pro prosazení metody práva spolupráce,
5. uplatňování metody práva spolupráce v obchodních a zaměstnaneckých sporech.

Lektoři nepocházeli jen ze Skotska, resp. Velké Británie, ale i z USA, Kanady, Švýcarska, Francie, Severního Irsku. Pozitivní naladění účastníků bylo jako vždy při těchto akcích spojené s ra-

dstí ze společného setkání, z předávání zkušeností, vzájemné inspirace a lepšího zapamatování teorie díky navazující praxi v četných workshopech. V průběhu konference vystupovali i místní baviči – vypravěči, kteří však rozesmávali hlavně skotské účastníky, neboť mluvili galským dialektem, pro nás většinou zcela nesrozumitelným. Závěrečný večer spojený se skotskými národními tanci byl uzavřením dvoudenní konference.

Zaměřila jsem se na **workshopy dotýkající se různých aspektů interdisciplinárního modelu praxe práva spolupráce**. Metoda práva spolupráce **je založena na týmové spolupráci**. **Co rozumíme pod slovem tým?**

Rozlišujeme:

- **jednak spolupracující tým v jednodušším modelu práva spolupráce**, který je tvořen dvěma stranami a dvěma advokáty, tj. bez účasti dalších odborníků,
- v tzv. interdisciplinárním modelu práva spolupráce přistupuje k tomuto týmu **interdisciplinární tým odborníků včetně advokátů**. Představuje malou skupinu odborníků se všemi specifickými dovednostmi pro řešení daného problému.
- **Tým v nejširším slova smyslu** zahrnuje klienty, advokáty i odborníky.

Efektivní interdisciplinární tým by neměl být příliš početný, na druhé straně by měl umožnit komplexní řešení problémů vč. finančních (daňový či finanční odborník), emočních (kouč), rodinných (dětský psycholog) či jiných, s nimiž konflikt souvisí. U **spolupracujících odborníků se vyžaduje neutralita**, odbornost daná vzděláním a nejméně pětiletá praxe v oboru, proškolení v metodě práva spolupráce a mediačních technikách, zvládnutí právního minima.

Spolupracující advokáti i odborníci by si měli být vědomi svých vlastních stresových spouštěčů, které nasměrují jejich pocit nepohody, napětí, ztráty rovnováhy. Vyžaduje se zachování odstupu od emočních a fyzických zdrojů problémů svých i klientů. Pokud se to nepodaří, doporučuje se, aby v takovém případě dotčení požádali o pomoc interdisciplinární tým. Spolupráce v týmu by měla být velmi sofistikovanou činností, kdy zdravý tým reaguje dynamicky na

potřeby všech jeho členů. **Kvalita spolupráce spolupracujících advokátů a odborníků pak silně ovlivňuje kvalitu spolupráce klientů.**

Co si lze představit pod pojmem **neutrální finančního odborníka, dětského psychologa, kouče, mediátora**? Američtí mediátoři **Kevin Gibson, Leigh Thompson, Max Bazerman a Rachel Field uvádí, že se neutralita vyznačuje:** 1. *vyločením jakékoliv zaujatosti, zvýhodňování jednoho z klientů (to platí i v případě méně asertivního klienta či jinak handicapovaného klienta), 2. absencí jakékoliv zainteresovanosti na výsledku řešení, 3. vyločením předběžných informací o klientech a sporu, 4. povzbuzováním klientů ve vzájemném naslouchání jeden druhému a vzájemném pochopení svých stanovisek, 5. vyvarováním se jakýchkoliv hodnotících soudů o stranách či jejich sporu, 6. schopností empatie – vcítit se a vnímat to, co je skryto za slovy, 7. závazkem jednat v každém ohledu férově, neboť nejen spolupracující advokát, ale i odborník je modelem chování pro klienta.*

Vnímat spravedlivě a nestranně předpokládá u odborníků **duševní vyrovnanost a životní zkušenost. Současně platí zásada, že dokud si spolupracující advokát a spolupracující odborník (mediátor) neosvojí zásadu férového jednání, čestnosti, dobré víry ve svém životě, není připraven pro náročnou roli spolupracujícího advokáta, neutrálního mediátora či jiného neutrálního odborníka.** Jiná věc je, zda si klient skutečně přeje, aby odborníci, mediátoři byli neutrální. Je totiž prokázáno, že klienti v hlubokém konfliktu dávají přednost advokacii, podpoře, účinné pomoci a radě směřované k jejich postavení ve sporu před neutrální mediací. Možná právě tento důvod způsobil, že v řadě zemí existují stále problémy s prosazením mediace (např. Itálie). K tomu přistupuje i neschopnost některých mediátorů či jiných odborníků být skutečně neutrální, což bývá předmětem kritiky.

V rámci interdisciplinárního týmu má **každý ze spolupracujících odborníků svoji specifickou roli a úkoly, které prezentuje již na prvé společné schůzce.** Interdisciplinární tým si staví své vlastní cíle a srozumitelný postup práce. Každý z účastníků interdisciplinárního modelu nese dílčí odpovědnost vyplývající z jeho odbornosti a návaznosti na řešení problému a je zavázán přispět k růstu a úspěchu všech je-

ho členů a v prvé řadě klientů. **Vzájemné doplňování a sladění v procesu řešení problému je znakem vysoce kvalifikovaného týmu.** Sebestřední odborníci, snažící se připoutat pozornost pouze ke své „roli“ a svému náhledu na věc, nemají v týmu co dělat. Naopak takoví odborníci blokují řešení problému a vnášejí nesoulad do vzájemné spolupráce. V právu spolupráce se předpokládá transformace myšlení, tj. rozšířené vnímání sporu s ohledem na prioritní zájmy obou stran, budoucí horizont. Nejen pro advokáty, ale i pro ostatní odborníky platí, že chci-li pomoci klientovi změnit jeho často poziční – sebestředné vnímání problému, musím nejprve změnit sám sebe, tj. vnímání své role a jejího přínosu, který je pouze jediným kolečkem v celém soukolí. Úspěch je úspěchem celého interdisciplinárního týmu a týmu v tom nejširším slova smyslu (včetně klientů). Díky společné spolupráci klienti učiní **závěrečné informované rozhodnutí o výběru optimálního řešení,** které je proveditelné a vyhovuje potřebám a zájmům obou stran a za které jsou obě strany zodpovědné.

Jako advokáti se nezdá, že potykáme s **problémem zvládání emočně vypjatých situací,** dotýkajících se přímo nás či našich klientů. Přednáška „Chemie praxe práva spolupráce“ **skotské lektorky Anny Hall Dick** nabídla **návod, jak si poradit v takových situacích a rozlišuje následující fáze:**

1. „Awareness“ – **uvědomění si, co se děje.** Vnímání narůstajícího napětí, podráždění, fyziologických či psychických symptomů stresu,
2. „Acknowledgement“ – **uznání a přijetí stresové situace,** spojené s „Labellingem“ – pojmenováním toho, co cítím a proč,
3. „Attention“ – **stálá pozornost** věnovaná stavu myslí,
4. „Selfregulation“ – **autoregulace a zvládnutí stresové situace.** Může nastat až po absolvování fází ad 1, 2, 3 za použití dechových technik, uvědomění si vyšších cílů – navození odstavu od zdroje stresu. **Díky tomu se změni „chemie“ vnímání stresu po psychické i fyziologické stránce a lze se zaměřit na kreativní řešení stresové situace.**

V zásadě platí: „čím větší Ego, tím více potřeb“ a tím více se musí čelit stre-

su. „*Kdo nemá žádné potřeby, nezažívá žádný stres.*“

Zejména v posledních dvou letech se setkáváme s konstatováním, že **vstupujeme do „Nového věku“.** Jsou citovány poznatky mayského kalendáře či předpovědi starých Tolteků, Inků aj. Dle mayského kalendáře **dnem 21. prosince 2012 definitivně končí věk 5. Slunce a vstupujeme do Nového věku 6. Slunce,** které má přízvisko „duchovní věk“ nebo „věk světla“, silnějšího vyzařování ženské energie, větší harmonie. Má být provázeno postupným odklonem od života ovládaného honbou za materiálními statky a různými požitky, agresivními maskulinními energiemi zaměřenými na prosazování „práva silnějšího“ a egoistických zájmů. Další vývoj, který byl již nastartován minimálně v posledním desetiletí, se bude odvíjet ve znamení větší transparentnosti ve všech činnostech, vědních oborech, informačních zdrojích, směřování k většímu vzájemnému pochopení, harmonii a míru. Není proto náhodou, že se setkáváme s nálepkou **nového tisíciletí jako „tisíciletí spolupráce“.** **Heslo globálního spolupráce** se doposud razilo zejména na americkém kontinentu, avšak proniká a šíří se i do Evropy. Pro nás advokáty to bude znamenat, že se nebudeme věnovat převážně poziční advokacii a své dovednosti rozšíříme i na mimosoudní metody řešení sporu. **Víme, že štěstí přejí tomu, kdo je „připraven“ a spolupráce je nepochybně v zájmu nás všech, a to nejen proto, že snižuje stres a utlumuje strach jako hlavního původce agresivity a defenzivního jednání.**

Máte-li zájem stát se členem pracovní skupiny spolupracujících advokátů, bližší informace naleznete na www.pravospoluprace.eu, **kontakt:** JUDr. Marie Brožová, e-mail marie.brozova@volny.cz, mobil **603512333.** Nejbližší, 13. vzdělávací konference v metodě práva spolupráce se koná v Chicagu ve dnech od 18. do 21. 10. 2012, bližší informace naleznete na www.collaborativepractice.com. Školení v metodě práva spolupráce si lze zajistit na výše uvedeném kontaktu.

- ✿ Autorka článku je pražská advokátka, členka mezinárodních organizací IACP a GCLC podporujících metodu práva spolupráce, vede pracovní skupinu spolupracujících advokátů v Praze.

PRÁVO VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ 2012

odborná konference

23. - 24. října 2012
hotel Jana, Přerov

HLAVNÍ TÉMATA KONFERENCE

- Nový občanský zákoník
- Zákon o veřejných zakázkách
- Novinky v právním řádu ve vztahu k veřejné správě

Záštitu poskytl

ministr spravedlnosti JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.,
ministr pro místní rozvoj Ing. Kamil Jankovský
a ministr vnitra Jan Kubice

REGISTRACE

hlásit se můžete prostřednictvím elektronického formuláře na internetových stránkách konference, kde naleznete také program a další informace

www.pvvs.cz

PŘEDNÁŠEJÍCÍ

Mgr. František Korbek, Ph.D.

náměstek ministra spravedlnosti, sekce legislativní

JUDr. Miroslav Růžička, Ph.D.

ředitel analytického a legislativního odboru Nejvyššího státního zastupitelství

Prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš

hlavní autor NOZ, poradce v AK PRK Partners, VŠ pedagog

Mgr. Ondřej Veselský

náměstek ministra vnitra pro veřejnou správu, legislativu a archivnictví

Mgr. Jan Sixta

náměstek ministra pro místní rozvoj pro veřejné investování a legislativu

JUDr. Josef Holejšovský, Ph.D.

předseda senátu a evidenčního senátu Vrchního soudu v Praze

a další odborníci z oblasti právní praxe i teorie

ODBORNÍ PARTNEŘI

- Institut pro veřejnou správu Praha
- Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR
- CEVRO Institut

HLAVNÍ PARTNER

PARTNER

MEDIÁLNÍ PARTNER

ManagerWeb.cz

www.abbotlegal.cz
info@abbotlegal.cz

Jsme advokáti v pohybu. Žijeme tempem našich klientů.

Ctíme právo a etiku. Stavíme na důvěře a osobním přístupu.

Jsme tým Abbot Legal.

abbot legal
attorneys at law

Informace a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

- Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 68
Americké právo „in natura“ 71
Pozvánka na tradiční seminář o americkém právu 72
Výroční zasedání Izraelské advokátní komory 73

Z PRÁVNICKÉ SPOLEČNOSTI

- Advokátní kancelář připomíná výstavou plakátů Krále komiků 74
Za Bohumilem Repíkem 75

- NAKONEC ..... 76 - 77

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

- od 26. září 2012
do 27. února 2013 včetně

Kurz obecné francouzštiny – falešní začátečníci

Výuka je v rozsahu 17 lekcí/pololetí – tj. 90 minut výuky v jedné lekci. Kurz bude probíhat vždy ve středu od 16.00–17.30 hod. v Kaňkově paláci, Praha 1, Národní 16, III. patro.

Lektorka: Josephine Polak, lektorka z Francouzského institutu v Praze, rodilá mluvčí hovořící českým jazykem

Číslo semináře: 41247

Poplatek za seminář: 4250 Kč

Uzávěrka přihlášek: 19. září 2012

Česká advokátní komora ve spolupráci se Swiss Chambers' Arbitration Institution vás zvou na

- v pátek 5. října 2012

Workshop on the Swiss Rules

Přednášející: JUDr. Petr Poedník, Vice President of the Czech Bar Association
J. Mischa Mensik, Mensik&Schmid Rechtsanwälte, Meggen/Luzern
Dr. Rainer Füeg, Swiss Chambers' Arbitration Institution, Basel
Dr. Christian Oetiker, VISCHER AG, Basel
Dr. Philipp Habegger, Walder Wyss AG, Zürich
Prof. Dr. Alexander Bělohávek, AK Bělohávek, Praha

Upozornění: WORKSHOP BUDE PROBÍHAT V ANGLICKÉM JAZYCE A NEBUDE TLUMOČEN

Číslo semináře: 41242

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 28. září 2012

- ve čtvrtek 11. října 2012

Velká novela zákona o rozhodčím řízení

Lektor: JUDr. Zbyšek Kordač, LL.M., advokát, rozhodce RS při HK ČR a AK ČR a Vídeňského centra pro mezinárodní arbitráž (VIAC)

Číslo semináře: 41237

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 4. října 2012

- ve čtvrtek 18. října 2012

Zadávání veřejných zakázek po novele zákona o veřejných zakázkách účinné od 1. 4. 2012

Lektor: JUDr. David Raus, Ph.D., předseda senátu Krajského soudu v Brně

Číslo semináře: 41238

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 11. října 2012

- ve čtvrtek 1. listopadu 2012

Aktuální otázky v advokátní praxi z ústavního práva a práva Evropské unie

Lektoři: doc. JUDr. Karel Klíma, CSc., advokát a vedoucí katedry úst. práva PF ZČU v Plzni
JUDr. Alena Horčicová, CSc., advokátka, zkušební komisařka ČAK

Číslo semináře: 41239

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 25. října 2012

• ve čtvrtek 22. listopadu 2012

Úprava poměrů nezletilých dětí – druhy výchovy, střídavá péče, styk s dítětem, výživné na dítě – pohledem psychologa, soudce a advokáta

Lektoři: PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, CSc., psycholog
 JUDr. Libuše Kantůrková, soudkyně OS v Kolíně
 JUDr. Alena Horčicová, CSc., advokátka, zkušební komisařka ČAK

Číslo semináře: 41240

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 15. listopadu 2012

• ve čtvrtek 29. listopadu 2012

Odpovědnost státu za nemajetkovou újmu v judikatuře NS ČR, zejména ve vztahu k nepřiměřené délce řízení a nezákonné vazbě a trestnímu stíhání

Lektor: JUDr. Pavel Simon, soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41241

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 22. listopadu 2012

• ve čtvrtek 6. prosince 2012

Vypořádání podílového spoluvlastnictví manželů – parita a disparita podílů

Lektor: JUDr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41245

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. listopadu 2012

• ve čtvrtek 13. prosince 2012

Vypořádání podílového spoluvlastnictví v širším smyslu

Lektor: JUDr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41246

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 6. prosince 2012

Semináře probíhají v Praze 1 v paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložné), který je včetně 20% DPH, na účet č. 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatel) bez pomlčky či lomítka (např. 4120100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou nebo do datové schránky. Zálohové faktury nevystavujeme. Zaplacené vložné se bez písemné omluvy nejméně tři dny před konáním semináře, zasláné odboru výchovy a vzdělávání ČAK, nebo v případě nepřítomnosti účastníka na semináři nevrací. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knížová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Ing. LENKA MATOUŠKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve čtvrtek 18. října 2012

První zkušenosti s provozem datových schránek, doručováním na soud a konverzí dokumentů

Lektoři: Mgr. František Korbel, Ph. D., náměstek ministra spravedlnosti pro legislativu a informatiku
 JUDr. Jaromír Jirsa, místopředseda Městského soudu v Praze
 Bc. Elena Kotasová, Ministerstvo spravedlnosti
 Ing. Pavel Tesař, IT konzultant

Číslo semináře: 68220

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 11. října 2012

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno, v době **od 9.00 do 16.00 hodin** (vždy dle pozvánky).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: **sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz** a poukáží příslušný **účastnický poplatek** (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 682110123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod. Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• v pondělí 15. října 2012

Smluvní vztahy podle III. části obchodního zákoníku

Lektor: prof. JUDr. Karel Marek, CSc.

Číslo semináře: 68218

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 8. října 2012

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno, v době od 9.00 do 13.00 hodin (**pokud není na pozvánce uvedeno jinak**). Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: **sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz** a poukáží příslušný **účastnický poplatek** (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet **6724361001/2700**, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 682110123). **Doklad o úhradě vezměte s sebou.** Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod. Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Vzdělávací akce**. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová. Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

2014 NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

ODBORNÉ SEMINÁŘE
K NOVÉMU OBČANSKÉMU ZÁKONÍKU

zahájení: říjen 2012
bližší informace: www.law.muni.cz
kontakt: ccv@law.muni.cz

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Americké právo „in natura“

Jak jste zajisté mnozí zaznamenali, již několik let se každoročně v Luhačovicích (letos v Telči) koná seminář, jenž pořádá několik amerických nadšenců z John Marschall Law School (Chicago, USA) pro členy České a Slovenské advokátní komory, a to na téma americký právní systém. Mohli byste si říci, na co je běžnému českému či slovenskému advokátovi americké právo. I mě se na to pár kolegů ptalo. Přesvědčila jsem se, že je přínosem. Jako koncipientka jsem seminář před osmi lety absolvovala, a byla jsem přímo nadšená. Porovnání obou systémů, společné debaty a workshopy byly užitečné jak pro nás, tak pro americké protějšky. Proto jsem velice podporovala debatu s americkými kolegy ohledně uskutečnění **prvního setkání zástupců z řad české a slovenské advokacie přímo na americké půdě, v Chicagu, stát Illinois a v St. Joseph, stát Michigan, které se konalo od 26. června do 7. července 2012.**

Musím říci, že nám kolegové připravili opravdu bohatý a různorodý odborný program, z něhož jsme si všichni hodně odnesli. Našimi věrnými průvodci byli prof. Michael Seng, bývalá soudkyně Sheila Murphy, prof. Susan Connor a bývalý státní prokurátor, dnes advokát John Smietanka. Každý den jsme měli různé semináře, navštívili jsme vždy nějaké soudní jednání, debatovali většinou přímo se soudcem či prokurátorem nad právě probíhajícím líčením.

Mně osobně velice zaujala **debata na téma mediace** (v civilní rovině). Musím přiznat, že před touto přednáškou jsem byla spíše skeptikem a v naší české realitě jsem si mediaci moc představit nedovedla, nicméně výklad dlouhodobě praktikuujících chicagských mediátorů, např. pana Clifforda Meachama a paní Mary Pat Benz, podpořené zajímavými zkušenostmi a letitou praxí, můj názor změnilo od základu. Kolegové nám předali své zkušenosti zejména s tím, že i u nich před 20 lety nikdo mediaci jako alternativnímu řešení sporu nevěřil, a všichni upřednostňovali soud či rozhodce. Dnes se však údajně ze 100 obchodních sporů ve státě Illinois v průměru 80 řeší pomocí mediace. Vzhledem k tomu, že od září nabývá účinnosti zákon č. 202/2012, o mediaci, můžeme s mediací za podpory zkušeností našich amerických kolegů začít také.

Dalším zajímavým místem pro mne byla **návštěva největší vazební věznice ve státě Illinois**, jež má 11 tisíc zadržených, kdy se denně přijímá cca 300 vězňů a cca 300 vězňů propouští. Američané jsou známí svým smyslem pro organizaci, při takovém počtu osob o tom ani tam nebylo pochyb. Každý krok každého příchozího má svůj řád, všichni přesně vědí co mají v kaž-

dé situaci dělat. O systému amerického vězeňství, který jsme samozřejmě ihned porovnávali s našim, jsme měli možnost debatovat přímo s ředitelem věznice, panem Tomem Dartem. Působil na nás jako velice schopný manažer a zároveň jako velká osobnost. Pro zadržené osoby se velice aktivně snaží hledat práci po dobu výkonu vazby, existují zde možnosti studia střední školy, v rámci věznice je samostatná farma, na které se pěstují různé plodiny a ty pak prodávají do běžných supermarketů.

Dle jeho slov se do věznice většinou dostávají již od mládí tzv. děti ulice, které jsou většinou již před příchodem členy nějakého gangu. Podle tetování pak speciální psycholog poznává, o jaký gang se jedná, a z důvodu bezpečnosti pak existuje systém umísťování jednotlivých zadržených do cel. Bohužel ovšem, kdo prý doposud členem gangu nebyl, z vězení již jako člen odchází. I přesto všechno mne ovšem zaujalo, že za posledních sedm let se i při tak velkém množství zadržených nestala žádná vražda, tedy nikdo nepřišel o život.

Ze soudních jednání mě zaujal civilní případ muže, již v minulosti odsouzeného za několikanásobnou vraždu, nyní ve výkonu trestu. Za trvání vazby mu byla odoperována kýla, čímž mu údajně byla způsobena škoda, jejíž náhradu požadoval. O případu měla rozhodovat porota, která ovšem nevěděla shora uvedené skutečnosti ohledně trestního jednání osoby, ale pouze to, že jí měla být spáchána škoda. Soudkyně, paní Virginia Kendall, po úvodním výslechu všech potenciálních členů poroty (kdy nás všechny překvapily osobní otázky, jež byly porotcům kladeny - typu: Na jaký program se v TV díváte? Komu fandíte v basketbalu? Jste na facebooku? Měl jste někdy vy, či někdo z vaší rodiny kýlu?), celé soudní líčení přerušila, všechny advokáty obou stran (a nebylo jich tam málo) a ostatní poslala na chodbu a všem sdělila, že zde má právní návštěvu z Čech a Slovenska a že s nimi chce chvíli debatovat. Poté nám popsala shora uvedený případ a po-

vyprávěla o své kariéře a o činnostech, jež dělá dobrovolně v rámci svého volného času. Jezdí do Afriky učit na tamní univerzity právo. Ostatně u všech soudců, prokurátorů, právníků, s nimiž jsme měli čest hovořit, jsem zjistila jednu zajímavou věc – všichni se ve svém volném čase věnují osvětě či charitě, všichni na nás působili jako osobnosti, mající světu co sdělit. Utvrdili nás v přesvědčení, že spravedlnost existuje.

Závěrem se samozřejmě nemohu nezmínit o skvělé druhé části našeho pobytu, jež pro nás organizoval John Smietanka v St. Joseph, Michigan. Na párty k oslavě amerického svátku nezávislosti pozval na svůj ranč mnoho významných osobností z řad justice, se kterými jsme nad grilovanými klobásami naprosto unikátně hovořili opět o věcech, jež nás zajímaly. Takto jsem se například od afroamerické soudkyně, zabývající se rodinným právem, dozvěděla, že případ svěření dítěte do péče při rozvodu musí být skončen do půl roku. (Ptala jsem se naprosto cíleně, neb na jednom nejmenovaném okresním soudě na jižní Moravě se jeden případ táhne již dva roky a ještě neskončilo ani řízení v prvním stupni!). Dále jsme v Michiganu opět navštívili jak civilní, tak i trestní proces a hovořili s několika soudci a státními zástupci.

Musím říci, že z ČR jsem odjížděla znechucená ze všech politických kauz, s pocitem marnosti, jestli vůbec „dělat právo“ v naší republice ještě má smysl. Setkání v Chicagu, a hlavně její aktéři, mi dodali nových sil do žil. Teď už mi zbývá jen doufat, že jejich obligátní věta: „It is the law“, se časem vryje i do našich českých hlav bez toho, abychom uvažovali, jak to právo spíše obcházet, než dodržovat.

I kultury a zábavy bylo dost. Navštívili jsme velice zajímavé galerie, koncerty, muzea i místní podniky. „Reunion“ se zkrátka opravdu povedla, navíc, nebyla to jen česko-americká reunion, ale česko-slovensko-americká reunion.

Tímto, a dovoluji si hovořit za všechny účastníky, bych ráda velice všem organizátorům i aktérům ještě jednou poděkovala a popřála jim do jejich nadšení a entuziasmu mnoho sil na pořádání obdobných akcí.

P. S. Výdaje na letenky, ubytování a stravu si každý hradil sám.

✿ Mgr. IVANA RYCHNOVSKÁ, advokátka z Brna

NOVINKA C. H. BECK

Šámal/Dědič/Gřivna/Půry/Riha

Prakticky zaměřený komentář od kolektivu renomovaných odborníků

Vázané v plátně, 824 stran
cena 1 390 Kč, obj. číslo EKZ137

Objednávejte v září se slevou 20 %
v eShopu na www.beck.cz

inzerce

John Marshall Law School, Chicago a Česká advokátní komora pořádají

tradiční týdenní seminář o americkém právu

pro mladé advokáty a advokátní koncipienty

2. – 7. 12. 2012

Seminář se bude konat v **Telči**, bude probíhat v angličtině a po zakončení semináře účastníci obdrží certifikát.

Registrační poplatek
pro advokáty: **3000 Kč**
pro koncipienty: **1500 Kč**

bude zahrnovat ubytování, polopenzi (snídaně + oběd) a účast na semináři.

Podrobnější informace, včetně přihlášek, naleznete na webových stránkách České advokátní komory
– www.cak.cz, v **Kalendáři akcí**.

Přihlášky, prosím, zasílejte do **9. listopadu 2012** na odbor mezinárodních vztahů na adresu: meliskova@cak.cz.

Výroční zasedání Izraelské advokátní komory

VE DNECH 11. – 13. 7. 2012 SE V EILATU USKUTEČNILO III. VÝROČNÍ ZASEDÁNÍ IZRAELSKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY, ORGANIZOVANÉ TENTOKRÁT REGIONÁLNÍ KOMOROU V TEL AVIVU.

Na základě zvláštního pozvání se jako jediná zahraniční delegace tohoto setkání zúčastnila delegace česká, kterou tvořili nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman, předseda České advokátní komory Martin Vychopeň, místopředseda ČAK a reprezentant české advokacie u CCBE Antonín Mokřý, soudce Ústavního soudu ČR a bývalý předseda ČAK Stanislav Balík a tisková mluvčí Nejvyššího státního zastupitelství Helena Markusová. Pozvání izraelské strany naopak nevyužili zástupci Soudcovské unie. Delegaci pozorně provázel v průběhu pobytu v Eilat u český velvyslanec v Izraeli Tomáš Pojar.

Kořeny polistopadové spolupráce českých a izraelských právníků sahají do druhé poloviny 90. let 20. století, kdy Českou advokátní komoru navštívila delegace izraelských advokátů, s nimiž byla mimo jiné diskutována problematika restituace židovského majetku.¹ Následovaly návštěvy výročních zasedání Izraelské advokátní komory v r. 2001² (tehdejší místopředseda ČAK Stanislav Balík) a v r. 2005 (tehdejší místopředseda ČAK Martin Vychopeň). Letošní cesta české delegace do Eilat u pak byla motivována oboustranným zájmem prohloubit bilaterální vztahy mezi jednotlivými advokacemi, justičními složkami i právníckými profesemi.

Konference přesahovala jak tematickým záběrem, tak skladbou účastníků a referentů rámec advokacie. Účastnilo se jí na 3000 izraelských právníků z řad soudců a advokátů i účastníků z okruhů poslanců, ministrů, ekonomů a žurnalistů.

Kromě slavnostních setkání a plenárních zasedání, věnovaných zejména otázkám sociální spravedlnosti či proviněním spáchaným v souvislosti s výkonem právníckých profesí, probíhala jednání ve dvaceti panelech, zaměřených na aktuální právníká témata. Škoda, že v rámci bohatého programu byly některé referáty a diskuse vedeny pouze hebrejsky, bez simultánního tlumočení.

K nejaktuálnějším diskutovaným tématům patřil bezesporu souběžně hned v první den konference vynesený rozsudek nad bývalým izraelským premiérem Ehudem Olmertem. Toho prvoinstanční soud odsoudil za protěžování stranických kolegů při obsazování funkcí v Centru investic pro malé a středně velké podniky, zprostil jej však obžaloby v dalších bodech, týkajících se úplatkářství a podvodů. Středem zájmu byla dále i tehdy ještě neuzavřená problematika vojenské služby ortodoxních židovských věřících.

Na snímku zprava Tomáš Pojar, Pavel Zeman, Antonín Mokřý, Martin Vychopeň, Efi Nave, dva členové Telavivské advokátní komory, Stanislav Balík.

Izraelská strana připravila pro českou delegaci speciální program, podle časových možností se jí maximálně věnoval předseda Advokátní komory v Tel Avivu a hlavní organizátor konference Efi Nave, jakož i kárný žalobce Komory Mike York-Reed a vedoucí oddělení výchovy a vzdělávání Erika Vasser. Během pracovních setkání s celou řadou osobností izraelského právníckého světa byly diskutovány problémy související s bojem proti terorismu, korupce, praní špinavých peněz, otázky ochrany lidských a základních práv, současné problémy advokátské profese, možnosti výměny judikatury a další možné formy budoucí spolupráce.

Vyvrcholením programu pro českou delegaci byla recepce uspořádaná na počest návštěvy české delegace, při níž bylo mimo jiné nejednou vzpomenu i československé podpory při vzniku státu Izrael. Kromě hlavního hostitele vystoupili s příspěvky na téma česko-izraelské spolupráce Pavel Zeman, Martin Vychopeň, Antonín Mokřý a Stanislav Balík. Rýsuje se návštěva delegace izraelských právníků v České republice a uzavření česko-izraelské dohody o spolupráci.

Členové české delegace se nad rámec oficiálního programu setkali i s advokátkou a notářkou v Tel Avivu Marthou Raviv, která vzpomínala na období, kdy jako nezletilá cizí státní příslušnice byla v protektorátním období internována v pražské pankrácké věznici.

V rámci společenského a kulturního programu konference vyslechli účastníci večerní koncert Širi Mimon a Šimona Buskily a koncert Pabla Rosenberga a Idana Yaniva. Mimo jiné právě v oblasti kultury jsou markantní vlivy přinesené do Izraele ze zemí, odkud umělci přišli nebo kam sahají jejich rodové vazby.

Česká delegace kromě jiného darovala do knihovny Izraelské advokátní komory publikaci *History of the Legal Profession in Bohemia, Moravia and Silesia* (2010).

¹ Srv. i S. Balík: Some comments on the restitution of Jewish property in the Czech Republic, in: *Proceedings University of West Bohemia*, 1998, str. 169–172.

² Srv. S. Balík: Zasedání Izraelské advokátní komory, Roš chodeš č. 7/2001, str. 21.

Advokátní kancelář připomíná výstavou plakátů **Krále komiků**

VÝSTAVOU FILMOVÝCH A DIVADELNÍCH PLAKÁTŮ, NAZVANOU KRÁL KOMIKŮ JE MRTEV, AŽ ŽIJE KRÁL KOMIKŮ...! ...ANEB (SETKÁNÍ S PŘEDNOSTOU STANICE), PŘIPOMÍNÁ RENOMOVANÁ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ KŘÍŽ A BĚLINA, S. R. O. PADESÁTÉ VÝROČÍ ÚMRTÍ NEPŘEKONATELNÉHO ČESKÉHO KOMIKA VLASTY BURIANA (*9. 4. 1891 – + 31. 1. 1962).

Slavnostní vernisáž se konala **24. dubna 2012** ve výstavních prostorách pražského Národního technického muzea za účasti řady klientů, spolupracovníků a obchodních partnerů kanceláře.

Krásným překvapením pro všechny přítomné byla předpremiérová prezentace historického automobilu, který používal prezident Edvard Beneš v době pobytu v Londýně v průběhu druhé světové války.

Následně byla výstava plakátů, zapůjčených z Národního filmového archivu, přemístěna do sídla Advokátní kancelář Kříž a Bělina, s. r. o., kde si ji klienti a obchodní partneři mohou prohlédnout až do konce září.

Výstava těchto filmových a divadelních plakátů je ojedinělou připomínkou výročí Krále komiků, který je v paměti široké veřejnosti dodnes nezapomenutelným „Přednostou stanice“, pro veřejnost advokátní je ale nepochybně především nepostradatelným Ducháčkem. Ne náhodou právě Burianovy kreace z filmu „Ducháček to zařídí“ před více než dvěma lety výrazně oživily průběh slavnostního galavečera Právníka roku 2009. Ten se konal 22. ledna 2010 v brněnském BOBYCENTRU.

✿ JUDr. PETR POLEDNÍK,
místopředseda ČAK a advokát v Brně

Za Bohumilem Repíkem

DNE 28. SRPNA 2012 PO DLOUHÉ A TĚŽKÉ, ALE STATEČNĚ SNÁŠENÉ NEMOCI ZEMŘEL VE VĚKU 84 LET JUDR. BOHUMIL REPÍK, CSC., JEDINÝ ČESKOSLOVENSKÝ A PRVNÍ SLOVENSKÝ SOUDCE U EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA.

Narodil se 27. března 1928 ve slovenských Ludanicích jako druhý ze sedmi dětí. Tamtéž absolvoval lidovou školu a pět let chodil na gymnázium v Nitře. Jen několik měsíců po skončení války se z rádia dozvěděl, že se dostal do skupiny českých a slovenských studentů vybraných k tříletému studiu na Lycée Carnot ve francouzském Dijonu, v rámci dnes již více než devadesát let trvajícím, i když v důsledku dějinných zvratů třikrát nadlouho přerušené tradice. Zde si osvojil především skvělou znalost francouzštiny, kterou nejvíce zužitkoval na konci své profesní dráhy ve Štrasburku. Není bez zajímavosti, že jeho spolužákem v Dijonu byl Karel Vašák, autor rozdělení lidských práv do tří generací.

Studia práv v Bratislavě Repík ukončil v roce 1953 poté, co byl na určitou dobu z politických důvodů („načichnutí“ Západem) ze studia vyloučen. Tam později získal i titul kandidáta věd za práci „*Probace a podmíněně odsouzení*“. Profesionální kariéru zahájil jako podnikový právník v Nitře. Po třech letech nastupoval na tamní krajský soud s příslibem, že nebude soudcem trestním, jak si vymínil, ovšem tato agenda mu byla vzápětí přidělena. Tato „zrada“ tak rozhodla o jeho dalším směřování a prakticky celoživotní inklinaci k trestnímu právu. Po čtyřletém působení na Krajském soudu v Bratislavě odešel Repík v roce 1964 na Nejvyšší soud ČSSR do Prahy, kde od té doby s rodinou žil. Po roce 1968 sice neprošel prověrkami pro své angažmá v rehabilitacích, na nový „federalizovaný“ Nejvyšší soud se přesto dostal, neboť v trestním kolegiu nebyl žádný Slovák. V období normalizace však alespoň fakticky nesoudil, pracoval jako redaktor Sbírký rozhodnutí a připravoval různé analýzy.

Po revoluci, v březnu 1990, byl zvolen místopředsedou Nejvyššího soudu ČSFR a v květnu 1992 soudcem ESLP za Československo. Oba mandáty nicméně po několika měsících v důsledku rozpadu federace zanikly. Repík optoval pro slovenské občanství, důchodu si ale příliš neužil, neboť už v září 1993 byl zvolen soudcem ESLP za Slovensko. Ani tento mandát mu nebylo dopřáno dokončit, neboť v listopadu 1998 vznikl nový stálý ESLP („*Kam jsem přišel, to zrušili.*“). Uvažoval prý ještě o advokacii, tento záměr však nakonec realizoval jen ve formě zpracování jedné stížnosti, kterou – v duchu hesla, že „doma“ není nikdo prorokem – ve Štrasburku zamítli jako zjevně neopodstatněnou.

Bohumil Repík za sebou zanechal také úctyhodné vědecké dílo čítající pět monografií a zhruba 130 studií, článků,

FOTO RADA EVROPY

komentářů, referátů pro mezinárodní kongresy a jiných příspěvků, publikovaných i v zahraničí; nemálo jich otiskl též Bulletin advokacie. Věnoval se v drtivé většině samozřejmě trestněprávním tématům, zejména problematice trestního procesu a mezinárodní spolupráce. Lidskoprávní aspekty těchto problémů – v jeho pracích přítomné již od poloviny 60. let – se pochopitelně staly hlavním předmětem jeho vědeckého zájmu po nástupu na ESLP. Je namístě vysoce ocenit, že jak v průběhu výkonu mandátu soudce, tak zejména po jeho skončení se Repík intenzivně snažil předávat své znalosti (nejen) Evropské úmluvy o lidských právech a judikatury ESLP dál. Nejen v tomto ohledu nasadil svým českým i slovenským následovníkům na „štrasburském stolci“ laťku velmi vysoko.

Prezident jeho rodného Slovenska udělil Bohumilu Repíkovi Pribinův kříž II. třídy „za výrazný podíl na formování nové legislativy evropského typu“. Jeho přínos právu však ocenily – a ještě řadu let oceňovat budou – rovněž tisíce právníků po obou stranách řeky Moravy, kterým jeho publikace pomáhají v každodenním potýkání se s právem. Těm, kteří měli to štěstí se s ním poznat blíže, bude chybět hlavně jako slušný a odvážný člověk s velkým smyslem pro spravedlnost, hrdý na své úspěchy, ale přesto stále skromný.

JIŘÍ KMEC

Zkoušková se(t)kání

(Pedagog a jeho pomocná ruka)

V několika posledních číslech Bulletinu jsem uvažoval o tom, jak účelně zvolit obor vysokoškolského studia. Setkal jsem se pak s podněty, abych dále radil, jak zdárně „proplout“ právnickou či jinou fakultou. (Doslova tak se vyjádřil jeden z mých známých.) Rád vyhovím a začnu obávanou či méně příjemnou stránkou pobytu na vysoké škole – semestrálními zkouškami.¹ Jde o svého druhu sklizeň vědomostí, jak v mém hlavním titulu naznačuje slovo „sekání“, jež by někdy mohlo být nahrazeno i pojmem „kosení“.

Nebudu se věnovat dnes tak oblíbeným i proklínaným písemným testům. Hodlám psát o tradičnějších zkouškách ústních, jež jsou jednak druhem lidského setkání (viz rovněž ústřední titulek tohoto příspěvku), jednak mohou prodloužit výukový proces. Při této jeho součásti se navíc uplatňuje, ověřuje a dále rozvíjí komunikační zdatnost obou účastníků zkouškového rozhovoru; to je nejen schopnost odpovídat, ale i dovednost ptát se.

Předem přiznávám, že jsou examinátoři, kteří rádi pokoří zkoušence (podle vzoru „odsouzence“) a považují to za své vítězství. Jsou však i další (a myslím většinou), pro něž je alespoň uspokojivý výsledek studentů také jejich úspěchem a kteří ovládají umění tázat se. Těmi druhými se budu zabývat v dnešním fejetonu. Pomocí humornějších příhod se zároveň pokusím otupit obavy, které jsou pravidelným průvodcem zkouškového období.

Pedagogická věda doporučuje, aby ústně zkoušený dostal příležitost volně hovořit, nebyl přerušován a předčasně hodnocen slovy, popřípadě vzdechy či mimikou. Někteří učitelé dodržují tento pokyn až příliš důkladně a nasadí si pokerovou tvář. Rozvrátí tak vnitřní jistoty toho ze zkoušených, který má citlivější, málo sebejistou povahu, a proto i zvýšenou potřebu okamžitých souhlasů. Na mlčení se totiž nejhůř odpovídá.

Jestliže však dráždivou nervovou soustavou byl obdařen examinátor, stává se z něj zkoušející – neposeda. Na každou studentovu promluvu okamžitě reaguje, přitakává či nesouhlasí a dává řadu doplňkových otázek; v tom příznivějším případě se jedná o dotazy návodné. K nim bývá učitel veden i dalším z pedagogických pravidel, podle kterého správný kantor pátrá po tom, co studenti znají; nesnaží se odhalovat především nevědomosti. Občas pak zjistí o svém oboru i o sobě samém věci nečekané.

I ptal se slavný profesor právnické fakulty a jeden z nejlepších juristických duchů,² co že je to právnická osoba. Zkoušený hloubavě mlčel.

1 Ostatně usuzuji, že mé poznatky by mohly být zajímavé pro všechny, jež čekají zkoušky advokátské či examinační v nástavbových formách studia.

2 Příhoda bývá přisuzována profesorům Krčmářovi a Knappovi. Mimořádně – někteří učitelé se činí zajímavými (nebo činí zajímavou výuku) i tím, že si přisvojují zkazky o svých předchůdcích.

„To přece musíte vědět, alespoň něco mi řekněte,“ naléhá profesor.

„Je to osoba práva znalá,“ odpovídá student slovy kultivovanými, byť nesprávnými.

„No, no, no, takže já jsem ve vašem pojetí právnickou osobou?“

„Samozřejmě nikoliv,“ student se dovtipí, že odpovídal nesprávně.

„Tím snad nechcete vyjádřit skeptický názor o mých právních znalostech? Nejsem právnickou osobou z toho důvodu, že jsem osobou....., nu, jakou?“

„No, no...lidskou.“

Profesor to hodnotil jako přibližně správnou odpověď a ze studenta pak vykutil i přijatelnější pojetí osoby právnické. V jedné z verzí této příhody měl dodat: „Protože jste mi přisoudil lidskost, u zkoušky jste prošel.“

Nápověda nemusí používat jen slov. Například gesta určená zraku bývají výmluvná a kupodivu ne zvláště „okata“; v následujícím příkladu pak šlo doslova o pedagogovu pomocnou ruku. Zkoušel kdysi profesor církevního práva tak zvané „překážky manželství“ (IMPEDIMENTA MATRIMONII). Student je ze sebe soukal obtížně a zvolna. Examinátor, chtěje ho navést na další ze stanovených případů, významně otáčel snubním prstenem a zjišťoval: „Mohl bych se snad nyní já opět oženit?“

„Aha, neschopnost dokonat soulož,“ vyhrkl zkoušený.

„Tato překážka manželství skutečně existuje a je dobře, že jste na ni přišel. Měl jsem však na mysli ještě překážku jinou, vámi uváděná okolnost se mne zajisté netýká,“ ohradil se profesor. Pokračoval pak v manipulaci se snubním prstenem a koneckonců přivedl studenta k další z „předmětných překážek“; k nim patřilo předešlé a stále trvající jiné manželství.

Někdy ovšem i o paměťových stopách platí: Kde nic není, ani kantorova snaha nic nevyhrabe. Například pražský profesor občanského práva Antonín Kanda zjišťoval, že dálkový student dokonale „plave“ v zástavním právu. I hodlal mu pomoci obvyklou metodou, jež bývá uplatňována vůči studentům z praxe. Zeptal se, jaké že povolání má zkoušený student. Ten se prohlásil za lodního kapitána u jedné z tuzemských plaveb.

„Nu, prosím. Tak mi povězte, jak byste zastavil loď.“

Zkoušený reagoval okamžitě a vysvětlil, že by dal povel do strojovny, nechal spustit kotvu a pomocí příslušné vlnky signalizoval provedení manévru. Tato příhoda z fakulního folkloru již neříká, co se dělo dále. Dovedu si představit, že uchazeči se dostalo jak nového zkušebního termínu, tak nového poznatku. Pedagogické působení totiž mohlo – na rozdíl od písemného testu – pokračovat slovy učitelovými: „Uvědomte si, prosím, že některá slova z obecného vyjadřování nabývají jiný význam, jestliže se z nich stanou pojmy právní.“

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- nedávno vyšel biografický článek o Jaromíru Appelovi? Jaromír Appel (1900-1958) byl mimo jiné v letech 1943 až 1945 prezidentem Moravské advokátní komory, po dlouhá léta působil jako advokát v Brně, byl významným členem Sokola a osobností i jinak veřejně činnou. Po roce 1948 byl pracovníčně nasazen v uranovém dole Nikolaj u Jáchymova, posléze pracoval převážně v dělnických profesích. Pohřben je na Ústředním hřbitově v Brně. Více informací přináší zmiňovaný článek Martina Krčála *Brněnský advokát JUDr. Jaromír Appel a jeho odbojová činnost* publikovaný ve *Vlastivědném věstníku moravském* č. 3/2011, str. 214-234. Autor příspěvku vycházel z archivního materiálu, text je provázen zajímavou obrazovou přílohou. Medailonek vyznívá jednoznačně ve prospěch zasluženě očisty jména komunistickým režimem nespravedlivě persekovaného čelného představitele moravské advokacie.

- hotové výlohy opatrovníka byly aktuálním problémem i před 135 lety? Časopis *Právník* z r. 1877 přinesl s odvolá-

ním na zprávu v *Juristische Blätter* informaci, že „*hotové výlohy opatrovníka ad aktum zřízeného má vésti pokladna státní dle §§. 16. a 18. advok. řádu. Tak rozhodl c. k. nejvyšší soud nálezem ze dne 3. října 1877 č. 10846., změnil rozhodnutí souhlasná obou nižších stolic, neb nespravedливо bylo by, kdyby opatrovník takový hotové výlohy s vykonáváním úřadu jeho spojené nésti měl ze svého, kdežto analogií zmíněných §§. advok. řádu vzhledem k §. 7. ob. z. obč. nikterak nelze odmítnouti.*“

- advokátem v Londýně byl krátce i irský romantický básník Thomas Moore? Moore (1779-1852) proslul však spíše svými lyrickými básněmi a přátelstvím s George Gordonem Byronem. Moore byl i autorem Irských melodií a sběratelem irských národních písní. Píseň *Poslední růže léta* byla zařazena i do Flotowovy opery *Marta*.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Michal Žižlavský: Taschenbegleiter durch das Insolvenzverfahren 3

Aktuelles

Gespräch mit einem neuen Richter des Europäischen Gerichtshofs für Menschenrechte JUDr. Aleš Pejchal Ivana Cihlářová 4
 Die Tschechische Rechtsanwaltskammer bietet das Bildungsprogramm des Europarates zur Problematik der Annehmbarkeit der Beschwerden beim Europäischen Gericht für Menschenrechte 8
 Einladung zur internationalen Konferenz über Geschichte der Rechtsanwaltschaft in Bratislava 10
 Elektronische Nachweise – Gegenwart und Zukunft der tschechischen Justiz? Ein Gespräch mit dem Professor Vladimír Smejkal 11
 Eine Rechtsanwältin aus Brünn eroberte auf den Olympischen Spielen 14. Platz 12
 Ausgerufen wurde der 8. Jahrgang des Wettbewerbs „Der Jurist des Jahres 2012“ 13

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Zusammenfassung 16
 Ablehnung des Insolvenzantrags – wie kann man dies verhindern? Hana Himmatová 17
 Konkurs und dessen Nachweisung Oldřich Řeháček 19
 Forderungen der Gläubiger Adam Sigmund 21
 Position der gesicherten Gläubiger im Insolvenzverfahren Helena Horová, Karel Somol 24
 Verfahren des Insolvenzverwalters bei der Überprüfung einer aufgrund einer unwirksamen Rechtshandlung des Schuldners entstandenen Forderung Eva Mlčochová 26
 Gläubiger aus der Sicht deren Entscheidungszuständigkeit im Insolvenzverfahren Bronislava Orbesová 29
 Betrieb des Unternehmens eines Schuldners in der Insolvenz Kateřina Martinková 31
 Vermögensmasse und deren Verwertung Daniel Ševčík, Jiří Šebesta 33
 Forderungen gegenüber dritten Personen Marcela Marešová 36
 Nichterfüllte Zusage bzgl. Funktionsregelung der nicht erfüllten Verträge in der Insolvenz Tomáš Richter 37
 Inzidenzstreitfälle Lenka Vidovičová 40
 Ehrliche Absicht in der Entschuldung Rostislav Krhut 42
 Konkurs und Vermögensmangel des Schuldners Martin Liška 44
 Der gesteuerte Konkurs und die Umstrukturierung – aktive Lösung des Konkurs eines Unternehmens Michal Žižlavský 46
 Konkursdelikte Pavel Berger 49

Aus der Judikatur

Mit einem Satz gesagt 51

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Wie der tschechische Hans Latein lernte 54

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka 55
 Aus der Praxis des Ausschusses für Fachhilfe und Schutz der Interessen der Rechtsanwälte Marek Nespala 57
 Versicherung der Betriebsunterbrechung der Rechtskanzlei wegen Arbeitsunfähigkeit und Feuerbrands 60
 Verlauf und Ergebnisse der Rechtsanwaltsprüfungen und Anerkennungsprüfungen im I. Halbjahr 2012 61

Aus Europa

Über den Entwurf der Rechtslinie des Europäischen Parlaments und des EU-Rates über das Recht und Zugang zum Verteidiger und über das Recht auf die Kommunikation nach der Verhaftung und über die Position von CCBE Lenka Vojířová 62
 Die 4. europäische Bildungskonferenz über das Collaborative Law in Edinburgh Marie Brožová 63

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwörter in den Bildungsstätten der Tschechischen Rechtsanwaltskammer 68
 Das amerikanische Recht „in natura“ Ivana Rychnovská 71
 Einladung zum traditionellen Seminar über das amerikanische Recht 72
 Jahresversammlung der israelischen Rechtsanwaltskammer Stanislav Balík 73

Aus der Rechtsanwaltschaft

Anwaltskanzlei erinnert an den König der Komiker durch eine Poster-Ausstellung Petr Poledník 74
 Zum Gedenken an Bohumil Repík Jiří Kmec 75

Zum Schluss

Prüfungstreffen (der Pädagoge und sein Assistent) Petr Hajn 76
 Eine Zeichnung von Lubomír Lichý 77
 Wissen Sie, dass... Stanislav Balík 77

Inhaltsverzeichnis

Zusammenfassung 78
 Summary 79
 Table of Contents 80
 Inhaltsverzeichnis 81

Hana Himmatová: Ablehnung des Insolvenzantrags - wie kann man dies verhindern?

Jedes Jahr lehnen die Gerichte ungefähr 5000 Insolvenzanträge ab. Es ist keine Ausnahme, dass es sich um Firmen-Insolvenzanträge handelt, die durch Betriebsjuristen und manchmal auch durch Rechtsanwälte vorbereitet werden. Warum lehnen die Gerichte so oft die Insolvenzanträge ab? Der Artikel beschäftigt sich mit den häufigsten Gründen der Ablehnung der Insolvenzanträge, er fasst die grundsätzliche Gerichtsjudikatur in diesem Bereich zusammen, definiert Bereiche, wo Probleme zu erwarten sind, und er zeigt an, wie diese vorzubeugen sind.

Oldřich Řeháček: Konkurs und dessen Nachweisung

Der Artikel beschäftigt sich mit dem Kerninstitut des Insolvenzrechts, d.h. mit dem Konkurs und der Problematik dessen Feststellung (Nachweisung) im Insolvenzverfahren. Er setzt sich zum Ziel, die Grundvoraussetzungen für das Erlassen der Konkurs-Entscheidung zu skizzieren. In diesem Hinblick wird auch die Frage der Behauptungspflicht und der Beweislast bzw. das Untersuchungsprinzip erforscht. Der Schwerpunkt wird auf die praktische Seite der Sache gelegt und ein Bestandteil des Textes ist die aktuelle Judikatur des Obersten Gerichts der Tschechischen Republik bzw. der beiden Obergerichte.

Adam Sigmund: Forderungen der Gläubiger

Die Forderungen-Agenda ist neben der Vermögens-Agenda eine der zwei Grundagenden der Insolvenzverwaltung. Am Anfang jedes Insolvenzverfahrens ist es notwendig, die Seite der Verbindlichkeiten des Schuldners bzw. der Forderungen der Gläubiger zu definieren. Dies geschieht mit dem Prozess der Geltendmachung der Forderungen der Gläubiger und deren Überprüfung durch den Insolvenzverwalter. Erst die festgestellte Forderung ist eine „Eintrittskarte“ in das Insolvenzverfahren. Der Beitrag kommentiert die Gerichtspraxis in diesem Bereich, weist auf die Änderungen der Auslegung in den bereits einmal entschiedenen Sachen hin und macht auf die unterschiedliche Behandlung dieser Agenda seitens des Europäischen Gerichtshofes bei Anwendung der unionskonformen Rechtsregelung des Konkursrechts aufmerksam.

Helena Horová, Karel Somol: Position der gesicherten Gläubiger im Insolvenzverfahren

Das Insolvenzgesetz enthält gegenüber dem vorherigen Stand eine viel ausführlichere Regelung der Position des gesicherten Gläubigers im Rahmen des Insolvenzverfahrens. Dennoch entsteht bei deren praktischen Anwendung eine ganze Reihe von strittigen Fragen und Momente, auf die die gültige Rechtsregelung keine eindeutige Antwort gibt. In solchen Fällen spielt vor allem die Entscheidungspraxis der oberen Gerichte eine wichtige Rolle, welche ein Anhaltspunkt auch für die Lösung von ähnlichen Fällen in den weiteren Insolvenzverfahren sein kann. Der Artikel weist auf einige bisher erlassene Gerichtsentscheidungen hin, die mit dieser Problematik eng zusammenhängen. Die Zeit wird zeigen, ob die in ihnen enthaltenen Schlüsse in der Praxis langfristig standhalten, oder ob es gegebenenfalls zu deren Umwertung kommt.

Eva Mičochová: Verfahren des Insolvenzverwalters bei der Überprüfung einer aufgrund einer unwirksamen Rechtshandlung des Schuldners entstandenen Forderung

Der Artikel beschäftigt sich mit dem Verfahren der Insolvenzverwalter bei der Überprüfung der Forderungen der Gläubiger, die aufgrund einer anfechtbaren Rechtshandlung des Schuldners entstehen. Das Insolvenzgesetz schließt diese

Situation direkt nicht ein, und deswegen ist die Praxis unterschiedlich. Die Autorin analysiert die aktuelle Gerichtsjudikatur der beiden Obergerichte in diesem Bereich, aus der auf einer Seite hervorgeht, dass die Unwirksamkeit der Rechtshandlung des Schuldners kein Grund für eine Anfechtung der Forderung ist, die aus dieser Rechtshandlung entstanden ist, auf der anderen Seite kann eine solche Forderung jedoch im Insolvenzverfahren nicht befriedigt werden.

Bronislava Orbesová: Gläubiger aus der Sicht deren Entscheidungszuständigkeit im Insolvenzverfahren

Der Artikel konzentriert sich auf die Erweiterung der Kompetenzen der Gläubiger im Insolvenzverfahren durch die aktuelle gültige Regelung, die mit der Entscheidung der Versammlung der Gläubiger und der Gläubigerorgane zusammenhängen. Hervorgehoben wird die Unterschiedlichkeit der gegenwärtigen Rechtsregelung von der Vorherigen. Der Artikel betont die erhöhten Ansprüche, die auf den Gläubiger bzw. die Mitglieder des Gläubigerausschusses gelegt werden, und er verweist auf die Gerichtspraxis und Judikatur.

Kateřina Martinková: Betrieb des Unternehmens eines Schuldners in der Insolvenz

Der Beitrag konzentriert sich auf einige Aspekte des Betriebs des Unternehmens eines Schuldners während des Insolvenzverfahrens. Er beschäftigt sich mit dem Verzeichnis des betriebenen Unternehmens und weist ferner auf die Strittigkeit der Befriedigung der Forderungen hin, die beim Betreiben des Unternehmens des Schuldners vor der Konkurs-Entscheidung entstanden sind.

Daniel Ševčík, Jiří Šebesta: Vermögensmasse und deren Verwertung

Die Verwertung des in dem Verzeichnis eingetragenen Vermögens wird von einer Person mit Verfügungsrecht realisiert, die von der Konkurserklärung an der Insolvenzverwalter selbst ist. In der Vermögensmasse können bewegliche, unbewegliche Sachen, Rechte und Forderungen eingetragen sein. Zulässige Formen der Verwertung sind öffentliche Versteigerung, gerichtliche Veräußerung des beweglichen und unbeweglichen Vermögens oder Veräußerung außerhalb der Versteigerung, für die das Gericht Anweisungen erteilen kann. Die Autoren kommen zum Schluss, dass eine grundlegende und aus der Sicht des Verwalters am wenigsten problematische Veräußerungsart die öffentliche Versteigerung und der direkte Verkauf sind. Sie beschäftigen sich auch mit der Verwertung im Rahmen des Unternehmens des Schuldners und mit dem Notverkauf dort, wo ein unmittelbarer Schaden am Eigentum oder dessen Entwertung zu entstehen droht.

Marcela Marešová: Forderungen gegenüber dritten Personen

Die Eintreibung der Forderungen des Schuldners gegenüber dritten Personen ist ein Prozess, welcher im Hinblick auf die Absenz der automatischen Fälligkeit dieser Forderungen manchmal sehr langwierig ist. Das Verfahren, das der Insolvenzverwalter wählt, ist vor allem davon abhängig, ob es sich um gesicherte Forderungen handelt oder nicht. Die Autorin stellt fest, dass der Mangel an den vom Schuldner übergebenen Unterlagen das größte Problem der Praxis darstellt. Es ist notwendig, dass der Insolvenzverwalter sowie die Gläubigerorgane konsequent in Übereinstimmung mit dem Insolvenzgesetz vorgehen, allerdings sollten sie mit Kenntnis ihrer Verantwortung den Ablauf und die etwaigen Kosten abwägen, die bei der Vermögensmasse entstehen können.

Tomáš Richter: Nichterfüllte Zusage bzgl. Funktionsregelung der nicht erfüllten Verträge in der Insolvenz

Der Artikel beschäftigt sich mit der gültigen Rechtsregelung bzgl. der unerfüllten Verträge über gegenseitige Erfüllung. Er konzentriert sich auf deren problematischen Passagen und die Reflexion dieser Schwachstellen in der inländischen Literatur und Judikatur. Zum Schluss wird eine legislative Änderung vorgeschlagen, deren Ziel es ist, in das tschechische Insolvenzrecht eine rationale Rechtsregelung der unerfüllten Verträge über gegenseitige Erfüllung einzuführen, die mit dem entstehenden internationalen Konsens in Bezug auf dieses Thema konform geht.

Lenka Vidovičová: Inzidenzstreitfälle

Das Insolvenzgericht definiert den Bereich der Inzidenzstreitfälle (durch das Insolvenzverfahren hervorgerufene Streitigkeiten) taxativ, und zwar so, dass sie in der Bestimmung § 159 a) bis e) wörtlich angeführt sind, wobei unter dem Buchstaben f) lediglich ein block auf weitere Streitigkeiten verwiesen wird, die das Gesetz als solche bezeichnet. Eben mit diesen Streittypen, die „querdurch“ im ganzen Text des Insolvenzgesetzes zu finden sind, beschäftigt sich die Autorin.

Rostislav Křhut: Ehrliche Absicht in der Entschuldung

Der Autor, der als Richter des Insolvenzreferats beim Bezirksgericht zu Ostrava tätig ist, fasst die bisherige Anwendungspraxis der Insolvenzgerichte bei der Beurteilung der Ehrlichkeit der Antragsabsicht bzgl. der Zustimmung zur Entschuldung zusammen. Neben dem sachlichen Umfang beschäftigt er sich mit der Definierung des Zeitraums, in dem das Verhalten des Schuldners getestet wird – dieser Zeitraum ist nicht lang, aber er erfordert eine wirkliche Veränderung des wirtschaftlichen Verhaltens des Schuldners.

Martin Liška: Konkurs und Vermögensmangel des Schuldners

Der Artikel beschäftigt sich mit der Situation, wo das Vermögen des Schuldners im Konkurs für die Befriedigung der Forderungen der Gläubiger völlig unzureichend ist. Der Autor, der als Richter des Insolvenzreferats des Stadtgerichts zu Prag tätig ist, erwähnt die Gerichtsjudikatur, die diese Fälle betrifft, und er beschreibt auch das praktische Verfahren des Gerichts bei einem Vermögensmangel des Schuldners.

Michal Žižlavský: Der gesteuerte Konkurs und die Umstrukturierung - aktive Lösung des Konkurs eines Unternehmens

Wenn eine Firma im Konkurs ist, wird um die Zeit und die Aktiva gespielt. Der Artikel beschäftigt sich mit der Frage, wer das Ergebnis des Spiels mit dem Namen „Insolvenzverfahren“ real beeinflussen kann. Er betont, dass die wichtigsten Spieler sich entscheiden müssen, ob sie aktiv oder reaktiv spielen wollen. In dem zuerst genannten Fall werden sie zur bewegendenden Kraft, im zweiten Fall werden sie nur das machen, wozu sie von anderen gezwungen werden. Der Beitrag deutet die wichtigsten Momente des Konkurs und der Umstrukturierung an. Der Autor stellt eine praktische Gebrauchsanweisung zur Verfügung, wie die risikoreichste Zeit der Umstrukturierung von einem Jahr auf 15 Tage bei einer aktiven Verhaltensweise der wichtigsten Spieler verkürzt werden kann.

Pavel Berger: Konkursdelikte

Der Autor des Artikels weist auf strafrechtliche Aspekte des Insolvenzverfahrens hin, die nicht nur die Gläubiger betreffen können, sondern auch den Schuldner sowie auch den Insolvenzverwalter.

Hana Himmatová: Rejection of insolvency petition - how to prevent it?

Courts reject approximately 5,000 insolvency petitions every year. Without exception it also applies to insolvency petitions of companies prepared by in-house lawyers and sometimes also by attorneys-at-law. Why do courts reject insolvency petitions so often? Is the fault on courts' or petitioners' side? The article deals with the most frequent reasons for rejecting insolvency petitions, it summarizes the basic judicial decisions in this area, it specifies the fields where problems might be expected and it outlines how to prevent them.

Oldřich Řeháček: Insolvency and its determination

The article deals with the key institute of insolvency law – insolvency and problems of its determination (proof) within insolvency proceedings. It aims to outline the fundamental prerequisites for issuing the decision on insolvency. In this respect, the question of obligation (burden) of allegation and obligation (burden) of proof, or possibly the principle of investigation are investigated as well. The emphasize is laid on practical part of the issue and the current judicial decisions of the Supreme Court of the Czech Republic, or possibly of both High Courts, constitute a part of the text.

Adam Sigmund: Creditors' receivables

The receivables agenda is, in addition to the assets agenda, one of the two basic areas within the insolvency administration. At the beginning of each insolvency proceedings, it is necessary to define debtor's obligations, i.e. creditors' receivables. This is done through the process of asserting creditors' receivables and their review by the insolvency trustee. Only a determined receivable represents a creditor's ticket for joining insolvency proceedings. The article comments on judicial practice in this field and it refers to changes in interpretation of already once decided cases and refers to different approach to this agenda by the European Court of Justice when applying community legal regulations on insolvency.

Helena Horová, Karel Somol: Position of secured creditors in insolvency proceedings

Contrary to the previous wording, the Insolvency Act contains more detailed regulation of a secured creditor's position within insolvency proceedings. In spite of that a number of disputable questions and moments arise during its practical application, where the valid legal regulation does not provide a clear answer. In such cases, the absolutely fundamental role is played first of all by the decision-taking practice of higher courts that may be a clue also for solutions of similar cases in other insolvency proceedings. The article refers to certain so far issued judicial decisions closely related with these problems. Time will show whether the conclusions stated therein will stand long-term, or possibly whether they will be reviewed.

Eva Mičochová: Procedure of insolvency trustee during review of a receivable that arose on the basis of an ineffective debtor's act

The article deals with the procedure of insolvency trustees when reviewing creditors' receivables arisen on the basis of debtors' challengeable legal acts. The Insolvency Act does not expressly deal with this situation and the practice therefore differentiates. The author analyses the current judicial decisions of both High Courts in this area; on one side, it ensues from the analysis that ineffectiveness of a debtor's legal act is not a reason for denial of a receivable arisen

from such act, however, on the other side, such receivable cannot be satisfied within insolvency proceedings.

Bronislava Orbesová: Creditors from the point of view of their decision-making powers in insolvency proceedings

The article is focused on extension of creditors' powers within insolvency proceedings through the current valid regulation where such powers relate to deciding by creditors' meeting and creditors' organs. It accentuates difference between the current and previous legal regulation. It emphasizes increased demand placed on creditors – members of creditors' committee and refers to the judicial practice and judicial decisions.

Kateřina Martinková: Operation of a debtor's company being insolvent

The article focuses on certain aspects of operation of a debtor's company during insolvency proceedings. It deals with listing an operated company into assets and it further refers to contentiousness of satisfaction of receivables arisen during operation of a debtor's company prior to adoption of the decision on insolvency.

Daniel Ševčík, Jiří Šebesta: Assets and their encashment

Encashment of property listed in assets is effected by a person having disposition right – the insolvency trustee from adjudication of the bankruptcy order. The assets may list movable and immovable items, rights and receivables. Admissible forms of encashment include public auction, judicial sale of movable and immovable assets or sale other than by auction where a court may provide instructions. The authors arrive at the conclusion that the basic – and from the trustee's point of view – the less problematic manner of encashment are public auction and direct sale. They also deal with encashment within the operation of a debtor's company and with sale in emergency where there is a danger of immediate damage to the assets or their deterioration.

Marcela Marešová: Debtor's receivables from third persons

Collection of debtor's receivables from third persons is a process being sometimes very long due to the absence of automatic payability of these receivables. Thus, the procedure chosen by the insolvency trustee is dependent in particular on the fact whether the receivables are or are not secured. The author states that the largest problem in practice is the lack of supporting documents submitted by a debtor. It is necessary that the insolvency trustee and creditors' organs proceed consistently with the Insolvency Act and, however being aware of their responsibility, consider procedure and possible costs that may arise with regard to the assets.

Tomáš Richter: Unsatisfied promise of functional regulation of unperformed contracts in insolvency

The article deals with valid legal regulation of unperformed contracts on mutual performance. It focuses on its problematic points and on reflecting these weak points in local literature and judicial decisions. At the end it suggests a legislative change aimed in introduction of the reasonable legal regulation into the Czech insolvency law concerning unperformed contracts on mutual performance, compatible with international consensus being formed in respect of this issue.

Lenka Vidovičová: Incidence disputes

The Insolvency Act specifies the range of incidence disputes (disputes induced by insolvency proceedings) exhaustively by stipulating them verbally in the provision of § 159, letter a) to e),

however, under letter f) it only jointly refers to other disputes marked as such by the Act. The author deals exactly with these types of disputes that may be found "across" the whole text of the Insolvency Act.

Rostislav Krhut: Fair intention in discharge of the bankrupt

The author, being the judge of the insolvency section of the Regional Court in Ostrava, summarizes the existing application practice of insolvency courts when considering fair intention of the petition for discharge of the bankrupt. In addition to the scope of contents, it deals with specification of the time period within which the debtor's conduct is tested – this period is not long, however a real change in the debtor's economic behaviour is required.

Martin Liška: Bankruptcy and insufficient debtor's assets

The article deals with the situation when the assets of a debtor being bankrupt are absolutely insufficient for satisfaction of creditors' receivables. The author, being the judge at the insolvency section of the Municipal Court in Prague, mentions judicial decisions having impact on these cases and describes court's practical procedure in the case of insufficiency of debtor's assets.

Michal Žižlavský: Controlled bankruptcy and reorganization – proactive solution of company's insolvency

When a company is insolvent, it plays for time and assets. The article deals with the question who may actually influence the result of the game called insolvency proceedings. He emphasizes that key players must decide whether they want to play (pro)actively or reactively. In the first case, they will be the driving force of the proceedings, in the second case they will only do what they are forced to do by others. The article indicates key moments of bankruptcy and reorganization. The author gives practical instructions how to shorten the most risky period of reorganization from one year to 15 days in the case of active approach by key players.

Pavel Berger: Bankruptcy torts

The author of the article refers to criminal aspects of insolvency proceedings that may concern not just creditors and a debtor, but also the insolvency trustee.

Leading Article	
Michal Žižlavský: Pocket guide through insolvency proceedings.....	3
Current News	
Interview with new judge of European Court of Human Rights JUDr. Aleš Pejchal Ivana Cihlářová.....	4
CBA offers educational programme of the Council of Europe on admissibility of complaints to be submitted to the ECHR.....	8
Invitation to the international conference on the history of legal profession in Bratislava.....	10
Electronic evidence – present or future of the Czech justice? Interview with prof. Vladimír Smejkal.....	11
A lawyer from Brno placed 14 th at the Olympic Games.....	12
8 th competition Lawyer of the year 2012 announced.....	13
Legal Theory and Practice	
Articles	
Summary.....	16
Rejection of insolvency petition – how to prevent it? Hana Himmatová.....	17
Insolvency and its determination Oldřich Reháček.....	19
Creditors' receivables Adam Sigmund.....	21
Position of secured creditors in insolvency proceedings Helena Horová, Karel Somol.....	24
Procedure of insolvency trustee during review of a receivable that arose on the basis of an ineffective debtor's act Eva Mlčochová.....	26
Creditors from the point of view of their decision-making powers in insolvency proceedings Bronislava Orbesová.....	29
Operation of a debtor's company being insolvent Kateřina Martinková.....	31
Assets and their encashment Daniel Ševčík, Jiří Šebesta.....	33
Debtor's receivables from third persons Marcela Marešová.....	36
Unsatisfied promise of functional regulation of unperformed contracts in insolvency Tomáš Richter.....	37
Incidence disputes Lenka Vidovičová.....	40
Fair intention in discharge of the bankrupt Rostislav Krhut.....	42
Bankruptcy and insufficient debtor's assets Martin Liška.....	44
Controlled bankruptcy and reorganization – proactive solution of company's insolvency Michal Žižlavský.....	46
Bankruptcy torts Pavel Berger.....	49
Judicial Decisions	
In One Sentence.....	51
Legal Profession	
Karel Čermák's Column	
How Czech Johnny learned Latin.....	54
Czech Legal Profession	
Disciplinary practice Jan Syka.....	55
Practice of the Committee for specialized assistance and protection of lawyer interests Marek Nespala.....	57
Insurance of interruption of office operation due to sick leave and fire.....	60
Course and results of Bar examinations and recognition examinations in 1 st half of 2012.....	61
Europe	
Draft Directive of the European Parliament and the Council of EU on the right to the access to a defence counsel, on the right to communicate after arrest and on the CCBE position Lenka Vojířová.....	62
4 th European educational conference on the Collaborative law in Edinburgh Marie Brožová.....	63
Information and Points of Interest	
You should know	
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees in educational centres of the Czech Bar Association.....	68
American law "in natura" Ivana Rychnovská.....	71
Invitation to the traditional seminar on American law.....	72
Annual session of the Israel Bar Association Stanislav Balík.....	73
From a law society	
Law firm exhibition of posters reminds the King of comics Petr Poledník.....	74
In memoriam of Bohumil Repík Jiří Kmec.....	75
Finally	
Examination meetings (Pedagogue and his helping hand) Petr Hajn.....	76
Drawing by Lubomír Lichý.....	77
Do you know that... Stanislav Balík.....	77
Inhaltsverzeichnis.....	78
Zusammenfassung.....	79
Summary.....	80
Table of Contents.....	81

Vedoucí advokát

Požadujeme:

- prokazatelné manažerské zkušenosti, min.2 roky praxe v oblasti průmyslových práv a nekalé soutěže
- znalost anglického jazyka slovem a písmem včetně právní angličtiny
- vedení a řešení právní agendy - vypracovávání právních podání, zastupování klientů před soudy či jinými orgány
- profesionální vystupování, klientský přístup
- aktivní zájem o činnost profesních sdružení a spolků
- odpovědnost za efektivitu práce a týmovou spolupráci

Nabízíme:

- vedení a řízení týmu odborníků
- možnost seberealizace
- účast na mezinárodních konferencích
- příjemné pracovní prostředí
- podporu profesních vzdělávacích aktivit

Přihlášky se strukturovaným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte prosím na email: info@korejzova.cz do 31. 10. 2012.

Vedoucí oddělení ochranných známek

Požadujeme:

- prokazatelné manažerské zkušenosti, min. 2 roky praxe v oblasti průmyslových práv a nekalé soutěže
- znalost anglického jazyka slovem a písmem včetně právní angličtiny
- řešení případů spadajících do problematiky ochranných známek
- profesionální vystupování, klientský přístup
- aktivní zájem o činnost profesních sdružení a spolků
- odpovědnost za efektivitu práce a týmovou spolupráci

Nabízíme:

- vedení a řízení týmu odborníků
- možnost seberealizace
- účast na mezinárodních konferencích
- příjemné pracovní prostředí
- podporu profesních vzdělávacích aktivit

Přihlášky se strukturovaným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte prosím na email: info@korejzova.cz do 31. 10. 2012.

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

nabízí pracovní příležitosti pro

advokáty a advokátní koncipienty

<p>Kandidát by měl splňovat následující požadavky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ velmi dobrá znalost platného práva ■ motivace k vysokému pracovnímu nasazení ■ výborná znalost anglického jazyka ■ předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou 				
<p>Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím: průvodní dopis a curriculum vitae v českém a anglickém jazyce. Písemné nabídky s uvedením své kontaktní adresy a telefonního čísla zasílejte na adresu: WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář k rukám Martiny Křížkové a Kláry Koppové Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310 e-mail: martina.krizkova@weil.com, klara.koppova@weil.com</p>				
	<p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2011 PRO MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘE (epravo.cz)</p> <p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU V KATEGORIÍCH:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Fúze a akvizice ■ Řešení sporů a arbitráže (epravo.cz 2011, 2010) <p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2008 V KATEGORII TELEKOMUNIKACE A MÉDIA (epravo.cz)</p>			
 	<p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY V OBLASTI M&A (Financial Times/Mergermarket 2011, 2007)</p> <p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE (International Financial Law Review/Euromoney 2011, 2006, 2004)</p>			
 	<p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MEZINÁRODNÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ PŮSOBÍCÍ V ČESKÉ REPUBLICE (Chambers Europe 2009, 2008)</p> <p>NEJLEPŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE DLE VÝBĚRU KLIENTŮ (International Law Office 2008)</p>			

Renomovaná advokátní kancelář DVOŘÁK & SPOL. se zaměřením na obchodní a korporátní právo, právo kapitálového trhu, právo nemovitostí a pracovní právo, pracující pro významné české a mezinárodní společnosti, hledá pro posílení svého týmu:

- **Seniorního advokáta/advokátku s praxí v oblasti korporátního práva a finančního práva/práva kapitálového trhu;**
- **Dva advokáty/advokátky s praxí v oblasti korporátního práva a/nebo práva nemovitostí;**
- **Advokátní koncipienty/koncipientky s praxí v kterémkoliv z oborů činnosti kanceláře.**

Očekáváme: vysokou úroveň odborných znalostí, zaujetí pro právníkou práci a pracovní nasazení, schopnost týmové práce, připravenost podílet se na dalším rozvoji kanceláře a růst spolu s ní. Dokonalou pracovní znalost anglického jazyka předpokládáme, znalost německého a/nebo francouzského jazyka oceníme.

Nabízíme: zajímavou práci v oboru obchodního práva, finančního práva a práva nemovitostí, výborné finanční ohodnocení a podporu v profesním růstu, perspektivu uplatnění v renomované advokátní kanceláři, příjemné pracovní prostředí a skvělé spolupracovníky.

Těšíme se na Váš strukturovaný životopis v českém a anglickém jazyce, který můžete zaslat e-mailem na adresu simona.drasarova@akds.cz nebo písemně k rukám paní Simony Drašarové na adresu DVOŘÁK & SPOL., advokátní kancelář, s.r.o., Oasis Florenc, Pobřežní 12, 186 00 Praha 8. Případné dotazy rádi zodpovíme na tel. 255 706 500. Vaše nabídky budeme samozřejmě považovat za přísně důvěrné.

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

MSB Legal, v.o.s.
Bucharova 1314/8
158 00 Praha 13

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
E-mail: paha@msblegal.cz

MSB Legal, v.o.s.
Hlubinská 1378/36
702 00 Ostrava

Tel.: +420 596 639 891
E-mail: ostrava@msblegal.cz

www.msblegal.cz

Požadujeme:

Aktivní přístup k řešení problémů, vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu, dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování, pečlivost a samostatnost, odpovídající odborné znalosti, schopnost organizace a týmové spolupráce, znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou).

Nabízíme:

Zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou, zajímavou a různorodou prací v mladém kolektivu, perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu, možnost publikační činnosti, příjemné pracovní prostředí, motivující finanční ohodnocení.

V případě zájmu zašlete své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“.
Kontaktní telefon: 251 566 005

KŠD ŠŤOVÍČEK advokátní kancelář, s.r.o.
hledá do svého týmu zkušeného
advokáta / advokátního koncipienta

Požadovaný profil:

- vynikající úroveň znalostí českého i evropského práva
- výborná znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ)
- praxe v advokacii podmínkou (zkušenosti v oblasti litigace a problematiky veřejných zakázek výhodou)
- flexibilita
- schopnost týmové práce, samostatnost, bystrost
- vysoké pracovní nasazení
- profesionální vystupování, dobré komunikační schopnosti, loajalita
- znalost práce na PC

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- příjemné pracovní prostředí v budově CITY TOWER
- finanční ohodnocení odpovídající schopnostem

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, svou nabídku s životopisem
v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz.

advokátní kancelář, s.r.o.

ALFA INTERNATIONAL
THE GLOBAL LEGAL NETWORK

**Hogan
Lovells**

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a přijme:

Advokáta a advokátního koncipienta

Požadujeme:

- výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- profesionální vystupování

Nabízíme:

- zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kancelářemi v Evropě, Asii, na Blízkém východě a v Severní a Jižní Americe
- odpovídající platové ohodnocení
- práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zašlete prosím faxem na číslo +420 224 210 004 nebo e-mailem na adresu careers.prague@hoganlovells.com.

www.hoganlovells.com

Hogan Lovells je mezinárodní právní praxe, která zahrnuje Hogan Lovells International LLP, Hogan Lovells US LLP a k nim přidružené entity.

www.hoganlovells.com

© Hogan Lovells 2011. Všechna práva vyhrazena.

New opportunities in an international law firm:

Senior Associates and Junior Associates

PwC Legal, an international law firm, is looking for Senior Associates (Advokát) and Junior Associates (Koncipient) to expand its team.

You need to have:

- Exceptional knowledge of the law
- Fluent English (German an advantage)
- Highly developed work ethic
- Willingness to go the extra mile

We offer:

- Interesting work in a reputable international firm
- Gaining interesting professional experience
- Above-average remuneration

Open positions in:

- M&A / Corporate
- Competition, EU, Regulatory
- Real Estate
- Insolvency & Restructuring
- Labour
- TMT & IP
- Energy
- Litigation & Arbitration

If you are interested in this position, please send your CV in English to Ms. Zuzana Stasova (zuzana.stasova@pwclegal.cz).

PwC Legal

CENÍK PLOŠNÉ INZERCE pro advokáty zapsané na seznamu vedeném ČAK

Inzerční služby pro Bulletin advokacie zajišťuje společnost **IMPAX**
Impax, spol. s r. o., tel. 241 483 141, 606 404 953,
e-mail: inzerce@impax.cz. Ceny jsou platné pro inzerci
na redakčních stranách v sekci „inzerce“ na konci časopisu.

I/1 (celostrana) 210x297 mm (na spad), 170x255 mm (na zrcadlo)
černobíle 15 000
dvoubarevně 18 000
barevně 20 000

I/2 strany 210x145 (na spad), 170 x 125 mm (na zrcadlo)
černobíle 8 000
dvoubarevně 11 000
barevně 14 000

I/4 strany 83x125 mm (na zrcadlo)
černobíle 6 000
dvoubarevně 8 000
barevně 10 000

I/8 strany 83x65 mm (na zrcadlo)
černobíle 3 000
dvoubarevně 4 000
barevně 6 000

Česko-slovenská advokátní kancelář s mezinárodním dosahem

právní tým čítající více než 150 právníků, z toho 21 partnerů, několik desítek studentů právnických fakult a více než 400 spolupracovníků, včetně 130 zaměstnanců spolupracující inkasní agentury Cash Collectors

kancelář je podle výsledků oficiální soutěže Právnická firma roku v posledních třech letech nejúspěšnější českou advokátní kancelář, a to jak podle počtu titulů, tak podle počtu nominací

700 stálých klientů, 30 společností z Czech Top 100 a 80 společností uvedených v seznamu největších světových firem Fortune 500

kancelář je součástí tří z deseti nejprestižnějších mezinárodních právnických sítí: World Law Group, State Capital Group a First Law International

Nabízíme

- pracovní příležitost v mladém kolektivu dynamicky se rozvíjející advokátní kanceláře
- výjimečnou možnost dalšího profesního růstu v rámci největší česko-slovenské advokátní kanceláře
- dobré finanční ohodnocení
- úzkou spolupráci na komplexních projektech se špičkovými mezinárodními AK a předními poradenskými firmami
- práci pro prestižní českou, slovenskou i zahraniční klientelu

Očekáváme

- výbornou znalost platného práva
- zkušenosti v mezinárodní nebo přední české či slovenské právní firmě
- výbornou znalost anglického, případně dalšího světového jazyka
- flexibilitu a vysoké pracovní nasazení
- schopnost týmové práce
- loajalitu a zájem o trvalý profesní růst v rámci kanceláře

Pro náš dynamicky se rozvíjející tým v současné době hledáme vhodné kolegy / kolegyně na pozice:

PRAHA

Advokát / Advokátka

- Anglo-americká poradenská skupina (rodilý mluvčí a/nebo odpovídající kvalifikace)
- Obchodní právo, fúze a akvizice
- Ruská deska

Konciient / Konciientka

- Anglo-americká poradenská skupina (rodilý mluvčí a/nebo odpovídající kvalifikace)
- Nemovitosti a stavebnictví
- Vymáhání pohledávek

BRNO

Konciient / Konciientka

- Veřejné zakázky

Profesní životopis v českém, slovenském či anglickém jazyce prosím zašlete na adresu: Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátní kancelář, Týn 1049/3, 110 00 Praha 1
Můžete se také zaregistrovat na našich webových stránkách v sekci kariéra
Více informací o nabízených pozicích: www.havelholasek.cz

Největší právnická firma
v České republice

Klienty nejlépe hodnocená
právnická firma
v České republice

Právnická firma roku
v České republice
(2012)

WHO'SWHOLEGAL

1. místo v počtu realizovaných
fúzí a akvizic v České republice
a východní Evropě
(2011)

THOMSON REUTERS

1. místo mezi domácími
právnickými firmami
(2011)

PRACTICAL LAW COMPANY®

HRUDKA & PARTNEŘI

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Advokátní kancelář HRUDKA & partneři

přijme

advokátního koncipienta/koncipientku

Požadujeme:

- vysokou úroveň odborných znalostí
- výbornou znalost anglického jazyka
- odpovědnost a samostatnost
- flexibilitu

Nabízíme:

- zajímavou práci v přátelském kolektivu
- motivující ohodnocení
- možnost odborného růstu

Nabídky s životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte na e-mail info@akhrudka.cz.

Vodičkova 30, Dům U Nováků, 110 00 Praha 1
tel. +420 224 166 000, fax +420 224 166 001
Kontaktní osoba: Vlasta Dočkalová

U E L T Z H Ö F F E R B A L A D A

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy, jež poskytuje právní služby v oblasti českého i mezinárodního práva, nabízí v rámci pokračujícího rozšiřování svého týmu uplatnění na těchto pozicích:

• advokát/advokátka

s víceletou praxí, specializací v oborech stavební právo a nemovitosti a se schopností týmového vedení a samostatné koordinace velkých projektů a transakcí

• advokátní koncipient/koncipientka

s praxí 6-12 měsíců zejména v oblasti obchodního práva

Nabízíme práci v mladém mezinárodním týmu, možnost dalšího profesního růstu, zahraniční služební cesty, odpovídající finanční ohodnocení, perspektivu dlouhodobé spolupráce.

Požadujeme zodpovědnost a vysokou profesionalitu, týmového ducha, velmi dobrou znalost platného práva, výbornou znalost německého a/nebo anglického jazyka.

Očekáváme loajalitu, proaktivní přístup a ochotu podílet se na dalším rozvoji naší kanceláře.

V případě Vašeho zájmu zašlete svůj strukturovaný životopis v českém a německém (a případně též anglickém) jazyce spolu s Vaší nabídkou a označením pozice na e-mailovou adresu: pja@ueba.cz

UELTZHÖFFER BALADA, advokátní kancelář
Klimentská 1207/10
110 00 Praha 1

Tel.: (+420) 296 578 444
Fax: (+420) 296 578 404
www.ueba.cz